

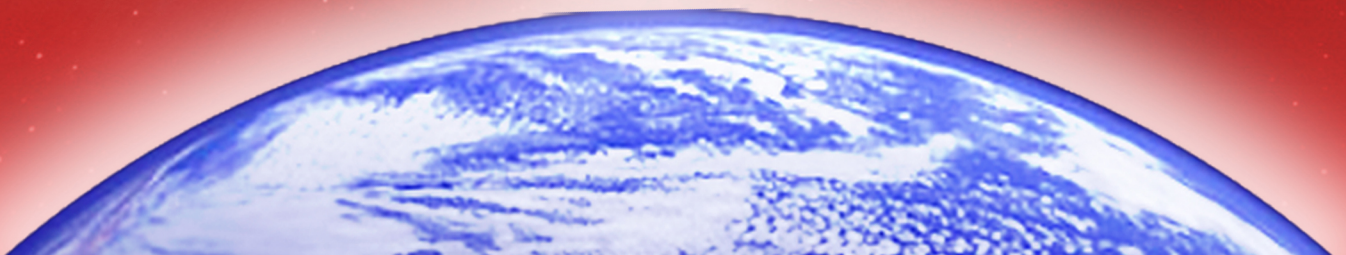
Dhammakaya Open University, California, USA

ปฏิบัติพหามหาปุชหียาจารย์

EXEMPLARY CONDUCT OF THE PRINCIPAL TEACHERS OF VIJJA DHAMMAKAYA

GL 305

ปฏิปทามหาปุชฌียาจารย์

ปฏิปทาฆาปฐนียาจารย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

คณะผู้จัดทำ กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

ISBN 978-974-8373-55-3

หากนักศึกษามีข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ กรุณาส่งมาที่

ชมรมประสานงาน DOU

ตู้ ปณ. 69 ปณจ. คลองหลวง

ปทุมธานี 12120

โทรศัพท์ 0-2901-1013, 0-2901-1017

โทรสาร 0-2901-1014

<http://www.dou.us>

คำนำ

เอกสาร GL 305 วิชาปฏิบัติทามหาปุชฌนิยาจารย์ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องเส้นทางการสร้างบารมีอันยิ่งใหญ่ของมหาปุชฌนิยาจารย์ทั้ง 2 คือ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ที่ดำเนินรอยตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดียิ่ง และได้นำคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ไปทั่วโลก จนมีผู้สนใจศึกษาปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก

ทั้งนี้คณะกรรมการประจำวิชาได้รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารประกอบการเรียนวิชาปฏิบัติทามหาปุชฌนิยาจารย์เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติและคำสอนของมหาปุชฌนิยาจารย์ทั้ง 2 ท่าน ได้เห็นแบบอย่างอันดีงาม ปฏิบัติ คุณธรรม ตลอดจนข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ในการสร้างบารมีของมหาปุชฌนิยาจารย์ทั้งสองอย่างชัดเจน และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างและเป็นกำลังใจในการฝึกฝนตนเองให้ไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดต่อไป

การจัดทำเอกสารประจำวิชานี้ เป็นการทำงานร่วมกันเป็นคณะกรรมการ แม้จะผ่านการตรวจทานแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ก็เชื่อว่าอาจจะมีความไม่สมบูรณ์อยู่ไม่มากก็น้อย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้รู้หรือผู้อ่านจะให้คำแนะนำ เพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาให้ครบถ้วนบริบูรณ์ต่อไป

คณะกรรมการประจำชุดวิชาปฏิบัติทามหาปุชฌนิยาจารย์

กันยายน 2549

สารบัญ

คำนำ	(3)
รายละเอียดชุดวิชา	(6)
วิธีการศึกษา	(7)
บทนำ	
ภาคที่ 1 ประวัติพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย	1
ชีวประวัติ	7
ชีวิตในปฐมวัย	7
ออกบวช	11
การบรรลุนิพพาน	18
เป็นเจ้าของอาวาสวัดปากน้ำ	21
ผลงานและคุณูปการต่อพระพุทธศาสนา	21
อุปสรรคและการต่อสู้	31
อาพาธและมรณภาพ	34
วัตรปฏิบัติและปฏิบัติ	36
วัตรปฏิบัติ	36
วัตรปฏิบัติด้านการประพฤติธรรม	44
ปฏิบัติ	50
ธรรมานุภาพ	55
สัมมาปฏิบัติวิชาธรรมกาย	55
อานุภาพวิชาธรรมกาย	59
สังฆานุภาพ	64
หลวงปู่มีแต่คาถา “หยุด”	64
พระธรรมเทศนาพระมงคลเทพมุนี	70

ภาคที่ 2 ประวัติคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง	
ผู้สืบสานวิชาธรรมกาย	77
ช่วงแรกของชีวิต	82
ชีวิตในวัดปากน้ำ	88
สืบสานวิชาธรรมกาย	97
คุณยายผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย	117
คำสอนคุณยาย	135

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

GL 305 ปฏิปทาหาปฐนียาจารย์

ศึกษาชีวประวัติ ข้อวัตรปฏิบัติ ปฏิปทา ของพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ที่ท่านได้ปฏิบัติ ตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นำมาใช้ได้จริง เกิดผลจริงอันเป็นพยานแห่งการตรัสรู้ธรรมของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเป็นต้นแบบแห่งการสร้างบารมีของชนรุ่นหลังสืบไป

2. วัตถุประสงค์ชุดวิชา

1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาประวัติ ข้อวัตรปฏิบัติ ปฏิปทา และคุณูปการของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ที่มีต่อพระพุทธศาสนา วิชาธรรมกาย รวมทั้งสังคม ประเทศชาติ และชาวโลก

2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาคำสอนของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน เพื่อให้เป็นนักสร้างบารมีที่สมบูรณ์

3. รายชื่อเนื้อหาที่สอน

ภาคที่ 1 ประวัติพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

ภาคที่ 2 ประวัติคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้สืบสานวิชชาธรรมกาย

วิธีการศึกษา

1. การเตรียมตัวเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

ในการศึกษาเนื้อหาของชุดวิชาปฏิบัติตามหาปฐมนิยาจารย์ นักศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

- ก. ใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง และควรศึกษาให้จบภายใน 1-2 สัปดาห์
- ข. ควรทำแบบฝึกหัดและทำกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียน
- ค. ควรศึกษาประกอบกับสื่อการสอน คือ รายชื่อหนังสืออ่านประกอบที่ระบุไว้ในแบบฝึกปฏิบัติ

2. การทำแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมประกอบชุดวิชา

ขอให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดและทำกิจกรรมที่ระบุไว้ในแบบฝึกปฏิบัติประกอบชุดวิชา เพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาที่ศึกษานั้นมากน้อยเพียงใด และเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนสอบปลายภาค โดยให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดและทำกิจกรรมให้ครบถ้วนตามที่กำหนด

3. การศึกษาเอกสารการสอน

ก่อนศึกษาเนื้อหา ขอให้ศึกษาเนื้อหาว่าประกอบด้วยเนื้อหาอะไรบ้าง ศึกษาแนวคิดและวัตถุประสงค์ แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

เมื่ออ่านรายละเอียดของแต่ละเรื่องในแต่ละตอนจบแล้ว ควรบันทึกสาระสำคัญของแต่ละเรื่อง และปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแบบฝึกปฏิบัติ ก่อนจะศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป การปฏิบัติกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินผลตนเองได้ว่า นักศึกษามีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาในแง่ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างแท้จริง ฉะนั้นนักศึกษาจึงควรปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเองและอย่างต่อเนื่อง

4. ศึกษาผ่านบทเรียนทางการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียมและสื่อเสริม

เนื่องจากการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม (หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ดาวธรรม”) ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิศึกษาระยะทางไกลเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นสื่อที่มีการนำเสนอสาระความรู้และนำไปใช้สู่การปฏิบัติ และสามารถติดตามชมและศึกษารายการต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาระดับปริญญาตรีหาปฐมนีติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี นักศึกษาควรหาโอกาสรับชมเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง โดยทำความเข้าใจในเนื้อหา พร้อมทั้ง ควรศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อสอนเสริมบทเรียน เช่น หนังสืออ่านประกอบ ที่ระบุไว้ในแบบฝึกปฏิบัติ กิจกรรม เพื่อประกอบการเรียนโดยตรง (นักศึกษาสามารถสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ที่ชมรมประสานงาน DOU ตามที่อยู่ที่ท่านสมัครเรียน)

5. การสอบ

การศึกษาระดับปริญญาตรีหาปฐมนีติศาสตร์ มีการวัดผลด้วยการสอบข้อเขียนทั้งแบบปรนัยและอัตนัย อย่างไรก็ตาม การศึกษาระดับปริญญาตรีหาปฐมนีติศาสตร์นี้ แม้การวัดผลการเรียนด้วยการสอบข้อเขียนจะมีความสำคัญในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา แต่สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือ นักศึกษาจะต้องได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และจะต้องนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ถูกต้อง และเหมาะสมในทุกสังคม

บทนำวิชา ปฏิบัติตามหาปुरुชนียาจารย์

บทนำ

ชุดวิชาปฏิบัติทามหาปุชฌีนิยาจารย์ GL 305 นี้ เป็นชุดวิชาที่สำคัญยิ่งอีกชุดวิชาหนึ่งในจำนวน 5 ชุดวิชา ของกลุ่มวิชาเป้าหมายชีวิต ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงกันทั้งหมดในทุกชุดวิชาของกลุ่มวิชานี้

ดังนั้น ก่อนที่นักศึกษาจะทำความเข้าใจในรายละเอียดของชุดวิชาปฏิบัติทามหาปุชฌีนิยาจารย์ จึงควรจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของทุกชุดวิชาในกลุ่มวิชาเป้าหมายชีวิต เพื่อให้เข้าใจว่า เนื้อหาในแต่ละชุดวิชา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

วิชาในกลุ่มวิชาเป้าหมายชีวิตประกอบด้วย 5 ชุดวิชา คือ

GL 101 จักรวาลวิทยา

GL 102 ปรโลภวิทยา

GL 203 กฎแห่งกรรม

GL 204 ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

GL 305 ปฏิบัติทามหาปุชฌีนิยาจารย์

วัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชาเป้าหมายชีวิต เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนว่า “เราเกิดมาสร้างบารมี” มองโลกใบนี้เสมือนคุกที่ขังสรรพสัตว์ให้ต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างไม่รู้จักจบจักสิ้น จึงจำเป็นต้องฝึกฝนตนเองอย่างยิ่งยวดตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยมีพระองค์เป็นต้นแบบ ในการสร้างบารมี และมีผู้ประพฤติปฏิบัติชอบเป็นแบบอย่างต่อๆ มา เพื่อหลุดพ้นจากวัฏวนแห่งทุกข์ ไปสู่สุขอันเป็นนิรันดร์ คือ พระนิพพานให้ได้ในที่สุด

ความสัมพันธ์ของแต่ละชุดวิชา

วิชาจักรวาลวิทยา วิชาปรโลภวิทยา และวิชากฎแห่งกรรม 3 วิชา นี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิชาเดียวกัน เพราะเนื้อหาแต่ละวิชานั้นสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก แต่ที่แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 วิชา เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาได้โดยสะดวกครบถ้วนยิ่งขึ้น เพราะหากบรรจุเนื้อหาลงในเล่มเดียวกันทั้งหมด ก็จะทำให้หนังสือมีความหนาหนามาก ยากต่อการทำความเข้าใจให้ครบถ้วน และเป็นปัญหาแก่ระบบการวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ของ 3 ชุดวิชาดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

วิชาจักรวาลวิทยา เป็นชุดวิชาที่ศึกษาเรื่องความเป็นไปของสิ่งมีชีวิต โลก และจักรวาล ตั้งแต่องค์ประกอบของโลก ภูมิ 31 อันเป็นที่อยู่ของสัตว์โลก (กามภพ รูปภพ อรูปภพ) การเกิดขึ้นและการแตกทำลายของโลก กฎแห่งกรรมอันเป็นกฎในการขับเคลื่อนให้เกิดภพภูมิ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดของวิชาจักรวาลวิทยานี้ ยังครอบคลุมเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์และปรโลกวิทยาบางส่วน แต่ได้กล่าวถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 วิชาเพียงคร่าวๆ เท่านั้น

วิชาปรโลกวิทยา ชุดวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาจักรวาลวิทยา ที่แยกออกมาเพื่อให้สามารถนำเสนอรายละเอียดเนื้อหาได้ชัดเจนมากขึ้น ในเนื้อหาจะเจาะลึกเรื่องวงจรชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในภพภูมิทั้ง 31 ให้ละเอียดขึ้น แต่ก่อนที่จะลงรายละเอียดเรื่องภพภูมิจะกล่าวถึงการกระทำที่เป็นกุศลและอกุศลอันเป็นผลนำสัตว์เหล่านั้นไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ซึ่งมีเนื้อหาสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับวิชาภูมิศาสตร์ด้วย

วิชาภูมิศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาจักรวาลวิทยา ที่แยกออกมา เพื่อให้เห็นภาพการทำงานของภูมิศาสตร์ชัดเจนยิ่งขึ้น ในฐานะที่ภูมิศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของไตรวิถุ (กิเลส กรรม วิบาก) อันเป็นกฎเหล็กที่เป็นตัวขับเคลื่อนบังคับสรรพสัตว์ให้เกิดในภพภูมิต่างๆ หากทำดีก็ไปสู่ภพภูมิที่ดี มีสวรรค์ พรหม เป็นต้น หากทำชั่วก็ไปสู่ภพภูมิที่ไม่ดี มีนรก เปรต อสุรกาย เป็นต้น ถึงแม้สรรพสัตว์ทั้งหลายจะเกิดในฝ่ายดีหรือชั่วก็ตาม แต่ก็ยังคงเวียนว่ายตายเกิดอยู่ตลอดไป ไม่มีที่สิ้นสุด

เห็นได้ว่าในการนำเสนอเนื้อหาใน 3 ชุดวิชานี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้นักศึกษาได้มองโลกใบนี้ตามความเป็นจริง คือ เป็นคุกใหญ่ เป็นที่ซึ่งสรรพสัตว์ให้ต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างไม่รู้จักจบจักสิ้น จึงสมควรยินดีในการเวียนว่ายตายเกิด เพราะมีแต่ทุกข์มีแต่โทษภัย หากทำผิดพลาดลงไปก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับผลแห่งกรรมนั้นๆ ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ และเมื่อละโลกไปแล้ว มากน้อยตามกรรมที่กระทำ หากได้ศึกษาจนเข้าใจความเป็นจริงของโลกอย่างถ่องแท้แล้ว จะเกิดความเบื่อหน่าย คลายความยินดีในการเวียนว่ายตายเกิด มีแรงบันดาลใจที่จะรีบสร้างบารมี โดยการฝึกฝนตนเองอย่างยิ่งยวดเพื่อความหลุดพ้นต่อไป

การสร้างบารมีดังกล่าว หากไม่มีผู้รู้ช่วยชี้แนะแล้ว การที่จะไปถึงจุดหมายปลายทางคงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก และคงต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกอีกยาวนาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีผู้เป็นต้นแบบในการสร้างบารมี ซึ่งในที่นี้ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการศึกษาศาสนาจากชุดวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รายละเอียดของเนื้อหาวิชานี้ จะเป็นการศึกษาแบบอย่างการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่พระชาติแรกที่ตั้งความปรารถนาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่อยมา จนได้มาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราพระองค์ปัจจุบัน ตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ เผยแผ่ธรรมะ จนกระทั่งปรินิพพาน หากไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น ความรู้ทั้งหลายในเรื่องความเป็น

จริงของโลกและชีวิต จะถูกปิดบังไปตลอดกาล มนุษย์จะไม่มีโอกาสสร้างบารมีเพื่อการหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างแท้จริง ยังคงต้องเวียนว่ายตายเกิดตลอดไปไม่จบสิ้น การศึกษาวิชานี้ จะได้เห็นแบบอย่างในการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น มีผลให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะฝึกฝนตนเองให้พ้นทุกข์ไปตามลำดับจนบรรลุฝั่งแห่งพระนิพพานได้ในที่สุด

วิชาปฏิบัติทามหาปุชฌิยาจารย์วิชานี้จะเกี่ยวเนื่องกับวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรงที่ว่าเราไม่มีโอกาสได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระอรหันตสาวกทั้งหลาย เพียงแต่ได้ศึกษาแบบอย่างของการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกจากพระไตรปิฎกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็พอทำให้เราเข้าใจการสร้างบารมีได้ในระดับหนึ่งแต่นับเป็นโอกาสที่ดีหากในปัจจุบันมีบุคคลผู้ฝึกฝนตนเองตามแบบอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับจากคนทั่วโลก เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา และมีปฏิบัติเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธุชนทั้งหลาย บุคคลเช่นนี้ เราสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมีได้เป็นอย่างดี อันจะทำให้การสร้างบารมีตามอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นต้นแบบในบางแง่มุม บางประการที่เข้าใจยาก สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น และทำให้เห็นต้นแบบการปฏิบัติเพื่อการพ้นทุกข์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

บุคคลที่ศึกษานุศิษย์จำนวนมาก มีความเห็นตรงกันว่า ท่านเป็นบุคคลต้นแบบในการฝึกฝนตนเองโดยเอาชีวิตเป็นเดิมพันในการสร้างบารมีตามอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นผู้ดำรงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองด้วยหลักคำสอนของพระพุทธองค์นั้น ในยุคปัจจุบันอาจจะมีหลายท่านด้วยกัน แต่ในที่นี้ขอแนะนำเสนอประวัติและปฏิบัติทามหาปุชฌิยาจารย์ 2 ท่าน ได้แก่ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่-วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง บุคคลที่กล่าวถึงนี้ ท่านได้มุ่งมั่นฝึกฝนตนเอง ตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างยิ่งยวด และมีปณิธานที่ยิ่งใหญ่ตรงกันว่า จะเผยแผ่ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทั่วโลก เพื่อให้โลกเกิดสันติสุข จากการที่มนุษย์มีความเข้าใจโลกและชีวิตอย่างถูกต้องตามที่เป็นจริง สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้เป็นลำดับจนถึงพระนิพพาน ซึ่งเป็นการหลุดพ้นอย่างสิ้นเชิงในที่สุด

ในส่วนของเนื้อหาวิชาปฏิบัติทามหาปุชฌิยาจารย์นี้ มีรายละเอียดที่พิเศษกว่าชุดวิชาอื่น โดยจะเป็นการพรรณนาถึงประวัติของแต่ละบุคคลไปตามลำดับเหตุการณ์ ซึ่งจะไม่ซับซ้อน อ่านง่าย เข้าใจง่าย โดยแบ่งเนื้อหาทั้งหมดออกเป็น 2 ภาค ตามยุคสมัยของมหาปุชฌิยาจารย์แต่ละท่าน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในฐานะอาจารย์ และศิษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงปฏิบัติทามหาปุชฌิยาจารย์ได้อย่างชัดเจน สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติเพื่อการพ้นทุกข์ได้มากขึ้น

ภาคแรกได้นำเสนอประวัติความเป็นมาและปฏิบัติทามหาปุชฌิยาจารย์ (สด จนฺทสโร) หลวงปู่-วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ภาคที่ 2 เป็นประวัติของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้สืบสานวิชชาธรรมกาย

ประวัติชีวิตความเป็นมาและปฏิปทาของปราชญ์ทั้ง 2 ท่านนี้ สื่อให้เราเห็นคุณธรรมอันสูงส่งหลายประการของท่าน ที่ทำให้ท่านโดดเด่นต่างจากบุคคลทั่วไป และทำให้ท่านได้รับความเคารพรักรักความศรัทธาจากผู้คนจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและนำไปปฏิปทาของท่านมาเป็นแบบอย่างเพื่อประพฤติปฏิบัติตามเป็นอย่างยิ่ง

ภาคที่ 1

ประวัติ

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

เนื้อหาภาคที่ 1

ประวัติพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย

ชีวประวัติ

ชีวิตในปฐมวัย

เมื่อแรกเกิดมีความอดทนเป็นเลิศ

สอนตัวเองได้ตั้งแต่เล็ก

ยินดีในการประพฤติพรหมจรรย์

มีใจเด็ดเดี่ยวมั่นคง

ตั้งมั่นในพระรัตนตรัย

มีเมตตา

ใจกว้างเลี้ยงลูกน้อง

การศึกษาในวัยเด็ก

ขยันประกอบสัมมาอาชีพ

มีปัญญาเฉลียวฉลาด

ออกบวช

ปฏิญาณบวชตลอดชีวิต

บวชแล้วชวนช่วยศึกษาธรรมะ

การศึกษาด้านปริยัติ (คัมภีร์พระ)

การศึกษาด้านปฏิบัติ (วิปัสสนาธุระ)

การบรรลุธรรม

เป็นเจ้าของาสวตปากน้ำ

ผลงานและคุณูปการต่อพระพุทธศาสนา

การค้นพบวิธีการเจริญภาวนาเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย

การปกครอง

การศึกษาพระปริยัติธรรม

การเผยแผ่

การสาธารณูปการ

ตั้งโรงครัว

เกียรติคุณและสมณศักดิ์

อุปสรรคและการต่อสู้

อาพาธและมรณภาพ

วัตรปฏิบัติและปฏิบัติ

วัตรปฏิบัติ

วัตรปฏิบัติประจำของหลวงปู่

กิจวัตรประจำวัน

ทำวัตรสวดมนต์

สำรวมระวังในพระปาฏิโมกข์

ปลงอาบัติ

ลงฉันพร้อมกับพระภิกษุทั้งวัด

ดูแลความเป็นอยู่ในวัด

เทศนาสั่งสอนธรรม

แก้ไขทุกข์มนุษย์

ทำวิชชา

วัตรปฏิบัติด้านการประพฤติธรรม

เป็นคนจริง

มีความเพียรสม่ำเสมอ
ประพฤติตรงต่อหนทางพระนิพพาน
อธิศีล
ความกตัญญูกตเวทิต
เห็นคุณค่าในสิ่งเล็กน้อย
ความประหยัด
มีความมักน้อย สันโดษ
มีวาจาสุภาสิต
มีมหากรุณา
มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

ปฏิบัติ

เผยแผ่วิชาธรรมกายไปทั่วโลก
ไปถึงที่สุดแห่งธรรม
ผู้สืบทอดปฏิบัติ

ธรรมานุภาพ

สัมมาปฏิบัติวิชาธรรมกาย

สัมมาสมาธิ

สัมมา อระระหัง

หยุดเป็นตัวสำเร็จ

อานุภาพวิชาธรรมกาย

สิ่งมหัศจรรย์ในวันเวียนเทียน

อานุภาพพระของขวัญ

ยุทธการปิดระเบิด

สังฆานุภาพ

หลวงปู่มีแต่คาถา “หยุด”

รักษาโรคภัยไข้เจ็บ

เอาชนะไสยเวท

หน้าเป็นทอง

ผลไม้โตเร็ว

ญาณทัสสนะ

หลวงปู่เข้าฝัน

พระธรรมเทศนาพระมงคลเทพมุนี

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ประวัติชีวิตของท่านงดงามตั้งแต่เบื้องต้น ท่ามกลาง เบื้องปลาย ท่านเป็นภิกษุผู้สมบูรณ์พร้อมด้วยศีลาจารวัตร ถึงพร้อมด้วยปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เป็นยอดสมณะผู้นำเคารพ เลื่อมใส ศรัทธา เป็นที่พึ่งของมวลมนุษยชาติทั้งหลาย ตลอดชีวิตของท่านเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก แม้ว่าท่านจะต้องพบกับอุปสรรคนานาประการในการสร้างบารมี แต่ท่านไม่เคยท้อถอย ยังคงมุ่งมั่นสร้างความดีต่อไปโดยมิได้หวั่นไหวแม้แต่น้อย คุณูปการข้อสำคัญของท่าน คือ การค้นพบวิชชาธรรมกาย อันนำมาซึ่งสันติสุขภายในแก่มวลมนุษยชาติ คำสอนของท่านเป็นอมตวาจาอันบริสุทธิ์ ที่ให้ผลแห่งการปฏิบัติได้จริงจังแก่ผู้ตั้งใจประพฤติตาม ท่านจึงเป็นมหาปูชนียาจารย์ผู้ควรแก่การเคารพบูชาของชาวโลกทั้งมวล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาชีวิตประวัติ ข้อวัตรปฏิบัติ ปฏิปทา และคุณูปการของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ที่มีต่อพระพุทธศาสนา วิชาธรรมกาย รวมทั้งสังคม ประเทศชาติ และชาวโลก
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาคำสอนของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เป็นนักสร้างบารมีที่สมบูรณ์

ภาคที่ 1

ประวัติพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย

ชีวประวัติ

ชีวิตในปฐมวัย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านมีชื่อเดิมว่า สด เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2427 ตรงกับวันแรม 6 ค่ำ เดือน 11 ปีวอก ณ หมู่บ้านเหนือ ฝั่งตรงข้ามวัดสองพี่น้อง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โยมพ่อชื่อเงิน แซ่จิว โยมแม่ชื่อสุดใจ มีแก้วน้อย ครอบครัวของท่านเป็นคหบดี ทำการค้าในคลองสองพี่น้อง และอำเภอใกล้เคียง ท่านมีพี่น้องร่วมบิดามารดา รวม 5 คน คือ

1. นางดา เจริญเรือง
2. พระมงคลเทพมุนี (สด มีแก้วน้อย)
3. นายใส มีแก้วน้อย
4. เด็กชายผูก มีแก้วน้อย (เสียชีวิต เมื่ออายุ 1 ขวบ)
5. นายสำรวย มีแก้วน้อย

เมื่อแรกเกิดมีความอดทนเป็นเลิศ

หลวงปู่เล่าเรื่องในวัยเด็กของท่านว่า โยมแม่บอกว่าตอนเกิด ท่านไม่ร้องสักแอะ ไม่เหมือนกับเด็กทั่วไป เมื่อแรกเกิดต้องร้องทุกคน บางคนเชื่อว่าเด็กเกิดมาไม่ร้อง ต้องเป็นไข้แน่ๆ แต่เมื่อถึงกำหนดอายุที่จะพูด ท่านก็พูดได้เป็นปกติ การที่ท่านไม่ร้องเมื่อแรกเกิดไม่ได้แสดงว่าท่านจะเป็นไข้ แต่แสดงถึงคุณลักษณะประการหนึ่งของผู้ที่จะเป็นครูบาอาจารย์ของชาวโลกในวันข้างหน้า คือ ความอดทน

การเกิดนั้นเป็นทุกข์ เพราะเป็นสิ่งที่ยากที่ใครจะอดทนได้ เป็นความทุกข์ทรมานขนาดที่ทำให้ทารกแรกเกิดลิ้มเหตุการณ์ในภพชาติก่อนๆ ของตนได้หมดสิ้นทีเดียว

ทารกเมื่อแรกปฏิสนธิในครรภ์มารดานั้น ต้องอยู่ในที่คับแคบมาก ใต้กระเพาะอาหาร เหนือลำไส้ ท้ามกลางหน้าท้องและกระดูกสันหลัง อยู่ในที่มีดสนิท จะขยับเคลื่อนไหวกาย คู้หรือเหยียดอวัยวะก็ทำไม่ได้ ต้องนอนคุดคู้อยู่ในครรภ์มารดา ทนทุกข์ทรมานตลอด 10 เดือน¹ แม้จะพบกับความทุกข์ถึงขนาดนั้น ท่านก็ยังมิขันทอดทน ทั้งนี้เพราะบุญบารมีที่ท่านได้สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน

สอนตัวเองได้ตั้งแต่เล็ก

สมัยที่หลวงปู่ยังเป็นเด็กเล็กๆ ช่วงที่ยังไม่อดนม ก่อนที่โยมแม่จะออกไปขายข้าวนอกบ้าน จะเอาท่านใส่เปลไว้ที่บ้าน แล้วเอาข้าวเย็นปั้นเป็นก้อนให้ท่านดูเล่นแก้ทิว ในขณะที่ท่านรู้เรื่องโดยตลอด และได้สอนตัวเองว่า “ตอนนี้เราอย่าเพิ่งทิวเลยนะ อย่าเพิ่งไปกวนแม่เลย ดูข้าวก้อนนี้ แทนข้าวเย็นไปก่อน”

ท่านสอนตัวเองได้ตั้งแต่ยังไม่อดนม การสอนตัวเองได้ ก็เป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นครูบา-อาจารย์ คอยอบรมสั่งสอนผู้อื่นอีกประการหนึ่ง

ยินดีในการประพาศิพรหมจรรย์

ในช่วงวัยเด็ก พระเดชพระคุณหลวงปู่ ท่านเป็นเด็กน่ารัก ไปบ้านไหนมักจะมีคนมาขออุ้ม อุ้มแล้วก็หอมแก้มท่านเล่น เวลาถูกหอมแก้มที่ไร ท่านสะดุ้งทุกที ท่านไม่ต้องการให้ผู้หญิงถูกเนื้อต้องตัวตั้งแต่ยังเด็ก และคอยระวังอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าท่านไม่มีความยินดีในเพศตรงข้ามตั้งแต่เยาว์วัย และมีอุปนิสัยยินดีในการประพาศิพรหมจรรย์มาข้ามภพข้ามชาติ

มีใจเด็ดเดี่ยวมั่นคง

หลวงปู่เป็นผู้มีใจคอเด็ดเดี่ยวมั่นคง เมื่อตั้งใจทำอะไรแล้ว จะพยายามทำให้สำเร็จ ถ้ายังไม่สำเร็จจะไม่ยอมเลิกเด็ดขาด ตั้งแต่สมัยที่บ้านของท่านยังทำนาและค้าข้าว ท่านมักจะช่วยโยมพ่อโยมแม่เลี้ยงวัว เมื่อวัวพลัดหลงเข้าไปในฝูงวัวของคนอื่น ท่านจะไปตามวัวกลับมาจนได้ ไม่ว่าวัวจะหลงไปทางไหน หรือจะต้องตามจนมีดคำเพียงใด ถ้าไม่ได้วัวมา จะไม่ยอมกลับ

¹ วิสุทธิมรรคแปล ภาค 3 ตอน 1 มก.

ตั้งมั่นในพระรัตนตรัย

ปกติท่านจะช่วยโยมพ่อพายเรือค้าข้าว วันหนึ่งพ่อกับท่านไปจนถึงศาลเจ้าที่ใครๆ ก็ว่าเขี้ยนมาก ใครผ่านไป จะต้องเอาของไปเช่นไหว้ แต่หลวงปู่ท่านคิดว่า “นี่ไม่ใช่พระรัตนตรัย ทำไมต้องไหว้ เราไม่เช่นเราไม่ไหว้” วันหนึ่งเมื่อเรือผ่านศาลเจ้า ท่านรู้สึกแน่นท้องขึ้นมาทันที แต่ท่านก็อดทนไม่ยอมแพ้ เพราะคิดว่า “มันของของเราแท้ๆ นี่ เรื่องอะไรจะต้องเอาไปเช่น เอาไปไหว้ ทำแล้วก็ได้บุญ บิบบได้บิบบไป จุกได้จุกไป เต็มมันก็หายจุก” ซึ่งครั้งนั้นท่านมีความคิดว่า ลักวันหนึ่งถ้าเข้าถึงพระรัตนตรัย จะกลับไปศาลเจ้านั้น ทั้งๆ ที่ตอนนั้นก็ยังไม่รู้ว่าพระรัตนตรัยเข้าถึงได้อย่างไร แต่จิตใจสำนึกของท่านบอกอย่างนี้

มีเมตตา

โยมพี่สาว¹ ของท่านเล่าว่า ตั้งแต่ท่านยังเป็นเด็ก เมื่อออกไปไถนา ท่านจะคอยสังเกตดวงตะวันว่า ใกล้เวลาเพลแล้วหรือยัง เมื่อพี่สาวของท่านเห็น ก็จะตำหนิตานว่า เกียจคร้าน คอยดูแต่เวลาเมื่อไรจะถึงเวลาเลิกงาน แต่ความจริงแล้วท่านถือคติของคนโบราณที่ว่า การไถนาจนถึงเวลาตีกองเพล (11.00 น.) ซึ่งเรียกว่า “เพลคาบ่าวัว” ถือว่าบาปมาก ท่านจึงไม่อยากจะใช้แรงงานวัวจนเลยเพล นี่เป็นความเมตตาของท่านที่มีต่อสัตว์

หลังจากเลิกไถนาแล้ว ท่านจะนำวัวไปอาบน้ำจนเย็นสบาย แล้วจึงปล่อยให้ไปกินหญ้าเป็นอิสระตามใจชอบ ถ้าได้ทำอย่างนี้ท่านจะรู้สึกสบายใจ และมักจะร้องเพลงไปด้วย เนื้อหาของเพลงมักจะวนเวียนอยู่กับพระนิพพานดังนี้

“เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วไม่กำจะเกิดมาทำอะไร อ้ายที่อยากมันก็หลอก อ้ายที่หยอกมันก็ลวง ทำให้จิตเป็นท่วงเป็นโย เลิกอยากลาหยอก รีบออกจากกาม เดินตามขันธสาม เรื่อยไป เสรีจกิลิบทก ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้”

ใจกว้างเลี้ยงลูกน้อง

ในช่วงที่หลวงปู่ยังมีอาชีพขายข้าวอยู่ วันหนึ่งมีเด็กผู้หญิงพายเรือมาขายขนม เมื่อพายเรือมาใกล้ก็ร้องขอให้ท่านช่วยซื้อ ปรากฏว่าวันนั้นท่านเหมาซื้อขนมทั้งลำเรือเลย เพื่อเลี้ยงลูกน้อง ตั้งแต่นั้นมาหากมีขนมเหลือจากการขาย เด็กผู้หญิงคนนั้นก็มักจะแวะมาขายขนมให้ท่านช่วยเหมาอยู่เป็นประจำ นี่นับเป็นความใจกว้างของท่าน ส่วนเด็กผู้หญิงคนนั้นก็คือ เด็กหญิงท้วม หุตานุกรม เมื่อโตขึ้นและเรียนจบพยาบาลแล้วก็ออกบวชอยู่ธุดงค์ในป่า หลังจากนั้นได้มาเป็นแม่ชี² อยู่ในวัดปากน้ำ คอยดูแลเรื่องอาหารในโรงครัวจนตลอดชีวิต

¹ นางดา เจริญเรือง

² อุบลิกาท้วม หุตานุกรม หลังจากมาอยู่ที่วัดปากน้ำแล้ว มีหน้าที่เป็นผู้จัดการโรงครัว

การศึกษาในวัยเด็ก

ท่านช่วยโยมของท่านทำงานตั้งแต่ยังเป็นเด็ก จนอายุได้ประมาณ 9 ปี โยมแม่ของท่านได้ส่งให้ไปเรียนหนังสือกับน้ำชาย¹ ซึ่งบวชเป็นพระภิกษุอยู่ที่วัดสองพี่น้อง เริ่มต้นเรียนจากหนังสือ ปฐม ก กา ตามหลักสูตรการศึกษาในสมัยนั้น ต่อมาไม่นานพระน้ำชายได้ย้ายไปจำพรรษาที่วัดหัวโพธิ์ ตำบลหัวโพธิ์ อำเภอสองพี่น้อง ท่านได้ตามไปเรียนหนังสือต่อที่นั่นด้วยประมาณ 7-8 เดือน จากนั้นพระน้ำชายก็ย้ายไปจำพรรษาที่วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี แล้วจึงลาสิกขา ส่วนท่านไปเรียนต่อที่วัดบางปลา² อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับพระอาจารย์ทรัพย์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาส ขณะนั้นท่านอายุได้ 11 ปี

นอกจากท่านจะเขียนอักษรขอมได้แล้ว ยังสามารถอ่านหนังสือพระมาลัย³ ซึ่งเขียนเป็นอักษรขอมได้คล่อง ท่านตั้งใจเรียนและมีผลการเรียนดี เพราะเป็นคนมีนิสัยทำอะไรทำจริงมาตั้งแต่เล็กๆ ท่านใช้เวลาเรียนอยู่ที่นั่น 2 ปี จึงกลับไปช่วยโยมพ่อโยมแม่ค้าข้าวที่บ้านเกิดตามเดิม

ขยันประกอบสัมมาอาชีพ

เมื่อกลับมาอยู่บ้านได้ประมาณ 1 ปี (ขณะนั้นอายุ 14 ปี) โยมพ่อได้ถึงแก่กรรมลง ท่านจึงดูแลการค้าแทน มีเรือบรรทุกข้าวข้างกระดานใหญ่ 2 ลำ และลูกเรืออีกหลายคน ล่องเรือค้าข้าวระหว่างอำเภอสองพี่น้องกับกรุงเทพฯ เดือนละ 2-3 ครั้ง โดยซื้อข้าวมาขายให้กับโรงสีที่กรุงเทพฯ บ้างที่อำเภอนครไชยศรีบ้าง

ท่านเป็นคนมีฐานะดีเพราะขยันและซื่อสัตย์ในการค้าขาย จึงเป็นเหตุให้ได้รับความไว้วางใจมาก ตัวอย่างเช่น การซื้อข้าวไปขาย เมื่อตกลงราคากันได้แล้ว ท่านก็สามารถขนข้าวลงเรือไปขายก่อน หลังจากขายข้าวได้เงินมาแล้ว จึงนำเงินมาจ่ายให้ทีหลัง

มีปัญญาเฉลียวฉลาด

ครั้งหนึ่งขณะที่ท่านล่องเรือไปค้าข้าวที่กรุงเทพฯ พร้อมกับลูกเรือ ขณะที่จอดเรืออยู่ในคลอง-บางกอกน้อย ลูกจ้างของพี่เขยคนหนึ่งขโมยเงินและทองไป รวมมูลค่าประมาณ 1,000 บาทเศษ (สมัยนั้นเงิน 50 สตางค์ ซื้อมันฝรั่งได้ 100 ทวี) ท่านจึงไปแจ้งความกับตำรวจ พอดกเย็นตำรวจ 4 นาย ได้นำเรือกลไฟมารับ เพื่อไปบ้านของภรรยาคนร้ายที่คลอง 12

¹ น้ำชายของท่านชื่อ นะ มีแก้วน้อย

² เหตุที่ท่านไปเรียนที่วัดบางปลา เพราะบ้านเกิดโยมพ่อของท่านอยู่ที่บางปลา

³ หนังสือพระมาลัย เป็นเรื่องราวของพระอรหันต์องค์หนึ่ง ได้ขึ้นไปบนสวรรค์และลงไปโปรดสัตว์ในนรก เมื่อกลับมา ยังโลกมนุษย์ จึงเทศน์สั่งสอนประชาชนให้ละชั่วกลัวบาป หมั่นทำบุญให้ท่าน

ท่านกับตำรวจได้ออกติดตามไปตลอดทั้งคืนไม่ได้หยุด โดยตั้งใจว่าหากยังจับคนร้ายไม่ได้ก็จะไม่ยอมกลับบ้าน พอรุ่งสางก็ถึงบ้านภรรยาคนร้าย ท่านเห็นคนร้ายโผล่มาทางหน้าต่างหลังบ้าน จึงบอกให้ตำรวจรู้ คนร้ายเมื่อเห็นเรือ จึงรีบกระโจนออกจากบ้านไป กว่าจะเรือจะชะลอฝีจักรกลับลามาหยุดตรงหน้าบ้าน คนร้ายก็หายไปแล้ว ท่านสังเกตเห็นฟองน้ำแตกเป็นทาง จึงบอกให้ตำรวจทั้ง 4 นาย ไปยืนคุมอยู่ที่มุมคันทนา ส่วนท่านตามคนร้ายไปตามรอยนั้น

เมื่อตามไปถึงกลางคันทนา เห็นคนร้ายหลบอยู่ในซังข้าว พอเข้าไปใกล้ คนร้ายก็ดำน้ำหนี แต่หนีไม่พ้น ถูกตำรวจช่วยกันจับไว้ทัน ตำรวจจึงใส่กุญแจมือไว้พาคนร้ายกลับมาที่บ้านภรรยา เพื่อให้บอกที่ซ่อนเงินที่ขโมยมา ก็พบเงินซ่อนอยู่ในกระบุงข้าวเปลือกจำนวน 900 บาทเศษ เมื่อได้เงินคืนแล้ว จึงล่องเรือกลับกรุงเทพฯ หลังจากให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเสร็จแล้ว ตำรวจจึงนำเรือมาส่งท่านที่เรือข้าวที่คลองบางกอกน้อย

ออกบวช

ปฏิญาณบวชตลอดชีวิต

เมื่อผ่านเหตุการณ์ตามจับคนร้ายในครั้งนั้นแล้ว ท่านใช้ชีวิตอยู่กับการค้าข้าวเลี้ยงโยมแม่และครอบครัวเรื่อยมา จนกระทั่งอายุย่างเข้า 19 ปี ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในชีวิต ซึ่งเป็นจุดหักเหให้ท่านเลือกเส้นทางเดินชีวิตที่ต่างจากคนทั่วไป

วันหนึ่งหลังจากค้าข้าวเสร็จ ท่านและลูกน้องได้นำเรือเปล่ากลับบ้าน ในคืนนั้นล่องเรือไปด้วยความยากลำบาก เพราะน้ำในคลองไหลเชี่ยว แต่ก็พยายามต่อเรือต่อไป จนมาถึงคลองเล็กๆ สายหนึ่ง ซึ่งเป็นเส้นทางลัด ชาวบ้านเรียกคลองนี้ว่า “คลองบางอีแพ่น”¹ อยู่เหนือตลาดใหม่ แม่น้ำนครไชยศรี จังหวัดนครปฐม คลองนี้เป็นคลองเปลี่ยว และมีโจรผู้ร้ายชุกชุม

ในขณะนั้นมีเรือเพียงลำเดียวเท่านั้นที่แล่นเข้าไปในคลอง เมื่อเรือแล่นเข้าไปได้เล็กน้อย ท่านก็กลัวว่าจะโดนโจรปล้นและทำร้าย ถ้าโจรปล้นจริงๆ ท่านจะโดนทำร้ายก่อน เพราะยืนอยู่ทางท้ายเรือ จึงเกิดความคิดขึ้นว่า “อ้ายน้ำก็เชี่ยว อ้ายคลองก็เล็ก อ้ายโจรก็ร้าย ท้ายเรือเข้าก็ไล่เลียกับฝั่ง ไม่ต่ำไม่สูงกว่ากันเท่าไรนัก นำหวาดเสียวอันตราย เมื่อโจรมากก็ต้องยิง หรือทำร้ายคนท้ายก่อน ถ้าเขาทำเราเสียได้ก่อน ก็ไม่มีทางที่สู้เขา ถ้าเราเอาอาวุธปืนแปดนัดไว้ทางหัวเรือ แล้วเราไปถือเรือทางลูกจ้างเสีย เมื่อโจรมาทำร้าย เราก็จะมีทางสู้ได้บ้าง” เมื่อคิดดังนั้นแล้ว จึงหยิบปืนยาวบรรจุกระสุน 8 นัดไปอยู่หัวเรือ บอกให้ลูกเรือมาถือท้ายเรือแทน

¹ มีชื่อทางราชการว่า คลองลัดบางแพ่น อยู่ในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ขณะต่อเรือแทนลูกจ้างอยู่นั้น พลันเกิดความคิดขึ้นมาว่า “คนพวกนี้ เราจ้างเขาคนหนึ่งๆ เพียง 11-12 บาทเท่านั้น ส่วนตัวเราเป็นเจ้าของทั้งทรัพย์ทั้งเรือ หากจะโยนความตายไปให้ลูกจ้างก่อน ก็ดูจะเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์มากเกินไป ทำอย่างนี้ไม่ถูกไม่สมควร”

เมื่อเกิดจิตเมตตาและนึกตำหนิตัวเองเช่นนี้ ท่านจึงตัดสินใจเด็ดขาดลงไปว่า “ทรัพย์ก็ของเรา เรือก็ของเรา เราควรตายก่อนดีกว่า ส่วนลูกจ้างนั้น เมื่อมีภัยมาถึง เขาควรจะได้หนีเอาตัวรอด ไปทำมาหาเลี้ยงบุตรภรรยาของเขาได้อีก” เมื่อตกลงใจเช่นนั้น จึงเรียกลูกเรือให้มาต่อเรือแทน ส่วนตัวเองก็ถือปืนคู่มือ กลับมานั่งถือท้ายเรือตามเดิม

เรือยังคงแล่นต่อไปเรื่อยๆ แต่ไม่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงอย่างที่คิด เมื่อเรือแล่นมาใกล้จะออกจากคลอง จนเห็นปากทางออก ก็รู้ว่าปลอดภัยแล้ว แต่ในใจของท่านยังคิดถึงความตายอยู่ตลอดเวลา และทันใดนั้น ธรรมสังเวชก็เกิดขึ้นในใจของท่านว่า “การหาเงินหาทองนี้ลำบากจริงๆ เจียวหนา บิดาของเราที่ทำมาดังนี้ เราก็อหารอยบิดา ตามบิดาบ้าง เงินแลทองที่หากันทั้งหมดด้วยกันนี้ ต่างคนก็ต่างหา ไม่มีเวลาหยุดด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใครไม่เร่งรีบหาให้มั่งมี ก็เป็นคนต่ำและเลว ไม่มีใครนับถือแลคบหา เข้าหู่เขาก็อายเขา เพราะเป็นคนจนกว่าเขา ไม่เทียมหน้าเทียมบ่าเทียมไหล่กับเขา ปुरुพชนต้นสกุลของเราก็อำมาดังนี้ เหมือนๆ กันจนถึงบิดาของเรา แลตัวของเราก็คบนี้ปुरुพชนแลบิดาของเราไปทางไหนหมด ก็ปรากฏแก่ใจว่าตายหมดแล้ว แล้วตัวของเรานี้ ก็ต้องตายเหมือนกัน”

เมื่อคิดถึงความตายขึ้นมาอย่างนี้ก็เริ่มกลัว และนึกถึงความตายที่จะมาถึงตัวเองต่อไปอีกว่า “เราต้องตายแน่ๆ บิดาเราก็มาล่องข่าว ขึ้นจากเรือข่าวก็เจ็บมาจากตามทางแล้ว ขึ้นจากเรือข่าวไม่ได้ก็วันก็ถึงแก่กรรม เมื่อถึงแก่กรรมแล้ว เราที่ช่วยพยาบาลอยู่ ไม่ได้เห็นเลยที่จะเอาอะไรติดตัวไป ผ้าที่นุ่งแลร่างกายของแก เราก็ดูแลอยู่ ไม่เห็นมีอะไรหายไป ทั้งตัวเราแลพี่น้องของเราที่เนื่องด้วยแก ตลอดถึงมารดาของเราก็ออยู่ ไม่เห็นมีอะไรเลยที่ไปด้วยแก แกไปผู้เดียวแท้ๆ ก็ตัวเราแล้วต้องเป็นดังนี้ เคลื่อนความเป็นอยู่อย่างนี้ไปไม่ได้แน่”

เมื่อท่านคิดอย่างนี้แล้ว ท่านก็นอนแผ่ลงไปที่ท้ายเรือ แกล้งทำเป็นตาย ลองดูว่าถ้าตายแล้วจะเป็นอย่างไร ท่านก็นอนคิดว่าตัวเองตายอย่างนั้นจนเพลอสติไปสักครู่หนึ่ง เมื่อได้สติรู้สึกตัวก็รีบลุกขึ้น จตุฐปอริชฐานจิตว่า “ขออย่าให้เราตายเสียก่อน ขอให้ได้บวชเสียก่อนเถิด ถ้าบวชแล้วไม่สึกตลอดชีวิต”¹

¹ บันทึกของพระมงคลเทพมุนี (ซึ่งท่านเป็นผู้บันทึกเอง) ลงพิมพ์ใน “มงคลสาร” ปีที่ 1 เล่มที่ 1, ฉบับ 1 กันยายน

บวชแล้วชวนชววยศึกษาธรรมะ

นับจากวันนั้น คำอธิษฐานยังคงฝังแน่นอยู่ในใจของหลวงปู่ตลอดมา ความคิดที่จะบวชตลอดชีวิตยังชัดเจนอยู่ในใจ แต่ด้วยภาระที่ต้องเลี้ยงโยมแม่ ทำให้ยังไม่สามารถบวชได้ ด้วยเหตุนี้ท่านจึงตั้งใจทำมาหากิน และขยันเก็บเงินเก็บทองจนมีเงินเก็บได้มากพอสมควร ที่ทำให้โยมแม่และพี่น้อง มีเงินทองใช้จ่ายอย่างสะดวกสบายไม่ลำบากในอนาคต เมื่อหมดภาระเรื่องเงินทองแล้ว จึงตัดสินใจบวชทันที

ในขณะนั้นอายุย่าง 22 ปี พอถึงเดือน 8 ข้างขึ้น หลังจากขนข้าวลงเรือจนเต็มลำแล้ว ก็ให้ลูกน้องนำข้าวไปขายให้โรงสีในกรุงเทพฯ ส่วนตัวท่านก็เข้าวัดเป็นนาค เพื่อเตรียมตัวบวชที่วัด โดยมีพระปลัดยัง¹ เจ้าอาวาสวัดสองพี่น้องในขณะนั้น เป็นผู้สอนท่องคำขออุปสมบท ชักซ้อมพิธีอุปสมบทและสอนพระวินัยให้

เมื่อถึงต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2449 ท่านได้อุปสมบท ณ วัดสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับฉายาว่า จนุทสโร โดยมีพระอาจารย์ดี วัดประตูลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูวินยานุโยค (เหนียง อินทโชโต) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระอาจารย์โห่ง อินทสุวณฺโณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ด้วยความที่ท่านเป็นผู้มีความทรงจำดีจึงสามารถท่องบทสวดมนต์และพระปาฏิโมกข์ได้หมด สำหรับการศึกษในช่วงพรรษาแรก หลวงปู่ได้เรียนคันถธุระและวิปัสสนาธุระควบคู่กันไป เมื่อเรียนด้านคันถธุระไปได้ระยะหนึ่ง หลวงปู่ก็สงสัยว่า คำว่า “อวิชชาขบถจया” แปลว่าอะไร ด้วยความสงสัยที่ผุดขึ้นมาในใจเหมือนกับปริศนาที่ต้องตอบให้ได้ ท่านมีความรู้สึกว่า คำๆ นี้มีความสำคัญต่อตัวท่าน จึงไปถามพระภิกษุที่อยู่เ็นวัด เมื่อถามใครก็ไม่รู้ใครรู้คำแปล มีพระรูปหนึ่งบอกว่า “เขาไม่แปลกันหรอกคุณ อยากรู้ก็ต้องไปเรียนที่บางกอก (กรุงเทพฯ)” เมื่อได้ฟังดังนั้น ทำให้ท่านเกิดแรงบันดาลใจที่จะไปเรียนที่กรุงเทพฯ เพราะต้องการจะรู้คำแปลให้ได้

เมื่อบวชได้ 7 เดือนเศษ จึงไปหาโยมแม่ และขอไปเรียนที่กรุงเทพฯ แม้ว่าโยมแม่จะไม่เต็มใจให้ไป แต่ก็จำยอม ท่านจึงขอปัจจัย 1 ชั่ง เพื่อเป็นค่าเดินทาง โดยตั้งใจว่าการขอครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้าย

เมื่อลาโยมแม่แล้ว จึงเดินทางมาจำพรรษาที่วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ เพื่อศึกษาเล่าเรียน และได้พาน้องชายคนเล็ก² มาอยู่ด้วย โดยให้มาอุปฐากและให้เรียนมูลกัจจายน์ (คัมภีร์บาลีไวยากรณ์) ไปด้วย ช่วงที่มาถึงวัดพระเชตุพนฯ ใหม่ๆ ในขณะนั้นท่านยังไม่มีหนังสือ³ ที่จะใช้เรียน จึงให้โยมพี่สาวซื้อถวาย

ขณะเรียนหนังสืออยู่ที่วัดพระเชตุพนฯ หลวงปู่ลำบากในเรื่องอาหารบิณฑบาตมาก บางวันบิณฑบาตได้ไม่พอดัน บางวันได้เพียงส้มผลเดียว บางวันไม่ได้เลย มีอยู่วันหนึ่ง หลวงปู่ออกบิณฑบาตไม่ได้

¹ มีศักดิ์เป็นตาของหลวงปู่วัดปากน้ำ

² นายสำรวย มีแก้วน้อย

³ หนังสือเรียนในสมัยนั้น นิยมใช้หนังสือขอมที่จารลงในใบลาน

อะไรเลย วันต่อมาก็ไม่ได้อีก ท่านคิดว่า “เราเป็นผู้มีศีล จะอดตายหรือ ถ้าเป็นจริง ก็ยอมตาย บิณฑบาต ไม่ได้ข้าว ก็ไม่ฉันของอื่น ยอมอด เพราะคิดว่า ถ้าเราตายลงไป ภิกษุหมดทั้งนคร ต้องมีอาหารบิณฑบาต พอหมดทุกๆ รูป เพราะคนลือ ก็พากันสงสารพระภิกษุไปตามๆ กัน” จึงไม่ยอมดิ้นรนแสวงหาอาหาร ด้วยวิธีการอื่น

ในวันที่สาม ท่านออกบิณฑบาตอยู่จนสาย ได้ข้าวเพียง 1 ทัพพี กับกล้วยน้ำว้า 1 ผล เมื่อกลับมาถึงกุฏิ ท่านรู้สึกอ่อนเพลียมาก เพราะไม่ได้ฉันมา 2 วันแล้ว หลังจากพิจารณาปัจจุเวกขณฺ์เสร็จแล้วจึงเริ่มฉัน เมื่อฉันเข้าไปได้หนึ่งคำ ก็เหลือบไปเห็นสุนัขตัวผอมเดินโซเซมา เพราะอดอาหารมาหลายวัน แม้ท่านกำลังหิวจัด เพราะอดอาหารมาหลายวัน ก็ยังมีความเมตตาสงสารสุนัขตัวนั้น จึงปั้นข้าวที่เหลืออีก คำหนึ่งกับกล้วยอีกครึ่งผลให้สุนัขตัวนั้น พร้อมทั้งอธิษฐานจิตว่า “**ขึ้นชื่อว่าความอดอยากเช่นนี้ ขออย่าให้มีอีกเลย**” นับจากวันนั้น ด้วยอำนาจบุญที่ได้สร้างมหาทานบารมีในครั้งนั้น เมื่อไปบิณฑบาตที่ไหน ท่านก็ได้อาหารมากมายจนฉันไม่หมด และยังได้แบ่งถวายให้กับพระภิกษุรูปอื่นๆ ด้วย

ด้วยใจที่คิดถึงผู้อื่นอยู่เสมอ ประกอบกับความลำบากในเรื่องอาหารขบฉันของหลวงปู่ในครั้งนั้น ทำให้ท่านนึกถึงพระภิกษุรูปอื่นๆ กลัวว่าจะมีความลำบากในเรื่องอาหารเช่นเดียวกับท่าน จึงคิดว่า “ถ้าเรามีกำลังพอเมื่อใด จะจัดตั้งโรงครัวประกอบอาหารเลี้ยงพระภิกษุ สามเณร โดยไม่ต้องให้ลำบาก เป็นการเสียเวลาในการศึกษาเล่าเรียน”

เมื่อบวชได้ 4 พรรษา หลวงปู่และน้องชายจึงย้ายไปอยู่ที่วัดชัยพฤกษ์มาลาชั่วคราว คินหนึ่ง หลวงปู่ฝันว่า มีชายคนหนึ่งเอาทรายมาถวายเป็น 1 ปู่ก็ จึงเอ้อมมือไปหยิบมาหน่อยหนึ่ง ส่วนน้องชายรับไว้ถึง 2 กำมือ หลังจากนั้นไม่กี่วัน ท่านและน้องชายก็ป่วยเป็นไข้ทรพิษ ท่านมีอาการไม่มาก ส่วนน้องชายของท่านเป็นหนักมาก เมื่ออาการของท่านทุเลาลง จึงรีบพาน้องชายไปรักษาที่บ้านสองพี่น้อง แต่อาการก็ไม่ทุเลา ต่อมาก็เสียชีวิต ขณะนั้นน้องชายของท่านอายุเพียง 18 ปี เมื่อจัดการเรื่องศพน้องชายเสร็จแล้ว จึงกลับมาอยู่วัดพระเชตุพนฯ ตามเดิม

การศึกษาด้านปริยัติ (คันถธุระ)

หลวงปู่ทุ่มเทให้กับการศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ เนื่องจากท่านมีความเฉลียวฉลาด มีความจำดี จึงสามารถเรียนมูลกัจจายน์ได้ถึง 3 จบ เรียนพระธรรมบท 8 ภาค มังคลัตถปิณี และสารสังคหะ¹ จนชำนาญ และสามารถสอนผู้อื่นได้

ในสมัยนั้น นักเรียนแต่ละท่านเรียนไม่เหมือนกัน ใครต้องการเรียนอะไรก็สามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการของตัวเอง นักเรียนบางท่านเรียนธรรมบทเบื้องต้น บางท่านเรียนเบื้องต้นปลาย

¹ คือคัมภีร์เล่มเดียวกับคัมภีร์สารัตถสังคหะ พระนันทาจารย์เป็นผู้ประมวล มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ที่สำคัญในพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธเจ้า พระธรรม ศีล ทาน การอยู่จุดงค์ เป็นต้น

ด้วยความรักในการศึกษาของหลวงปู่ เมื่อท่านไปเรียน ท่านจะนำหนังสือเรียนวิชาที่นักเรียนท่านอื่นเรียนอยู่ไปด้วย เพื่อจะได้ฟังในเวลาที่อาจารย์สอนวิชาอื่นๆ เพราะท่านต้องการมีความรู้มากๆ ดังนั้นหลวงปู่จึงต้องแบกหนังสือไปเรียนครั้งละหลายๆ ผูกจนไหล่ลู่

หลวงปู่เดินทางไปเรียนกับพระอาจารย์ตามวัดต่างๆ ด้วยความลำบาก วันหนึ่งต้องเดินทางไปเรียนหลายแห่ง ซึ่งในแต่ละวันมีกิจวัตรดังนี้ ฉ้นเช้าแล้วข้ามปากไปเรียนที่วัดอรุณราชวราราม โดยลงเรือที่ท่าประตุนกยูง ไปขึ้นที่ท่าวัดอรุณฯ กลับมาฉ้นเพลที่วัดพระเชตุพนฯ บ่ายไปเรียนที่วัดมหาธาตุฯ เย็นไปเรียนที่วัดสุทัศน์ฯ บ้าง วัดสามปลื้มบ้าง กลางคืนเรียนที่วัดพระเชตุพนฯ แต่ท่านไม่ได้ไปเรียนต่อเนื่องกันทุกวัน มีเว้นบ้างสลับกันไป

แม้หลวงปู่จะมีความลำบากในเรื่องการเรียนเพียงใดก็ตาม แต่ท่านก็พยายามไม่ขาดเรียน ท่านเรียนด้วยความลำบากอย่างนี้อยู่หลายปี จนมีแม่ค้าชื่อนวม บ้านอยู่ตลาดท่าเตียน เกิดความเลื่อมใสในความเพียรของท่าน ได้พิจารณาเรื่องภักตอาหารกับท่าน จัดอาหารปั้นโตถวายเพลเป็นประจำทุกวัน ต่อมาหลังจากที่หลวงปู่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญแล้ว ได้ทราบข่าวว่า แม่ค่านวมถึงแก่ทุพพลภาพ เพราะความชรา ไม่มีใครดูแล หลวงปู่จึงรับอุปการะโดยนำไปอยู่ที่วัดปากน้ำ เมื่อสิ้นชีวิต ท่านได้จัดการฌาปนกิจให้ ท่านพูดว่า “เป็นมหากุศล เมื่อเราอดอยาก อุบาสิกา นวมได้อุปการะเรา ครั้นอุบาสิกา นวมยากจน เราได้ช่วยอุปถัมภ์ ที่สุดต่อที่สุดมาพบกัน จึงเป็นมหากุศลอันยากที่จะหาได้ง่ายๆ”

ต่อมาข้าหลวงในวังกรมหมื่นพิชัยมหินทรโรดม (วังพระองค์เพ็ญ) เกิดความเลื่อมใสในหลวงปู่ ได้จัดภักตอาหารมาถวายทุกวัน ท่านจึงมีกำลังสนับสนุนเรื่องอาหารอย่างเพียงพอ จึงตั้งโรงเรียนสอนบาลีขึ้นที่วัดพระเชตุพนฯ โดยใช้กุฏิของท่านเป็นโรงเรียน โรงเรียนนี้มีพระภิกษุ สามเณรมาเรียน 10 กว่ารูป (สมัยนั้นโรงเรียนในวัดพระเชตุพนฯ มีหลายแห่ง ใครมีความสามารถก็ตั้งได้) โรงเรียนของหลวงปู่ได้พระมหาปี วสุตตมะ¹ เปรียญธรรม 5 ประโยค เป็นครูสอน ท่านหานิตยภัตถวายเอง และท่านเองก็เรียนในโรงเรียนนี้ด้วย โดยเริ่มเรียนธรรมบทใหม่ เพื่อทบทวนความรู้เดิม ต่อมาการศึกษาทางบาลีเปลี่ยนแปลงไป คณะสงฆ์จัดหลักสูตรการศึกษาใหม่ โดยจัดให้มีการเรียนไวยากรณ์ ทางวัดจึงได้รวมการศึกษาเป็นกลุ่มเดียว โรงเรียนที่ท่านตั้งขึ้นจึงถูกยกเลิกไป

การศึกษาด้านปฏิบัติ (วิปัสสนาธุระ)

นอกจากการเรียนด้านคันถธุระแล้ว หลวงปู่ยังสนใจการเรียนด้านวิปัสสนาเป็นชีวิตจิตใจอีกด้วย นับจากวันแรกที่บวช หลวงปู่เรียนวิปัสสนากับพระอาจารย์โหน่ง² ตลอดพรรษาแรก นอกจากนี้ท่านยัง

¹ พระมหาปี วสุตตมะ มาจากวัดมหาธาตุ โดยติดตามสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เขม ฐมฺมสโร) มา เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณเป็นเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนฯ

² พระอนุสาวนาจารย์ของหลวงปู่วัดปากน้ำในวันที่ท่านอุปสมบท

หาความรู้ในด้านวิปัสสนาเพิ่มเติมจากตำรา โดยส่วนใหญ่อ่านจากคัมภีร์วิสุทธิมรรค ถ้าวันไหนหยุดเรียน คันถุระ ท่านมักไปหาพระอาจารย์ต่างๆ ที่มีชื่อเสียงด้านวิปัสสนา เพราะต้องการความรู้เพิ่มเติม

พระอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักต่างๆ ที่หลวงปู่ได้ไปศึกษา มีรายชื่อตามลำดับดังนี้

1. พระอาจารย์โหน่ง อินทสุวัฒน์ พระอนุสาวนาจารย์
2. หลวงพ่อเนียม วัดน้อย จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ท่านเจ้าคุณสังวรานุวงศ์เถร (เอี่ยม) วัดราชสิทธิาราม (วัดพลับ) กรุงเทพฯ
4. ท่านพระครูญาณวิรัต (โป้) วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ
5. พระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่า (หลังวัดระฆังโฆสิตาราม)

นอกจากนี้ยังมีพระอาจารย์องค์อื่นอีก ที่ท่านได้ไปศึกษาด้านวิปัสสนาด้วย ได้แก่ พระมงคลทิพมณี (ม่วย) อดีตเจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิ พระอาจารย์ดี วัดประตูลำธาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และพระอาจารย์ปลื้ม วัดเขาใหญ่ อำเภอกำมะนา จังหวัดกาญจนบุรี

เนื่องจากความเป็นผู้ที่ทำอะไรทำจริงของหลวงปู่ ครั้งเมื่อไปศึกษากับพระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่า หลวงปู่ปฏิบัติธรรมจนได้ดวงใสประมาณเท่าฟองไข่แดงของไก่ติดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย เป็นที่ถูกใจของพระอาจารย์มาก จนรับรองว่าสามารถปฏิบัติได้ตามแบบของท่าน จึงขอให้อยู่ช่วยสอนคนอื่นต่อไป แต่หลวงปู่มีความรู้สึก ว่าธรรมที่ได้ยังน้อยเกินไป จะสอนเขาได้อย่างไร ยังมีธรรมที่ละเอียดลึกซึ้งกว่านี้ท่านจึงค้นคว้าหาต่อไป โดยยังไม่ยอมสอนใคร

นอกจากพระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่าแล้ว หลวงปู่ยังสามารถเรียนจนได้ผลการปฏิบัติเป็นที่พอใจของพระอาจารย์อีกรูปหนึ่ง คือ พระครูญาณวิรัต (โป้) วัดพระเชตุพนฯ ซึ่งท่านก็ชวนหลวงปู่อยู่ช่วยเป็นอาจารย์สอนผู้อื่นเช่นกัน แต่หลวงปู่ได้ปฏิเสธด้วยเหตุผลอย่างเดียวกัน

หลังจากที่เรียนรู้วิธีการปฏิบัติจากอาจารย์มาหลายท่าน และสามารถปฏิบัติจนได้ผลดีพอสมควรแล้ว หลวงปู่จึงต้องการออกเดินธุดงค์ เพื่อปลีกวิเวกไปหาความสงบตามต่างจังหวัดบ้าง โดยท่านจะใช้เวลาช่วงที่ว่างจากการเรียนคันถุระ

เมื่อคิดจะออกเดินธุดงค์ ท่านจึงให้โยมพี่สาวของท่านสร้างกลดถวาย แม้มีผู้อื่นจะสร้างถวาย ท่านก็ไม่รับ น่าจะเป็นเพราะท่านต้องการให้โยมพี่สาวได้บุญจากการเดินธุดงค์ เมื่อโยมพี่สาวถวายกลดแล้ว ท่านจึงออกเดินธุดงค์ไปตามที่ต่างๆ ตามประวัติที่เคยมีการรวบรวมไว้ พบว่า ท่านออกเดินธุดงค์ 2 ครั้ง ครั้งแรกไม่มีการบันทึกรายละเอียดไว้ ส่วนครั้งที่สอง ท่านเดินธุดงค์ไปถึงจังหวัดสุพรรณบุรี

ท่านได้พบเรื่องราวต่างๆ มากมายในระหว่างที่เดินธุดงค์ ได้พบพระภิกษุที่อยู่ในป่าหลายรูป บางท่านมีฤทธิ์ บางท่านมีคุณวิเศษ เมื่อท่านเดินธุดงค์ไปถึงป่าในจังหวัดสุโขทัย ได้พบพระรูปหนึ่ง และสนทนากันเรื่องธรรมปฏิบัติ พระธุดงค์รูปนี้เล่าให้หลวงปู่ฟังว่า ท่านปฏิบัติโดยใช้คำภาวนาว่า “สัมมา อะระหัง”

ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ท่านได้ยินคำว่า “สัมมา อระหัง”

ในการเดินธุดงค์ครั้งที่สอง ท่านเดินไปถึงจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อไปถึงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จึงได้ปักกลดที่นั่น เพราะเห็นว่าเป็นที่สงบ และอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านนัก เป็นวัดกิ่งวัดร้าง บรรยากาศเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมมาก วันหนึ่งท่านเห็นเด็กต๋อนวัวเข้าไปเลี้ยงในบริเวณนั้น จึงห้ามว่า “อย่าปล่อยให้วัวเดินเหยียบย่ำพระซึ่งอยู่ใต้แผ่นดินจะมีบาปมาก” เด็กเลี้ยงวัวเหล่านั้นไม่เชื่อว่ามีพระพุทธรูปอยู่ใต้ดิน ท่านจึงให้ขุดดู ปรากฏว่าพบพระพุทธรูปหลายองค์ คนในบริเวณนั้นจึงศรัทธาและเลื่อมใสท่าน

หลวงปู่ต้องการจะซ่อมแซมปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปในวัด ซึ่งมีสภาพไม่สมบูรณ์ เพราะถูกทาบทำลายบ้าง และเก่าตามกาลเวลาบ้าง ท่านจึงชักชวนประชาชนในบริเวณนั้นให้มาช่วยกันปฏิสังขรณ์ ท่านรวมคนด้วยการสอนการปฏิบัติธรรม มีคนมาเรียนธรรมปฏิบัติเป็นจำนวนมาก แล้วท่านก็อธิบายอานิสงส์ที่จะได้รับจากการปฏิสังขรณ์พระพุทธรูป ปรากฏว่ามีชาวบ้านมาช่วยกันปฏิสังขรณ์กันเป็นจำนวนมากด้วยความปลื้มปีติ แต่ยังไม่เสร็จ ก็ได้รับคำสั่งให้กลับวัดพระเชตุพนฯ เนื่องจากเจ้าเมืองสุพรรณบุรีและสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรีเห็นว่า มีคนมาเรียนธรรมปฏิบัติกับหลวงปู่กันเป็นจำนวนมาก เกรงว่าจะมีการช่งสมกำลังพล ครั้นเมื่อสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรีได้พบกับสมเด็จพระวันรัต (ติสสทัตตเถระ) วัดพระเชตุพนฯ ในเวลานั้นดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะอำเภอภาษีเจริญ จึงได้ปรึกษากันเรื่องที่หลวงปู่วัดปากน้ำไปปักกลดธุดงค์อยู่ที่นี่ และขอให้ทางคณะสงฆ์เรียกตัวท่านกลับ

ด้วยความเคารพในการปกครอง หลวงปู่จึงเดินทางออกจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุไปอยู่วัดสองพี่น้อง และจำพรรษาที่นั่น ในขณะที่อยู่ที่วัดสองพี่น้อง ท่านได้ก่อตั้งโรงเรียนนักธรรมและชักชวนกันตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาขึ้น หลังจากนั้นท่านจึงกลับมายังวัดพระเชตุพนฯ อีกครั้ง

ก่อนที่หลวงปู่จะเริ่มเรียนด้านคันถธุระในพรรษาแรก ท่านตั้งใจไว้ว่าจะต้องแปลหนังสือใบลานมหาสติปัญญาลานยาวผูกหนึ่ง ซึ่งอยู่ที่วัดสองพี่น้องให้ได้ ถ้าแปลได้เมื่อไรก็จะหยุดเรียนคันถธุระ แต่ถ้ายังไม่ได้ก็ต้องเรียนต่อไป เมื่อถึงพรรษาที่ 11 ท่านมีความรู้มากพอที่จะแปลหนังสือใบลานผูกนั้นได้ จึงหยุดเรียนด้านคันถธุระในพรรษาที่ 11 นี้เอง

สมัยที่หลวงปู่เรียนอยู่ที่วัดพระเชตุพนฯ ท่านได้รู้จักกับหลวงพ่อนก¹ จึงไปเยี่ยมหลวงพ่อนกที่วัดโบสถ์บน หลวงพ่อนกมักให้ท่านไปเทศน์แทนอยู่เสมอ กิจวัตรที่หลวงปู่ท่านทำเป็นประจำเวลามาอยู่วัดโบสถ์บน คือ เวลาบ่าย 2 โมง ท่านจะเข้าปฏิบัติสมาธิในโบสถ์ บรรยากาศในสมัยนั้น รอบโบสถ์มีต้นไม้มาก เป็นป่าล้อมรอบ มีความเงียบสงบไปทั่วบริเวณ หลวงปู่ท่านไปๆ มาๆ ที่วัดโบสถ์บนอยู่เป็นประจำ

เมื่อหลวงปู่หยุดเรียนด้านคันถธุระแล้ว ก็มุ่งปฏิบัติด้านวิปัสสนาธุระอย่างจริงจัง ในขณะนั้นท่านต้องการจะไปจำพรรษาที่วัดโบสถ์บน ตำบลบางคูเวียง ในคลองบางกอกน้อย เพราะต้องการจะตอบแทน

¹ หลวงพ่อนกอยู่ที่วัดโบสถ์บนในสมัยที่เจ้าอธิการชุ่มเป็นเจ้าอาวาส และได้เป็นเจ้าอาวาสต่อจากเจ้าอธิการชุ่ม

พระคุณของเจ้าอธิการชุ่ม เจ้าอาวาสวัดโบสถ์บน ซึ่งเคยถวายคัมภีร์มูลกัจจายน์ และคัมภีร์พระธรรมบท ให้ท่านได้เรียนพระปริยัติธรรม ด้วยการช่วยแสดงธรรมให้กับพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาในวัด

หลวงปู่จึงกราบลาเจ้าคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เข้ม) เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนฯ เดินทางไปจำพรรษาที่วัดโบสถ์บนในพรรษาที่ 12¹ เมื่อถึงกลางพรรษา ก็มีความคิดว่า “ในเมื่อเราตั้งใจจริงๆ ในการบวช จำเดิมอายุ 19 เราได้ปฏิญาณตนบวชจนตาย ขออย่าให้ตายในระหว่างก่อนบวช บัดนี้ก็ได้บอกลามมาถึง 15 พรรษา² อย่างเข้าพรรษานี้แล้ว ก็พอแก่ความประสงค์ของเราแล้ว บัดนี้ของจริงของแท้ที่พระพุทธเจ้าท่านรู้ท่านเห็น เราก็คงไม่ได้บรรลุ ยังไม่รู้ไม่เห็น สมควรแล้วที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง”

การบรรลุธรรม

ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 (ปี พ.ศ. 2460) เมื่อกลับจากบิณฑบาตแล้ว ท่านก็เข้าไปนั่งสมาธิเจริญภาวนาในพระอุโบสถ ขณะนั้นเวลาประมาณ 8 โมงเศษๆ ท่านก็เริ่มทำความเพียร โดยตั้งใจว่าหากยังไม่ได้ยินเสียงกลองเพล จะไม่ยอมลุกจากที่ เมื่อตั้งใจดังนั้นแล้ว ก็หลับตาภาวนา “สัมมา อะระหัง” ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งความปวดเมื่อย และอาการเหน็บชาค่อยๆ เพิ่มทีละน้อยๆ และมากขึ้นจนมีความรู้สึกว้า กระตุกทุกชั้นแทบจะระเบิดหลุดออกมาเป็นชิ้นๆ จนเกือบจะหมดความอดทน ความกระวนกระวายใจก็ตามมา

“เอ...แต่ก่อนเราไม่เคยรู้สึกเช่นนี้เลย พอตั้งสัจจะลงไปว่า ถ้ากลองเพลไม่ดังจะไม่ลุกจากที่ เหตุใดมันจึงเพิ่มความกระวนกระวายใจมากมายอย่างนี้ ผิดกว่าครั้งก่อนๆ ที่นั่งภาวนา เมื่อไรหอนกลองเพลจึงจะดังสักที” คิดไปจิตก็ยิ่งแกว่งและซัดสายมากขึ้น จนเกือบจะเลิกนั่งหลายครั้ง แต่เมื่อได้ตั้งสัจจะไปแล้วท่านก็ทนนั่งต่อไป ในที่สุดใจก็ค่อยๆ สงบลงทีละน้อย แล้วรวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน เห็นเป็นดวงใสบริสุทธิ์ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ในใจชุ่มชื่นเบิกบานอย่างบอกไม่ถูก ความปวดเมื่อยหายไปไหนไม่ทราบ ในเวลาเดียวกันนั้นเสียงกลองเพลก็ดังขึ้น

วันนั้นท่านมีความสุขตลอดทั้งวัน ดวงธรรมขั้นต้นซึ่งเป็นดวงใสก็ยังเห็นติดอยู่ตรงศูนย์กลางกายตลอดเวลา ในช่วงเย็น หลังจากได้ร่วมลงฟังพระปาฏิโมกข์กับเพื่อนภิกษุ ท่านได้เข้าไปในพระอุโบสถแล้วตั้งสัตยาธิษฐานว่า “แม่เลือดเนื้อจะแห้งเหือดหายไป เหลือแต่หนัง เอ็น กระดูก ก็ตามที ถ้านั่งลงไปแล้ว ไม่บรรลุธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงเห็น จะไม่ยอมลุกขึ้นจากที่จนตลอดชีวิต” เมื่อตั้งจิตอธิษฐานเสร็จจึงเริ่มนั่งและตั้งจิตอ่อนน้อมแต่พระพุทธเจ้าว่า

¹ วัชร, ตามรอยพระมิ่งมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวดึงส์), (กรุงเทพฯ : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์, 2543), หน้า 35

² หมายถึง 15 ปี นับตั้งแต่เริ่มอธิษฐานจิตที่คลองบางอีพัน

“ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดข้าพระพุทธเจ้า ทรงประทานธรรมที่พระองค์ได้ตรัสรู้
อย่างน้อยที่สุดแล่ง่ายที่สุด ที่พระองค์ได้ทรงรู้แล้วแก่ข้าพระพุทธเจ้า ถ้าข้าพระพุทธเจ้ารู้ธรรมของ
พระองค์แล้วเป็นโทษแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์อย่าทรงพระราชทานเลย ถ้าเป็นคุณ
แก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณา โปรดพระราชทานแก่ข้าพระองค์
ข้าพระองค์รับเป็นทนายศาสนาในศาสนาของพระองค์ไปจนตลอดชีวิต”

เมื่อท่านตั้งความปรารถนาแล้ว ก็เริ่มนั่งขัดสมาธิเข้าที่ภาวนา พอดีนึกถึงมดขี้ที่อยู่ในระหว่าง
ช่องแผ่นหินซึ่งกำลังไต่ไปมา จึงหยิบขวดน้ำมันก๊าด เอานิ้วมือจุ่ม เพื่อจะเขียนวงให้รอบตัวกันมดครบวง
แต่พอจรดนิ้วที่พื้นหินยังไม่ถึงครึ่งวง ก็เกิดความคิดขึ้นมาว่า ชีวิตสละได้ แต่ทำไมยังกลัวมดขี้อยู่เล่า
นึกละเอียดตัวเอง จึงวางขวดน้ำมันลง แล้วนั่งเข้าที่ได้อีกประมาณครึ่งหรือก่อนคืน เมื่อใจหยุดเป็นจุดเดียวกัน
ก็มองเห็นดวงใสบริสุทธิ์ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ซึ่งยังติดอยู่ที่ศูนย์กลางกายจากเมื่อเพล ยิ่งมองยิ่งใส
สว่างมากขึ้น และขยายใหญ่ขนาดเท่าดวงอาทิตย์ ดวงใสยังคงสว่างอยู่อย่างนั้น โดยที่ท่านก็ไม่ทราบว่าจะ
ทำอย่างไรต่อไป เพราะทุกสำนักที่ท่านได้ศึกษามาไม่เคยมีประสบการณ์เช่นนี้มาก่อน

ขณะที่ใจหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้น ก็มีเสียงหนึ่งดังขึ้นมาจากจุดกลางดวงนั้นว่า “มัชฌิมา ปฏิปทา”
แต่ขณะที่เสียงนั้นดังแล้วขึ้นมาในความรู้สึก ก็เห็นจุดเล็กๆ เรืองแสง สว่างวาบขึ้นมาจากกลางดวงนั้น
เสมือนจุดศูนย์กลางของวงกลม ความสว่างของจุดนั้นสว่างกว่าดวงกลมรอบๆ ท่านมองเรื่อยไป พลาญคิด
ในใจว่า นี่กระมังทางสายกลาง จุดเล็กที่เราเพิ่งจะเห็นเดี๋ยวนี้อยู่ที่กลางพอดี ลองมองดูซิจะเกิดอะไรขึ้น

จุดนั้นค่อยๆ ขยายขึ้นและโตเท่ากับดวงเดิม ดวงเก่าหายไป ท่านมองไปเรื่อยๆ ก็เห็นดวงใหม่
ลอยขึ้นมาแทนที่ เหมือนน้ำพุที่พุ่งขึ้นมาแทนที่กันนั้นแหละ ต่างแต่ใสยิ่งขึ้นกว่าดวงเดิม ในที่สุดก็
เห็นกายต่างๆ ผุดซ้อนกันขึ้นมาจนถึงธรรมกาย เป็นพระปฏิมากร เกตุดอกบัวตูม ไสบริสุทธิ์ยิ่งกว่า
พระพุทธรูปบุของค์ใด เสียงพระธรรมกายกังวานขึ้นมาในความรู้สึกว่า “ถูกต้องแล้ว” เท่านั้นแหละ
ความปีติสุขก็เกิดขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ท่านถึงกับรำพึงออกมาเบาๆ ว่า

“เออ...มันยากอย่างนี้เอง ถึงได้ไม่บรรลุกัน ความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ ต้อง
รวมเป็นจุดเดียวกัน เมื่อหยุดแล้วจึงดับ เมื่อดับแล้วจึงเกิด”

การค้นพบวิชชาธรรมกายอันเป็นของจริงของแท้ เป็นทางบรรลุธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ได้ทรงบรรลุมาแล้ว เป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้งมาก ท่านจึงมาคำนึงว่า “คัมภีร์โหราจารย์¹ ธรรมเป็น
ของลึกถึงเพียงนี้ใครจะไปคิดคาดคะเนเอาได้ พันวิสัยของความตริกนึกคิด ถ้ายังตริกนึกคิดอยู่ก็เข้าไม่ถึง
ที่จะเข้าถึงได้ ต้องทำให้รู้ตริก รู้นึก รู้คิดนั้น หยุดเป็นจุดเดียวกัน แต่พอหยุดก็ดับ แต่พอดับแล้วก็เกิด
ถ้าไม่ดับแล้วไม่เกิด นี่เป็นของจริง หัวต่อมีเป็นอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่ถูกส่วนดังนี้แล้ว ก็ไม่มีไม่เป็นที่เด็ดขาด”

¹ คมภีโร จายย์ ธมโม ทุทโธสุ ทุรานุโพโธ สนโต ปณินโต อตกกาจโร นิบุโณ ปญติตเวทนิโย

ธรรมนี้เป็นสภาพลึก เห็นได้ยาก ตรัสรู้ได้ยาก เป็นธรรมสงบ ประณีต คิดเดาไม่ได้ ละเอียด เป็นวิสัยที่บัณฑิตพึงรู้

ท่านยังคงนั่งเจริญภาวนาทบทวนอย่างนี้ต่อไปอีกประมาณ 30 นาที ก็เกิดภาพในสมาธิ เป็นภาพของวัดบางปลาปรากฏขึ้น ความรู้สึกขณะนั้นเหมือนตัวท่านอยู่ที่วัดนั้น ทำให้คิดว่าธรรมที่รู้เห็นได้ ยากนั้น ที่วัดบางปลาจะต้องมีผู้ที่สามารถบรรลุธรรมได้แน่นอน ภาพของวัดบางปลาจึงปรากฏขึ้นในสมาธิ

นับแต่นั้นเป็นต้นมา หลวงปู่ได้ทุ่มเทชีวิตให้กับการปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนาอย่างเต็มที่ เพื่อค้นคว้าหาที่สุดแห่งธรรม ยิ่งค้นก็ยิ่งลึกซึ่งขึ้นไปทุกที ท่านปฏิบัติอยู่อย่างนี้อีกประมาณเดือนเศษ จนออกพรรษา เมื่อรับกฐินแล้ว ก็ลาเจ้าอาวาสไปพักอยู่ที่วัดบางปลา เพื่อไปสอนธรรมที่ท่านได้รู้ได้เห็นแล้ว ท่านสอนอยู่ประมาณ 4 เดือน มีพระภิกษุที่สามารถปฏิบัติธรรมตามอย่างท่านได้ 3 รูป คือ พระภิกษุสังวาลย์ พระภิกษุแบน และพระภิกษุอ่วม รวมทั้งคฤหัสถ์อีก 4 คน

จากนั้น พรรษาที่ 13 ท่านได้พาพระภิกษุสังวาลย์ไปจำพรรษาที่วัดสองพี่น้อง ที่วัดนี้มี พระภิกษุได้เห็นธรรมอีก 1 รูป คือ พระภิกษุหมก¹ หลังจากนั้น ท่านได้เดินทางไปพักที่วัดประตูลำธาร จังหวัด สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นวัดของพระอุปัชฌาย์ของท่าน (ขณะนั้นได้มรณภาพแล้ว) มีประชาชนมาขอให้ท่าน แสดงธรรมหลายครั้ง ท่านขัดไม่ได้ จึงยอมแสดงพระธรรมเทศนา เนื่องจากท่านมีความสามารถในการเทศน์สอน ประชาชนจึงชอบใจมาก ต่อมาเมื่อมีผู้มาขอร้องท่านให้แสดงธรรมอีกเป็นครั้งที่สอง ท่านรู้ว่าถ้าเทศน์อีกจะทำให้เจ้าอาวาสไม่พอใจ แต่อยากจะได้สงเคราะห์ญาติโยม จึงตัดสินใจแสดงธรรมเป็น ครั้งที่สอง เมื่อท่านแสดงธรรมรอบที่สองจบ ท่านก็เข้าไปกราบลาเจ้าอาวาส แล้วเดินทางกลับทันที เพื่อไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือน โดยท่านให้เหตุผลว่าจะพาพระไปอยู่กรุงเทพฯ หลวงปู่พักอยู่ที่วัดนี้ รวมเป็นระยะเวลา 4 เดือน

เมื่อออกจากวัดประตูลำธาร ท่านได้ไปรับพระภิกษุหมก พระภิกษุปลัด (พระพุทธิวงศาจารย์ วัดเบญจมบพิตรฯ) พระภิกษุพล (พระครูโสภณราชวรวิหาร วัดเบญจมบพิตรฯ ภายหลังลาสิกขา) และ พระภิกษุฮั่ว วัดป่าพฤษ์ ที่วัดสองพี่น้อง แล้วไปอยู่ที่วัดพระเชตุพนฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมต่อไป

เป็นเจ้าของาวาสวัดปากน้ำ

แม้ว่าหลวงปู่จะรักชีวิตสันโดษ ด้วยการออกธุดงค์หาสถานที่วิเวกเพื่อปฏิบัติธรรม แต่ท่านก็ไม่เคยนิ่งดูดายต่อส่วนรวม ไม่ว่าท่านจะไปพักอยู่ที่ใด ท่านมักจะทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นในที่แห่งนั้นเสมอ กอปรกับท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถในหลายๆ ด้าน จึงเป็นเหตุให้พระเถระผู้ใหญ่ในวงการคณะสงฆ์ คือ ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (เผื่อน ติสสทัตตเถระ) วัดพระเชตุพนฯ พระอาจารย์ของท่าน ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี ได้เล็งเห็นถึงคุณสมบัติที่ดีของหลวงปู่ ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎกเห็นว่าหลวงปู่สามารถทำประโยชน์ให้กับพระศาสนาได้อีกมาก จึงมอบหมายให้หลวงปู่ย้ายไปจำพรรษาที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ¹ เพื่อเป็นเจ้าของาวาส โดยในช่วงแรกให้รักษาการเจ้าอาวาสไปก่อน เมื่อหลวงปู่ท่านรับคำแล้ว จึงได้แต่งตั้งให้เป็นพระครูสมุห์ฐานานุกรมของพระศากยยุติยวงศ์

เมื่อถึงวันกำหนด ท่านเดินทางจากวัดพระเชตุพนฯ โดยเรือยนต์หลวงที่กรมการศาสนาจัดถวาย เพื่อเป็นเกียรติแก่พระอารามหลวง มีพระเถระานุเถระจากวัดพระเชตุพนฯ เดินทางมาส่ง และมีพระภิกษุติดตามท่านมาด้วย 4 รูป ทางด้านวัดปากน้ำ มีพระเถระผู้ใหญ่ในอำเภอนั้น พร้อมทั้งญาติโยมจำนวนมาก มารอต้อนรับคณะของท่าน

เมื่อมาถึงวัดปากน้ำ ท่านพบว่าวัดอยู่ในสภาพกิ่งวัดร้าง ภายในวัดมีสภาพทรุดโทรม ในสมัยนั้นที่นี่เป็นสวนพลู สวนหมาก สวนมะพร้าว สวนเงาะ มีศาลาที่เก่ามาก มีโรงครัวเล็กๆ กุฏิก็มีไม่กี่หลัง เป็นกุฏิเล็กๆ ยกพื้น ปลูกด้วยไม้สัก พักได้รูปเดียว อยู่ตามร่องสวน พระภิกษุที่อยู่ก่อนมีจำนวน 13 รูป มักย่อหย่อนทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ ทำให้ท่านต้องพบอุปสรรคที่ไม่คาดคิดมาก่อนตั้งแต่วันแรกที่มาถึง แต่ท่านก็ไม่ได้ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นแม้แต่น้อย ในทางตรงกันข้าม ท่านกลับมีความคิดที่จะฟื้นฟูวัดปากน้ำให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นอีกด้วย

ผลงานและคุณูปการต่อพระพุทธศาสนา

การค้นพบวิธีการเจริญภาวนาเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย

หลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไประยะหนึ่งแล้ว พระอริยบุคคลทั้งหลายได้ค่อยๆ ลดจำนวนลง ผู้เข้าถึง “ธรรมกาย” ก็ลดน้อยลงด้วยเช่นกัน เป็นเหตุให้วิชชาธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เคยดำรงอยู่ในครั้งพุทธกาลและสืบทอดมาอีกระยะหนึ่งนั้นเลือนหายไปทีละเล็กละน้อย

¹ พระอารามหลวง ชั้นตรีสามัญ สร้างสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวงของไทย

ที่มีเหลืออยู่ในคัมภีร์ไม่มากพอที่คนรุ่นหลังจะเข้าใจได้ ทำให้เกิดการตีความขึ้นในภายหลังว่า“ธรรมกาย” เป็นเพียงชื่อหนึ่งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

จนกระทั่งพระเจ้าพรหมมุนี (สด จนทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะที่เป็นพระภิกษุผู้มุ่งมั่นในการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเอาจริงเอาจัง ได้ศึกษาค้นคว้าคัมภีร์ต่างๆ และปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาคืบไปด้วยมิได้ขาด เมื่อศึกษาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาจนแตกฉานดีแล้ว ก็ทุ่มเทฝึกเจริญภาวนาศึกษาวิปัสสนาธรรมอย่างจริงจัง ด้วยการเจริญกรรมฐานทั้ง 40 วิธีที่มีกล่าวไว้ใน คัมภีร์วิสุทธิมรรค และยังได้ฝึกปฏิบัติกับพระอาจารย์ที่เป็นที่ยอมรับในสมัยนั้นหลายต่อหลายรูป จนเป็นที่ ยอมรับของครูบาอาจารย์ ถึงกับจะให้ช่วยกันอบรม แนะนำศิษยานุศิษย์ในสำนักของท่านด้วยกันก็มี แต่หลวงปู่วัดปากน้ำ ท่านเห็นว่า ที่ได้ศึกษามานั้นยังไม่ถึงที่สุดแห่งธรรมอันลึกซึ้งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ภายหลังท่านก็ฝึกปฏิบัติด้วยตัวของท่านเองอย่างไม่ลดละโดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ในที่สุด ก็บรรลุถึงพระธรรมกาย และค้นพบวิชชาธรรมกาย อันเป็นกายตรัสรู้ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากนั้นท่านได้นำความรู้ที่ท่านเข้าถึงและค้นพบมาเผยแผ่แก่ประชาชน ทำให้คำว่า “ธรรมกาย” เริ่มเป็นที่ รู้จักกันขึ้นมาอีกครั้ง

หลวงปู่วัดปากน้ำได้อธิบายไว้ว่า **ธรรมกาย คือ กายแห่งการตรัสรู้ธรรม ที่มีอยู่แล้วใน ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกคน มีลักษณะคล้ายพระพุทธรูป ประกอบด้วยลักษณะมหานุสรณ์ครบถ้วน ทุกประการ เกิดเป็นรูปดอกบัวตูม ไสสว่างเป็นแก้วตลอดทั้งองค์** และเมื่อท่านตรวจสอบความรู้ที่เกิด จากการปฏิบัติกับพระไตรปิฎกและคัมภีร์ต่างๆ ก็พบว่าไม่คลาดเคลื่อน (เช่น คำว่า “เห็น” ก็สามารถ “เห็น” ได้จริงๆ หรือพระรัตนตรัยที่แปลว่า แก้วสามประการ ก็สามารถเห็นได้ว่าใสเป็นแก้วจริงๆ ทั้งพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ โดยไม่จำเป็นต้องตีความ)

หลวงปู่วัดปากน้ำได้เผยแผ่ความรู้ที่ท่านค้นพบให้แก่ศิษย์ทั้งหลาย และมีผู้เข้าถึง “ธรรมกาย” เป็นจำนวนมาก เป็นประจักษ์พยานยืนยันได้ว่า “ธรรมกาย” นี้คือของจริง ท่านกล่าวว่า คำว่า “ธรรมกาย” นั้น ท่านมิได้เป็นผู้บัญญัติขึ้นเอง ในพระไตรปิฎกก็มีคำนี้ และในอดีตก็เคยมีการสอนวิธีปฏิบัติธรรมให้ เข้าถึงพระธรรมกาย ปรากฏอยู่ใน “หนังสือพุทธรังษีรฤชติญาณ ว่าด้วยสมถและวิปัสสนากัมมัฏฐาน 4 ยุค” หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงวิธีปฏิบัติสมถและวิปัสสนาแบบโบราณ 4 ยุค คือ ยุคกรุงศรีสัตตนาคนหุตฯ (เวียง-จันทร์) กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ มีอยู่วิธีหนึ่งชื่อว่า “แบบขึ้นกัมมัฏฐานห้องพระพุทธรูปคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ” ซึ่งได้ต้นฉบับมาจากวัดประดู่โรงธรรม กรุงศรีอยุธยา มีบันทึกว่าเป็นแบบที่ สืบเนื่องมาจากท่านทศปาโมกขาจารย์ 56 องค์ แต่ครั้งโบราณฯ ได้ประชุมกันจารึกไว้ เมื่อประมาณพุทธ-ศักราช 572 วิธีปฏิบัติวิธีนี้ เป็นหลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งที่ยืนยันได้ว่า ครั้งหนึ่งเคยมีการกล่าวถึง “ธรรมกาย” ในวิธีการทำสมาธิ

ส่วน “วิชชาธรรมกาย” ที่หลวงปู่วัดปากน้ำค้นพบนั้น เกิดขึ้นหลังจากที่ท่านปฏิบัติธรรมจน

เข้าถึงพระธรรมกายแล้ว จากนั้นอาศัยธรรมจักขุของพระธรรมกายที่ท่านเข้าถึงศึกษาค้นคว้าความรู้ในวิชาธรรมกายต่อไป วิชาธรรมกายอันเป็นแก่นแท้ดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา ที่หลวงปู่วัดปากน้ำท่านค้นพบนี้ ได้เลือนหายไปเมื่อประมาณ พ.ศ. 500 คือหายไปนานเกือบ 2,000 ปีมาแล้ว

ก่อนหน้าที่หลวงปู่วัดปากน้ำจะค้นพบวิชาธรรมกาย เรื่องราวของธรรมกายที่ยังคงมีปรากฏอยู่ในที่ต่างๆ นั้นยังไม่มีผู้ค้นพบ หรือที่พบแล้วก็ไม่เข้าใจว่า “ธรรมกาย” คืออะไร จะเข้าถึงได้หรือไม่ อย่างไร แต่หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเชื่อมั่นและยืนยันว่าวิชาธรรมกาย ที่ท่านค้นพบเป็นของจริงมาโดยตลอด อีกทั้งท่านยังได้ตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติธรรมของท่านกับพระไตรปิฎกไว้แล้ว

การปฏิบัติธรรมจนเข้าถึง “ธรรมกาย” และการค้นพบวิชาธรรมกายของหลวงปู่วัดปากน้ำถือเป็นพยานแห่งการตรัสรู้ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นการรื้อฟื้นคำสอนดั้งเดิมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในด้านการปฏิบัติให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางและยังเป็นการจุดประกายให้พระพุทธศาสนาสว่างไสวโชติช่วงขึ้นอีกครั้งหนึ่งในช่วงกึ่งพุทธกาล

หลักฐานธรรมกาย

คำว่า “ธรรมกาย” (ธมมกาย) นี้มีปรากฏอยู่ในที่ต่างๆ หลายแห่ง ทั้งในพระไตรปิฎก และในคัมภีร์ต่างๆ

ธรรมกาย ในพระไตรปิฎก ปรากฏอยู่ในพระสูตร 4 แห่ง ดังนี้

แห่งแรก อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปาฎิกวรรค

ความว่า ตถาคตสฺส เหต์ วาเสฏฺฐจ อธิวณฺเณ ธมมกาโย อิติปิ พุทฺทมกาโย อิติปิ ธมฺมกุโธ อิติปิ พุทฺทมกุโธ อิติปิฯ

(ดูก่อน วาเสฏฐะ คำว่าธรรมกายก็ดี พุทหมากายก็ดี ธรรมกุติกก็ดี พุทหมกุติกก็ดี นี้แหละเป็น ชื่อของเรตถาคต)

แห่งที่ 2 อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน โสภิตวรรคที่ 14

ความว่า ธมฺมกายญจ ทีเปนติ เกวลํ รตนากํ วิโกเปตํ น สกุกฺขนติ โก ทิสฺวา นบฺปสีทติฯ

(ชนทั้งหลายไม่สามารถกำจัดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ทรงแสดงธรรมกายและผู้เป็นบ่อเกิดแห่งพระรัตนตรัยอย่างเดียวได้ ใครเล่าเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้วจะไม่เลื่อมใส)

แห่งที่ 3 อยู่ในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน พุทธวรรคที่ 1

ความว่า ภวนฺติ ปจฺเจกชินา สยมฺกุ มหนฺต ธมฺมา พุทฺธมฺมกาเย

(พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้สยมกุ ทรงเป็นผู้มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก)

แห่งที่ 4 อยู่ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน เอกุโปสถวรรคที่ 2
ความว่า ส่วทุธิโตยฺ สุตต รูปกาโย มยา ตว อานนฺทโย ธมฺมกาโย มม ส่วทุธิโต ตยาฯ

(ข้าแต่พระสุตเจ้า รูปกายของพระองค์นี้อันหม่อมฉันยังให้เติบโตแล้ว แต่พระธรรมกาย อันนำ
ริ่ نرمย์ของหม่อมฉัน พระองค์ให้เติบโตแล้ว)

หลักฐานธรรมกายที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อื่นๆ

- ในอรรถกถา มีปรากฏอยู่ 25 อรรถกถา
- ในฎีกาพระวินัยที่ชื่อว่า “สารัตถทีปนี” กล่าวถึง “ธรรมกาย” ในฉบับภาษาบาลีอยู่ประมาณ 6 แห่ง
- ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค กล่าวถึง “ธรรมกาย” อยู่ 2 แห่ง
- ในคัมภีร์มิลินทปัญหา กล่าวถึงธรรมกายอยู่ 1 แห่ง
- ในหนังสือ “ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 3” กล่าวว่า ในศิลาจารึกหลักที่ 54 พ.ศ. 2092 ที่จารึกไว้เป็นภาษาไทยและมคร มีข้อความกล่าวถึงเรื่องราวของพระธรรมกายเอาไว้
- ในหนังสือปฐมสมโพธิกถา ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า พระอุปคุตต์เห็นพระธรรมกาย นั่นคือพระธรรมกายนั้นสามารถเห็นได้ ข้อความนี้เป็นเครื่องยืนยันความรู้อันเกิดจากการปฏิบัติธรรมของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนีและศิษย์ของท่าน
- ในจารึกลานทอง กล่าวถึง “ส่วนสูงของพระธรรมกาย” ไว้ด้วย หลักฐานนี้ยืนยันคำสอนของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนีและศิษย์ เกี่ยวกับ “การวัดมิติของพระธรรมกาย” ว่าไม่ใช่สิ่งทีนอกเหนือจากตำราแต่อย่างใด สำหรับต้นฉบับจารึกลานทองนี้ ปัจจุบันตั้งแสดงไว้ในพิพิธภัณฑวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร
- นอกจากนี้ในคัมภีร์ฝ่ายมหายานยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมกายอยู่มากกว่าในคัมภีร์ฝ่ายเถรวาท และในคัมภีร์เหล่านั้นมีอยู่หลายตอนที่กล่าวตรงกันกับการค้นพบของหลวงปู่ เช่น ในคัมภีร์ศรีมาลาเทวีสีหนาทสูตรตอนหนึ่งกล่าวว่า “ธรรมกายนั้นย่อมเที่ยงแท้แน่นอนที่สุด เป็นสุขล้วนๆ เป็นตัวตนคืออัตตาที่แท้จริง บริสุทธิ์ที่สุด ผู้ใดได้เห็นธรรมกายของตถาคตในลักษณะนี้แล้ว ย่อมถือว่าเห็นถูก”

การค้นพบวิชชาธรรมกายของพระลัสมาลัมพุทธเจ้ากลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากทีสูญหายไปนับพันปีนี้ นับเป็นผลงานที่สำคัญที่สุดที่พระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ ได้กระทำไว้เป็นคุณูปการในพระพุทธศาสนา

การปกครอง

เมื่อหลวงปู่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำใหม่ๆ ท่านกล่าวว่า “สร้างคนนั้นสร้างยาก เรื่องเสนาสนะไม่ยาก ใครมีเงินก็สร้างได้ แต่สิ่งสำคัญต้องสร้างคนก่อน” ดังนั้นในเบื้องต้นท่านมุ่งไปที่ความประพฤติของพระภิกษุ สามเณรในวัด ท่านต้องการให้ทุกรูปมีข้อวัตรปฏิบัติที่ดี ประพฤติตนตามพระธรรมวินัย จึงเรียกประชุมพระภิกษุ สามเณรที่อยู่มาก่อนทั้งหมด และให้โอวาทว่า

“เจ้าคณะอำเภอส่งมาเพื่อให้รักษาวัดและปกครองตักเตือนว่ากล่าวผู้อยู่วัดโดยพระธรรมวินัย อันจะทำให้วัดเจริญได้ต้องอาศัยความพร้อมเพรียง และเห็นอกเห็นใจกัน จึงจะทำความเจริญได้ ถิ่นนี้ไม่คุ้นเคยกับใครเลย มาอยู่ที่นี่เท่ากับถูกปล่อยเกาะ โดยไม่รู้อะไรจะหันหน้าไปพึ่งใคร เพราะต่างไม่รู้จักกัน แต่ก็มั่นใจว่า ธรรมที่พวกเราปฏิบัติตรงต่อพระพุทธโอวาท จะประกาศความราบรื่นและรุ่งเรืองให้แก่ผู้มีความประพฤติเป็นสัมมาปฏิบัติ ธรรมวินัยเหล่านั้นจะกำจัดอธรรมให้สูญสิ้นไป

พวกเราบวชกันมาคนละหลายๆ ปี ปฏิบัติธรรมเข้าขั้นไหน มีพระปาฏิโมกข์เรียบร้อยอย่างไร ทุกคนทราบความจริงของตนได้ ถ้าเป็นไปตามแนวพระธรรมวินัยก็น่าสรรเสริญ ถ้าผิดพระธรรมวินัยก็น่าเศร้าใจ เพราะตนเองก็ติเตียนตนเอง

ได้เคยพบมาบ้างแม้บวชตั้งนานนับเป็นสิบๆ ปี ก็ไม่มีภูมิจะสอนผู้อื่น จะเป็นทีที่พึ่งของศาสนา ก็ไม่ได้ ได้แต่อาศัยศาสนาอย่างเดียว ไม่ทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตนและเกิดแก่ท่าน ชำร่วยยังทำให้พระศาสนาเศร้าหมองอีกด้วย บวชอยู่อย่างนี้เหมือนตัวเสฉวน จะได้ประโยชน์อะไรในการบวชในการอยู่วัด

ฉันมาอยู่วัดปากน้ำ จะพยายามตั้งใจประพฤติให้เป็นไปตามแนวพระธรรมวินัย พวกพระเก่าๆ จะร่วมก็ได้ หรือว่าจะไม่ร่วมด้วยก็แล้วแต่อย่าอภัย ฉันจะไม่รบกวนด้วยอาการใดๆ เพราะถือว่าทุกคนรู้สึกผิดชอบด้วยตนเองดีแล้ว ถ้าไม่ร่วมใจก็ขออย่าได้ขัดขวาง ฉันก็ไม่ขัดขวางผู้ไม่ร่วมมือเหมือนกัน ต่างคนต่างอยู่ แต่ต้องช่วยกันรักษาระเบียบของวัด คนจะเข้าจะออกต้องบอกให้รู้ ที่แล้วมาไม่เกี่ยวข้อง เพราะยังไม่อยู่ในหน้าที่ จะพยายามรักษาเมื่ออยู่ในหน้าที่”

ต่อมาหลวงปู่ท่านต้องปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และศิษย์วัดจำนวนถึง 1,200 กว่าคน ซึ่งมีใช่เป็นของง่าย โดยเฉพาะจะปกครองให้ทุกคนมีความสุข พร้อมเพรียงกัน สัมครสมานสามัคคีกัน แต่หลวงปู่ท่านเป็นนักบริหารอย่างแท้จริง ท่านได้แบ่งงานให้มีผู้รับผิดชอบเป็นส่วนๆ ได้แก่

1. ด้านการศึกษาปริยัติธรรม
2. ด้านพระภิกษุ สามเณร และศิษย์วัด
3. ด้านแม่ชี

งานที่สำคัญหลวงปู่จะดูแลด้วยตนเอง บางงานสามารถแต่งตั้งผู้เป็นหูเป็นตาแทนได้ ท่านก็

ไว้วางใจให้มีผู้ดูแล และให้รายงานให้ท่านทราบ หลวงปู่ปกครองวัดแบบพ่อปกครองลูก ท่านยึดหลัก “พรหมวิหาร 4” เป็นข้อปฏิบัติ เป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่ศิษยานุศิษย์ทุกคน

การศึกษาพระปริยัติธรรม

หลวงปู่ท่านเป็นผู้ที่รักและเห็นความสำคัญของการศึกษา สมัยที่ท่านอยู่ที่วัดพระเชตุพนฯ ท่านเคยจัดตั้งโรงเรียนขึ้นโดยใช้กุฏิของท่านเป็นที่สอนหนังสือแก่พระภิกษุ สามเณร ท่านพูดว่า “การศึกษานั้นสามารถเปลี่ยนชีวิตผู้ศึกษาให้สูงกว่าพื้นเดิม คนที่มีการศึกษา จะได้อะไรก็ดีกว่า ประณีตกว่าผู้อื่น คนมีวิชาเท่ากับได้สมบัติจักรพรรดิกินใช้ไม่หมด”

ในสมัยที่หลวงปู่มาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำใหม่ๆ มักจะมีเด็กๆ ลูกชาวบ้านเข้ามาท้อ ความเดือดร้อนในวัดปากน้ำเสมอ ด้วยเหตุที่เด็กเหล่านั้นไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน จึงมาเที่ยวเล่นเกเร ยิงนก ตกปลาภายในบริเวณวัด หลวงปู่ท่านเป็นห่วงอนาคตของเด็กๆ มาก เกรงว่าถ้าไม่ได้รับการศึกษาแล้ว จะกลายเป็นเด็กเกเรและเป็นอันธพาลในที่สุด ท่านจึงก่อตั้งโรงเรียนขึ้นในวัด เพื่อให้เด็กๆ ได้ศึกษาเล่าเรียน และเป็นที่ยอมรับสั่งสอนให้เด็กมีความประพฤติที่ดีขึ้น

โรงเรียนแห่งนี้หลวงปู่จัดหาทุนสร้างเองทั้งหมด ซึ่งปรากฏว่ามีผู้บริจาคทุนเพื่อสร้างโรงเรียน เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ท่านผู้หญิงสุธรรมมนตรี (กิมไล้ สุจริตกุล) หลวงฤทธิ์ณรงค์ธมฺย ธนบดีในย่าน คลองบางหลวงบ้านอยู่ข้างวัดสังกระจาย นายต่าง บุญยमानพ ธนบดีตลาดพลู พระภิกษุราชวาจรงค์ บ้านอยู่ตรงข้ามหน้าวัด และผู้มีจิตศรัทธาอื่นๆ อีกหลายคน หลวงปู่ท่านไม่เก็บค่าเล่าเรียน ชาวบ้าน รอบวัดจึงพากันหลานมาสมัครเข้าเรียน เริ่มแรกมีจำนวนนักเรียนเพียงหลักสิบ เมื่อเวลาผ่านไปจำนวน นักเรียนก็เพิ่มขึ้นเป็นหลักร้อย จนถึงสามร้อยกว่าคน เมื่อลูกหลานของเขามีการศึกษาและมีความประพฤติ ดีขึ้น ทำให้ชาวบ้านในละแวกนั้นเกิดความศรัทธาเลื่อมใส และซาบซึ้งในพระคุณของหลวงปู่ ความสัมพันธ์ กับชาวบ้านรอบวัดจึงดีขึ้นตามลำดับ

ต่อมาหลวงปู่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสวัดขุนจันท์ ท่านจึงย้ายโรงเรียน ไปอยู่ที่นั่น และเมื่อรัฐบาลประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา มีการจัดตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้น และกระจายอย่างทั่วถึง หลวงปู่จึงมอบงานด้านนี้ให้ทางรัฐบาลดำเนินต่อไป

ท่านพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม เพราะท่าน มุ่งที่จะพัฒนาให้พระภิกษุ สามเณรมีความรู้ ท่านไม่ยอมให้พระภิกษุ สามเณรในวัดอยู่ว่างๆ ทุก รูป ต้องศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างละเอียด จะได้ปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง และ สั่งสอนญาติโยมได้ สำหรับหลวงปู่แล้วนอกจากจะศึกษาพระปริยัติธรรม ยังไม่เพียงพอ พระภิกษุ สามเณร ทุก รูปต้องปฏิบัติธรรมควบคู่ไปด้วย ดังคำที่ว่า “ปริยัติเป็นยาทา วิปัสสนาเป็นยากิน”

ในปี พ.ศ. 2490 วัดปากน้ำได้รับการยกฐานะให้เป็นสำนักเรียนด้านปริยัติ มีพระครูพิพัฒน์-

ธรรมคณี เป็นอาจารย์ใหญ่ มีการสอนภาษาบาลี นักธรรมศึกษา และสามัญศึกษา แผนกภาษาบาลีนั้น ทำการสอนตั้งแต่ชั้นไวยากรณ์ถึงเปรียญธรรม 6 ประโยคที่สูงกว่านี้ยังไม่สามารถเปิดสอนได้ เพราะขาดบุคลากร อาคารเรียนในสมัยนั้นเป็นอาคารเรือนไม้ชั่วคราว และไม่เพียงพอต่อจำนวนพระภิกษุ สามเณรที่เข้าเรียน เพราะขณะนั้นวัดปากน้ำมีพระสงฆ์จำพรรษาถึง 600 รูปเศษ และยังมีพระภิกษุ สามเณรจากวัดใกล้เคียงมาศึกษาด้วย

ต่อมาหลวงปู่มีดำริที่จะสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม¹ ขึ้นใหม่ ให้หลังใหญ่และทันสมัยขึ้นเพียงพอที่จะรองรับพระภิกษุ สามเณรเข้าศึกษาได้มากๆ โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่หลวงปู่ดำริสร้างขึ้นนี้ ท่านตั้งใจจะสร้างให้เป็นอาคารถาวร โดยมีโครงสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 3 ชั้น ชั้น 1 และ 2 สำหรับเรียนพระปริยัติ ส่วนชั้น 3 สำหรับนั่งเจริญภาวนา อาคารเรียนหลังนี้สามารถรองรับนักเรียนได้ถึง 1,000 รูป ซึ่งเมื่อสร้างเสร็จสามารถรองรับพระภิกษุ สามเณรที่มาเรียนได้ทั้งหมดอย่างแน่นอน

หลวงปู่ได้เชิญ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น และท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม มาเป็นผู้วางศิลาฤกษ์ ในปี พ.ศ. 2493 และเริ่มก่อสร้างในปีเดียวกันนี้ โรงเรียนสร้างเสร็จและเปิดทำการสอนเมื่อปี พ.ศ. 2497 หลวงปู่ได้ตั้งชื่ออาคารหลังนี้ว่า **โรงเรียนภาวนานุสนธิ** ในสมัยนั้นนับว่าเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ใหญ่ที่สุด และมีอุปกรณ์การศึกษาครบครัน

ต่อมาท่านมีโครงการจะฉลองโรงเรียนในปี พ.ศ. 2500 โดยจะนิมนต์พระภิกษุ 2,500 รูป มาเจริญพระพุทธมนต์และถวายภัตตาหาร รวมทั้งเครื่องสมณบริขาร แต่เนื่องจากท่านอาพาธในปี พ.ศ. 2499 โครงการฉลองโรงเรียนจึงต้องระงับไป

มีเรื่องเล่าต่อๆ กันมาว่า ในช่วงแรกๆ ที่หลวงปู่เริ่มดำเนินการก่อสร้าง ศิษยานุศิษย์ของท่านต่างพากันหนักใจแทน เพราะในขณะนั้นไม่มีทุนค่าก่อสร้างเลย วันหนึ่งพระครูวิเชียรธรรมโกวิท² และพระครูปรีชาย์ติกิจ³ พร้อมด้วยพระภิกษุอีก 8 รูป เข้าพบหลวงปู่เพื่อกราบเรียนเรื่องการหาเงินสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม เนื่องจากเห็นว่าท่านได้สั่งซื้อเสาเข็มเป็นจำนวนมาก เกรงว่าจะไม่มีเงินค่าก่อสร้าง ทูกรูปจึงเสนอแผนการหาทุนว่า จะออกไปแสดงพระธรรมเทศนาตามวัดต่างๆ ในต่างจังหวัด ที่มีลูกศิษย์หลวงปู่อยู่มากๆ โดยจะจัดทำซองเป็นชุดๆ เพื่อใส่ปัจจัยที่ได้จากการทำบุญติดภัณฑ์เทศน์ และจะนำซองเหล่านั้นมาให้ไวยาวัจกรเปิดนับเงินกันที่วัดปากน้ำ

หลวงปู่ฟังโครงการของพระภิกษุเหล่านั้นจนจบโดยไม่คัดค้านอะไร แล้วก็กล่าวขอบใจ

¹ เรื่องการสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมนี้ หลวงปู่พูดมาไม่น้อยกว่า 20 ปี

² ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์

³ ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดศิลามูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ในความมีน้ำใจของทุกรูป จากนั้นท่านบอกว่า “มีหน้าที่เรียนก็เรียนไป ให้ตั้งใจเรียนให้ได้ประโยค 9 จะมีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่วประเทศทีเดียว” และยังเสริมอีกว่า “ข้าจะอยู่ในวัดเฉยๆ อย่างนี้แหละ แล้วจะหาเงินมาสร้างโรงเรียนเอง สร้างได้สิริมา เลี้ยงพระยังเลี้ยงได้ แล้วสร้างโรงเรียนทำไมจะสร้างไม่ได้ เรื่องจะไปเทศน์หาเงินนะรี เทศน์จนตายก็ยังไม่ได้เงินถึงล้านหรอก”

แสดงให้เห็นว่าหลวงปู่ท่านไม่ได้หนักใจในการก่อสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมหลังนี้เลย นอกจากท่านไม่ชวนขวายหาเงินแล้ว ท่านยังอยู่แต่ในวัดปฏิบัติกิจต่างๆ ตามปกติ แต่ท่านก็สามารถหาทุนจำนวนมหาศาลมาได้ด้วยความอัศจรรย์

การศึกษาพระปริยัติธรรมของวัดปากน้ำเจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ มีพระภิกษุสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ คือ เปรียญธรรม 9 ประโยค เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันสำนักเรียนวัดปากน้ำเป็นสำนักเรียนใหญ่แห่งหนึ่งของการคณะสงฆ์ สถิติของผู้เรียนและผู้สอบผ่าน ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีอยู่ในเกณฑ์ดีมาโดยตลอด ดังนั้นทางคณะสงฆ์จึงได้ยกย่องสำนักเรียนวัดปากน้ำ โดยมอบกิตติบัตร-พัทธอง ประกาศเกียรติคุณเป็นสำนักเรียนตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2526

การเผยแผ่

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านมีความคิดที่จะเผยแผ่ธรรมะตั้งแต่เพ็งจะบรรลุนิพพานใหม่ๆ เรื่อยมาจนท่านได้มาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดปากน้ำ ด้วยมหากรุณาที่มีอยู่ในใจของท่าน ที่เห็นชาวโลกยังมีความทุกข์อยู่ แม้ว่าจะต้องพบอุปสรรคนานัปการ ท่านก็ยังเดินหน้าเรื่อยไป ชนิดที่เรียกว่า ถอยหลังเป็นไม่มี จะเห็นได้จากจริยาวัตรของท่าน คือ

1. คумพระภิกษุ สามเณรลงท้าวตโรหวัพระในพระอุโบสถ และให้โอวาทสั่งสอน ทุกวันๆ ละ 2 เวลา คือ เช้าและเย็น
2. วันพระและวันอาทิตย์ลงแสดงธรรมในพระอุโบสถเองเป็นนิจ
3. ทำกิจภาวนาอยู่ในสถานที่ซึ่งจัดไว้เฉพาะเป็นกิจวัตรประจำวัน และควบคุมพระภิกษุให้ไปนั่งภาวนารวมอยู่กับท่าน ทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนพวกอุบาสิกาก็ให้ทำกิจภาวนาเช่นกัน
4. ทุกวันพฤษหส์บตี เวลา 14.00 น. สอนการนั่งสมาธิแก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
5. จัดให้มีครูสอนพระปริยัติธรรม

หลวงปู่ท่านปักหลักสอนธรรมะอยู่ในวัด ตั้งแต่หลังจากเริ่มทำวิชชาอย่างจริงจังแล้ว ท่านแทบจะไม่ได้ออกไปไหนเลย ผลแห่งการอบรม เผยแผ่ธรรมปฏิบัติวิชชาธรรมกายตั้งแต่ต้นมา ทำให้มีศิษยานุศิษย์เป็นจำนวนกว่าแสนคน ในจำนวนนี้ ประมาณหมื่นกว่าคนที่ได้บรรลุนิพพาน และหลวงปู่ท่านยังได้ส่งพระภิกษุและอุบาสิกา ซึ่งได้ธรรมกายแล้วนั้น ไปเผยแผ่เกือบทุกจังหวัดในประเทศไทย

พระภิกษุ สามเณรที่หลวงปู่วัดปากน้ำส่งไปเผยแผ่วิชาธรรมกายมีอยู่หลายรูป เช่น พระภาวนา-โกศลเถร (พระวีระ) เป็นอาจารย์ใหญ่ฝ่ายธรรมกาย หลวงตาอิน พระมหาดร.ทวนชัย ในสมัยที่เป็นสามเณรอยู่วัดปากน้ำ ก็เคยถูกส่งไปสอนวิชาธรรมกายในต่างจังหวัด โดยเฉพาะที่สุพรรณบุรี พระภิกษุที่หลวงปู่ส่งออกไปเผยแผ่ในสมัยนั้น หลายรูปสามารถทำให้ชาวบ้านเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ในพระรัตนตรัยได้เป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถสร้างวัดในพื้นที่นั้นๆ ได้หลายวัด และมีความเจริญรุ่งเรืองสืบมา เช่น วัดเขาพระ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี วัดเกษมจิตตาราม จังหวัดอุดรดิตถ์ วัดปากน้ำเทพาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นต้น ส่วนทางด้านแม่ชี หลวงปู่ท่านส่งแม่ชีทองสุก สำแดงปั้น ไปสอนธรรมะที่เชียงใหม่ และไปอีกหลายที่ แม่ชีเอียร ก็ไปสายเดียวกับแม่ชีทองสุก ต่อมาได้มาประจำฝั่งพระนคร แม่ชีญาณิ สอนธรรมะให้กับคนที่บ้านอยู่ใกล้ที่ทำวิชา แม่ชีจินตนา หลวงปู่ส่งไปเป็นอาจารย์สอนที่สุพรรณบุรี แม่ชีทวีพร ไปสอนที่ฉะเชิงเทรา เป็นต้น

พระภิกษุ สามเณร แม่ชีและอุบาสิกาที่ได้รับการยกย่องอยู่ในชั้นอาจารย์สอนวิปัสสนาภายในวัดปากน้ำ ท่านจะใช้ให้ช่วยค้นคว้าวิชาธรรมกายอย่างคืบหน้าทุกวัน เป็นเวลายาวนานถึง 28 ปีเศษ ท่านให้ทำการค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ท่านเคยให้โอวาทแก่พระภิกษุ สามเณรในพระอุโบสถว่า “พวกเธอพยายามให้ได้ธรรมกายเสียก่อน แล้วฉันจะสอนต่อไปให้อีก 20 ปีก็ยังไม่หมด”

การสาธารณูปการ

แม้ว่างานสร้างคนและงานภาวนาจะเป็นงานหลักของพระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ แต่ท่านก็ได้ละเลยงานก่อสร้างเสนาสนะและถาวรวัตถุไว้เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา จะนำมากล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1. กุฏิ 2 แถว 2 ชั้น ชั้นบนเป็นไม้ ชั้นล่างก่ออิฐถือปูน
2. โรงเรียนพระปริยัติธรรมภาวนานุสนธิ์ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 3 ชั้น ยาว 59 เมตร กว้าง 10 เมตรครึ่ง พร้อมอุปกรณ์การศึกษาเพื่อรองรับการศึกษาพระปริยัติธรรม ลี้นเงินค่าก่อสร้าง 2,598,110.39 บาท
3. ศาลาโรงฉัน รองรับพระภิกษุ สามเณรได้ประมาณ 500 รูป เป็นโรงไม้มุงสังกะสี พื้นเทพูนซีเมนต์ ภายในอาคารมีอาสนสงฆ์ยกพื้น มีช่องเดินได้ในระหว่าง รวมค่าก่อสร้างประมาณ 400,000 บาท
4. กุฏิ มงคลจันทสร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น พื้นฝ้าเพดานเป็นไม้สัก ทาสีและขัดชะแล็ก มีห้องน้ำ ห้องส้วม และไฟฟ้า เป็นกุฏิที่ทันสมัยในยุคนั้น ราคาก่อสร้างประมาณ 800,000 บาท
5. กุฏิ บวรเทพมุนี เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น เป็นตึกคอนกรีตเสริมเหล็ก ราคาก่อสร้าง 327,843.30 บาท
6. เสนาสนะหลังเล็กๆ ซึ่งเป็นที่ลี้ภัยต่อผู้ใคร่ศึกษาและปฏิบัติธรรม

7. เสนาสนะอื่นๆ ที่ยังปรากฏเป็นความเจริญรุ่งเรืองอยู่ ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ จนถึงปัจจุบัน

ตั้งโรงครัว

ตั้งแต่หลวงปู่มาอยู่ที่วัดปากน้ำใหม่ๆ ท่านก็ตั้งโรงครัวขึ้น เนื่องจากมีพระภิกษุ สามเณร มากขึ้น และท่านไม่ต้องการให้พระภิกษุ สามเณรลำบาก หรือมีความกังวลในเรื่องภัตตาหาร เพื่อจะได้ มีเวลาและกำลังในการศึกษาพระปริยัติธรรมและการปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่ ท่านบอกมาให้ตั้งใจ ศึกษาเล่าเรียน ไม่ต้องห่วงเรื่องอาหาร ท่านเริ่มเลี้ยงพระตั้งแต่มีจำนวน 20-30 รูป เรื่อยมาจนกระทั่ง มีจำนวน 600 กว่ารูป ในช่วงแรกหลวงปู่ให้โยมพี่สาวนำข้าวสารมาจากบ้านที่สองพี่น้องทุกๆ เดือน ซึ่งต้องใช้ข้าวสารเดือนละ 15 ถังเศษ และต้องจ่ายค่าอาหารเดือนละมากกว่า 150 บาท ต่อมาก็มากขึ้น เรื่อยๆ แต่หลวงปู่ท่านก็สามารถเลี้ยงได้ทุกวันไม่ได้ขาดจนท่านมรณภาพ (หากรวมแม่ชีและทุกคน ในวัดแล้ว มีทั้งหมด 1,200 ชีวิต) เพราะมหาทานบารมีของท่านที่เคยให้ทานข้าวค้ำหนึ่งและกล้วยครั้งผล แก่สุนัข รวมทั้งบุญที่ท่านเลี้ยงพระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสิกา และลูกศิษย์ ทำให้มีญาติโยมมาเลี้ยงพระทุกวัน จนต้องจองคิวเพื่อจะมาเลี้ยงพระ

ปัจจุบันแม้ท่านจะมรณภาพไปแล้ว แต่วัดปากน้ำยังมีเจ้าภาพมาเลี้ยงพระทุกวัน เพราะท่าน สั่งให้เอาร่างท่านเก็บไว้ จะเลี้ยงวัดปากน้ำได้ ทั้งที่ตอนท่านมรณภาพ วัดมีเงินเหลือ 700 บาท เพราะ ใช้เลี้ยงพระไปหมด ท่านเจ้าคุณราชโมลีขึ้นไปบอกที่หอของหลวงปู่ว่า หลวงปู่เงินหมดแล้วนะเหลืออยู่ แค่ 700 บาทเท่านั้น พอလာจากหอไว้ศพ ก็มีรถบรรทุกข้าวสารมา 2 คัน ตั้งแต่นั้นก็มากขึ้นเรื่อยๆ ทวีมา เรื่อยจนกระทั่งทุกวันนี้

โรงครัวในสมัยหลวงปู่วัดปากน้ำแต่เดิมเป็นเรือนไม้มุงจาก มีแม่ครัวที่เป็นแม่ชี 100 กว่าคน แม่จะมีการย้ายที่ตั้งของโรงครั่วมาหลายครั้ง แต่สุดท้ายก็ย้ายกลับมาอยู่ที่เดิม ไม่มีการเคลื่อนย้าย เพราะหลวงปู่เคยบอกไว้ว่า โรงครัวต้องอยู่ตรงนี้ ส่วนในการจัดภัตตาหารนั้น หลวงปู่ได้วางระเบียบ แบบแผนไว้ทั้งสิ้น เช่น วงฉันทุกวงจะจัดเตรียมไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งกระโถน แก้วน้ำ กาน้ำ เป็นต้น หลวงปู่ท่านเคยเรียกแม่ชีมาบอกว่า “โตะตั้งตรงนี้นะ กระโถนตั้งตรงนี้ ตั้งเป็นระยะ ฝาจะปูตรงกลาง แล้วมีแก้วน้ำ กาน้ำ แก้วน้ำนี้ต้องตวงน้ำด้วย ท่านต้องทำให้สะอาดนะ ทำไปนะกุศลใหญ่ บุญใหญ่” สมัยนั้นยังใช้น้ำกรองตักจากแท็งก์ใหญ่ เวลาพระฉันเสียงจะเบามาก ทั้งๆ ที่พระมีจำนวนมาก เพราะท่าน ไม่ให้คุยกัน

ในสมัยหลวงปู่ แม่ชีท้วม หุตานุกรม เป็นผู้ดูแลเรื่องในครัว เวลาไปซื้อกับข้าว จะใช้เรือลำปั้นแจวไป โดยให้แม่ชีจินตนา โอสถ ช่วยแจวเรือไปซื้อที่วัดกลาง (วัดจันทาราม) เลยตลาดพลูไปไม่ไกล ถ้าของมากๆ ก็ต้องไปซื้อถึงท่าเตียน หลังจากช่วงปี พ.ศ. 2505 ถนนเข้าถึงวัดปากน้ำ จึงเปลี่ยนไปใช้รถยนต์ไปซื้อ ซึ่ง สะดวกกว่า

เกียรติคุณและสมณศักดิ์

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในช่วงแรกอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม ทั้งในเรื่องความประพฤติของพระภิกษุ สามเณรที่ย่อหย่อนในพระธรรมวินัย และขาดการศึกษาเล่าเรียน รวมถึงเสนาสนะสิ่งปลูกสร้างที่รกร้างไปด้วยพงหญ้า และชำรุดทรุดโทรมอยู่เป็นส่วนใหญ่

เมื่อหลวงปู่ท่านได้มาเป็นเจ้าอาวาส ก็ได้พลิกฟื้นให้วัดปากน้ำมีสภาพที่งดงามทั้งในด้านวัตถุและบุคลากร กล่าวคือ พระภิกษุ สามเณรมีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในพระธรรมวินัย มีศิลาจารวัตรที่งดงาม ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมทั้งเสนาสนะสิ่งปลูกสร้างที่ชำรุดทรุดโทรม ก็ได้รับการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซม และจัดสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมสำหรับเป็นที่แสวงบุญ และเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ด้วยผลงานที่พระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำมาโดยตลอด ทำให้ท่านได้รับการประกาศเกียรติคุณและสมณศักดิ์ ดังนี้

พ.ศ. 2464 เป็นพระครูสัญญาบัตร มีพระราชทินนามว่า **พระครูสมณธรรมสมาทาน**

พ.ศ. 2492 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ มีพระราชทินนามว่า **พระภาวนาโกศลเถร**

พ.ศ. 2494 ได้รับพระราชทานพัดยศเทียบเปรียญ

พ.ศ. 2498 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช มีพระราชทินนามว่า **พระมงคลราชมุนี**

พ.ศ. 2500 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ มีพระราชทินนามว่า **พระมงคลเทพมุนี**

อุปสรรคและการต่อสู้

เมื่อหลวงปู่มาอยู่ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญใหม่ๆ การปกครองเป็นไปด้วยความยากลำบาก ในเบื้องต้น ท่านได้เริ่มปราบปรามเหล่าพระภิกษุ สามเณรที่มีความประพฤติไม่ดีต่างๆ ซึ่งก็ได้ส่งผลกระทบต่อเจ้าคณะตำบลและพระภิกษุ สามเณรที่เคยอยู่มาเก่าก่อน แม้แต่ชาวบ้านในถิ่นนั้นก็พากันเป็นศัตรูกับท่านด้วย ได้ช่วยกันแพร่ข่าวอันไม่เป็นมงคลทั้บถมท่านด้วยประการต่างๆ มีการดักทำร้ายถึงขั้นส่งคนมาดักยิงก็มี

วันหนึ่งเกิดเหตุการณ์ที่ไม่มีใครคาดคิด วันนั้นมีการแสดงธรรม หลวงปู่ให้พระกมล¹ ซึ่งเป็นพระลูกศิษย์ของท่านขึ้นเทศน์บนธรรมาสน์แทน เทศน์เรื่องพระกรรมฐาน ซึ่งหลวงปู่นั่งฟังอยู่ด้วยเทศน์เสร็จเวลา 20.00 น. ขณะที่หลวงปู่กำลังจะกลับกุฏิ ท่านเดินออกมาถึงหน้าศาลาการเปรียญ ก็มีเสียงปึงดังขึ้น 2 นัด “ปึง ปึง” ลูกกระสุนปืนวิงทะลุผ่านจีวรของท่านขาดเป็นรู 2 รู ไปโดนนายพร้อมอุปัฏฐากที่เดินตามหลัง ทะลุแก้มเป็นบาดแผลสาหัส แต่ไม่ตาย ส่วนท่านไม่เป็นอะไรเลย ด้วยอานุภาพของศีลที่ท่านรักษาอย่างบริสุทธิ์เสมอมา และด้วยอานุภาพวิชาธรรมกายที่ท่านเข้าถึง นับได้ว่าเป็นเหตุการณ์อัศจรรย์ที่เกิดขึ้น ทำให้ชื่อเสียงของท่านแพร่สะพัดไปอีกโดยไม่ต้องโฆษณา ท่านยังถือว่าเป็นการเพิ่มพูนบุญบารมีให้ตัวท่านอีกด้วย ท่านมีคติประจำใจเมื่อมีเหตุการณ์ไม่เกิดขึ้นว่า **“พระเจ้าต้องไม่ลื้ม ต้องไม่หนี ชนະทุกที”**

ต่อมาท่านยังเจอปัญหาอีก คือ ทางเจ้าคณะอำเภอภาชีเจริญเกิดความไม่เข้าใจในตัวท่าน เนื่องจากท่านเคยห้ามหลวงปู่ไม่ให้แสดงฤทธิ์ เพราะเกรงว่าจะเป็นการทำเกินหน้าวัดอื่นในเขตเดียวกัน แต่หลวงปู่ไม่ได้ใส่ใจ ท่านพูดว่า **“จะให้มือองเท่านั้นไม่ได้ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ชีวิตเป็นหมัน”** หลวงปู่ท่านพูดอย่างหนักแน่นมาก ท่านยังคงดำเนินตามปฏิปทาของตนต่อไป คำว่าถอยหลังท่านไม่เคยใช้

เกี่ยวกับวิชาธรรมกาย ในระยะแรกมีผู้ไม่รู้ได้คัดค้านท่าน กล่าวหาว่าท่านอุตริบัญญัติคำวาทธรรมกาย ขึ้นใช้เอง บางคนก็ว่าท่านอวดอุตริมนุสสรธรรม บ้างก็พูดเหยียดหยามว่า ใครอยากเป็นอสุรกายให้ไปเรียนธรรมกายที่วัดปากน้ำ เมื่อท่านได้ยินก็กลับยิ้มรับถ้อยคำเหล่านั้นด้วยอาการสงบ ไม่แสดงปฏิกิริยาขุ่นเคืองใดๆ ท่านพูดว่า **“นำสงสาร พูดไปอย่างไรภูมิ ไม่มีที่มาเขาจะบัญญัติขึ้นได้อย่างไร เป็นถ้อยคำของคนเขอะ”** ท่านว่าอย่างนั้นและยังพูดอีกว่า **“เรื่องตื้นๆ ไม่น่าตกใจอะไร ธรรมกายเป็นของจริง ของจริงนี้จะส่งเสริมให้วัดปากน้ำเด่นขึ้น ไม่น้อยหน้าใคร พวกแกคอยดูไปเถิด”**

คราวหนึ่งหลวงปู่พูดกับสมเด็จพระวันรัต² วัดพระเชตุพนฯ เกี่ยวกับการถูกโจมตีเรื่องธรรมกายว่า **“คนเช่นเราใช้จะไร้เสียซึ่งปัญญา ชั่วก็รู้ ดีก็เห็น เราจะฆ่าตัวเองเพราะความปรารถนาลามกทำไมที่เขาพูดว่าเราอย่างนั้น บางคนคงจะไม่รู้จักคำว่า ธรรมกาย มีอยู่ที่ไหนหมายเอาใคร เขาอาศัยความไม่รู้มาว่าเราผู้ตั้งใจปฏิบัติชอบ เมื่อผู้ไม่รู้ติเตียนเรา ความไม่รู้ของเขาจะลบล้างลัทธิธรรมของพระพุทธศาสนาได้อย่างไร ถ้าจะลบก็ลบได้เพียงชั่วคราว ไม่ช้าดวงแก้วของพระพุทธศาสนาก็จะเปล่งรัศมีให้ผู้มีปัญญาเห็นด้วยสายตาของตนเอง**

การที่ท่านนำไปพูดเช่นนั้นเป็นผลแห่งการปฏิบัติที่เราได้กระทำกันอยู่ แสดงให้เห็นว่าคณะวัดปากน้ำไม่ได้กินแล้วนอน เป็นสำนักที่เคร่งครัดในการปฏิบัติธรรม การพูดของเขาเท่ากับเอา

¹ พระกมลเป็นศิษย์ที่มีความสามารถในด้านการเทศน์ใช้ปฏิภาณ และปฏิบัติธรรมได้ผลดี ต่อมาหลวงปู่ส่งพระกมลไปเผยแผ่ที่จังหวัดเพชรบุรี ไปได้ 3-4 ปี ก็มรณภาพ

² สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ)

สำนักไปเผยแพร่ ดีเสียว่าการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ เพราะการที่เขานำไปพูดนั้นเป็นการกระทำของผู้พูดเอง เราไม่ได้จ้างไม่ได้วานใคร เมื่อพูดทางไม่ดีก็ต้องมีคนพูดทางดีได้เหมือนกัน

ธรรมะจะต้องชนะอธรรมเสมอ เราไม่เดือดร้อนใจ เพราะธรรมกายของพระพุทธศาสนาเป็นของแท้ ไม่ใช่ของเก๊หรือของเทียม ธรรมกายจะปรากฏเป็นของจริงแก่ผู้เข้าถึงธรรม เรื่องอย่างนี้เราไม่หวั่น เราเชื่อในคุณของพระพุทธศาสนา”

หลวงปู่ท่านถือคติว่า “ดอกไม้ที่หอมไม่ต้องเอาน้ำหอมมาพรมก็หอมเอง ใครจะห้ามไม่ได้ ชากศพไม่ต้องเอาของเหม็นมาละเลงใส่ ชากศพก็ต้องแสดงกลิ่นศพให้ปรากฏ ปิดกันไม่ได้” หมายความว่าสิ่งที่หลวงปู่ทำอยู่เป็นดังดอกไม้หอม กลิ่นหอมของการกระทำ คือ ชื่อเสียงที่ดิงามย่อมขจรขจายไปทุกสารทิศ ใครก็มาปิดกันไม่ได้ เมื่อเขารู้ข่าวและได้เข้ามาพิสูจน์ ผู้นั้นย่อมได้รับกลิ่นหอมจากการพิสูจน์กันทุกคน

ท่านได้อ้างพุทธภาษิตที่มีมาในบาลีพระธรรมบทว่า

โย โข วุกฺกสิ ธมฺมํ ปสฺสตี โส มํ ปสฺสตี

ดูก่อนวักกสิ ผู้ใดแลเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าแลเห็นเรา ตถาคต

นอกจากนี้ ท่านได้อ้างเอาบาลีที่มีมาในอัครคัมภีร์สูตร พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค ที่พระพุทธองค์ตรัสแก่วาเสฏฐสามเณรว่า

ตถาคตสฺส เหนฺ วาเสฏฺฐา อธิวจนฺ ฐมฺมกาโย อิติปิฯ

ดูก่อนวาเสฏฐสามเณร คำว่าธรรมกายนี้เป็นชื่อตถาคตโดยแท้

เรื่องพระวักกิลดั่งที่ยกมากล่าวข้างต้นนั้น เมื่อประกอบกับความในอัครคัมภีร์สูตร ย่อมส่องความให้เห็นว่า ที่พระพุทธองค์ตรัสว่า

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ก็หมายความว่า ผู้ใดเห็นธรรมกาย ผู้นั้นได้ชื่อว่าเห็นเราคือตถาคตนั่นเอง หรือพูดให้ง่ายกว่านั้นก็คือ ผู้ใดเห็นธรรมกาย ผู้นั้นเห็นพระพุทธเจ้า

ทำไมจึงหมายความว่าเช่นนั้น ก็เพราะว่า ขณะนั้นพระวักกิลอยู่ใกล้ๆ กับพระองค์ หากจะแลดูด้วยตาเนื้อ ทำไมจะไม่เห็นพระองค์ เพราะไม่ปรากฏว่าพระวักกิลดาพิการ เมื่อเป็นเช่นนี้เ็นพระองค์จะตรัสเช่นนั้นเล่า ที่ตรัสเช่นนั้นจึงตีความได้ว่า ที่แลเห็นด้วยตาธรรมดานั้น เห็นแต่เปลือกของพระองค์คือ กายพระลัทธิธะที่ออกบวช ซึ่งมีได้อยู่ในความหมายของคำว่า “เรา” (ตถาคต) และยังตรัสว่าเป็นกายที่เนาเปื่อยอีกด้วย นั่นคือกายพระลัทธิธะที่ออกบวช ซึ่งเป็น “กายภายนอก”

คำว่า “เรา” ในที่นี้จึงหมายถึง “กายภายใน” ซึ่งไม่ใช่กายที่เปื่อยเนา กายภายในคืออะไรเล่า ก็คือ “ธรรมกาย” สามารถรู้เห็นได้เมื่อบำเพ็ญกัมมกส่วนแล้ว และเห็นด้วย “ตาธรรมกาย” ไม่ใช่

“ตารธรรมดา” พระพุทธดำรัสข้างต้นนั้น เป็นปัญหาธรรมมีนัยลึกซึ้งอยู่ ถ้ามิได้ปฏิบัติธรรมก็เข้าใจได้ยาก เมื่อท่านปฏิบัติได้แล้ว จึงตอบปัญหาได้อย่างง่ายดาย

อาพาธและมรณภาพ

นับจากวันที่หลวงปู่ได้รับมอบหมายให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำเป็นต้นมา ท่านรับภาระหนักมาโดยตลอด ท่านมีเวลาพักผ่อนน้อย เพราะเวลาส่วนใหญ่อุทิศให้กับเรื่องการทำภาวนาและการบริหารวัดทุกวันไม่ได้ขาด จนล่วงเข้าวัยชรา สุขภาพของท่านก็เริ่มทรุดโทรม ท่านเริ่มอาพาธเป็นโรคความดันโลหิตสูง เมื่อประมาณกลางเดือนมีนาคม พ.ศ. 2499 ในช่วงแรกอาการของหลวงปู่ขึ้นๆ ลงๆ มี พล.ร.จ.เจียง วิภาติภูมิประเทศ ร.น. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทหารเรือ เป็นแพทย์ประจำของหลวงปู่ ได้มาเยี่ยมดูอาการทุกเช้า-เย็น และให้การรักษาพยาบาลด้วยตัวเอง เมื่อตรวจพบอาการของโรคใดที่สงสัย ก็จะไปเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ มาตรวจรักษาหลวงปู่

ตอนที่เริ่มอาพาธใหม่ๆ หลวงปู่ท่านนัดประชุมพระภิกษุ สามเณร แม่ชี และลูกศิษย์วัดทั้งหมดที่ศาลาเก่า ท่านขอให้ทุกคนเป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระปีละ 1 วัน โดยให้ไปชักชวนพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ให้ได้ครบ 365 วัน ตอนนั้นพระครูปัญญาภริตติคิดว่าหลวงปู่จะปลงสังขารแล้ว จึงได้อารธนาให้ท่านอยู่นานๆ เหตุนี้จึงนับเป็นการเริ่มโครงการเลี้ยงพระประจำวัน ซึ่งมีหลวงปู่เป็นผู้ริเริ่ม

หลวงปู่ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระมวงคตเทพมณี ในระหว่างอาพาธ ในขณะนั้นอาการมีแต่ทรุดกับทรุด ถึงแม้ว่าอาการจะเป็นอย่างไร แต่ก็กำลังใจของท่านยังแข็งแกร่ง ท่านยังเข้ารับพระราชทานสัญญาบัตรในพระบรมมหาราชวังได้ด้วยตัวเอง

หลวงปู่ได้นำโยมมารดาของท่านมาเลี้ยงดูอยู่ในวัดปากน้ำเป็นอย่างดี สร้างที่อยู่ให้อย่างสะดวกสบายจนตลอดชีวิต โยมแม่เสียชีวิตด้วยโรคชราในปี พ.ศ. 2484 เมื่ออายุ 82 ปี¹ หลวงปู่ได้เก็บร่างของโยมแม่ไว้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2500 ท่านได้จัดการฌาปนกิจศพโยมมารดาของท่าน เพื่อเป็นการสนองพระคุณ แม้ว่าอาการของโรคจะกำเริบมากขึ้น แต่ท่านก็ยังไปร่วมงานบำเพ็ญกุศลได้จนตลอด

ก่อนหน้านี้หลวงปู่เคยเข้ารับการรักษาโรคไตที่โรงพยาบาลศิริราชมาก่อน 1 ครั้ง และต้องเข้าพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสงฆ์ 2 ครั้ง แม้ว่าท่านจะอาพาธแต่ก็ยังสอนเจริญภาวนา และทำภาวนาตามปกติ ท่านจะให้พระภิกษุมานั่งสมาธิใกล้ๆ ท่านทุกวันไม่ได้ขาด

หลวงปู่ท่านมีกำลังใจเข้มแข็งมาก เวลาท่านจะลุก นั่ง ยืน เดิน หรือทรงน้ำ ท่านจะทำเอง ไม่ยอมให้ผู้อื่นช่วย ท่านไม่เคยบ่นหรือจู้จี้กับใคร ใครนำอาหารมาถวายอย่างไร ก็ฉันอย่างนั้น ถ้ามีผู้ห้าม

¹ จากหนังสือ เทศนาต่างเรื่อง พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ โยมแม่สุดใจ มีแก้วน้อย

ไม่ให้ท่านฉันอาหารบางอย่างเพราะกลัวจะแสดงโรค ท่านก็เลิกฉันอาหารนั้นๆ

ผู้ที่จัดการดูแลหลวงปู่ในระหว่างอาพาธ คือ ท่านเจ้าคุณราชโมลี (สมัยนั้นดำรงตำแหน่ง เลขานุการสำนักเรียนและเลขาของหลวงปู่ด้วย) ท่านได้จัดพระภิกษุ สามเณร เปลี่ยนเวรกัน ช่วงละ 2 ชั่วโมง ตลอด 24 ชั่วโมง และให้จดบันทึกอาการของหลวงปู่โดยละเอียด เมื่อแพทย์มาตรวจรักษาจะได้รายงาน อาการของหลวงปู่ได้ถูกต้องตามความเป็นจริง พระภิกษุ สามเณรที่มาดูแลหลวงปู่มีหลายรูป ในระยะแรก ผู้ที่ดูแล คือ หลวงพ่อเล็ก ครั้งยังดำรงสมณศักดิ์ที่พระครูสมณธรรมสมาทาน พระครูอุปถัมภ์ธรรมกิจ (สมัยยังเป็นสามเณร) พระครูปลัดถนอม พระแพ พระมหาอินทร์ พระจำย พระโนรี พระครูโสภาสสมาธิคุณ (พระสุภาพ) รุ่นต่อมามีพระมหามานิตย์ พระครูวินัยธรทรงเกียรติ และพระสนั่น นอกจากนี้ยังมีลูกพี่ลูกน้อง และหลานๆ ของหลวงปู่มาช่วยดูแลอุปัฏฐากด้วย อาทิเช่น นายแกละ นายแบน นายยง นายละออง นายฉลอม มีแก้วน้อย และนายเจริญ เจริญเรือง¹

ตั้งแต่หลวงปู่อาพาธ สมเด็จเจ้า² จะมาเยี่ยมดูอาการอยู่บ่อยๆ บางวันมาเช้า บางวันมาบ่าย บางวันมาเย็น อีกทั้งมาคอยดูแลว่าพระภิกษุ สามเณรที่พยาบาลหลวงปู่ ดูแลดีเพียงใด วันหนึ่งสมเด็จเจ้า มาเยี่ยม หลวงปู่ให้พระภิกษุ สามเณรตั้งแถวต้อนรับ เมื่อสมเด็จเจ้าไปถึงที่พักของหลวงปู่ มีพระอุปัฏฐาก ออกมาแจ้งว่า หลวงปู่อาการดีขึ้นแล้ว สมเด็จเจ้าจึงพูดว่า “ฉันไม่เคยบอกแก่ใครว่าจะมา พวกคุณ ไปโกหกหลวงปู่ไว้หรือว่าฉันจะมา” พระอุปัฏฐากตอบว่า “ผมก็ไม่ทราบ แต่หลวงปู่สั่งให้จัดอาสนะไว้รับ พระเดชพระคุณด้วยวาจาว่า จัดที่ไว้ ธรรมดิลกจะมา” ท่านสั่งไว้แบบนี้ ไม่เคยผิดพลาดสักครั้งเดียว ช่วงไหนที่สมเด็จเจ้าหายไปนาน หลวงปู่ก็พูดขึ้นลอยๆ ว่า “ธรรมดิลกวัดโพธิ์ไม่อยู่”

ท่านพูดถึงอาการอาพาธกับสมเด็จเจ้าว่า “เจ็บคราวนี้ไม่หาย ไม่มียารักษา เพราะยาที่ฉันอยู่นั้น มันไม่ถึงโรค” ท่านว่ากรรมมันบังไว้ อุปมาเหมือนมีแผ่นดินมารองรับกันไว้ ไม่ให้ยาซึมไป กำจัดโรคได้ โรคของท่านนั้นเป็นไข้เหนื่อหมอ ไม่มีใครรักษาหาย แต่เมื่อลูกศิษย์พาแพทย์ที่มีชื่อเสียงมารักษา ท่านก็ไม่ขัด เพราะต้องการเปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ได้แสดงกตัญญูกตเวทิตาในระหว่างที่อาพาธอยู่

เมื่อท่านอาพาธหนัก ท่านได้เรียกหลวงพ่อเล็ก³ เข้าไปพบ เพื่อสั่งให้ดำเนินการเผยแพร่ วิชชาธรรมกาย และแจกพระของขวัญต่อไป อีกทั้งยังสั่งเรื่องสำคัญไว้ด้วยว่า เมื่อท่านมรณภาพแล้ว ให้เก็บสรีระของท่านไว้ไม่ต้องเผา

ก่อนที่หลวงปู่ท่านจะมรณภาพ ท่านได้ให้โอวาทกับศิษย์ผู้ใกล้ชิดหลายคนว่า ให้เผยแพร่ วิชชาธรรมกายต่อไป ท่านได้สั่งลูกศิษย์ธรรมกายทุกคนของท่าน เสมือนพินัยกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ว่า แม้ท่านจะ

¹ จากคำบอกเล่าของนายฉลอม มีแก้วน้อย ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

² หมายถึงสมเด็จเจ้าพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) ในขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็น พระธรรมวโรดม

³ พระครูสมณธรรมสมาทาน (ธีระ คล้อสุวรรณ)

มรณภาพแล้ว ก็ขอให้ทุกคนช่วยกันสั่งสอนวิชาธรรมกายนี้สืบไป ไม่ย่อท้อจนกว่าจะสิ้นชีวิต ไม่ให้ไปไหนให้อยู่ที่วัดปากน้ำ รอผู้ที่จะมาสืบทอดวิชาธรรมกายในวันข้างหน้าต่อไป

ในเวลา 13.00 น. เศษ ของวันที่หลวงปู่จะมรณภาพนั้น ท่านมีอาการหอบ จึงได้ตามแพทย์ที่เคยมาดูแลประจำ แต่แพทย์ไม่อยู่ คุณหญิงชลชั้นรพีนิจ ซึ่งมากอยดูแลหลวงปู่ในที่นั้นด้วย จึงออกไปตามแพทย์ท่านอื่นมา เมื่อมาถึงก็ได้ตรวจอาการของหลวงปู่ ลักครู่แพทย์ได้แจ้งให้ทราบว่าหลวงปู่หมดความรู้สึกและเส้นโลหิตในสมองแตกแล้ว หมดทางที่จะรักษา ในเวลานั้นพระภิกษุ สามเณร อยู่กันเต็มห้องต่างมองดูหลวงปู่ด้วยใบหน้าสลด

หลวงปู่ท่านมรณภาพอย่างสงบที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2502 เวลา 15.05 น. ลีริรวมอายุได้ 74 ปี 3 เดือน 24 วัน 53 พรรษา ท่ามกลางความโศกสลดและเสียงระงมของศิษยานุศิษย์ทั้งหลายที่มาแวดล้อมและที่ทราบข่าว เมื่อระงมและกลองในวัดบันลือเสียงขึ้น ทุกคนน้ำตาคลอ บ้างก้มลงกราบ บ้างยืนมองแล้วร้องไห้ บ้างเอามือปิดหน้าสะอึกสะอื้น ไม่มีเสียงพูดใดๆ ทั้งสิ้น

วัตรปฏิบัติและปฏิบัติ

วัตรปฏิบัติ

วัตรปฏิบัติประจำของหลวงปู่

กิจวัตรประจำวัน

ภารกิจของหลวงปู่มีมาก ท่านแทบไม่ได้พักผ่อน ตามปกติหลวงปู่ตื่นประมาณตี 3 ตี 4 ตื่นแล้วนั่งสมาธิ จากนั้นท่านจะเดินรอบวัด โดยมีลูกประฆัง สุนทรธา เดินตาม พอตีระฆังหกโมงเช้า เป็นสัญญาณว่าได้เวลาฉันภัตตาหารเช้า ท่านจะมาถึงโรงฉันก่อนเป็นรูปแรกเสมอ ท่านจะมานั่งรอที่วงฉัน พอท้องฟ้าสว่างพระภิกษุ สามเณรก็จะทยอยกันมา ทุกรูปต้องมาฉันรวมกันที่โรงฉัน ไม่มีการนำภัตตาหารไปฉันที่กุฏิ เมื่อมีเจ้าภาพมาถวายภัตตาหาร แม้เพียงคนเดียว ท่านก็จะเทศน์เรื่องเกี่ยวกับอานิสงส์การให้ทาน ท่านบอกว่าผู้บริจาคจะได้บุญมาก ช่วงสุดท้ายของการเทศน์ ท่านจะสอนให้ทำใจหยุดนิ่ง แล้วท่านจะคำนวณบุญให้ว่าเจ้าภาพที่มาทำบุญได้บุญแค่ไหน โยมฟังแล้วก็ตั้งใจและไม่เข้าใจ แต่ก็ปลื้มปีติทุกคน เมื่อหลวงปู่เทศน์จบแล้ว เจ้าภาพจะถวายไตรจีวร เมื่อท่านเปลี่ยนไตรและสรองน้ำเสร็จ เจ้าภาพจะเอาน้ำที่เหลือไปลูบหัว เพราะถือกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์

ถ้าวันไหนมีภัตตาหารมาก ท่านก็จะตักฉันอย่างละคำ ที่เหลือจะมีญาติโยมรอดักกัน ใครๆ ก็อยากรับประทานอาหารที่เหลือจากหลวงปู่ทั้งนั้น ภัตตาหารที่ฉันไม่หมด ท่านจะสั่งให้ไวยาวัจกรเป็นผู้รับผิดชอบ เมื่อฉันเสร็จ หลวงปู่จะเดินนำออกจากโรงฉัน มีพระภิกษุ สามเณรเดินตามท่านออกมา อย่างเป็นระเบียบเพื่อไปที่โบสถ์ ท่านจะนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า เมื่อทำวัตรเสร็จก็จะให้ไวยาทแก่พระภิกษุ สามเณรประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อให้ไวยาทแล้วจะมีการนั่งภาวนาลักครู่ หลวงปู่จะให้มีการเช็คชื่อ ขานชื่อในโบสถ์ด้วย ใครไม่มาก็ต้องมีการลาล่วงหน้า พอถึง 8.00 น. ก็ออกจากโบสถ์ ถ้ามีแขกท่านก็ รับแขก ถ้าไม่มีท่านก็เข้าที่ท่าสมาธิจนถึงเวลาประมาณ 10.30 น. ถ้ามีแขกท่านก็จะออกมารับแขก ถ้าไม่มีจะทำสมาธิต่อถึง 11.00 น.

ฉันเพลเสร็จ ประมาณ 12.30 น. ก็จะเข้าปฏิบัติต่อ ท่านจะรับแขกเป็นเวลา ประมาณ 14.00 น. ท่านจะลงรับแขกที่ศาลา พอ 17.00 น. ท่านจะออกมาตรวจในโรงงานทำวิชา ทุกคนที่ทำวิชาต้อง เข้าหมดทุกคน หลวงปู่จะอบรมสั่งสอน ท่านมีระเบียบมาก ใครออกมาข้างนอกให้รีบๆ ไม่ให้คุย ออกมา นานไม่ได้ต้องตั้งธรรมะ ไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง ให้อยู่ในวิชาอย่างเดียว พอ 19.00 น. ท่านจะอบรม อีกครั้งหนึ่ง แต่ในสมัยที่ใช้โบสถ์เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมนั้น เวลา 19.00 น. หลวงปู่จะลงสอนสมาธิให้ พระภิกษุ สามเณร และญาติโยมในโบสถ์

หลวงปู่จะลงเทศน์ให้พระภิกษุ สามเณรในโบสถ์ทุกวันหลังทำวัตรเช้า ส่วนแม่ชีท่านจะจัดเวลา อบรมให้ในวันอาทิตย์และวันพระ วันอาทิตย์ท่านจะให้รับศีล 5 วันพระจะให้รับศีล 8 วันพฤหัสบดี เวลา 14.00 น. ท่านจะลงสอนการปฏิบัติธรรม สำหรับฤดูเข้าพรรษาจะมีคนมามาก ต้องมีเทศน์ทุกวัน เวลาท่านลงเทศน์ ถ้าวันไหนมีพระลงน้อย ท่านก็จะบอกว่าวันนี้พระแพ้ชี แล้วท่านก็จะไม่เทศน์ด้วย พระก็จะต้องรีบวิ่งไปตามพระมาจนเต็มโบสถ์ เวลาเทศน์ถ้าใครตะบันหมากท่านก็จะหยุดเทศน์ รอให้ตะบัน เสร็จก่อน และถ้าใครทำเสียงดังรบกวน ท่านจะบอกว่า **“เดี่ยวหูหนวกนะ รบกวนคนกำลังปฏิบัติธรรม”** นอกจากนี้ เวลาเทศน์ท่านรู้หมดว่าลูกศิษย์ของท่านกำลังคิดอะไรอยู่ ท่านก็จะเทศน์แทงใจไปเลย คนๆ นั้นก็จะรู้ได้ด้วยตัวเอง

ทำวัตรสวดมนต์

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเป็นแบบอย่างในด้านการปฏิบัติกิจวัตรของสมณะได้อย่างดีเยี่ยม คือ ท่านทำวัตรสวดมนต์เป็นประจำมิได้ขาดตั้งแต่แรกอุปสมบท เมื่อเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำแล้ว ท่านก็นำ พระภิกษุ สามเณรลงทำวัตรสวดมนต์ที่อุโบสถพร้อมกันทุกวัน ทั้งเช้าและเย็น พร้อมทั้งให้ไวยาท เพื่อเตือนสติ และอบรมให้ฝึกหัดขัดเกลาตนเองอยู่ในพระธรรมวินัยด้วยความบริสุทธิ์บริบูรณ์

การทำวัตรสวดมนต์ถือเป็นการดำรงพระศาสนาให้ตั้งมั่นอยู่ได้นานประการหนึ่ง เพราะเป็น การรักษาพระลัทธิธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า ไม่ให้อันตรธานไปด้วยปริยัติอันตรธาน ทั้งยังแสดงให้เห็น

เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของพระภิกษุสงฆ์อีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “วัดใดยังมีเสียงสวดมนต์ท้าวตรอยุมิได้ขาด วัดนั้นยังจะเจริญรุ่งเรืองเป็นที่พึ่งของ ชาวโลกอีกยาวนาน เพราะการสวดมนต์นั้นเป็นการทบทวนและใส่ใจให้ความสำคัญกับพุทธวจนะ บาลี พร้อมทั้งอรรถกถาในพุทธพจน์ คือ พระไตรปิฎก บาลีนั้นยังคงอยู่เพียงใด ปริยัติก็ถือว่ายังบริบูรณ์ อยู่เพียงนั้น”¹

สำรวจระวางในพระปาฏิโมกข์

หลวงปู่ท่านมีความสำรวจระวางในพระปาฏิโมกข์เป็นที่สุด ท่านกล่าวว่า “ขึ้นชื่อว่าโทษแล้ว เท่าปลายผม ปลายขน ไม่ให้กระเซ็นถูกทีเดียว อุปมาดุษว่าอุจจาระของเหมีนเท่าปลายผมปลายขน กระเซ็นถูกเข้า ก็รู้สึกว่ามีสกปรก พระภิกษุ สามเณรต้องประพฤติดูอยู่ในกรอบพระวินัย ไม่ให้ เลยเถิดออกไปนอกกรอบ” ท่านเปรียบเทียบว่าเหมือนน้ำในมหาสมุทร มีมากน้อยเท่าไรก็ไม่ล้นฝั่ง

ทุกกึ่งเดือนท่านลงอุโบสถฟังพระปาฏิโมกข์พร้อมกับพระภิกษุทั้งวัดมิได้ขาด โดยเฉพาะสิกขาบท ที่เกี่ยวกับสตรีท่านจะระวางเป็นพิเศษ แม้จะมีอุบาสิกาเรียนกรรมฐานมาก ท่านก็ระวางเรื่องที่ลับ ที่แจ้ง ใครไปมาหาสู่มีภิกษุ สามเณรอยู่ด้วยเสมอ มิฉะนั้นก็มีไวยาวัจกรหรือผู้ที่มาปฏิบัติธรรมอยู่ด้วย ห้องจำวัดของท่านมีพระภิกษุประจำอยู่ใกล้ๆ

ในวัดปากน้ำนั้น อุบาสิกาอยู่เขตหนึ่งต่างหาก มีรั้วกัน ห้องหนึ่งๆ มีหลายคน มีหัวหน้าควบคุมดูแล ภิกษุ สามเณร อุบาสิกาห้ามติดต่อไปมาหาสู่กัน ถ้ามีกิจจำเป็นต้องติดต่อขออนุญาตและต้องมีเพื่อนไปด้วยเสมอ

ปลงอาบัติ

หลวงปู่จะชี้แจงก่อนนั่งสมาธิเจริญภาวนาทุกครั้งว่า “การทำภาวนาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติ จะต้องมึจิตใจและอารมณ์ปลอดโปร่ง ปราศจากเครื่องกังวลใดๆ เพราะถ้าหากมีความกังวลมากนัก จะทำให้สมาธิไม่แน่วแน่ ฉะนั้นถ้ามีความตั้งใจว่าจะทำสมาธิแล้ว ก็พึงละความกังวลใหญ่น้อยทิ้งปวง เสียให้สิ้น”

เรื่องการตัดความกังวลนี้ ท่านได้สอนพระภิกษุ สามเณร อุบาสิกา อุบาสิกา ให้ประพฤติดัวให้ สะอาดบริสุทธิ์ ให้ถือตำรับตำราพระอริยบุคคลเป็นเนติแบบแผน หลวงปู่ท่านอธิบายว่า “กิจของพระอริย- บุคคล คือ เป็นผู้อาจหาญในการสร้างความดี ซื่อตรง วานอนอ่อนง่าย อ่อนละไม ไม่มีอติมานะ ล้นโทษ เลี้ยงง่าย มีธุระน้อย ประพฤติเบากายเบาใจ สงบ มีปัญญา ไม่คะนอง ไม่พัวพันในสกุล”

¹ มโนรถปฐพี, อรรถกถา อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต, มก. เล่มที่ 32 หน้า 168

การตัดความกังวลเพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ของศีลนั้น หลวงปู่ท่านปฏิบัติเป็นประจำมิได้ขาด กล่าวคือ ท่านปลงอาบัติเป็นประจำทุกวัน การปลงอาบัติเป็นการชำระศีลให้บริสุทธิ์ พระภิกษุได้ตรีกะลิก ถึงสมณสัญญา และเพิ่มความเป็นพระที่สมบูรณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติอีกด้วย หลวงปู่ท่านปลงอาบัติกับพระครูที่ทำหน้าที่อุปัฏฐากท่าน ก่อนอรุณขึ้นเป็นประจำทุกวันมิได้ขาด

ลงฉันพร้อมกับพระภิกษุทั้งวัด

หลวงปู่ท่านดำริให้สร้างโรงครัวขึ้นในวัดปากน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกให้พระภิกษุ สามเณร ได้มีเวลาศึกษาพระปริยัติและประพฤติปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่ หลวงปู่ท่านจะลงฉันด้วยทุกมือ ทั้งเช้า และเพลเป็นประจำหากมิได้มีศาสนกิจจำเป็นที่อื่น เวลาลงฉัน พระภิกษุ สามเณรต้องมาโดยพร้อมเพรียงกัน แม้บางรูปอาพาธท่านก็ให้ไปตามมาพร้อมกันจึงลงมือฉัน เวลาฉันท่านจะคอยดูว่าพระภิกษุ สามเณรฉันกันอิ่มพร้อมแล้วหรือยัง หากยังไม่เสร็จแม้เป็นสามเณรที่นั่งอยู่ปลายแถว ท่านก็จะยังไม่ละมือจากสำรับภัตตาหาร ต่อเมื่อพร้อมเพรียงกันแล้วท่านจึงละมือจากสำรับ และให้พรพร้อมกัน

หลวงปู่ท่านกระทำไว้เป็นเนติแบบแผนอย่างนี้ เมื่อพระภิกษุ สามเณรฉันภัตตาหารพร้อมเพรียงในที่เดียวกัน จะทำให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กันและกัน สมครสมานสามัคคีเป็นอันดี จะทำกิจการงาน พระศาสนาก็จะร่วมมือร่วมใจกัน ทำให้พระศาสนาเจริญรุ่งเรืองมั่นคงอยู่ได้นาน และเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา แก่พุทธศาสนิกชนอีกด้วย ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใสก็จะเลื่อมใส ผู้ที่เลื่อมใสแล้วก็จะเลื่อมใสยิ่งขึ้นไป

แม้แต่การโกนผมของพระภิกษุ สามเณร และแม่ชี ท่านก็ต้องการให้ปฏิบัติโดยพร้อมเพรียง เหมือนกันหมดในวันเดียวกัน หากใครไม่โกนท่านจะพูดว่า “**แม่แต่หัวมันยังไม่สามัคคี แล้วใจจะสามัคคีได้อย่างไร**” ท่านมักจะยกนิทานชาดกเรื่องนกกระเจาบแตกฝูงมาเล่าให้ฟังเป็นอุทาหรณ์ เวลาอบรมเรื่อง ความสามัคคีเสมอ

ดูแลความเป็นอยู่ในวัด

หลวงปู่ได้ปฏิญาณในพระอุโบสถว่า “บรรพชิตที่ยังไม่มาขอให้มา ที่มาแล้วขอให้เป็นสุข” ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา ก็มีพระภิกษุ สามเณรมาจำพรรษาที่วัดปากน้ำเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าพระภิกษุ สามเณรจะมากเพียงใดก็ตาม หลวงปู่ก็ไม่ได้หวั่นไหว กลับมีความปลอบปล้ำใจเสียอีก ไม่มีใครเคยได้ยื่นท่านบ่น และท้อใจ ยิ่งมากยิ่งขึ้น ท่านพูดว่า “เขามาพึ่งพาอาศัย เราไม่ปฏิเสธ อุปการะเท่าที่มี”

ท่านให้ความเมตตาอนุเคราะห์ลูกศิษย์ทุกคน ดูแลความเป็นอยู่ ทุกข์ สุขโดยเสมอหน้ากันหมด ใครทำดีก็ยกย่องสรรเสริญให้ปรากฏ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่หมู่คณะ ใครทำผิดก็ว่ากล่าวตักเตือนให้ปรับปรุงแก้ไข เพื่อไม่ให้ใครเอาเยี่ยงอย่างได้ ท่านปกครองพระภิกษุและสามเณร แบบพ่อปกครองลูก ท่านกล่าวไว้ว่า “ไม่ว่าพระภิกษุ สามเณรองค์หนึ่งขององค์ใดจะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด เจ้าอาวาสให้ทั้งสิ้น วัดปากน้ำ

นะ ค่าไฟฟ้าเดือนหนึ่งๆ 2,000 กว่าบาทแล้ว (ราวปี พ.ศ. 2480-2490) ถึงกระนั้น เจ้าอาวาสก็สนับสนุน
ทุกเดือนไป ไตรจีวรไม่มีขาย มีแต่ให้เรื่อยไป

วัดปากน้ำนั้น ผู้ที่ปกครองเป็นเจ้าอาวาสอยู่นะ ได้อะไรมาก็ตามเถิด คิดว่าพระภิกษุ สามเณร
ที่มาอยู่ด้วยกันเหมือนลูกเหมือนเต้า ไม่หวงไม่เสียดายกัน ดิดขัดอะไรมาก็ให้ทั้งนั้นไม่ขัด เมื่อเป็นเช่นนี้
ภิกษุ สามเณรก็สุขสบายอุ้นหนาผาคั่ง เหมือนอยู่กับพ่อแม่ ลูกเขาเขารักเหมือนแก้วตา ถ้าเขารู้ว่าภิกษุ
ผู้ปกครองเอาใจใส่เหมือนเช่นนั้นละก็ เขาก็เคารพนับถือ”

ท่านแจกสมณบริวารจนบางครั้งต้องติดหนี้ผู้ชอก็มี คือ ท่านรับปากว่าจะให้ แต่ตอนนั้นท่านยังไม่มี
ท่านก็บอกว่าขอติดไว้ก่อน พอมีแล้วจะใช้ให้ ท่านพูดว่า “เขาอยากได้อะไรก็ทำให้เขาเสียไม่เปลือง
เบี้ยเงินทองของทั้งหลาย” และยังสอนพระภิกษุ สามเณรในวัดอีกว่า “อยู่ที่ไหนก็ให้ท่านบริจาคทาน
เรื่อยไป ไม่ทำอะไรก็สอนหนังสือหนังสือหาไป สงเคราะห์อนุเคราะห์ทุกบุตร”

หลวงปู่จะเดินตรวจตราทั่วบริเวณวัดทุกคืน เพื่อดูว่ามีเหตุร้ายอะไรเกิดขึ้นในยามวิกาลหรือไม่
โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเวลาที่ฝนตกพรั้งๆ หลวงปู่บอกว่าผู้ที่ชอบเวลาเช่นนี้มี 2 ประเภท คือ 1. พวกมิจฉาชีพ
2. พวกเจ้าชู้ นอกจากนี้หลวงปู่ยังตรวจดูความเรียบร้อยของพระภิกษุ สามเณร แม่ชี และผู้ที่อยู่ใน
ความปกครองของท่านทุกคนว่า มีใครแอบหนีเที่ยวนอกวัดหรือมั่วสุมกันหรือไม่ ท่านจะเดินตรวจดูตาม
ห้องพักของพระภิกษุ สามเณรทุกห้อง เมื่อเห็นว่าห้องใดมีแสงไฟและมีเสียงท่องหนังสืออยู่ท่านก็พอใจ
แต่หากห้องใดยังเปิดไฟแต่มีเสียงพูดคุยกัน ท่านจะเคาะประตูเตือนให้ปิดไฟ

พระครูวิเชียรธรรมโกวิท เจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์ เล่าว่า “วันหนึ่งขณะหลวงปู่เดินตรวจวัด
ตามปกติ ผ่านห้องพักของพระภิกษุห้องหนึ่ง ในห้องมีพระภิกษุอยู่ 2 รูป มีแสงไฟลอดออกมาและมี
เสียงคุยกันแว่วๆ” หลวงปู่ก็เคาะประตูเพื่อจะเตือนให้พักนอน มีเสียงตะโกนตอบออกมาจากในห้องว่า
“ไปข้างหน้าก่อนเถอะ แล้วพรุ่งนี้จะแบ่งส่วนกุศลไปให้” หลวงปู่ได้ยินก็ไม่ได้ตอบอะไร แล้วก็เดินตรวจต่อไป
รุ่งเช้าหลังจากพระภิกษุ สามเณรสวดมนต์ทำวัตรเช้าเสร็จแล้ว หลวงปู่จะให้โอวาททุกวัน ท่านจะนำสิ่งที่
ท่านพบจากการตรวจวัดในตอนกลางคืนมาพูดในตอนเช้าวันนั้นท่านพูดว่า “เออ พระเดี๋ยวนี้เขาแบ่ง
ส่วนบุญกันเก่งๆ นะ อุปัชฌาย์อาจารย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ เขาก็แผ่ให้ไม่ละเว้น” นอกจากนี้ในบางครั้งที่มี
ผู้ทำความผิดร้ายแรง หลวงปู่จะเรียกมาพูดเป็นการส่วนตัว ไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้และสั่งให้ออกจากวัดไป ดังนั้น
หากครั้งใดที่มีผู้หายจากวัดไปอย่างเงียบๆ ก็เป็นที่รู้กันว่า ผู้นั้นคงจะประพฤติดร้ายแรงจนหลวงปู่สั่ง
ให้ออกจากวัดไป

หลวงปู่จะเปลี่ยนวิธีการตรวจวัดไปเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ผู้ใดตามทัน เช่น บางคืนท่านจะยืนชุ่ม
บนหอพระไตรปิฎก บางคืนท่านจะไม่ครองจีวร สวมเพียงอังสะ ยืนแอบอยู่ตามมุมมืดๆ ถือบูหรีเห็นแต่
ไฟแดงๆ เพื่อว่าพระที่จะหนีออกไปข้างนอกจะได้ไม่รู้ว่าท่านหลวงปู่ เพราะตามปกติหลวงปู่จะครองผ้าจีวร
เรียบร้อยและไม่สูบบุหรี่ อย่างเช่น มีสามเณรกลุ่มหนึ่งมักจะหนีไปดูหนังเป็นประจำ โดยคิดว่าหลวงปู่ไม่รู้

สามเณรกลุ่มนี้มีรูปหนึ่งชื่อสมจิตร ฉำรัศมิ ยังสูบบุหรี่อยู่ คิณหนึ่งได้หนีไปดูหนังอีกเช่นเคย แต่คิณนี้ สามเณรรูปนั้นไม่มีไม้ขีดและไฟแช็กติดไปด้วย ทั้งๆ ที่ทุกครั้งจะมีติดไป เมื่อมองไปข้างโบสถ์ เห็นแสงไฟวาบๆ คิดว่ามีพระมาแอบสูบบุหรี่ จึงรีบเข้าไปขอต่อบบุหรี่

พอไปถึงพบว่าหลวงปู่ยืนถือไม้อยู่ ท่านบอกว่า ท่านรู้ทันว่าสามเณรกลุ่มนี้หนีไปดูหนังเป็นประจำ ไม่ยอมอ่านหนังสือ แล้วให้ไปตามเพื่อนมา รูปที่ยอมรับผิดท่านบอกว่าจะไม่ตี แต่ถ้าไม่รับผิดท่านจะตี และชี้ไปทางสามเณรรูปที่ขอต่อบบุหรี่ว่า เป็นคนยุเพื่อนไปในทางที่ไม่ดี สามเณรรูปนั้นกลัวโดนตีจึงบอกหลวงปู่ว่า “หลวงพ่อย่าตีผม” หลวงปู่ท่านไม่คิดจะตีอยู่แล้ว แต่ที่ถือไม้เพราะเป็นกุศโลบายเท่านั้น เมื่อสามเณรบอกอย่างนี้ท่านจึงตอบว่า ท่านจะไม่ตี แต่ต่อไปทุกรูปต้องตั้งใจเรียนให้ดี ตั้งแต่นั้นมาสามเณรรูปนั้นก็ตั้งใจปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงวิชาธรรมกาย

คิณหนึ่ง หลวงปู่พบสามเณรทาแป้งลายพร้อย ดูแล้วไม่เหมาะแก่เพศนักรบวช ท่านจึงเรียกมาถามสามเณรตอบว่า ทาแป้งเพื่อรักษาสิว ท่านได้ตักเตือนไม่ให้ทำอย่างนี้อีก

อีกคิณหนึ่ง หลวงปู่เดินผ่านที่พักของแม่ชี แม่ชีคนหนึ่งมีเพื่อนที่เป็นฆราวาสมาขอพักอยู่ด้วย เพื่อมารักษาสิ่ว ในขณะที่นั้นตึกแล้วแต่ในห้องยังเปิดไฟอยู่ ท่านมองเข้าไปในห้อง เห็นแม่ชีผู้นั้นกำลังเอาเสื้อผ้าของเพื่อนที่เป็นฆราวาสมาลองสวม ยืนมองกระจกแล้วหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน ท่านจึงหยิบก้อนอิฐปาเข้าไปในห้อง เพื่อเป็นการเตือน 3 ก้อนติดๆ กัน แม่ชีคนนั้นออกไปดูแต่ก็ไม่เห็นใคร เลยร้องขึ้นว่า “ใครขว้าง ภูเขาได้ทำอะไรสักหน่อย ขว้างเข้ามาทำไม กูจะฟ้องหลวงพ่” รุ่งขึ้นแม่ชีคนนั้นก็มาเล่าเรื่องตอนกลางคืนให้หลวงปู่ฟัง เพื่อหวังจะให้ท่านหาคนปาก้อนอิฐมาลงโทษ

หลวงปู่ก็ถามว่า “ตอนนั้นกำลังทำอะไรอยู่ ตึกตื่นแล้วทำไมไม่ปิดไฟนอน” แม่ชีคนนั้นก็ไม่กล้าตอบตรงๆ กลัวหลวงปู่จะดุเอา จึงพูดเสียงไปเสียงมา หลังจากท่านซักไซ้ไล่เสียงแล้ว ก็บอกว่า ท่านเองที่เป็นคนปาก้อนอิฐเข้าไป แล้วจึงอบรมสั่งสอน

เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ที่หลวงปู่จะทราบความประพฤติของทุกคน หากท่านต้องการรู้ ท่านจะรู้ว่าใครพูดจริงหรือเท็จกับท่าน ท่านจะสอนให้ทุกคนกล้าพูดความจริง หากพูดความจริงกับท่าน ท่านจะช่วยแก้ปัญหาให้ได้อย่างถูกต้อง ท่านเคยบอกว่า “มีอะไรก็พูดออกมา ไม่ต้องปิดบัง หลวงพ่รู้หมดทุกอย่าง เพราะมีสมุทปก” ดังนั้นจึงไม่มีใครสามารถปิดบังอะไรท่านได้

เทศนาสั่งสอนธรรม

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเป็นพระภิกษุที่บำเพ็ญประโยชน์ครบทั้ง 2 ประการ คือ ทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน ประโยชน์ตนนั้นท่านทุ่มเทกับการปฏิบัติธรรมจนได้บรรลุธรรม ส่วนประโยชน์ท่านนั้นท่านได้เทศนาสั่งสอนจนมีผู้ปฏิบัติแล้วบรรลุตาม เป็นพยานในการบรรลุธรรมของท่านด้วย หลวงปู่เอาจริงเอาจังกับการสอนวิชาธรรมกายมาก ท่านเน้นสอนให้ฝึกปฏิบัติเจริญสมาธิภาวนาเป็นหลัก เพื่อให้

เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ให้คุ้มค่ากับเวลาที่มานั่งทำภาวนากัน สำหรับพระภิกษุ สามเณร ท่านจะสอนหลังจากทำวัตรเย็นและให้อาหารเสร็จแล้ว ท่านจะควบคุมให้ทุกรูปนั่งเจริญภาวนาทุกๆ วัน ส่วนแม่ชีจะแยกย้ายกันไปปฏิบัติ เช่น ที่ศาลาการเปรียญ เป็นต้น

นอกจากนี้ในวันพฤหัสบดี เวลาบ่าย 2 โมง หลวงปู่จะลงสอนการปฏิบัติกรรมฐานที่ศาลาการเปรียญ มีพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทั้งในวัดและนอกวัดมาฝึกสมาธิกันเป็นจำนวนมากทุกครั้ง มีพระภิกษุจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ลาว และเขมร เป็นต้น มาศึกษาด้วย พระทิพย์-ปริญาณได้บันทึกไว้เมื่อ พ.ศ. 2489 ว่า “มีผู้ไปเรียนกันมาก แต่ต้นฉบับนี้ไม่ต่ำกว่า 4 หมื่นคน เพราะสอนมามากกว่า 15 ปีแล้ว”

พระธรรมเทศนาที่หลวงปู่นำมาแสดงนั้น ท่านค้นมาจากพระไตรปิฎก ท่านจะแสดงหลักฐานที่มาอย่างชัดเจน มีการยกพระบาลีแปลเป็นข้อๆ แล้วจึงขยายความสู่การปฏิบัติ ซึ่งพระธรรมทัศนารถ อดีตเจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม ได้เล่าถึงความรู้ด้านปริยัติธรรมของหลวงปู่ไว้ว่า

“ท่านได้ศึกษาพระปริยัติธรรม มีความรู้ นับว่าเชี่ยวชาญพอสมควรในพระปริยัติ ถ้าหากจะเข้าแปลภาษาบาลีในยุคนั้น ก็คงจะได้เป็นมหาเปรียญกับเขาบ้าง แต่ท่านก็หาได้แปลไม่ เพราะมีความมุ่งหมายเล่าเรียนเพื่อจะให้เป็นที่นิสสรณปริยัติ คือ เป็นปริยัติที่จะนำตนของตนให้พ้นทุกข์ หรือเพื่อที่จะแนะนำสั่งสอนประชาชน หรือเพื่อที่จะเป็นแนวทางให้ประพฤติปฏิบัติให้ถูกทาง ท่านไม่ปรารถนาที่จะใช้ความรู้ของท่านเพื่อไปประกาศนียบัตร หรือเพื่อลาภยศอันใด แต่ที่เคยได้ศึกษา ถ้าจะเปรียบความรู้ของท่าน ท่านได้ศึกษาในชั้นเปรียญ 3 ประโยค 4 ประโยค และ 5 ประโยค เมื่อท่านได้ศึกษามีความรู้อย่างดีแล้ว ท่านก็สะสมวิชาทางวิปัสสนา”¹

คำกล่าวของพระธรรมทัศนารถ ย่อมเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า หลวงปู่ท่านมีความรู้ทางปริยัติเทียบได้กับพระมหาเปรียญเลยทีเดียว

อีกคราวหนึ่ง คือ เมื่อพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทัตโต) มาอาราธนาให้หลวงปู่ไปแสดงธรรมที่พระอุโบสถ วัดมหาธาตุ ในหัวข้อเรื่อง “กัมมัญฐาน”² เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2490 ในวันนั้นมีพระภิกษุ สามเณรมาฟังกันเป็นจำนวนมาก จนอาสนะไม่พอนั่ง ต้องลงมานั่งที่พื้นพระอุโบสถ และยังมีอุบาสก อุบาสิกาอีกเป็นจำนวนมากมาร่วมฟังด้วย เมื่อหลวงปู่แสดงพระธรรมเทศนาจบ ท่านเจ้าคุณพระพิมลธรรมได้ชมเชยต่อหน้าผู้ฟังว่าเทศน์ได้ดีมาก หลังจากนั้นท่านเจ้าคุณยังได้อาราธนาหลวงปู่ให้ไปสอนการเจริญภาวนาที่วัดมหาธาตุอีกหลายครั้ง

¹ สาราทานกถาของพระธรรมทัศนารถ วัดชนะสงคราม แสดงเมื่อวันพุธที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2502 ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

² พระทิพย์ปริญาณ (รูป กลัมพสุต) ได้บันทึกพระธรรมเทศนาเรื่องนี้ และพิมพ์ในหนังสือ “ดวงศีล” พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2490 โดยนายห้างสวัสดิ์ โอสถานุเคราะห์ เจ้าของห้างขายยา บริษัท โอสถสภา (เด็กเฮงหยู) ในคูวารดิถีคล้ายวันเกิดของหลวงปู่ครบรอบ 64 ปี

แก้ไขทุกข์มนุษย์

หลวงปู่ท่านทุ่มเทให้กับการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังเวลาโดยมากของท่านอยู่กับการเจริญจิตภาวนา ท่านจึงออกรับแขกเป็นเวลา ตอนเพลครั้งหนึ่ง และเวลา 5 โมงเย็นอีกหนหนึ่ง ท่านมีจิตเมตตาช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยไม่เลือกหน้า และไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ทุกคนที่มาหาท่าน ท่านต้อนรับอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันหมด ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใคร เป็นสามัญชนธรรมดา หรือมียศถาบรรดาศักดิ์ยิ่งใหญ่เพียงใดก็ตาม

ปกติเวลาท่านออกรับแขกนั้น ท่านจะนั่งบนเก้าอี้เพียงองค์เดียว แขกทุกคนนั่งกับพื้นเสมอทั้งหมด ผู้ใดจะทำบุญถวายจตุปัจจัยหรือสิ่งของใดๆ แก่ท่าน หรือไม่ทำเลย ท่านก็มีได้จิตใจ ท่านสั่งสอนผู้ที่ได้วิชาธรรมกายให้ช่วยเหลือทุกคนโดยไม่หวังในลาภสักการะ เพียงมีอาหารยังชีพเป็นมื่อๆ เพื่อการปฏิบัติกิจภาวนาก็เพียงพอแล้ว ท่านถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้ธรรมกายทุกคน จะต้องแก้ไขความทุกข์ยากของทุกๆ คนที่มาหา ให้ต้อนรับด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ให้แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือรังเกียจ ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง อดทน บางคนพูดเรื่องไร้สาระ บางคนพูดแต่เอาประโยชน์ตน แต่หลวงปู่ก็จะรับฟัง ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ว่าจะกล่าวอะไร ไม่ว่าจะใครจะนำเรื่องใดมาปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือ ท่านจะให้ผู้นั้นนั่งสมาธิภาวนาไป ส่วนท่านหรือผู้ที่ได้ธรรมกายที่ท่านสั่งให้ช่วยแก้ไขก็ทำหน้าที่ไป แล้วท่านก็ช่วยแก้ไขให้ และแนะนำข้อประพฤติปฏิบัติให้ได้คลายจากทุกข์ มีความสุขด้วยกันทุกคน

ทำวิชา

เป็นที่ทราบกันดีว่า หลวงปู่ท่านมีความมุ่งมั่นในการเจริญภาวนาเป็นที่สุด จะเห็นได้จากกิจวัตรประจำวันของท่าน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมแทบทั้งสิ้น และที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ท่านไม่ชอบออกไปนอกวัด เพราะเกรงจะเสียเวลาในการทำวิชา หากสุดวิสัยจำเป็นต้องออกไป ท่านก็จะรีบกลับ โดยไม่ยอมไปค้างคืนที่อื่นเลยนับแต่เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำคำว่า “**ทำวิชา**” ในที่นี้อาจไม่เป็นที่คุ้นเคยสำหรับบางท่าน และการจะอธิบายว่าการทำวิชาคืออะไรนั้น ก็เป็นเรื่องค่อนข้างยากและก็ยากต่อการทำความเข้าใจเช่นกัน เพราะเหตุที่เป็นเรื่องลึกลับซึ่งละเอียดอ่อน ผู้ที่จะเข้าใจเรื่องนี้ได้ดีก็คือ ผู้ที่ได้ธรรมกายแล้ว และเคยมีประสบการณ์ในการทำวิชามาก่อน ซึ่งในสมัยนั้นผู้ที่ทำวิชาได้ก็มีอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน

เท่าที่ประมวลจากเรื่องราวการทำวิชาในสมัยหลวงปู่วัดปากน้ำ พอจะกล่าวเพื่อความเข้าใจในระดับเบื้องต้นได้ว่า **การทำวิชา คือ การทำงานทางจิตชนิดหนึ่งของผู้ที่ได้ธรรมกายแล้ว** โดยที่การทำงานชนิดนี้มีลักษณะของการศึกษาและค้นคว้าทางจิตไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีครูผู้เชี่ยวชาญคือ หลวงปู่คอยควบคุมดูแลอยู่ด้วย เทียบกับในยุคนี้ก็ดูคล้ายๆ กับศาสตราจารย์ด้านใดด้านหนึ่งนำคณะทำงานอยู่ในห้องปฏิบัติการในสาขาวิชาที่ตนเชี่ยวชาญฉะนั้น

สถานที่ที่ใช้ทำวิชาหรือที่เรียกว่า “**โรงงานทำวิชา**” ในสมัยนั้นเป็นกุฏิหลังใหญ่ เป็นเรือนไม้

ล้อมรั้วด้วยลั้งกะลี มีเพิงออกไปสองข้าง มีแผงกั้นเป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งของพระ มีห้องของหลวงปู่ อยู่ตรงกลาง เป็นม่านกั้นไว้ และอีกส่วนหนึ่งของแม่ชี ทั้งสองฝ่ายไม่เห็นหน้าและไม่รู้จักกัน จะได้ยินแต่ เสียงของหลวงปู่สั่งวิชาผ่านฝากระดานที่กั้นไว้ การเข้ามาในโรงงานทำวิชานั้น พระขึ้นมาจากด้านหอไตร ส่วนแม่ชีขึ้นมาจากวิหาร ทั้งสองฝ่ายจะไม่พบกัน

การทำงานในโรงงานทำวิชา ทั้งสองฝ่ายต่างก็แบ่งเป็น 2 ผลัด ผลัดแรกเริ่มเข้าที่นั้งสมาธิตั้ง แต่ 6 โมงเย็นถึงเที่ยงคืน ผลัดที่สองเริ่มตั้งแต่เที่ยงคืนไปออก 6 โมงเช้า ตอนกลางวัน ผลัดหนึ่งมารับ ครึ่งวันตอนเช้า ผลัดสองก็มาต่อครึ่งวันตอนเย็น นั่งหมุนเวียนกันตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ได้หยุด

ในห้องทำวิชานั้นจะมีเตียงขาดรู้ เป็นเตียงสี่เหลี่ยมสำหรับผู้นั่งสมาธิแยกออกจากคนอื่น ๆ คำว่า “ขาดรู้” คือ ขาดจากความรับรู้ของกายมนุษย์ ตัดขาดจากความรู้สึกภายนอก ดิ่งเข้าไปในธรรมะ ภายในเพียงอย่างเดียว ปล่อยให้เข้าไปสู่ธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้ง ผู้ที่นั่งสมาธิบนเตียงขาดรู้จะนั่งได้ หลายๆ ชั่วโมง ที่เตียงจะมีมุ้งเล็กๆ สำหรับกันยุง สำหรับที่นั่งรวมกันจะมีมุ้งหลังใหญ่ ทางฝ่ายพระมี ประมาณ 30 รูป ฝ่ายแม่ชีก็มีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนผู้ที่ไม่ได้ธรรมกายนั้น หลวงปู่ท่านไม่อนุญาตให้เข้าไป เพราะเกรงว่าจะไปรบกวนสมาธิของผู้ที่กำลังเจริญภาวนา นอกจากนั้นก็อาจจะเกิดความสงสัยในเรื่องที่ ละเอียดลึกซึ้ง อันไม่เป็นผลดีใดๆ

วันที่หลวงปู่เริ่มรวบรวมทีมผู้ได้ธรรมกายเพื่อทำวิชานั้น คือ วันเข้าพรรษาของปี พ.ศ. 2474 และ ทำมาตลอดไม่ได้หยุดเลยแม้แต่วันเดียว จนกระทั่งหลวงปู่มรณภาพ รวมระยะเวลาร่วม 28 ปี แสดงให้เห็นว่าท่านเอาจริงเอาจังต่อการศึกษาวิชชาธรรมกายของพระลัมมาลัมพุทธเจ้ามากที่สุด

วัตรปฏิบัติด้านการประพฤติธรรม

เป็นคนจริง

อุปนิสัยประการหนึ่งที่หลวงปู่วัดปากน้ำมีติดตัวมาตั้งแต่เล็กๆ คือ ความเป็นคนจริง ทำอะไรทำจริง การที่ท่านปฏิบัติจนกระทั่งได้บรรลุธรรมเข้าถึงพระธรรมกายอันเป็นกายตรัสรู้ธรรมของพระลัมมาลัมพุทธเจ้า ก็เพราะท่านมีธาตุของคนจริงอยู่ในเนื้อแท้ของจิตใจ

ใครที่ได้เห็นท่านแม้เพียงลักษณะภายนอก ก็จะต้องชื่นชมในความสง่างาม พอเห็นเท่านั้น ก็เกิดความเคารพรัก อยากจะเข้าไปใกล้ มีทั้งความเกรงใจ ต้องรีบสำรวมระวัง มีทั้งความเลื่อมใสศรัทธา รู้สึกได้ถึงความเมตตา ขณะเดียวกันก็มีความน่าเกรงขามด้วย อุปมาท่านเหมือนกับแม่ทัพบัญชา การรบ ทั้งเด่น ทั้งสง่างาม ท่านมองหน้าใครตาไม่กะพริบ พอสบตาท่านเท่านั้น รวากับแสงจากลูกนัยน์ตา

ท่านทะลุเข้าไปในใจ เกิดความสว่างภายในใจ เกิดความมั่นใจ ปลอดภัย และอบอุ่น

นอกจากนั้น หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเป็นผู้มีวาตะตรงกับใจ หากเป็นเรื่องจริงแล้วท่านกล้าพูด ไม่ได้สะทกสะท้านและไม่กลัวคำตำหนิติเตียนใดๆ ในหนังสือนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าปาดอนหนึ่งกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

“วันหนึ่งพ่อค้าตลาดลำเพ็งเป็นคนมั่งคั่งคนหนึ่งมาถามท่านในเวลาฉันภัตตาหารว่า วันนี้จะมีผู้มาบริจาคสร้างกุฏิ เพื่อเจริญกรรมฐานบ้างไหม ชาวบ้านไม่น้อยกว่า 20 คน ที่นั่งอยู่ในที่นั้น ตั้งใจฟังคำตอบของหลวงปู่ ท่านนั่งนิ่งอยู่ประมาณ 5 นาที แล้วตอบออกไปว่า จะมีผู้บริจาค 2-3 หลัง

พอได้เวลาอนุโมทนา ก็มีคณะอุบาสก อุบาสิกาเข้ามากราบหลวงปู่ บอกว่า ศรัทธาจะสร้างกุฏิ เพื่อเจริญกรรมฐานอย่างที่หลวงปู่สร้างไว้สัก 2-3 หลัง ขอให้หลวงปู่จัดการให้ด้วย ท่านไม่ได้หัวเราะ ยิ้มน้อยๆ พอควรแก่กาล มีผู้ถามท่านว่าพยากรณ์แม่นยำเหมือนตาเห็น แต่น่ากลัวอันตรายไม่ควรตอบในเวลานั้น ควรบอกเฉพาะตัวหรือสองต่อสอง ท่านถามว่าอันตรายอย่างไร เขาก็เรียนท่านว่า ถ้าคำพยากรณ์ไม่เป็นจริง ชาวบ้านจะเสื่อมศรัทธา ท่านว่า **พุทธศาสนาเกิดได้หรือ ธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นของจริง ธรรมกายไม่เคยหลอกหลวงใคร** เมื่อได้ยินดังนั้นก็จำต้องนิ่ง และไม่คิดจะถวายเป็นความเห็นอะไรต่อไป ที่นำมาเขียนไว้ นี้แสดงว่า ญาณของหลวงปู่ให้ความรู้แก่ท่านอย่างไร ท่านก็ต้องพูดอย่างนั้น ถ้าญาณไม่แสดงออกจะเอาอะไรมาพูดได้”

ท่านยังกล่าวถึงการปฏิบัติธรรมไว้อีกว่า

“หยุดเป็นตัวสำเร็จ หยุดนี้แหละให้มันได้ตรงนี้ชะก่อน อื่นไม่ต้องไปพูดมากนักใหญ่โตมโหฬาร พูดหยุดตรงนี้ให้มันตกลงกันเสียก่อน ถ้าไม่หยุดก็เข้าถึงธรรมกายไม่ได้ เราเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ทำกับเขาไม่ได้เซียวหรือ ทำไม่จะทำไม่ได้ ทำจริงเข้า ทำไม่จริงต่างหากละมันไม่ได้ จริงละก็ได้ทุกคน จริงแคไหน จริงแค่ชีวิตชี เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหมดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูก หนัง ช่างมัน ถ้าไม่ได้ ไม่ลุกจากที่ นี่จริงแค่นี้ ได้ทุกคน ฉันทเอง 2 คราว ไม่ได้ตายเถอะ นิ่ง พอถึงกำหนดเข้าก็ได้ ไม่ได้ตายเถอะ นิ่ง พอถึงกำหนดก็ได้ ไม่ตายซักที

พระศาสดาล้มมาล้มพุทธเจ้าก็รูปนั้น ประกอบความเพียรด้วยจาคูรั้งคะวิริยะ ด้วยองค์ 4 เหลือแต่กระดูก หนัง ช่างมัน เนื้อ เลือดจะแห้งหมดไปไม่ว่า ประกอบด้วยจาคูรั้งคะวิริยะเช่นนี้ พอถูกส่วนเท่านั้น ในเวลาค่ำได้บรรลุปุพเพนิวาสานุสสติญาณ เวลាយามที่ 2 ได้บรรลุลุคฺคูปปาตญาณ เวลាយามที่ 3 ได้บรรลูลอสาวิกขณญาณ ท่านจริงอย่างนั้นอาจารย์ของเรา เป็นลูกศิษย์ก็จริงเหมือนกันแหละ ไม่ได้ยอมตาย ไม่หยุดยอมตายกันทีเดียว”

มีความเพียรสม่ำเสมอ

เรื่องความเพียรในการเจริญสมาธิภาวนานั้น หลวงปู่ท่านทำมิได้ขาดเลยจนวันเดียว ท่านกล่าวไว้ว่า ท่านไม่เคยว่างเว้นจากการทำความเพียรทางจิต เจริญสมาธิภาวนาเลยจนวันเดียวตั้งแต่อุปสมบทมา ท่านถือหลักในการปฏิบัติที่ว่า “ประกอบเหตุ สังเกตผล สนใจเกิด ประเสริฐนัก ประกอบในเหตุ สังเกตในผล สนใจเข้าเกิด ประเสริฐนัก ประกอบที่ในเหตุ สังเกตดูในผล สนใจเข้าเกิด ประเสริฐยิ่งนัก”

หลวงปู่ท่านสอนว่า การปฏิบัตินั้นต้องให้ถึงที่สุด ไม่ว่าจะเห็นหรือไม่เห็นก็ให้ปฏิบัติเรื่อยไปอย่าปล่อยให้กาลเวลาล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ ท่านจะเน้นเช่นนั้นเสมอ เพราะความเพียรก็ต้องมีที่สุดของความเพียร ความอดทนก็ต้องมีที่สุดของความอดทน ถ้าเรายังปฏิบัติความเพียรไม่ถึงที่สุด เราก็บอกว่าเราเพียรแล้ว ความอดทนเราก็ยังทำไม่ถึงที่สุด เราก็บอกว่าเราอดทนแล้ว เพราะที่สุดของแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน เปรียบเหมือนการอ่านหนังสือ บางคนอ่านเพียงหน้าเดียวก็เข้าใจ มีความรู้ทันที บางคนต้องเปิดอ่านหลายครั้งหลายคราวจึงจะเข้าใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญญาบารมีของแต่ละคนซึ่งมีไม่เท่ากัน

ประพฤติตรงต่อหนทางพระนิพพาน

การเจริญสมาธิภาวนาของหลวงปู่ตปากน้ำเป็นกิจวัตรประจำ ไม่เคยว่างเว้นเลยนั้น ทำให้ท่านได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติตรงต่อหนทางของพระนิพพานโดยแท้ เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า พระภิกษุที่เล่าเรียนศึกษาธรรมแล้ว ปรารภความเพียร เจริญสมาธิภาวนา ชื่อว่าไม่ประมาทในธรรม และอยู่ใกล้พระนิพพาน ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“ภิกษุผู้ตั้งอยู่ในศีล สำรวมในอินทรีย์ทั้งหลาย รู้จักประมาณในโภชนะ และหมั่นประกอบความไม่เห็นแก่นอน เป็นผู้มีความเพียร ไม่เกียจคร้านทั้งวันทั้งคืน เจริญกุศลธรรมเพื่อบรรลुकุณอันเกษมจากโยคะอยู่อย่างนี้ ชื่อว่าเป็นภิกษุขยันดีในอัปมาทธรรม หรือเห็นภัยในความประมาทโดยปกติ ย่อมเป็นผู้ไม่พอที่จะเสื่อม เป็นผู้ปฏิบัติใกล้พระนิพพานทีเดียว”¹

หลวงปู่ท่านยังกล่าวไว้ด้วยว่า “นั่งภาวนาทำใจให้หยุด ให้หยุดสักกะพริบตาเดียวเท่านั้นที่สร้างโบสถ์ สร้างวิหาร ศาลาการเปรียญ สู้ไม่ได้หรอก ให้เราแสวงหาเขตบุญในพระพุทธศาสนาให้มันเชี่ยวชาญ ให้ใจหยุดเป็นตัวสำคัญ หยุดนี้เป็นทางมรรคผลนิพพาน พวกให้ทาน รักษาศีลยังไกลกว่า หยุดนี้ใกล้นิพพานนัก”

¹ อปริหานีสูต, อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต, มก. เล่มที่ 35 หน้า 143-144

อธิศีล

หลวงปู่เป็นพระที่รักษาศีลอย่างเคร่งครัด และถูกต้องตามพระธรรมวินัย ท่านมีความปรารถนาดีกับพระภิกษุ สามเณร แม่ชีทุกรูปทุกคน ต้องการให้รักษาศีลได้บริสุทธิ์บริบูรณ์อย่างท่าน เรื่องเงินเรื่องทอง ท่านไม่เคยจับเลย ท่านจะให้ไวยาวัจกรคอยดูแลเรื่องนี้แทน มีไวยาวัจกรประจำวัดคนหนึ่งชื่อลุงประยูร สุนทารา ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการเงิน ทำบัญชีรายรับรายจ่ายทุกประเภทของวัด รวมทั้งดูแลรักษาสິงของทุกชนิดที่มีผู้นำมาถวายหลวงปู่และถวายเป็นสมบัติของวัด ลุงประยูรทำหน้าที่นี้จนชรามากจึงลาออก

หลวงปู่ท่านฉันภัตตาหารด้วยอาการสำรวมทุกครั้ง ท่านปฏิบัติตามหลักเสขียวัตถุทุกข้อ แม้ น้ำแกงท่านก็ไม่เคยฉันหกละเลย ข้าวในจานท่านตะล่อมไว้ตรงกลางอย่างเรียบร้อย

น้ำปานะที่หลวงปู่ฉันในยามวิกาล ก็ต้องมาจากผลไม้ที่ลูกไม่เก็บก้าน ท่านบอกว่าผลไม้ถ้าเก็บก้านใช้ไม่ได้ น้ำที่ท่านชอบคือน้ำอ้อย มีอยู่วันหนึ่งแม่ครัวทำน้ำปานะเข้าไปถวายท่าน ท่านถามว่าน้ำอะไร น้ำส้มโอเจ้าคะ ท่านบอกว่าเป็นส้มโอกลับใจ ฉันไม่ได้ ลูกมันใหญ่ ท่านบอกว่าถ้าเป็นส้ม เป็นมะตูมได้ เคยมีผู้นำนมสดไปถวายท่านในตอนเย็น ท่านไม่ฉัน เนยท่านก็ไม่ฉัน สมัยนั้นท่านห้ามเด็ดขาด

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นเครื่องยืนยันถึงความบริสุทธิ์ในศีลของท่านได้เป็นอย่างดี คือ ในคราวที่ท่านอาพาธหนัก ท่านฉันภัตตาหารได้น้อย เจ้าคุณราชโมลีเกรงว่าหลวงปู่จะไม่มีเรี่ยวแรงต่อสู้กับโรคร้าย จึงได้สั่งให้แม่ชีธัญญาณี สุตเกษ ซึ่งทำหน้าที่ทำอาหารพิเศษถวายหลวงปู่โดยเฉพาะ ต้มข้าวให้เปื่อยบดให้ละเอียด แล้วกรองด้วยผ้าขาว ใส่กระตักน้ำร้อนมาถวายหลวงปู่ในเวลาหลังเพลไปแล้ว เหตุที่ต้องใส่กระตักน้ำร้อน เพื่อให้ท่านเข้าใจว่าเป็นน้ำร้อนธรรมดา เพราะเจ้าคุณท่านเกรงว่าหากหลวงปู่รู้จะไม่ยอมฉัน เมื่อนำมาถวายท่านกลับรู้ตัวเองโดยไม่มีใครบอก ท่านก็ไม่ยอมฉัน

ท่านเป็นพระที่เคร่งครัดและอดทนมาก แม้ยามป่วย ท่านก็ยังฉันเอง ไม่ให้คนอื่นช่วย บางวันเกินเวลาแล้วมีคนเอาน้ำข้าวไปป้อน ท่านก็ไม่รับ ท่านคายออกหมด

ความกตัญญูกตเวที

เมื่อคราวสมเด็จพระวันรัต (ติสสทัตตเถร)¹ อาพาธ หลวงปู่ได้แสดงความกตัญญูโดยการจัดภัตตาหารและรังนกจากวัดปากน้ำไปถวายทุกวัน ท่านตั้งงบประมาณไว้วันละ 40 บาท ทุกเช้าในเวลา 4.00 น. หลวงปู่ให้คนลงเรือจ้างจากปากคลองตลาดไปวัดพระเชตุพนฯ ไปถึงก็ได้อรุณพอดี เมื่อถวายภัตตาหารแล้ว กลับไปต้องรายงานให้ท่านทราบทุกครั้ง

¹ ท่านเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอภาษีเจริญ ดูแลวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ที่ต้องนำภัตตาหารไปทางเรือ เพราะสมัยนั้นอยู่ในช่วงสงคราม สะพานพุทธชำรุด ส่วนถนนฝั่งธนบุรีไปถึงตลาดยังสร้างไม่เสร็จ รถโดยสารก็ยังมี หลวงปู่ทำอย่างนี้อยู่หลายเดือนจนกระทั่งสมเด็จพระวันรัตมรณภาพ

การที่หลวงปู่แสดงความกตัญญูด้วยศิลาอนุปฏิฐานนี้ ทำให้สมเด็จพระวันรัตเห็นถึงคุณธรรมในตัวหลวงปู่ จนวันหนึ่งเมื่อเจ้าคุณพระพิมลธรรม (ฐานทัตตเถร) วัดมหาธาตุ มาเยี่ยมสมเด็จพระวันรัตในเวลาค่ำสมเด็จพระวันรัตได้เอ่ยปากขอร้องให้ช่วยแต่งตั้งพระครูสมณธรรมสมาทาน¹ วัดปากน้ำ เป็นอุปชฌายะด้วยเจ้าคุณพระพิมลธรรมรับด้วยความยินดี และรับรองว่าจะจัดการให้ ในเวลาต่อมา หลวงปู่วัดปากน้ำก็ได้รับตราตั้งเป็นพระอุปชฌาย์

และสิ่งที่แสดงออกถึงความกตัญญูทเวทิจของหลวงปู่อีกเหตุการณ์หนึ่งก็คือ ในสมัยที่ท่านเรียนทางปริยัติอยู่ที่วัดพระเชตุพนฯ ท่านลำบากในเรื่องการขบฉันมาก บางวันบิณฑบาตไม่พอฉัน บางวันไม่ได้เลย แต่ด้วยความเพียรจึงมีผู้เลื่อมใส ปวารณาในเรื่องภัตตาหาร รวมทั้งแม่ค้าข้าวแกงคนหนึ่งชื่อ นวมก็ได้จัดภัตตาหารเพลถวายเป็นประจำ เมื่อหลวงปู่ย้ายมาวัดปากน้ำ แม่ค้าผู้นี้ทูลพลาภพลงเพราะชรา ขาดผู้อุปการะ ท่านก็ได้รับตัวมาอยู่ที่วัดปากน้ำ และอุปการะทุกวิถีทาง เมื่อสิ้นชีวิตก็ได้จัดการฃาปนกิจศพให้นับว่าท่านเป็นผู้ที่มีความกตัญญูที่หาได้ยากยิ่ง

เห็นคุณค่าในสิ่งเล็กน้อย

หลวงปู่ท่านเห็นคุณค่าในทุกสิ่งทีญาตีโยมถวายมา แม้สิ่งเล็กๆ น้อยๆ ท่านไม่มองข้ามเลย อย่างเช่นในเวลาทีหลวงปู่เดินไปฉันภัตตาหารที่โรงครัว ครั้งใดทีท่านเห็นเมล็ดข้าวสารเมล็ดเล็กๆ ตกอยู่บนพื้น หลวงปู่จะเรียกเด็กมาเก็บทุกที เพราะเห็นว่าเมล็ดข้าวสารแม้เพียงเล็กน้อย แต่ถ้าเก็บบ่อยๆ เข้าก็จะรวมกันเป็นจำนวนมาก สามารถนำมาเลี้ยงคนได้เหมือนกัน เมื่อญาตีโยมทีมาทำบุญเห็นก็ยิ่งเกิดความเลื่อมใสท่านมากขึ้น ดังนั้นไม่แปลกเลยทีในสมัยนั้นจะมีผู้นำข้าวสารบรรทุกเรือมาถวายทีวัดปากน้ำไม่ขาดสาย

หลวงปู่ท่านเป็นคนประหยัด ละเอียดถี่ถ้วน เดินไปตามถนนพบเห็นเศษไม้เป็นท่อน ก็เก็บเอามาบอกว่าเอาไว้ทำฟืนได้ พวกผ้าขี้ริ้วขาดแล้วอย่าเอาไปทิ้ง เพื่อมันจำเป็น อะไรรั้วขึ้นมา เอาน้ำมันยางโปะก็กันได้ชั่วระยะ ไม้ให้ทิ้ง และทีล้างชามอย่าไปเทพรวดๆ ค่อยๆ รินเอาน้ำออก แล้วเอาส่วนทีเหลือ ไปให้หมูให้หมากิน ท่านสอนละเอียดเลย สอนบ่อยๆ สอนมากๆ เข้าก็ค่อยๆ ซึมเข้าไป

¹ สมณศักดิ์ของหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาชีเจริญ ในขณะนั้น

ความประหยัด

มีผู้มีจิตศรัทธามาถวายผ้าไตรจีวรกับหลวงปู่เป็นจำนวนมาก แต่หลวงปู่ก็ไม่ได้เก็บไว้เป็นของส่วนตัวเลย จะเอาไว้ก็เฉพาะที่ใช้เท่านั้น นอกนั้นท่านถวายแก่พระภิกษุ สามเณรหมด ท่านใช้จีวรอย่างประหยัดมาก แม้ว่าจีวรจะเก่าแล้วท่านก็ยังไม่เปลี่ยน หากจีวรขาดหรือเป็นรู ท่านก็ให้ซ่อมแซมแล้วนำมาใช้ต่อ ยิ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ช่วงที่ทุกอย่างขาดแคลน เนื่องจากภาวะสงคราม หลวงปู่ท่านประหยัดมากถึงขนาดที่ว่า ท่านให้เอาอังสะหลายๆ ตัวที่ไม่ได้ใช้ ให้มาเย็บต่อกันจนเป็นจีวร แต่เนื่องจากอังสะบางตัวจะมีสีไม่เหมือนกัน ทำให้จีวรผืนนี้มีหลากสี มีทั้งสีเหลืองเข้ม สีกัลก สีเหลืองแก่ เมื่อเย็บเสร็จแล้ว ท่านนำจีวรผืนนี้ไปแจกพระภิกษุ สามเณรรูปอื่นๆ แต่ก็ไม่มีใครรับ ท่านจึงนำมาใช้เอง ท่านใส่เดินทุกวัน ต่อมาเมื่อลูกศิษย์ผู้หนึ่งของจีวรผืนนี้ไปบวชา ท่านจึงให้ไป

ผู้ที่เห็นถึงความประหยัดของท่านในเวลานั้น ต่างก็ยิ่งเลื่อมใสในหลวงปู่มากยิ่งขึ้น เห็นว่าท่านใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ที่ญาติโยมถวายอย่างคุ้มค่าจริงๆ บรรดาญาติโยมจึงไม่เสียดายเมื่อได้ทำบุญกับท่าน และยังทำบุญกับท่านอย่างต่อเนื่องตลอดมา

มีความมักน้อย สันโดษ

หลวงปู่ท่านอยู่ง่าย เรือนที่ท่านอยู่เป็นเรือนไม้หรือกุฎีเก่า สังกะสีเก่า โบราณ ไม่มีตู้เย็น ไม่มีข้าวของเครื่องใช้ที่ทันสมัยในกุฎีของท่าน เตียงของท่านก็เก่า ตัวท่านก็ไม่ฟุ่มเฟือย ท่านมีแต่บริจาคนมีแต่ดูแลพระศาสนา

มีวาจาสุภาสิต

บางคนมักเข้าใจว่าหลวงปู่ท่านเป็นคนดุ แต่ความจริงแล้วท่านเป็นพระที่รู้จักใช้คำพูด ท่านพูดด้วยความเมตตา ไม่พูดให้ใครเสียกำลังใจ คราวหนึ่งแม่ครัวหนึ่งข้าวแล้วเข้าใจว่าข้าวสุกแล้ว ไม่ได้ดูให้ดีแล้วเตรียมไปถวายหลวงปู่ พอไปถึงท่านบอกว่า “แม่ครัวช่วยเปลี่ยนข้าวให้หน่อย ข้าวมันแข็ง” ท่านพูดเพียงเท่านี้ ไม่ได้ตำหนิอะไร พอแม่ครัวเอาข้าวมาดู ปรากฏว่าข้าวทั้งแข็ง ทั้งดิบ

มีมหากรุณา

หลวงปู่ท่านเมตตาต่อทุกคนอย่างเสมอภาค มีอะไรท่านจะแบ่งปันให้กับทุกคน ครั้งหนึ่งท่านเก็บมะม่วงใส่กระเจาดแล้วให้แม่ชีจับฉลากกัน ใครอยากได้ก็อธิษฐานเอา หากใครขาดแคลนสิ่งใดท่านก็จะหามาให้ คราวหนึ่งในฤดูหนาว มีเด็กผู้ชายคนหนึ่ง ออกมายืนบริเวณหน้าโรงงานทำวิซซา ดูท่าทางเขาหนาวมาก ป้าจินตนา ไอสถ (ขณะนั้นเป็นแม่ชี) เกิดความสงสาร จึงเอาผ้าห่มของตัวเองที่มีอยู่

ผืนเดียวให้เขาไป เย็นวันนั้นหลวงปู่ถามว่า “ใครไม่มีผ้าห่มบ้างวะ” แล้วท่านก็ส่งผ้าห่มมาให้ 1 ผืน ผ่านมาทางช่องส่งของเล็กๆ ของโรงงานทำวิชา

อีกคราวหนึ่ง เป็นเรื่องของสามเณรทวนชัย ซึ่งมีจีวรอยู่ผืนเดียว ใช้มา 7-8 ปี จนเก่ามาก ตัดสินใจไปขอผืนใหม่จากหลวงปู่ พอเข้าไปกราบ ท่านก็ถามว่า “เออ..มาอะไรลูก” “ผมไม่มีจีวรครับ จีวรผืนนี้มันเก่า มันจะขาดหมดแล้ว” ท่านก็ให้ถุงบรรจุซึ่งเป็นอุปัฏฐากของท่านไปหามาให้ เลือกเอาที่พอดีกับตัวสามเณร

มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

คราวหนึ่งพระมหาโชดก ซึ่งเป็นพระผู้ใหญ่และมีตำแหน่งสูง มีหน้าที่ดูแลวัดปากน้ำในสมัยนั้น ท่านมีความเข้าใจในเรื่องกรรมฐานแตกต่างไปจากหลวงปู่ ท่านเชื่อว่าการปฏิบัติสายวัดปากน้ำไม่ใช่ พุทธศาสนา ไม่ใช่ทางวิปัสสนา ไม่ใช่ทางหลุดพ้น และไม่ใช่ทางที่ถูกต้อง เมื่อท่านมาที่วัดปากน้ำ หลวงปู่ก็ แสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน ท่านทั้งสองได้สนทนาธรรมกันในโบสถ์อยู่หลายวัน ภายหลังหลวงปู่ได้น้อมถวายรูปภาพขึ้นหนึ่งแก่ท่าน พร้อมกับเขียนข้อความว่า “รูปนี้ให้ไว้เป็นที่ระลึก เนื่องในโอกาสที่ พระเดชพระคุณมาสอนวิปัสสนากรรมฐานให้กระผม ซึ่งเห็นว่าถูกต้องทุกอย่าง” ด้วยมารยาท และเป็น พระผู้น้อย หลวงปู่ได้วางตัวให้เกียรติกับพระผู้ใหญ่

ผลจากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้มีบางท่านเข้าใจไปว่า หลวงปู่ได้ละทิ้งวิชาธรรมกาย แล้วหันมา ปฏิบัติตามแบบของพระมหาโชดก ความจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เป็นด้วยหลวงปู่ท่านแสดงความนอบน้อม ต่อพระผู้ใหญ่ อีกทั้งเป็นธรรมเนียมที่ดั่งามของผู้เป็นเจ้าของสถานที่พึงกระทำต่อผู้มาเยือน นอกจากนี้ ยังไม่มีหลักฐานชิ้นใดที่แสดงให้เห็นว่าท่านปฏิเสธวิชาธรรมกายเลย

ปฏิบัติ

เผยแผ่วิชาธรรมกายไปทั่วโลก

หลวงปู่ท่านทุ่มเทเทศนาสั่งสอนประชาชน จนบรรลुरुธรรมตามท่านไปก็มาก ทั้งยังได้ส่งพระภิกษุ และอุบาสิกาที่บรรลुरुวิชาธรรมกาย มีความเชี่ยวชาญในการเทศนาสั่งสอนวิชาธรรมกาย ในระดับที่เป็น ครูสอนได้แล้ว ไปเผยแผ่ทั่วประเทศ และยังขยายต่อไปยังต่างประเทศอีกด้วย เพราะท่านปรารถนาที่จะ เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก ให้ชาวโลกได้เข้าถึงพระธรรมกายกันอย่างกว้างขวาง เมื่อทุกคนได้ ประพฤติปฏิบัติธรรม สันติสุขภายในใจที่บังเกิดขึ้น ก็จะส่งผลให้เกิดสันติภาพแก่โลกได้อย่างแท้จริง

งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศเริ่มขึ้น เมื่อหลวงปู่ส่งท่านฐิตเวโทภิกขุไปเผยแผ่

พระพุทธรูปศาสนาวิฆชาธรรมกายในประเทศอังกฤษ จนกระทั่งมีชาวอังกฤษเลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก หนึ่งในนั้น คือ นักปรัชญาผู้มีชื่อเสียงของโลก ศาสตราจารย์วิลเลียม ออร์กัสต์ เบอร์เฟิสต์ แห่งมหาวิทยาลัยในกรุงลอนดอน ซึ่งในปี พ.ศ. 2497 ท่านได้เดินทางข้ามทวีปติดตามพระลิวเวโท มาที่วัดปากน้ำ เพื่อขออุปสมบทและศึกษาวิฆชาธรรมกาย หลวงปู่จึงได้สอนให้ปฏิบัติธรรมจนเป็น และประกอบพิธีอุปสมบทให้ ณ อุโบสถวัดปากน้ำ เมื่อวันที่วิสาขบูชา พ.ศ. 2497 และให้ฉายาว่า กปิลวัฑโฒกิกขุ ซึ่งนับเป็นพระภิกษุชาวต่างชาติรูปแรกของประเทศไทย

เมื่ออุปสมบทเป็นพระภิกษุถูกต้องตามพระธรรมวินัยแล้ว ท่านกปิลวัฑโฒกิกขุตั้งใจปฏิบัติธรรมต่อจนเข้าถึงพระธรรมกาย หลวงปู่วัดปากน้ำจึงให้ท่านใช้วิฆชาธรรมกายไปตามโยมพ่อซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว ให้มารับส่วนบุญที่ลูกชายได้บวช แต่ก็ไม่พบโยมพ่อทั้งบนสวรรค์และในนรก หลวงปู่จึงนั่งเข้าที่คุมไปด้วย คราวนี้ตรวจอย่างละเอียดก็ยังไม่พบ หลวงปู่จึงสั่งให้ไปดูบนพื้นมนุษย์ ปรากฏว่าโยมพ่อได้มาเกิดเป็นลูกสาวของลูกชายตนเองแล้ว¹ การใช้วิฆชาธรรมกายตามหาพ่อในครั้งนี้ ทำให้ท่านกปิลวัฑโฒกิกขุซาบซึ่งในพระคุณของหลวงปู่เป็นอย่างมาก ที่ได้เมตตาแนะนำสั่งสอนการปฏิบัติธรรมให้ อย่างที่ไม่เคยเรียนรู้จากใครมาก่อน

ที่วัดปากน้ำ ท่านกปิลวัฑโฒกิกขุเคยแสดงปาฐกถาในที่ประชุมของวัด สรุปได้ว่า การมาวัดปากน้ำครั้งนี้ ได้รับความเมตตาปราณีจากหลวงปู่เป็นอย่างมาก จุดประสงค์ที่มานี้ก็เพื่อศึกษาการทำสมาธิ สมถะ และวิปัสสนากัมมัฏฐาน ซึ่งท่านได้ศึกษาเชิงทฤษฎีมาแล้ว จึงตั้งใจจะมาศึกษาในเชิงปฏิบัติต่อไป จนกว่าจะบรรลุมรรคผล นิพพาน ท่านมีความมั่นใจที่มีหลวงปู่วัดปากน้ำเป็นพระอุปัชฌาย์ และเชื่อในวิฆชาธรรมกาย เพราะได้รู้ได้เห็นมาแล้ว ท่านตั้งใจจะบวชตลอดชีวิต และจะพยายามสร้างวัดที่ประเทศอังกฤษให้ได้²

เมื่อท่านกปิลวัฑโฒกิกขุปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกาย และสามารถถ่ายทอดหลักธรรม คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แล้ว หลวงปู่จึงส่งกลับไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ประเทศอังกฤษ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2497 สมัยนั้นมีชาวอังกฤษมาศึกษาสมาธิวิปัสสนากับพระอาจารย์กปิลวัฑโฒถึง 23 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีอยู่ 4 คน ที่ผลการปฏิบัติธรรมดีมาก และตั้งใจจะบรรพชาอุปสมบท ท่านกปิลวัฑโฒกิกขุจึงขอความเมตตาจากหลวงปู่ในการนำศิษย์ 4 คน มาทำพิธีอุปสมบทที่วัดปากน้ำ ซึ่งหลวงปู่ก็อนุญาติด้วยความปลื้มปิติที่พระพุทธศาสนาจะแผ่ไปปักธงชัยในยุโรปแล้ว

¹ แฉล้ม อุคุภรัตน์, ขุมทรัพย์ของบัณฑิต (ทรัพย์นี้มีใกล้ ใครปัญญาไว หาได้ไม่นาน) และ ทาน ศิล ภาวนา การบำเพ็ญกุศลของคุณธีระ อุคุภรัตน์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยประสานการพิมพ์, 2529), หน้า 169

² หลวงปู่มีดำริที่จะสร้างวัดไทยในประเทศอังกฤษ เพื่อประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร ท่านได้นำโครงการนี้ไปปรึกษากับ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น แต่หลวงปู่ท่านอาพาธเสียก่อน โครงการจึงต้องระงับไป อย่างไรก็ตาม ท่านกปิลวัฑโฒกิกขุก็สามารถไปจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรม เรียกว่า “สำนักพุทธวิหารแอมส์เตด” ได้สำเร็จ ซึ่งนับเป็นก้าวหนึ่งที่สำคัญของการหยั่งรากพระพุทธศาสนาวิฆชาธรรมกายในต่างแดน

วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2498 ท่านกปีลัทธิโทมิกขุจึงเดินทางกลับมาวัดปากน้ำอีกครั้ง พร้อมกับนำชาวอังกฤษซึ่งได้บรรพชาเป็นสามเณรแล้ว 3 รูป มาศึกษาวิชาธรรมกาย และให้หลวงปู่ทำพิธีอุปสมบทให้¹ กำหนดการอุปสมบทมีขึ้นในวันมาฆบูชา วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2499 งานบวชในครั้งนี้จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่เป็นประวัติการณ์ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนอนุโมทนาสาธุการกันทั่วประเทศ

สามเณรทั้งสามรูปที่เดินทางมาอุปสมบท มีรายนามดังนี้

1. สามเณรโรเบิร์ต แอลนิสัน ชาวอังกฤษ อายุ 24 ปี จบอักษรศาสตรบัณฑิต อาชีพเดิมเป็นนายหน้าค้าขาย เมื่อบวชแล้วได้รับฉายาว่า สัทธาวัฑโฒ
2. สามเณรยอชเปลด ชาวจาไมก้า อายุ 33 ปี จบเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต อาชีพเดิมเป็นข้าราชการในประเทศอังกฤษ เมื่อบวชแล้วได้รับฉายาว่า วิชชาวัฑโฒ
3. สามเณรปีเตอร์ มอร์แกน ชาวอังกฤษ อายุ 30 ปี อาชีพเดิมเป็นวิศวกรไฟฟ้า เมื่อบวชแล้วได้รับฉายาว่า ปัญญาวัฑโฒ

ทั้ง 3 ท่านนี้ ต่างก็เป็นผู้มีการศึกษา และเคยนับถือศาสนาอื่นมาก่อน การเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธจนถึงกับสละชีวิตออกบวช จึงเป็นเรื่องที่น่าอนุโมทนา และสร้างความปีติให้กับคนไทยทั้งหลาย เพราะพระภิกษุชาวต่างชาติทั้ง 3 รูป จะได้เป็นกำลังสำคัญในการนำธรรมะของพระบรมศาสดากลับไปเผยแผ่ยังมาตุภูมิของท่านต่อไป

นอกจากนี้ยังมีสุภาพสตรีชาวอังกฤษ 3 คน ซึ่งเคยปฏิบัติธรรมกับพระอาจารย์กปีลัทธิโทมแล้วรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาในวิชาธรรมกาย จึงติดต่อขอเข้ามาบวชเป็นอุบาสิกา ซึ่งหลวงปู่ก็อนุญาต จึงเดินทางมาอยู่วัดปากน้ำ นุ่งขาวห่มขาว รักษาศีล และเจริญภาวนา ในลักษณะของอุบาสิกา

หลักธรรมคำสอนของหลวงปู่ นอกจากจะเป็นที่สนใจของชาวตะวันตกแล้ว ยังมีชาวเอเชียตะวันออก คือ ชาวญี่ปุ่น เดินทางมาเพื่อศึกษาการปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ด้วย โดยในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ได้มีคณะสมณทูตจากญี่ปุ่น ภายใต้การนำของท่านสังฆราชตากาคาชิมา เดินทางมาเยี่ยมวัดปากน้ำ คณะสงฆ์จากญี่ปุ่นสนใจศึกษาเรื่องฐานที่ตั้งของใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านสังฆราชถึงกับกล่าวชื่นชม และอาสาจะนำวิธีการวางใจไว้ที่ศูนย์กลางกายไปเผยแผ่ในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีพระผู้ติดตามในคณะชื่อท่านกาชิยูอิไซ สามารถปฏิบัติธรรมจนได้รับผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ ถึงกับกล่าวทั้งน้ำตาแห่งความปีติหลังจากฝึกสมาธิว่า “ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยพบความสุขเช่นนี้เลย”

ต่อมาในปี พ.ศ. 2500 มีชาวญี่ปุ่นชื่อ นายทาโก ชิมารุจิ เป็นนักบวชนิกายนิชิเร็น² สนใจการ

¹ อีก 1 คน ไม่ได้เดินทางมาอุปสมบท เนื่องจากบิดามารดาเสียชีวิต

² นิกายนี้ได้รับการก่อตั้งขึ้นโดย “นิชิเร็น” (Nichiren พ.ศ. 1765-1825) วิธีปฏิบัติจะยึดมั่นกับการสวด “นัมเมียวโฮเร็งเงเคียว” (Nammyoho-enge-kyo) ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นหมายถึง “ขอนอบน้อมแด่พระลัทธิธรรมปฎนทริกสูตร” เพียงพระสูตรเดียวเท่านั้น

ปฏิบัติธรรม และต้องการอุปสมบทพร้อมทั้งจำพรรษาอยู่ที่วัดปากน้ำ แต่ในขณะนั้นหลวงปู่ท่านอาพาธ สมเด็จเจ้าวชิรญาณ ครั้งยังดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมวโรดม จึงเป็นพระอุปัชฌาย์แทน พร้อมทั้งให้ฉายาว่า ธรรมฉันท กิกขุ ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดปากน้ำประมาณ 6 เดือน เมื่อปฏิบัติธรรมจนบรรลุวิชาธรรมกาย จึงกลับไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาต่อไป

ไปถึงที่สุดแห่งธรรม

ในหนทางการสร้างบารมีของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ล้วนต้องผจญกับอุปสรรคนานัปการ ในทางพระพุทธศาสนาเรียกอุปสรรคเหล่านั้นว่า “มาร” เหล่าพระโพธิสัตว์ต้องบำเพ็ญบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน จนกระทั่งบารมีเต็มเปี่ยม จึงจะหลุดพ้นจากการบังคับบัญชาของพญามาร เข้าสู่พระนิพพานได้ แม้กระนั้น อำนาจของมารก็ยังหาหมดสิ้นไปไม่ มวลมนุษยชาติทั้งหลายล้วนยังอยู่ในบังคับบัญชาของมารทั้งสิ้น โดยที่ไม่ได้รู้ตัวเลย หลวงปู่วัดปากน้ำได้กล่าวไว้ว่า

“เวลานี้พญามารบังคับใช้สอย ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา เขาจะใช้ทำอะไรทำได้ ให้ดำ ให้ตี ให้ชก ให้ฆ่าให้ฟันกันได้ มารบังคับ มันบังคับได้อย่างนี้ละ ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้เลวทรามต่ำช้า ให้เป็นคนจนอนาถา ติดขัดทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องกินเครื่องใช้บกพร่อง เครื่องกินเครื่องใช้ไม่สอยไม่มี มารเขาทำได้บังคับได้”

ท่านยังบอกไว้อีกว่า “สภาพความเป็นเอง (ความแก่ความตาย) ประุ่งแต่ง หรือว่าใครประุ่งแต่ง อยู่ที่ไหน เรื่องนี้หมดทั้งประเทศ หมดทั้งชมพูทวีป หมดทั้งแสนโกฏิจักรวาล หมดทั้งอนันตจักรวาล ตลอดนิพพาน ภพสาม โลกันต์ มากน้อยเท่าใดนั้น ไม่รู้กันทั้งนั้นว่าเป็นเพราะเหตุอะไร แต่วัดปากน้ำมีคนรู้ขึ้นแล้ว เป็นดังนี้เพราะอะไร

ที่ตั้งวัยให้แก่ยับเยินไปเช่นนี้ เป็นเองหรือใครทำอยู่ที่ไหน รู้ทีเดียวว่าใครทำอยู่ที่ไหน รู้ว่าไม่ใช่ใคร จับตัวได้ คือ พญามารนั่นเองเป็นคนทำให้แก่ ให้เจ็บ ให้ตาย เกิดแก่เจ็บตายอย่างยับเยิน เกิดก็อย่าง ยับเยิน เดือดร้อน พ่อไม่ตาย บางทีแม่ตาย บางทีลูกก็ตาย แม่ก็ตาย พ่อก็ยังจะตายตามอีก โดดน้ำตายเสียอกเสียใจ นี่พญามารทำทั้งนั้น สำหรับประหัตประหารฝ่ายพระ

ถ้าว่ามนุษย์ผู้ใดเป็นฝ่ายพระละก็ มารข่มเหงอยู่อย่างนั้นแหละไม่ขาดสาย ไม่เช่นนั้นก็ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง บางทีหมั่นไส้หนัก ทำเก่งกาจ อวดดีอวดดี ให้ฆ่ากันตายเสีย ให้กินยาตายเสีย ให้โดดน้ำตายเสีย ให้ผูกคอตายเสีย นี่ใครทำ พญามารทั้งนั้น ไม่ใช่ใคร

ไม่มีใครรู้ แสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล นิพพานตลอดกาย มีเท่าไรไม่มีใครรู้ ไม่รู้เรื่องทีเดียว ในเรื่องนี้ว่าพญามารเขาคอยจับคั่นอยู่ ให้เกิด แก่ เจ็บ ตาย... ที่เดือดร้อนยับเยินเช่นนี้ เพราะพญามารเขาส่งฤทธิ์ ส่งเดช ส่งอำนาจ ส่งวิชาที่ศักดิ์สิทธิ์ มาบังคับบัญชา บังคับให้เป็นไป”

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านมีเป้าหมายจะไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรมจะเอาชนะการบังคับบัญชาของมารให้ได้ มีใช่เพียงแค่หลุดพ้นการบังคับบัญชาของมารเท่านั้น แต่ยังปรารถนาที่จะกำจัดมารทั้ง 5 ผุ้่งนั้นให้สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ ไม่อาจมีอิทธิพลคุกคามสรรพสัตว์ได้อีกต่อไป ท่านกล่าวว่า

“โสดา สกทาคา อนาคา อรหัต ทำมาได้ก็จริง แต่ทำไมติด ไปติดอยู่แค่โคตรภูเท่านั้นเอง ที่จะติดโสดา สกทาคา อนาคา อรหัต ไม่ติด หลุดเสีย เพราะเหตุอะไรจึงหลุดไป มารเขารองรากเสีย เขาเอาละเอียดมารองรากเสีย ไม่ติด กำลังแก้อยู่ ผู้เทศน์นี้แหละเป็นตัวแก่ละ กำลังแก้ รวมพวก แก้อยู่ทีเดียว แก่ไขอ้ายละเอียดเหล่านี้ให้หมดให้ได้ หมดได้เวลาใดแล้วก็ โสดาจะติด สกทาคาจะติด อนาคาจะติด อรหัตจะติด แล้วจะเหาะเหินเดินอากาศกันได้ทีเดียว...”

แม้หลวงปู่ท่านรู้ว่าความแก่ ความเจ็บ ความตาย เป็นสิ่งที่มีอยู่ แต่ท่านหาญกล้าที่จะฝ่าฟัน ไปยังจุดที่จะเอาชนะการครอบงำบังคับบัญชาของมาร เข้าถึงความเป็นอิสระในชีวิตของตนเอง ปกครองตนเองไม่ให้แก่ ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ตายได้ ปฏิบัติอันยิ่งใหญ่ของท่าน จึงยากนักที่จะมีใครอาจหาญ คิดปรารถนาเช่นนี้ได้

ผู้สืบทอดปฏิบัติ

ก่อนที่หลวงปู่จะมรณภาพ ท่านให้โอวาทกับศิษย์ผู้ใกล้ชิดหลายคนว่า ให้เผยแผ่วิชชาธรรมกายต่อไป โดยไม่ย่อท้อจนกว่าจะสิ้นชีวิต ไม่ให้ไปไหน ให้อยู่ที่วัดปากน้ำ รอผู้ที่จะมาสืบทอดวิชชาธรรมกายในวันข้างหน้าต่อไป ดังนั้นหลังจากที่หลวงปู่วัดปากน้ำมรณภาพแล้ว ลูกศิษย์ผู้ใกล้ชิดหลายคนพยายามรักษาปฏิบัติของท่านไว้อย่างมั่นคง ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของท่านซึ่งเป็นมรดกสำคัญและล้ำค่าชิ้นสุดท้ายในจำนวนนั้นมีอุบาลิกัจฉนทร์ ขนนกยูง และอุบาลิกาทองสุก สำแดงปั้น ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชชาธรรมกายมาจากหลวงปู่วัดปากน้ำอย่างเข้มข้น

ทั้งสองท่านได้ปฏิบัติตามคำสั่งของหลวงปู่วัดปากน้ำตลอดมา คือ เป็นครูสอนธรรมะ เผยแผ่วิชชาธรรมกายอยู่ที่วัดปากน้ำเรื่อยมา ภายหลังอุบาลิกาทองสุกได้ละจากโลกไป อุบาลิกัจฉนทร์ ขนนกยูง หรือที่เหล่าลูกศิษย์ลูกหามักจะเรียกท่านว่า “คุณยาย” ได้ตระหนักและเคารพหลวงปู่อย่างยิ่ง จึงยึดมั่นและทุ่มเทสอนสมาธิ เผยแผ่วิชชาธรรมกาย อบรมขัดเกล้าผู้ที่เข้ามาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ด้วยความเมตตาและตั้งใจจริง

เมื่อมีศิษย์ผู้ร่วมอุดมการณ์จำนวนหนึ่งแล้ว คุณยายจึงได้นำหมู่คณะมาสร้างบุญสถานไว้สำหรับรองรับผู้มีบุญบารมี และพร้อมที่จะดำเนินรอยตามปฏิบัติของพระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำสืบไป ณ บริเวณท้องทุ่งรังสิต จังหวัดปทุมธานี ภายหลังได้กลายเป็นวัดพระธรรมกาย ที่มีผู้มาประพฤติปฏิบัติธรรมจำนวนเรือนแสน และมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาวิชชาธรรมกายไปทั่วโลก โดยมีพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย) เป็นผู้นำในการสานต่อปณิธานของหลวงปู่วัดปากน้ำจนเป็นรูปธรรมปรากฏชัดอยู่ในขณะนี้

ธรรมานุภาพ

สัมมาปฏิบัติวิชาวชิธรรมกาย

สัมมาสมาธิ

การปฏิบัติสมาธิมิได้มีแต่เพียงในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ยังมีในลัทธิศาสนาอื่นๆ อีกด้วย สมาธิที่จัดเป็นสัมมาสมาธิ ผู้ปฏิบัติต้องน้อมนำใจให้กลับเข้ามาตั้งมั่นอยู่ภายในกาย พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เป็นสารถิฝักบุรุษ เป็นศาสดาของมนุษย์และเทวดา จึงตรัสวิธีฝึกให้ผู้ปฏิบัติสมาธิคุ้นเคยกับการน้อมนำใจกลับมาตั้งมั่นไว้ภายในกายว่า

“มหาบพิตร ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมทำความรู้สึกตัว ในการก้าว ในการถอย ในการแล ในการเหลียว ในการคู้เข้า ในการเหยียดออก ในการทรงสังฆาฏี บาตร และจีวร ในการฉัน ในการดื่ม ในการเคี้ยว ในการลิ้ม ในการถ่ายอุจจาระปัสสาวะ ย่อมทำความรู้สึกตัว ในการเดิน การยืน การนั่ง การหลับ การตื่น การพูด การนิ่ง มหาบพิตร ภิกษุชื่อว่าเป็นผู้ประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ ด้วยประการดังกล่าวมานี้แล”¹

เมื่อหลวงปู่ท่านปฏิบัติสมาธิภาวนาจนได้บรรลุวิชาวชิธรรมกายแล้ว ท่านชี้ชัดลงไปว่าสัมมาสมาธินั้น ผู้ปฏิบัติต้องน้อมนำใจมาตั้งมั่นไว้ภายในกาย ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 เหนือสะดือขึ้นมา 2 นิ้วมือ ศูนย์กลางกายนี้เป็นประตูล้อมรรคผลนิพพาน เมื่อน้อมนำใจมาไว้ ณ จุดนี้ ก็ถูกทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา อริยมรรคมีองค์ 8 อันเป็นเครื่องกำจัดกิเลสและกระทำพระนิพพานให้แจ้งกับบริบูรณ์ ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า

“ดูก่อนสุภทัตตะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ 8 หาไม่ได้ในธรรมวินัยใด แม้สมณะที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ก็หาไม่ได้ในธรรมวินัยนั้น

สุภทัตตะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ 8 หาได้ในธรรมวินัยใด แม้สมณะที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 หาได้ในธรรมวินัยนั้น

สุภทัตตะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ 8 หาได้ในธรรมวินัยนี้ สมณะที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ก็มีอยู่ในธรรมวินัยนี้ ลัทธิอื่นๆ ว้างจากสมณผู้รู้

สุภทัตตะ ก็ภิกษุเหล่านี้ พึงอยู่โดยชอบ โลกจะไม่พึงว่างจากพระอรหันต์ทั้งหลาย”²

¹ สุมังคลวิลาสินี, อรรถกถาภิกษุ สิลขันธวรรค, มก. เล่มที่ 11 หน้า 320

² มหาปรินิพพานสูตร, ทีฆนิกาย มหาวรรค, มก. เล่มที่ 13 หน้า 318

วิชาธรรมกายเป็นวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นการบำเพ็ญเพียร เจริญภาวนาด้วย สัมมาสมาธิ เป็นสัมมาปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายหลักสำคัญ คือ การกำจัดกิเลสอาสวะให้สิ้นไป เพื่อกระทำ พระนิพพานให้แจ้ง การตรัสรู้ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือการบรรลุธรรมของพระสงฆ์สาวก หากมิได้ดำเนินตามหลักสัมมาสมาธิแล้วก็มีโอกาสจะเป็นไปได้

สัมมา อระหัง

“สัมมา อระหัง” เป็นคำที่หลวงปู่ท่านใช้สำหรับบริกรรมภาวนาในการบำเพ็ญสมณธรรม ผู้ปฏิบัติก็มีมาตรฐานตามนัยของหลวงปู่ อาศัยคำภาวนานี้บริกรรม ประกอบกับน้อมนำใจมาไว้ที่ศูนย์กลางกาย ฐานที่ 7 เมื่อใจหยุดถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงธรรมกายได้

คำว่า “สัมมา อระหัง” นี้ เป็นบทพระพุทธรูปที่เราใช้ท่องกันอยู่ประจำ “สัมมา” เป็นศัพท์ที่มีความหมายสูง แปลว่า ชอบ ในพระพุทธรูป 9 บท ท่านเอาศัพท์นี้เข้าคู่กับ สัมพุทธโธ เป็น สัมมาสัมพุทธโธ แปลว่า ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ นอกจากใช้ในบทพระพุทธรูปแล้ว ยังมีใช้ในองค์ปริยมรรค 8 ด้วย โดยมีคำว่า สัมมา ควบองค์มรรคอยู่ทุกข้อ เป็นสัมมาทวิภูติ สัมมาสังกัปปะ เป็นต้น ส่วนศัพท์คำว่า “อระหัง” เป็นพระพุทธรูปบทต้น แปลว่า พระพุทธรูปองค์ทรงเป็นพระอรหันต์

เมื่อเข้าคู่กันเป็น “สัมมา อระหัง” ก็แปลว่า พระพุทธรูปองค์ทรงเป็นพระอรหันต์โดยชอบ คือ ถูกต้อง ไม่ผิด โดยนัยว่าบทบริกรรม สัมมา อระหัง ของหลวงปู่วัดปากน้ำ จึงมีความหมายสูง และอยู่ใน ขอบข่ายของพุทธานุสสติโดยแท้

พระโบราณจารย์ทั้งหลายกล่าวว่า สัมมา อระหัง เป็นพุทธานุสสติ มีประโยชน์ในการเจริญ กัมมัฏฐานมาก ดังที่ท่านได้อธิบายว่า “พุทธานุสสติ เป็นธรรมประการต้นที่หลวงปู่วัดปากน้ำสนใจปฏิบัติ และสอนสาธุศิษย์เป็นพิเศษ ทุกครั้งที่ปฏิบัติธรรมจะต้องตั้งใจระลึกถึงพระพุทธรูปเป็นอารมณ์ เพราะ พุทธานุสสตินั้นเป็นธรรมให้จิตตื่น ให้จิตสว่าง ให้จิตมีกำลัง ให้จิตมีความกล้าที่จะปฏิบัติธรรมสืบต่อไป เป็นวิสัยอันดีของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ธรรมดาบุคคลเราถ้าไม่มีอะไรยึดแล้ว จิตย่อมคอยแต่จะฟุ้งซ่าน จะทำให้สงบอยู่ไม่ได้ จิตจึงต้องมีพุทธรูปยึด เมื่อมีพุทธรูปยึดแล้ว จะหลับก็ตามจะตื่นก็ตาม จิตย่อมอยู่ในการรักษาทั้งนั้น เพราะพุทธานุสสติรักษาคนที่มีสติ ระลึกถึงพระพุทธรูปเป็นอารมณ์อยู่เป็นนิตย์ ดัง พุทธภาษิตว่า

“สุปปพุทธํ ปพฺพชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ พุทฺธคตา สติ

สติที่ไปในพระพุทธรูป มีแต่พระสาวกของพระโคตมเหล่าใด
ทั้งวันทั้งคืน พระสาวกของพระโคตมเหล่านั้น จะหลับก็ตาม
จะตื่นก็ตาม ชื่อว่าตื่น ตื่นแล้วด้วยดี”¹

¹ อัมมปัทฏฐกา, อรรถกถาพุทธกนิยาย คาถาธรรมบท, มก. เล่มที่ 43 หน้า 172

ความตอนหนึ่งจากหนังสือ “หลวงพ่อดวัตปากน้ำ” มีว่า “อาศัยเหตุนี้ พุทธานุสสติจึงเป็นคุณธรรมให้เกิดความสุขใจแก่ผู้ปฏิบัติธรรมเป็นประการแรก ดังนั้นหลวงปู่วัดปากน้ำจึงสนใจนัก เป็นที่รู้กันทั่วไปว่า ท่านเตือนพุทธบริษัทเสมอๆ ว่า อย่าให้เป็นคนว่าง ควรมีพระพุทธรูปเป็นอารมณ์ แม้จะยังไม่บรรลุนิพพานเบื้องสูงก็ตาม แต่รับรองว่าตายแล้วก็ไม่ตกนรก ไปสวรรค์แน่” ดังพุทธภาษิตว่า

“เยเกจิ พุทฺธํ สรณํ คตาเส

น เต คมิสฺสนุตติ อปายภูมि

ปทาย มานุสฺสํ เทหํ

เทวกายํ ปริปุเรสฺสนุตติ

ชนเหล่าใดถึงซึ่งพระพุทธรูปเจ้า เป็นสรณะ

ชนเหล่านั้นแลจำไม่ไปสู่อาย เมื่อกาลจะ

ร่างกายนี้แล้ว ก็จะไปเพียบพร้อมอยู่ในเทวสมาคม”¹

ดังนั้น พุทธานุสสติจึงเป็นธรรมอารักขากัมมัฏฐาน รักษาใจบุคคลให้ควรทำงานยิ่งนัก ดังที่หลวงปู่ได้เตือนศิษยานุศิษย์ ให้มีพุทธานุสสติเป็นอารมณ์ จึงเป็นที่น่านิยมน่าระลึกไว้ประจำตนทั่วไป ผู้ปฏิบัติตามบทของ ลัมมา อะระหัง ย่อมจะได้เห็นแจ้งในสังขตธรรมและอสังขตธรรม ทำลายการเวียนว่ายตายเกิดได้ ทำลายมานะได้ มีความอุทิศหะเต็มที่มีความยินดีในธรรม คือ พระนิพพาน และฆ่าบาปธรรมได้

สำหรับบท “อะระหัง” โดยเฉพาะนั้น คนสมัยก่อนหรือคนสมัยนี้ที่พอรู้เรื่อง นิยมนำไปใช้กับคนไข้หนักก่อนสิ้นลมหายใจ คือ กล่าวนำและเตือนเขาผู้กำลังจะสิ้นใจ ให้ท่องหรือนึกถึง “พระอรหันต์” โดยเชื่อกันว่า ถ้าคนไข้มีสติโน้มใจตามคำบอก ว่า อะระหัง เพียงใจได้ล้มผัสเท่านั้น ก็จะไปเกิดในที่ดีไปสู่สุคติโลกสวรรค์ จึงนิยมแนะนำกันต่อๆ มาจนทุกวันนี้

ในหนังสือวิสุทธิธรรมภาค 1 อันเป็นคัมภีร์สำคัญของพระพุทธศาสนา ท่านให้คำจำกัดความบท อะระหัง ไว้ชัดเจน ดังบทพระบาลีว่า

“อารกตฺตา หตฺตตา จ

หตฺตสงฺสารกฺกาโร

น รโห กโรติ ปาปานิ

กิเลสาริน โส มุณี

ปจฺจยาทีนมารโห

อรทํ เตน วุจฺจติ

“พระมุณีพุทธรูปเจ้าพระองค์นั้น ทรงนามว่า อรหันต์ เพราะเป็นผู้ไกลจากข้าศึก

และกำจัดข้าศึกคือ กิเลสได้ 1 เพราะเป็นผู้ทำลายสังสารจักรได้ 1

เพราะเป็นผู้ควรแก่สักการะ มีปัจจัย 4 เป็นต้น 1 เพราะเป็นผู้ไม่ทำความชั่วในที่ลับ 1”

¹ มโนรถปुरुณี, อรรถกถาอังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต, มก. เล่มที่ 33 หน้า 332

คุณค่าของบท “ลัมมา อะระหัง” มีความหมายสูงมาก เป็นบทแสดงพระคุณอันสูงสุดของพระพุทธเจ้าโดยตรง การที่พระปรมาจารย์ทรงกรมฐาน นำพุทธคุณบทนี้ไปใช้ในการบริกรรมฝึกจิต และฝึกสอนศิษย์ของตนนั้น นับว่าท่านเข้าใจ และมีจิตมุ่งสูงส่ง เพราะตลอดเวลาที่บริกรรม “ลัมมา อะระหัง” ท่านจะต้องพยายามเข้าถึงบทบริกรรมนี้ให้ได้ กล่าวคือ มีจิตมุ่งทำลายกิเลส ประพฤติตนเป็นนาบุญบริสุทธิ์ และเว้นขาดจากความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง นับเป็นสุปฏิบัติโดยแท้

หยุดเป็นตัวสำเร็จ

หลวงปู่ท่านสอนการปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย โดยให้น้อมนำใจมาหยุดไว้ที่ ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 ตลอดเวลา หมั่นตรึงระลึกนึกถึงศูนย์กลางกายฐานที่ 7 ประหนึ่งว่า ขาดการน้อมนึกอย่างนั้นไม่ได้ดังลมหายใจ กลวิธีที่ท่านใช้เป็นกุศโลบายให้ใจเกาะเกี่ยวอยู่กับศูนย์กลางกาย ก็คือ ให้นึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นองค์พระแก้วใส หรือเป็นดวงแก้วกลมรอบตัว ไสบริสุทธิ มีบางท่านติเตียนท่านว่าสอนให้ติดรูป สอนให้ติดนิมิต เมื่อหลวงปู่ทราบท่านบอกว่า

“เมื่อไม่ติดทำไมจึงจะรู้ว่าหลุด เปรียบเสมือนกับการขึ้นบันได ถ้าเราเหยียบบันไดไม่มันแล้ว เราจะก้าวต่อไปให้มันได้อย่างไร ถ้าเราจะเหยียบบันไดขั้นที่ 2 เหยียบบันไดขั้นที่ 1 ให้มันเสียก่อน แล้วเราจะก้าวต่อไปถึงขั้นที่ 2 เมื่อจะก้าวต่อไปที่ขั้นที่ 3 ก็ต้องเหยียบขั้นที่ 2 ให้มัน และเราก็ไม่ได้ติดอยู่ที่ขั้นเดียว”

หลวงปู่ท่านอธิบายถึงความหมายของคำว่า หยุด ไว้ว่า “หยุดนั้นแหละเป็นตัวสมณะเป็นตัวสำเร็จ” คือ สำเร็จหมดทั้งทางโลกและทางธรรม “โลกที่จะได้รับความสุขได้ ใจก็ต้องหยุดตามส่วนของโลก ธรรมที่จะได้รับความสุข ใจต้องหยุดตามส่วนของธรรม หยุดนั่นเองเป็นตัวสำเร็จ หยุดนั่นเองเป็นตัวสำคัญ หยุดคำเดียวเท่านั้นถูกทางสมณะตั้งแต่ต้นจนเป็นพระอรหันต์ เป็นตัวศาสนาแท้ๆ ถูกโอวาทของพระบรมศาสดา ถ้าไม่หยุด จะปฏิบัติศาสนาสักกี่ปีก็ช่าง 40-50 ปีก็ช่าง แต่ถ้าทำใจให้หยุดไม่ได้ เป็นไม่ถูกร่องรอยพระพุทธศาสนา”

หลวงปู่ท่านยกตัวอย่างเรื่ององคุลิมาล ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงแก้ไข แสดงธรรมะจนองคุลิมาล สำเร็จเป็นพระอรหันต์ด้วยคำว่า หยุด คำเดียว เมื่อทำใจให้หยุดได้แล้ว ก็ต้องหยุดในหยุดๆ ไม่มีถอยหลังกลับ หยุดในหยุดๆ อยู่นั่นเอง ใจที่หยุดนั้นต้องถูกกลาง ถ้าไม่ถูกกลางก็ใช้ไม่ได้

พอใจหยุดนิ่งสนิทอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 แล้ว ก็เห็นเป็นดวงใสเท่าดวงอาทิตย์ดวงจันทร์ ผุดขึ้นที่ใจหยุดนั้น เรียกว่า **ตกศูนย์** พอเห็นศูนย์ใจก็หยุดอยู่กลางศูนย์นั้น กลางดวงในเท่าดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์นั้น ดวงนี้เรียกว่า **ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัญญาฐาน** อีกนัยหนึ่งเรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** หรือ **เอกายนมรรค** แปลว่า หนทางเอกไม่มีโท หนทางหนึ่ง สองไม่มี เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า

ของพระอรหันต์ทั้งหมดในสากลโลก ท่านจะเข้านิพพานต้องไปทางนี้ทางเดียว ไม่มีทางแตกแยกจากกัน ไปแนวเดียวกันนี้หมด เพียงแต่ว่าการไปนั้น บางท่านเร็ว บางท่านช้า แล้วแต่วาสนานิสัยของบางคน จะสั่งสมอบรมไว้

อานุภาพวิชชาธรรมกาย

สิ่งมหัศจรรย์ในวันเวียนเทียน

อานุภาพของวิชชาธรรมกายนั้นมีมากมายเกินที่จะบรรยายได้หมด เพราะเป็นวิชาของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีอานุภาพไม่มีประมาณ ซึ่งหลวงปู่ได้ค้นพบกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง จะกล่าวไว้พอ เป็นตัวอย่างและเป็นกำลังใจต่อท่านที่มุ่งมั่นจะปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงพระธรรมกายอย่างจริงจังดังนี้

“สมัยที่พระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำยังมีชีวิตอยู่ เมื่อถึงวันเวียนเทียน ท่านจะอาราธนา พระนิพพานให้มาปรากฏในพิธีเวียนเทียน ฉะนั้นในวันเวียนเทียน สาธุชนจึงมาร่วมงานกันจนล้นหลาม เพื่อจะได้เห็นอานุภาพของวิชชาธรรมกาย ก่อนจะถึงพิธีเวียนเทียน หลวงปู่ท่านจะอธิบายถึง ความสำคัญของ วันเวียนเทียนนั้นก่อน แล้วสอนว่า ในขณะที่กำลังทำพิธีเวียนเทียน ให้ทุกคนทำจิตให้ เป็นสมาธิไปด้วย คือ ทำใจให้หยุดนิ่ง ให้เวียนเทียนด้วยอาการสำรวมระว่าง ไม่พูดไม่คุย ไม่แสดงอาการ คิกคะนองอย่าง หนึ่งอย่างใด ให้สำรวมกาย วาจา ใจ ให้สงบ หลังจากนั้นท่านจะนำไหว้พระสวดมนต์”

การสำรวมใจหรือการทำใจให้หยุดนิ่ง หลวงปู่หมายถึง การเอาใจไปหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐาน ที่ 7 สำหรับท่านที่เห็นอุคคหนิมิตเป็นดวงกลมใสแล้ว ก็ให้เอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ตรงกลางดวงนั้น ท่านที่เห็น กายมนุษย์ละเอียด ก็ให้เอาใจไปหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 ของกายมนุษย์ละเอียด ท่านที่เห็น กายที่ละเอียดลึกซึ้งเข้าไปเท่าใด ก็ให้เอาใจไปหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกายฐานที่ 7 ของกายนั้นๆ ขณะที่ เวียนเทียนทักษิณาวรรต 3 รอบ ให้ภาวนาว่า “สัมมา อะระหัง” เรื่อยไป

เมื่อใจหยุดนิ่งดีแล้วให้มองขึ้นสู่ท้องฟ้า เท่าที่เคยปรากฏมาแล้ว บางท่านเห็นพระพุทธรูปลอยอยู่ใน อากาศ เป็นองค์ใสบ้าง ไม่ใสบ้าง เป็นพระพุทธรูปปางไสยาสน์บ้าง ปางสมาธิบ้าง ปางประทานพรบ้าง บางคนก็เห็นเครื่ององค์ บางคนก็เห็นเต็มองค์ บางคนเห็นเป็นกายเนื้อของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเจ้าคุณพระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.9 ราชบัณฑิต) เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม เล่าว่าใน สมัยนั้นท่านยังเป็นสามเณรอยู่ที่วัดปากน้ำ เหตุการณ์ในวันเวียนเทียนเช่นนี้ ท่านก็เคยเห็นด้วยตาของตนเอง องค์พระธรรมกายลอยอยู่เต็มท้องฟ้าไปหมด

อานุภาพพระของขวัญ

เรื่องการสร้างพระของขวัญนี้ หลวงปู่มีดำริให้สร้างขึ้น เพื่อหาทุนสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้วยการมอบให้กับญาติโยมที่มีกุศลศรัทธาร่วมบริจาคเงินทำบุญตั้งแต่ 25 บาทขึ้นไป ท่านจะมอบพระผงให้ 1 องค์ เพื่อไว้สักการบูชา เป็นเครื่องระลึกนึกถึงพระพุทธรูป และระลึกนึกถึงบุญที่ได้ร่วมสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม พระผงที่สร้างขึ้นนี้เป็นรูปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปางประทานพร ด้านหลังจารึกเป็นอักษรขอมว่า ธรรมขันธ โดยท่านตั้งชื่อว่า **“พระของขวัญ”**

ส่วนผลสมของพระผงที่หลวงปู่สร้างขึ้น ได้แก่ ผงแป้ง ดอกไม้หอมที่ได้บูชาพระประจำเข้าเย็น ดอกบัว ดอกมะลิ เกสรดอกไม้ เป็นต้น นำมาตากแดดให้แห้ง เอามาปั่นแล้วผสมกับผงแป้ง ที่สำคัญ คือ เส้นเกศาของหลวงปู่ ส่วนผลสมทั้งหมดนี้นำมาปั่นเป็นก้อนแล้วอัดเป็นบล็อกออกมา

ในการรับพระของขวัญ ผู้รับจะรับได้เพียงองค์เดียวเท่านั้น ไม่ว่าจะทำบุญเท่าไรก็ตาม หลวงปู่จะแจกให้เพียงองค์เดียว จะฝากรับแทนกันก็ไม่ได้ เมื่อรับไปแล้ว หากทำหายจะมารับอีกหลวงปู่ก็ไม่ให้เหมือนกัน สมเด็จป่าเคยถามหลวงปู่ว่า **“เมื่อเขามาทำบุญตั้งพันบาทเช่นนั้น จะให้ของขวัญสัก 5 องค์ 10 องค์ ไม่ได้หรือ”** หลวงปู่ตอบว่า **“พระของเรามีคุณภาพสูงยิ่งกว่าราคาใดๆ เงินพันบาทหมื่นบาทยังไม่เหมาะสมกับคุณภาพของพระเสียอีก”**

แม้กระทั่งสมเด็จป่าเองได้รับพระจากหลวงปู่มาองค์หนึ่ง ต่อมาได้มอบพระของขวัญให้แก่เด็กคนหนึ่งไป เมื่อคราวที่พ่อแม่มาขอให้ตั้งชื่อให้ วันหนึ่งไปขอพระของขวัญกับหลวงปู่ใหม่ หลวงปู่ไม่ยอมให้ ท่านบอกว่าต้ององค์เดียว ต่อมาไปพูดเลียบเคียงจะขออีกครั้ง หลวงปู่นิ่งเฉยไม่ยอมตอบ เป็นอันว่าไม่ให้แน่

การแจกพระผงนั้น หลวงปู่ไม่ให้ใครนำออกไปแจกนอกวัด ต้องมารับที่วัดปากน้ำ และต้องรับจากมือหลวงปู่เท่านั้น ใครจะแจกแทนไม่ได้ แม้ว่าในบางครั้งท่านจะให้พระแก่ผู้ใดเป็นการส่วนตัว ท่านก็ยังต้องบริจาคปัจจัยทำบุญสร้างโรงเรียนพระปริยัติให้แก่วัดเหมือนกัน เพราะท่านถือว่าท่านทำให้แก่วัด มิใช่ทำเพื่อส่วนตัว จะเอาเปล่าๆ ไม่ได้

ครั้งหนึ่งสมเด็จป่าพูดกับหลวงปู่ว่า จะขอพระของขวัญจากหลวงปู่ จะเอาติดตัวไปตามหัวเมืองต่างๆ เมื่อใครต้องการจะได้ให้เป็นของขวัญแก่เขา หลวงปู่พูดว่า **“ทำอย่างนั้นไม่ได้ พระของเรามีคุณภาพจริง ผู้อยากได้ต้องมาเอง ถ้าเอาไปอย่างนั้น ของดีก็กลายเป็นของเก้ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใส”** หลวงปู่ยังพูดแถมท้ายอีกว่า **“อย่างกล้วย แปะดหมื่นสี่พัน 2 หนักก็ไม่พอแจก”** และก็เป็นจริงอย่างที่หลวงปู่พูดไว้ ทั้งๆ ที่ทางวัดไม่ได้ทำไปปลิวแจ้งข่าว ในช่วงแรกจะรู้ข่าวกันเฉพาะภายในวัดปากน้ำก่อน เมื่อเกิดอานุภาพขึ้นกับตัวผู้ที่ได้รับพระไป ก็ทำให้ข่าวความศักดิ์สิทธิ์ของพระของขวัญแพร่กระจายออกไปทั่วประเทศเองโดยอัตโนมัติ ทำให้มีผู้คนหลังไหลกันมาราบหลวงปู่เพื่อขอรับพระของขวัญกันมากมาย ที่เหมาะเรือมาจากต่างจังหวัดนั้นมีเป็นประจำ ที่เดินทางมาจากต่างประเทศก็มาก

ในปี พ.ศ. 2493 ได้จัดพิมพ์พระของขวัญรุ่น 1 เป็นจำนวน 84,000 องค์ มีเจ้าของทุกองค์

คนที่ เป็นเจ้าของ เมื่อถึงเวลาไม่ว่าอยู่ไกลแค่ไหนก็จะข้ามน้ำข้ามทะเลมาเอา เมื่อแจกพระของขวัญไปได้ครั้งหนึ่ง หลวงปู่ก็สั่งให้ทำพระของขวัญรุ่น 2 ขึ้นอีกเป็นจำนวน 84,000 องค์ ในปี พ.ศ. 2494 และหลังจากที่แจกพระของขวัญรุ่น 2 หมดไปครั้งหนึ่ง หลวงปู่ก็อาพาธ (พ.ศ. 2499) จึงได้มอบหน้าที่นี้ให้แก่พระครูสมณธรรมสมาทาน (ธีระ คล้อสุวรรณ)¹ ในระหว่างที่หลวงปู่อาพาธ ท่านได้สั่งทำพระของขวัญรุ่น 3 อีกจำนวน 84,000 องค์ พระของขวัญที่หลวงปู่ทำจึงมีเพียง 3 รุ่นเท่านั้น แล้วก็หมดทุกองค์ไม่พอแจกจริงๆ

พระของขวัญรุ่น 1 ได้ทำพิธีบรรจุอานุภาพพระธรรมกายตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ตลอดพรรษา หลวงปู่ได้นำออกมาแจกให้กับผู้ร่วมทำบุญสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมในวันแรม 6 ค่ำ เดือน 11 พ.ศ. 2493 ในโอกาสขิตสมัยคล้ายวันเกิดของท่าน ณ พระอุโบสถวัดปากน้ำ

พระของขวัญรุ่น 2 สร้างเมื่อ พ.ศ. 2494 แต่นำออกมาแจกเมื่อ พ.ศ. 2497

พระของขวัญรุ่น 3 สร้างเมื่อ พ.ศ. 2499 นำออกมาแจกเมื่อ พ.ศ. 2505

ในสมัยนั้นหลวงปู่ท่านแจกพระตามเวลาดังนี้

เช้า หลังฉันภัตตาหารเช้า

กลางวัน หลังฉันภัตตาหารเพล ตั้งแต่บ่ายโมงเป็นต้นไป บางวันมีคนมามาก แจกถึง 3 โมงเย็นก็มี

เย็น หลัง 5 โมงเย็นเป็นต้นไป

ในช่วงที่มีคนมารับพระมาก หลวงปู่ย้ายไปแจกพระที่พระอุโบสถ โดยท่านจัดให้มีพระภิกษุคอยจัดคนเข้า-ออกคนละประตู คือ ประตูหน้าสำหรับเข้าไปรับพระ ออกทางประตูหลัง พอคนเต็มหลวงปู่จะสั่งให้ปิดประตูพระอุโบสถ คอยจนกว่าคนที่ข้างในเริ่มน้อยลงแล้วจึงเปิดประตูหน้าให้คนเข้าไปใหม่ ทำให้ในสมัยนั้นวัดปากน้ำคึกคักเหมือนมิงานมหรสพ

ในวันหนึ่งๆ หลวงปู่ต้องอธิบายให้ผู้ที่จะรับพระของขวัญได้ทราบถึงวิธีอาราธนา และใช้พระของขวัญเป็นร้อยเป็นพันครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันวิสาขบูชา มีคนเดินทางมารับพระของขวัญประมาณ 1,500 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 ทางวัดได้ซื้อเครื่องบันทึกเสียงเพื่อบันทึกเสียงของหลวงปู่ไว้ เป็นการแบ่งเบาภาระของท่าน ได้บันทึกเสียงการอธิบายของหลวงปู่ไว้ 2 แบบ แบบแรกใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ท่านจะอธิบายโดยละเอียดถี่ถ้วน แบบที่ 2 ใช้เวลาอธิบายประมาณ 15 นาที สำหรับเปิดในกรณีที่มีผู้คนมาเป็นจำนวนมาก และผู้มารับพระมีเวลาน้อย รีบร้อนจะกลับ หลวงปู่ถึงกับ

¹ ลูกศิษย์เรียกท่านว่า หลวงพ่อเล็ก ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่ พระภาวนาโกศลเถร เป็นอาจารย์ใหญ่ทั้งฝ่ายปริยัติและปฏิบัติ มรณภาพในปี พ.ศ. 2511

ออกปากว่า การใช้เครื่องบันทึกเสียงนั้นดีมาก สามารถช่วยแบ่งเบาภาระได้มาก

ในการรับพระของขวัญนั้น หลวงปู่ท่านได้เมตตาให้คำอธิบายพระของขวัญ และยังได้เล่าถึง อานุภาพพระของขวัญที่ผู้ที่ได้รับไปแล้วประสบกับตัวเองไว้ด้วย ดังนี้

“บัดนี้ ท่านทั้งหลายทั้งหญิงและชาย ได้เสียเวลาลงให้เป็นส่วนของพระพุทธศาสนาโดยตรง มาสมทบทุนสร้างโรงเรียนพระปริยัติ ที่ท่านได้เสียสละโลกียทรัพย์สร้างโรงเรียนพระปริยัติอย่างนี้ ได้ชื่อว่าทำถาวรวัตถุไว้ในพระพุทธศาสนา เรียกว่าเป็นศาสนสมบัติให้ศาสนาแล้ว ท่านผู้สร้างสมบัติให้ศาสนา นั้นแหละ จักเป็นเหตุที่ตั้งให้มีสมบัติไม่รู้จักสิ้นเสื่อม

เหตุนี้ ท่านทั้งหลายที่ได้เสียสละทรัพย์ลงไปแล้ว 25 บาท 30 บาท 50 บาท ตามศรัทธาของตน ที่สละลงไปนั้น ก็ได้ชื่อว่าทำผลถาวรให้แก่เจ้าของ เจ้าของทรัพย์นั่นเองได้รับผลต่อไปภายภาคหน้า ที่ฝากไว้ในพระพุทธศาสนาเช่นนี้ไม่เสื่อมทรามนับชาติไม่ถ้วน เพราะท่านบริจาคของ ท่านสละทรัพย์ จะส่งผลให้ท่าน ในมนุษยก็จะส่งผลของมนุษย์ให้ ในทิพย์ก็จะส่งผลที่เป็นทิพย์ให้ ในกามภพนี้จะได้สมบัติในภavnานับประมาณไม่ได้ เหตุนี้ดังนี้ ท่านทั้งหลายได้เป็นผู้อุปถัมภ์พระศาสนาเช่นนี้

ฝ่ายทางพระศาสนาที่ได้รับสมบัติของท่าน ก็จะมีของตอบแทนแก่ท่าน คือ ของศักดิ์สิทธิ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งเราทั้งหลายยังไม่เคยพบเคยเห็นว่าศักดิ์สิทธิ์ขนาดนี้ อาจจะเป็นได้จริงหรือคาดคะเนไม่ถูก

ผู้พูดนี้เองเป็นผู้อาราธนาพระพุทธเจ้าในนิพพานมีธรรมกายมากด้วยกันได้ไปอาราธนาพระพุทธเจ้า มานับพระนิพพานไม่ถ้วน นับอสงไขยก็ไม่ถ้วน มาผลิตของขวัญนี้ให้ปรากฏขึ้นในมนุษย์ ธรรมกายในมนุษย์นี้ก็ได้เข้าสมทบด้วยดูแลการงานนั้นๆท่านทำอะไรก็ทำไปตามท่าน พระพุทธเจ้าท่านจัดแจงทำทั้งนั้น ตั้งแต่วันเข้าพรรษาจนกระทั่งถึงวันออกพรรษาวินาทหนึ่งมิได้หยุดเลย ท่านกระทำความศักดิ์สิทธิ์ของท่าน พอออกพรรษาแล้ว พอได้อรุณก็สำเร็จด้วยความประสงค์ของท่านในการผลิตของขวัญ องค์ต้นทรงรับสั่งว่า “ของศักดิ์สิทธิ์ขนาดนี้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก” แล้วก็หีบพระโอษฐ์ที่เดียว เมื่อรับสั่งดังนี้แล้วเราก็คำนวณว่า ศักดิ์สิทธิ์เพียงแค่นี้เพียงใดคำนวณไม่ถูก

ผู้พูดนี้ก็ได้นำมือแจกในวันแรม 6 ค่ำ เป็นวันเกิดของผู้พูดนี้ได้แจกของขวัญออกไป อัศจรรย์ต่างๆ ความศักดิ์สิทธิ์ของของขวัญนั้น ผู้ที่ได้รับไปแล้ว นางเขียว บางไผ่ เป็นผู้หญิงอายุ 80 กว่า ได้รับพระ เอาไปแล้วเอาไปไว้บนหลังมุ้ง พอค่ำลงเท่านั้นเปล่งรัศมีสว่างเต็มบ้านเต็มช่อง พวกคนตลกตะลึงเพราะไม่รู้เรื่องอะไรกัน ทะเลือกทะเลิกไปตามกันพักใหญ่ นานอยู่ แล้วแสงนั้นก็ค่อยโทรมลงไป โทรมลงไป ก็มารวมอยู่ที่สว่างหลังมุ้ง นางเขียวก็รู้ว่าพระของขวัญเอาไว้ที่นั่น แสงสว่างนี้ออกจากพระของขวัญนั่นเอง แต่เข้าเขียวมาหาผู้พูดนี้ บอกว่าท่าน เมื่อคืนนี้แสงสว่างเกิดที่บ้านดิฉัน พระท่านเปล่งรัศมีสว่างเขียว เต็มที่ก็ไม่รู้ว่าอะไร แล้วก็มารวมอยู่ที่พระจึงรู้ว่าพระ รูปร่างนางเขียวเมื่อวันมารับพระของขวัญนั้น มีโรคภัยไข้เจ็บ เป็นประจำอยู่ คืนเดียวเท่านั้น เวลาบอกเข้าร่างกายเปล่งปลั่งไปหมด แปลกกว่าปกติเดิมทีเดียว ผิพรรณเกลี้ยงเกลาไปหมด ดูสะอาดสะอาด มีผิพรรณวรรณะ เขารู้สึกว่าของขวัญนี้อัศจรรย์ แปรชั่วเป็นดีได้

ขนาดนี้เขี้ยวหนอ เรารู้สึกว่าคุณศักดิ์สิทธิ์เพียงแค่นี้แลหรือ”

ผู้ที่ได้รับพระของขวัญไปแขวนประจำตัว ต่างก็ประสบความสำเร็จและอภินิหารของพระของขวัญกันมากมายหลายแบบ บางคนก็ทำมาค้าขึ้น ร่ำรวยจนตัวเองก็แปลกใจ บางคนตกต้นตาลสูงๆ แล้วไม่เป็นอะไรก็มี บางคนประสบอุบัติเหตุร้ายแรง คนอื่นๆ เสียชีวิตหมด มีแต่ผู้ที่แขวนพระของขวัญเท่านั้นที่รอดมาได้ อย่างน่าอัศจรรย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่ออกรบในสมัยสงครามเกาหลี หลวงปู่ท่านเล่าว่า “ที่เขาเล่าในทางเกาหลี ทหารอังกฤษ อเมริกัน ทหารฝรั่งกำลังคุยกันอยู่ มีทหารไทยอยู่ข้างลูกระเบิดทำลายมันตกลงกลางประชุมกำลังคุยกันอยู่นั้น ปีงเดียวเท่านั้นตายหมด เหลือไทยคนเดียวมีของขวัญอยู่ในตัว ฝรั่งให้เหรียญกล้าหาญแก่ไทยคนนั้นยังปรากฏอยู่ นี่ความศักดิ์สิทธิ์ทั้งนั้น”

เรื่องอภินิหารและความศักดิ์สิทธิ์ของพระของขวัญนี้ หนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ ปีที่ 6 สัปดาห์ที่ 280 วันจันทร์ที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 ได้เสนอข่าวตีพิมพ์จดหมายของ สิบตรี วาสนา อาคมวัฒน์ แห่งกรมผสมที่ 21 ที่เขียนมาจากเกาหลี เล่าถึงอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของพระของขวัญที่ตนและเพื่อนอีกคนหนึ่งได้รับไปจากพระเดชพระคุณหลวงปู่ว่า

กระสุนปืนใหญ่ของข้าศึกยิงถูกคลังกระสุน ไฟไหม้ถึงน้ำมันจนเกิดเป็นแสงอร่ามไปทั่วผู้ที่พักอยู่ในที่นั้นต้องกระจัดกระจายไป ปืนและเครื่องเหล็กละลายไปกับกองไฟใหญ่นั้น เพื่อนทหารคนหนึ่งทิ้งท่อพระไว้ ตอนสายๆ เพลิงค่อยสงบลงจึงรีบรุดไปยังที่นั้นกัน ก็เห็นพระอันน่าประหลาดที่ท่อผ้าเช็ดหน้าแขวนเด่นอยู่กับเสาเหล็ก เป็นที่ประหลาดใจแก่ทหารทั้งหลายเป็นอันมาก เพราะแม้แต่เหล็กก็ยังละลาย แต่ผ้าขาวที่ท่อพระไม่ได้ลงเลขยันต์อะไร กับพระอีกองค์หนึ่งยังคงอยู่ในสภาพปกติมิได้เสียหายเลย เป็นพระเครื่องวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ส่วนพระเครื่องของอาจารย์ต่างๆ แหกสะเก็ดยกอีกทั้งตนเองนั้นก็รอดตายจากสมรภูมิหลายต่อหลายครั้ง เนื่องจากมีการยิงขนาดเผาขนกันไม่เว้นแต่ละวันก็รอดมีชัยมาได้ทุกครั้ง บางครั้งอยู่ในวิถีปืนที่ยิงมาอย่างหนัก ถ้าไม่มีโอกาสพุ่งศูนย์กลางตัวได้ก็เพียงภาวนาดังกล่าว และระลึกถึงอาจารย์ คือ หลวงปู่ ก็พอแล้ว สามารถคุ้มกันได้และพลอยคุ้มเพื่อนฝูงไปได้อีกด้วย

ยุทธการปิดระเบิด

สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หลวงปู่ท่านคุมลูกศิษย์ที่ได้ธรรมกายทุกคนให้ใช้วิชาธรรมกายช่วยประเทศ ด้วยการซ่อนเมือง ซ่อนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ พรางตาให้เห็นเป็นป่า เป็นทะเล ให้เห็นป่าเห็นทะเลว่าเป็นเมือง เป็นจุดยุทธศาสตร์ หลวงปู่คุมการทำงานนี้ด้วยตัวเองทั้งวันทั้งคืน ลูกศิษย์ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการปกป้องประเทศด้วยวิชาธรรมกายท่านหนึ่ง คือ อุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง (ปัจจุบันเหล่าศิษยานุศิษย์เรียกท่านว่า คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง)

คราวหนึ่งหลวงปู่ถามว่าเครื่องบินข้าศึกจะมากี่โมง คุณยายตรวจดูด้วยญาณก็เห็นว่าเป็นตีหนึ่ง

จึงตอบไปตามนั้น พอถึงเวลาตีหนึ่ง เสียงสัญญาณเตือนภัยก็ดังขึ้น คุณยายก็ใช้วิชาธรรมกายปิดระเบิด ลงทะเลตามคำสั่งของหลวงปู่ ในสมัยนั้นหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวว่า มีคนหลายคนมองเห็นแม่ชีเหาะขึ้นไป ปิดลูกระเบิด ภายหลังมีผู้ไปสอบถามผู้สูงอายุแถวสะพานพุทธ ซึ่งอยู่ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ก็ยืนยันกันว่ามีคนเห็นกันหลายคน และหนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวไว้ด้วย

หลังจากสงครามสงบได้สองวัน หลวงปู่เรียกประชุมศิษย์แล้วได้กล่าวชมคุณยายว่า **“ลูกจันทร์นี่ เป็นหนึ่งไม่มีสอง”** เป็นครั้งเดียวที่คุณยายได้รับคำชม ซึ่งหลวงปู่ก็ไม่ค่อยชมใครในเรื่องทำวิชา

สังฆานุภาพ

หลวงปู่มีแต่คาถา “หยุด”

อานุภาพ ความศักดิ์สิทธิ์ หรืออภินิหารของพระสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่ง ที่เราได้ยินได้ฟังกันมา ตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาลจนกระทั่งถึงปัจจุบัน มีอาจเกิดขึ้นโดยไม่ได้ประกอบเหตุเอาไว้ อานุภาพของ หลวงปู่วัดปากน้ำก็เช่นเดียวกัน ย่อมเป็นที่เชื่อได้ว่า ล้วนเกิดขึ้นจากสัมมาปฏิบัติที่ท่านบำเพ็ญมาดีแล้ว ทั้งในอดีตและในภพชาตินี้

คุณสุธรรม จันทร์ก๊าด ได้บันทึกไว้ว่า วันหนึ่งตนเข้าไปพบหลวงปู่วัดปากน้ำท่านกำลังฉันเพลอยู่ที่ศาลาไม้หลังเก่า ได้เข้าไปกราบและขอของดีหรือน้ำมนต์จากท่าน อย่างที่เคยขอจากพระองค์อื่นๆ หลวงปู่บอกว่า **“วัดปากน้ำไม่มีคาถา ไม่มีน้ำมนต์ มีแต่หยุดในหยุด เอ็งจะเอาเปลือกหรือเอาแก่น”** คำพูดของหลวงปู่ดังกล่าวทำให้เราประจักษ์ได้ว่า อานุภาพของหลวงปู่เกิดขึ้นจากการฝึกเจริญสมาธิภาวนาจนใจบริสุทธิ์ หยุดนิ่ง เข้าถึงพระธรรมกาย มิได้เกิดขึ้นลอยๆ โดยปราศจากการประกอบเหตุ

รักษาโรคภัยไข้เจ็บ

ความตอนหนึ่งจากหนังสือ “หลวงพ่อสดวัดปากน้ำ” มีว่า “พระเทพสิงหนุราชจารย์ (จรัญ ฐิตธัมโม) เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี ท่านเคยไปอยู่เป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่วัดปากน้ำ ท่านเล่าว่า เวลาบ่ายสองโมงจะมีญาติโยมมาหาหลวงปู่วัดปากน้ำกันมาก ใครมีทุกข์ร้อนให้เขียน ชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด และโรคที่เป็นใส่บาตรไว้ หลวงปู่จะนำแผ่นกระดาษนี้ไปให้คนที่ทำวิชา นั่งสมาธิรักษา”

วิธีการแก้โรคนั้น หลวงปู่จะสั่งให้คัมภีร์ที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บของแต่ละคนด้วย โดยค้นหาเหตุว่าเป็นเพราะเหตุใด ทำกรรมอะไรไว้ แล้วไปแก้ที่เหตุ หลวงปู่จึงเปรียบเสมือนนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ฉลาดรอบรู้ในเรื่องโรคทุกชนิด ทราบสาเหตุโรค การบำบัดและวิธีดับโรค ทั้งสามารถ

ทราบประวัติคนไข้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ทั้งที่ตัวคนไข้เองก็ยังไม่ทราบด้วยซ้ำ ถ้าเรื่องนั้นเป็นอดีตกาล นานข้ามภพข้ามชาติ ด้วยเหตุนี้หลวงปู่ท่านจึงสามารถแก้โรคได้ถูกต้องรวดเร็ว

และที่มีผู้มาให้หลวงปู่แก้ไขทุกข์กันมากนั้น เพราะท่านให้นำคนป่วยหนัก 2 รายมารักษา คนหนึ่งเป็นวัณโรค คนหนึ่งเป็นโรคเรื้อน ในสมัยนั้นโรคทั้ง 2 ชนิดนี้ไม่มีใครรักษาได้ หลวงปู่ฝึกให้ 2 คนนี้ นั่งสมาธิเจริญภาวนา ขณะเดียวกันท่านก็แก้โรคให้ด้วยวิชชาธรรมกาย ในที่สุดคนป่วยทั้ง 2 ก็หายจากโรคร้าย และยังบรรลुวิชชาธรรมกายอีกด้วยกิตติศัพท์เรื่องหลวงปู่วัดปากน้ำรักษาโรคร้ายจึงขจรขจายไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีคนมาหาท่านกันมากทุกวัน

เอาชนะไสยเวท

นายสมจิตร ฉ่ำรัมย์ เล่าว่า ตอนนั้นบวชเป็นสามเณรอายุ 18 ปี มีผู้พาคนทรงคนหนึ่งมาหาหลวงปู่ คนทรงนั้นมีสมบัติอยู่ใต้ถุนบ้าน มีผู้ปองร้ายจะทำให้คนทรงนี้ตาย เพื่อจะขุดเอาสมบัติ หลวงปู่บอกสามเณรที่อยู่ใกล้ๆ ให้นั่งสมาธิ คราวนี้มีตุ๊กตาหุ่นขี้ผึ้งบินมาเลย พุงเข้ามาทางหน้าต่าง ร่างทรงร้องวืด หลวงปู่ก็ออกจากกุฏิไปเอาแก้วอย่างหนาครอบไอ้ตัวหุ่นไว้ แต่มันยังวิ่งได้ จะวิ่งเข้าไปหาคนทรงเราก็กันตัวเขาเอาไว้ จนกระทั่งมันหมดวิชา ละลายกลายเป็นอากาศธาตุไปหมด คนทำตัวหุ่นนี้เป็นแขกที่มีวิชาร้ายกาจ เขาจ้างหลายหมื่นให้ตามฆ่าคนทรงคนนี้ พอเสร็จเรียบริบร้อยคนทรงก็เข้ามากราบขอบพระคุณหลวงปู่ที่ได้ช่วยชีวิตไว้

หน้าเป็นทอง

หลวงพ่อดีดล่ำพระยาท่านเล่าไว้ว่า เมื่อสมัยที่ท่านยังเป็นเด็กวัด ท่านมีหน้าที่ช่วยหลวงปู่รับแขก วันหนึ่งมีพระรุดงค์ 3 รูป มาขอเรียนวิชาไสยศาสตร์จากหลวงปู่ และขอร้องให้หลวงปู่แสดงวิชาให้ดู หลวงปู่ปั้นตุ๊กตาดินเหนียว 2 ตัว วางไว้ห่างๆ กัน หลวงปู่มองดูเฉยๆ ไม่ได้เสก ไม่ได้เป่า ตุ๊กตาก็วิ่งมาชนกัน จากนั้นหลวงปู่ก็ให้เอาตอกมาจากโรงครัว เอามาจกตอกเป็นวัธนู ชั่วนาทีเดียว วัธนูนั้นก็ขยับทำท่าจะบิน หลวงปู่บอกว่าถ้าเป่าพรวดเดี๋ยวก็บินไปทันที พระรุดงค์ทั้ง 3 รูป คงเคยเห็นมาบ้างแล้ว จึงไม่ตื่นเต้นอะไรนัก

ต่อจากนั้นหลวงปู่ก็เอาผ้าอาบน้ำฝนมา ท่านมองดูผ้าชิ้นลัทธิหนึ่งนาที แล้วเอาผ้าชิ้นลูบขึ้นบนไบหน้า พอเอาผ้าออก ไบหน้าของท่านก็เป็นสีทองสุกปลั่งสวยงาม เหมือนเอาทองคำไปหล่ออย่างนั้น ลัทธิก็เอาผ้าลูบลง หน้าทองนั้นก็หายไป เท่านั้นเอง พระรุดงค์ทั้ง 3 รูป ก็ก้มลงกราบขอเรียนวิชา แต่หลวงปู่ไม่สอน เพราะว่าไม่ใช่วิชาของพระพุทธเจ้า เรียนแล้วก็ไปนิพพานไม่ได้ ท่านเองทิ้งวิชาเหล่านี้ไปหมดแล้ว ท่านบอกว่า ลูเรียน “สัมมา อะระหัง” ไม่ได้ ไปมรรคผลนิพพานได้

ผลไม้โตเร็ว

ศิษย์ของหลวงปู่ผู้หนึ่งได้เล่าประสบการณ์ที่มหัศจรรย์ที่สุดในชีวิตของเธอให้แก่นางกิมซุ่ย แซ่ลี่ และนายทง มานะไชยรักษ์ ฟังว่า สมัยที่หลวงปู่ยังมีชีวิตอยู่ ตนเองได้พายเรือมาทำบุญที่วัดปากน้ำเป็นประจำติดต่อกันมานานถึง 30 ปี จนกระทั่งคุ้นเคยกับหลวงปู่มาก

อยู่มาวันหนึ่ง ประมาณปี พ.ศ. 2480 เจ้าของที่ดินที่เธอเช่าทำสวนอยู่นั้น ขอยกเลิกการเช่า และให้ครอบครัวของเธอเตรียมย้ายออก เธอและสามีจึงได้เตรียมซื้อที่ไว้แปลงหนึ่งจำนวน 4 ไร่เศษ อยู่ที่ซอยสวนผัก บางขุนนนท์ ครั้งนั้นเธอมีเงินอยู่ 3,000 บาทเศษ ยังขาดอยู่ประมาณ 13,000 บาท จึงได้เอ่ยปากขอยืมเงินหลวงปู่ ท่านตอบว่า “อาตมาจะไปเอาเงินมาจากไหน” เธอเข้าใจว่าหลวงปู่ไม่ยอมช่วย จึงผลุนผลันกลับไปทำเรือ หลวงปู่ท่านหัวเราะแล้วเดินไปส่ง พร้อมกับบอกให้เธอกลับไปรดน้ำต้นฝรั่งที่ปลูกไว้ในสวน แล้วจะมีเงินพอซื้อที่ เมื่อกลับถึงบ้านเธอก็ไม่เชื่อว่าคำพูดของหลวงปู่จะเป็นจริง แต่ก็คิดจะลองดูเพราะไม่รู้อะไรจะแก้ปัญหาวางไรแล้ว เธอได้ลองรดน้ำต้นฝรั่งไป 6 ต้น จากที่มีต้นฝรั่งเต็มพื้นที่ 5 ไร่เศษ

รุ่งขึ้นตอนเช้าเธอถึงกับตะลึง เพราะฝรั่ง 6 ต้นนั้นออกผลเต็มไปหมด และล้วนแล้วแต่ผลโตๆ ทั้งสิ้น เธอจึงเรียกลูกชายและสามีไปช่วยกันเก็บไปขาย ส่วนตนเองนั้นก็ไปรดน้ำฝรั่งจนหมดทั้งสวน ต้นฝรั่งทุกต้นก็ออกผลโตๆ เต็มไปหมด ครั้งนั้นเธอเล่าว่า สามีและลูกเดินแบกตะกร้าฝรั่งจนเท้าบวม และเมื่อนำไปขายในตลาด ใครเห็นก็อยากซื้อ ในเวลาเพียงไม่กี่วันเธอก็ขายฝรั่งได้เงินมากพอไปซื้อที่แปลงใหม่ และยังมีเงินเหลืออีกด้วย

เมื่อซื้อที่ได้แล้วปัญหาใหม่ก็มีอีก คือ เธอต้องการปลูกบ้าน แต่เงินที่เหลืออยู่เล็กน้อยนั้นไม่เพียงพอ เธอจึงเอ่ยปากขอยืมเงินหลวงปู่อีก คราวนี้หลวงปู่ให้เธอไปรดน้ำผักที่หลังบ้าน พอกลับถึงบ้านในตอนเย็นก็เริ่มลงมือรดน้ำผักกาดขาวแปลงเล็กๆ ซึ่งเธอไม่ค่อยได้ดูแล ทันทีที่เธอรดน้ำลงไป ผักนั้นก็โตขึ้นมาในบัดดล เธอตกใจและประหลาดใจมาก รีบร้องเรียกให้สามีและลูกชายมาดูสิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้น ในที่สุดเธอก็ขายผักได้เงินมาปลูกบ้านได้สำเร็จ

ญาณทัสสนะ

หลวงปู่ท่านมีญาณหยั่งรู้เหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในอดีตและอนาคต ท่านกล้าพูดและกล้าบอกสิ่งที่ท่านรู้เห็น กล้าพยากรณ์เหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับตัวท่านเอง ลูกศิษย์ เกี่ยวกับวัดปากน้ำ เกี่ยวกับประเทศชาติ หรือแม้แต่เกี่ยวกับโลก

ก่อนที่ท่านจะมรณภาพ 5 ปี ท่านเรียกประชุมลูกศิษย์ทั้งในวัดและนอกวัดเป็นกรณีพิเศษที่ศาลาการเปรียญ เพื่อแจ้งให้ทราบว่าท่านจะถึงกาลมรณภาพในอีก 5 ปีข้างหน้า กิจการใดที่ท่านได้ดำเนิน

ไว้แล้ว ขอให้ช่วยกันทำกิจการนั้นๆ อย่าทอดทิ้ง ท่านได้ชี้แจงโครงการพัฒนาวัดปากน้ำให้ คณะศิษย์ช่วยกันดำเนินต่อไปให้สำเร็จ

ท่านเคยพยากรณ์พระธรรมดิลก (ปู่ ปุณณสิริ) วัดพระเชตุพนฯ ไว้ว่า จะได้เป็นใหญ่ในหมู่สงฆ์ หลังจากหลวงปู่มรณภาพไป 13 ปี คือ พ.ศ. 2515 ท่านก็ได้รับการสถาปนาให้เป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สมเด็จพระเจ้า) ทุกคนก็ได้ประจักษ์แจ้งว่าคำพยากรณ์ของหลวงปู่ไม่เคยพลาด สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จมาถวายเครื่องสักการบูชาแด่หลวงปู่ที่วัดปากน้ำ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2515 หลังจากที่ทำพิธีถวายเครื่องสักการะแล้ว ท่านได้ประทานโอวาทว่า **“ที่มาวันนี้ก็เพื่อจะมาถวายสักการะ หลวงพ่อ ด้วยความตั้งใจของหลวงพ่อได้เคยพูดไว้อย่างไร และความตั้งใจของหลวงพ่อนั้นก็ปรากฏ ตามที่หลวงพ่อได้พยากรณ์ ซึ่งขณะนี้ก็ได้เป็นพระผู้ใหญ่สูงสุดในคณะสงฆ์ สมความปรารถนาของ หลวงพ่อแล้ว จึงได้นำสักการะมาถวายหลวงพ่อเป็นกรณีพิเศษ แปลกกว่าปีก่อนๆ นั้น”**

นอกจากพยากรณ์สมเด็จพระสังฆราช หรือที่มักเรียกกันว่าสมเด็จพระเจ้าแล้ว ยังพยากรณ์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ปัจจุบัน ตั้งแต่ครั้งท่านเจ้าประคุณ สมเด็จพระสังฆราชยังเป็นสามเณรว่า “องค์นี้แหละจะได้เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ต่อไป”

สมัยหนึ่งคณะศิษย์เห็นว่ากุฏิของหลวงปู่เก่าทรุดโทรมมาก อยากให้หลวงปู่ท่านอยู่สะดวกสบาย ขึ้นจึงรวมทุนกันสร้างตึกถวายท่าน คือ ตึกมณฑลจันทสร ระหว่างกำลังก่อสร้าง หลวงปู่มักจะออกมานั่ง ดูเสมอ เมื่อมีผู้ถามถึงตึกหลังนี้ ท่านมักจะบอกว่า “ตึกหลังนี้สร้างให้ช่วงเขาอยู่” ในปัจจุบันนี้ ตึกมณฑลจันทสรก็เป็นกุฏิของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ปัจจุบันจริงๆ

สมัยก่อนนั้น ที่วัดปากน้ำยังไม่มียถนนตัดเข้าไปถึง ผู้ที่จะมาวัดปากน้ำต้องมาทางเรือหรือเดินเท้า ถนนในวัดจึงเป็นเพียงทางเท้าแคบๆ แต่หลวงปู่ท่านได้สั่งให้ตัดถนนผ่าน มีความกว้างขนาดรถยนต์แล่นได้ ในสมัยนั้นถนนสายนี้จึงเป็นถนนที่ใหญ่ที่สุดในวัด ทำให้ผู้คนพากันประหลาดใจว่าทำไมหลวงปู่จึงให้ตัดถนนใหญ่โตเช่นนั้น ท่านตอบว่า ต่อไปรถยนต์จะเข้าถึงวัด มีหลายคนที่ไม่เชื่อคำพูดของท่าน เพราะยังไม่เห็นวิญญูว่าจะเป็นไปได้ บางคนถึงกับพูดว่าอีกร้อยปีรถยนต์ก็ยังไม่ถึงวัด แต่แล้วหลังจากที่หลวงปู่มรณภาพได้ 2 ปี รถยนต์ก็แล่นเข้าจอดถึงในวัดได้ตามที่ท่านพยากรณ์ไว้

อีกเรื่องหนึ่ง ในสมัยที่นายสมจิตร ฉ่ำรัมย์ มีอายุประมาณ 18 ปี ยังอยู่ที่จังหวัดอ่างทอง ขณะกำลังนอนหลับอยู่ได้ยินเสียงหลวงปู่วัดปากน้ำแว่วมาว่า ให้ไปวัดปากน้ำ แต่นายสมจิตรเป็นคนไม่เชื่ออะไรง่ายๆ เสียงก็แว่วมาอีกว่า “เฮ้ย ต่อไปไม่ต้องหุงแล้วหม้อดินนี้ จะมีหม้อทิพย์ กดปู้บติดปี้บเลย” สมัยนั้นยังหุงข้าวด้วยหม้อดิน แล้วได้ยินอีกว่า “แล้วหุทิพย์ ตาทิพย์จะเกิดขึ้นเอง” นายสมจิตรได้ยินก็ไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ พอต่อมาก็มีโทรศัพท์และโทรทัศน์ใช้กัน

หลวงปู่ยังเล่าให้นายสมจิตรฟังอีกว่า ต่อไปยุคเอ็งจะได้เห็นปราสาท 3 ถดู (คอนโดมิเนียมติดแอร์)

คลองจะเป็นถนน (เดินทางด้วยรถยนต์แทนเรือ) ถนนจะเป็นเส้นขนมจีน (ทางด่วน) หลวงปู่ท่านพูดอะไร จะพูดล่วงหน้าเป็นสิบๆปี อย่างเช่น ถนนสายบางนา ท่านบอกว่าต่อไปจะเป็นสายใหญ่ สายนี้จะไปจังหวัดตราด จังหวัดชลบุรี ทั้งที่ในสมัยนั้นยังเป็นสวนเป็นทุ่งนาอยู่ เห็นหมู่บ้านไกลลิบ

อีกคราวหนึ่ง ตอนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ช่วงนั้นมีมดแดงกัดกัน ตายเป็นกองเลย หลวงปู่ ท่านบอกว่า อีก 7 วัน สงครามจะเลิก พอถึง 7 วัน สงครามก็ยุติจริงๆ

มีเรื่องราวของศิษย์หลวงปู่อีกท่านหนึ่ง คือ พลตรีโสภณ กะราลัย ได้เข้าวัดปากน้ำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 ในสมัยที่มียศเป็นร้อยโท เมื่อสมรสกับคุณประทุมแล้ว ก็ได้พาภรรยามาเป็นศิษย์ของหลวงปู่ด้วย เมื่อลูกคนแรกของท่านอายุได้ประมาณ 8 เดือน หลวงปู่ได้ให้คนมาบอกที่บ้านพักในกรมทหารว่า ให้ระวัง ลูกจะเจ็บหนัก คุณประทุมฟังแล้วก็นึกสงสัยว่าลูกจะเจ็บเป็นอะไรมากน้อยแค่ไหน ในเมื่อขณะนั้นลูกยัง แข็งแรงดี ไม่มีที่ท่าว่าจะเจ็บป่วย แต่เมื่อทราบจากหลวงปู่เช่นนั้น ก็พยายามระมัดระวังดูแลลูกอย่างดีที่สุด ต่อมาอีกสองสามวันหลังจากที่หลวงปู่ให้คนมาเตือน ลูกก็ป่วยเป็นโรคบิดอย่างแรง จนกระทั่งหมอไม่ รับรองว่าจะรอดชีวิตหรือไม่ แต่ก็พยายามรักษาอย่างเต็มที่

พลตรีโสภณรีบมาถวายใบแจ้งอาการของโรคนั้นแก่หลวงปู่ ท่านรับใบอาการโรคแล้วส่งให้ ศิษย์ที่ทำวิชาช่วยกันแก้โรค ท่านบอกว่า “มันจะเอาไป เราต้องต่อสู้กันหน่อย จะแก้ไขให้” ครั้งที่สอง พลตรีโสภณไปถวายใบแจ้งอาการอีกครั้ง¹ หลวงปู่รับใบแจ้งอาการโรคนั้นไปดู แล้วบอกว่าปลอดภัยแล้ว หลังจากนั้นลูกของพลตรีโสภณก็มีอาการดีขึ้นเรื่อยๆ และหายเป็นปกติ

ครั้งเมื่อหลวงปู่อาพาธหนัก คือ ประมาณปลายปี พ.ศ. 2501 พลตรีโสภณ (ขณะนั้นมียศ เป็น พ.อ.) กับคุณประทุม ได้มากราบเยี่ยมหลวงปู่บ่อยขึ้น วันหนึ่งขณะที่กำลังเข้าเยี่ยม หลวงปู่ได้ ลั้งให้สามเณรไปหยิบดวงแก้วมา 1 ดวง เมื่อได้มาแล้วท่านมองสำรวจดูทุกคนที่อยู่ในห้อง พักหน้าเรียก พลตรีโสภณให้เข้าไปหาใกล้ๆ และบอกว่า “กายสิทธิ์² ดวงนี้ชื่อบรมจักร องค์นี้ละ เลี้ยงวัดปากน้ำ เชียวนะ ทำวิชาควบคุมกันมา ข้าจะให้เอ็ง ไปไหนให้เอาติดตัวไปด้วย”

พลตรีโสภณเล่าว่า ครั้งนั้นตนเองรู้สึกปลาบปลื้มยินดีมากที่สุด ที่หลวงปู่ให้กายสิทธิ์ดวงที่ สำคัญ เป็นกายสิทธิ์ขนาดใหญ่ แต่ครั้งกลับมาถึงบ้านความปลาบปลื้มยินดีกลับลดลงไป เพราะไม่แน่ใจว่า หลวงปู่ท่านตั้งใจให้ตนแน่หรือเปล่า และเกิดลังเลว่าของพิเศษเช่นนั้นสมควรจะมาตอกอยู่กับตนหรือไม่

วันรุ่งขึ้นจึงตัดสินใจแน่นอนว่า จะนำกายสิทธิ์บรมจักรไปคืนหลวงปู่ เมื่อเข้าไปหาท่านในห้อง ก็ รอหาโอกาสที่จะเข้าไปใกล้ๆ เพื่อจะคืนกายสิทธิ์ แต่ยังไม่ทันจะทำตามที่คิด ก็เห็นหลวงปู่จ้องดูทุกคนที่อยู่

¹ สมัยนั้นต้องส่งใบอาการโรค 3 ครั้ง คือ เช้า กลางวัน และเย็น

² กายสิทธิ์ในที่นี้ หลวงปู่ท่านถือว่าเป็นแก้วมณีประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นหนึ่งในรัตนะทั้งเจ็ดของพระเจ้าจักรพรรดิ คือ ช้างแก้ว ม้าแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว นางแก้ว จักรแก้ว และมณีแก้ว

ในท้องถิ่น แล้วท่านก็เรียกสามเณรให้ไปหยิบดวงแก้วมา 1 ดวง ท่านพยักหน้าเรียกพลตรีโสภณให้เข้าไปหาแล้วบอกว่า “เอ็งไม่ต้องเอามาคืน เอ็งเอาไปอีกองค์หนึ่ง องค์นี้ชื่อจักรพรรดิ เอ็งเอาไว้ที่บ้านนะ เพราะเอ็งนะสมบัติจะวิบัติ ให้เอาองค์นี้ไว้คุ้มครอง” พลตรีโสภณถึงได้แน่ใจว่าหลวงปู่ตั้งใจให้กายสิทธิ์แก่ตนแน่ๆ ท่านให้เนื่องจากท่านรู้เห็นเหตุการณ์ล่วงหน้า ท่านจึงเป็นห่วง และท่านรู้ตัวว่าใกล้จะมรณภาพแล้ว จึงให้ดวงแก้วนี้มาเพื่อคุ้มครองป้องกันภัย หลังจากหลวงปู่มรณภาพแล้ว พลตรีโสภณและคุณประทุมได้ประสบปัญหาร้ายแรง ทั้งเรื่องการทำงานและธุรกิจอื่นๆ จนทรัพย์สินสมบัติเกือบจะสูญสิ้น แต่ก็สามารถผ่านพ้นอุปสรรคเหล่านั้นไปได้ ทั้งสองท่านนี้เห็นตรงกันว่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นจริงตามที่หลวงปู่ได้พยากรณ์ไว้ทุกประการ

คำพยากรณ์ของหลวงปู่ยังมีอีกหลายเรื่องด้วยกันศิษยานุศิษย์ทั้งที่อยู่ในวัดและนอกวัดต่างก็รู้จักกันดี อีกท่านหนึ่งที่หลวงปู่เคยพยากรณ์ไว้ คือ คุณหญิงลมน บุรกรรมโกวิท ภริยา พ.อ. หลวงบุรกรรมโกวิท อดีตอธิบดีกรมโยธาธิการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย สมัยรัฐบาล ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม คุณหญิงลมนได้มาปวารณาตัวเป็นศิษย์ของหลวงปู่ เมื่อมีปัญหาขัดข้องในเรื่องใดๆ มักจะมากราบเรียนปรึกษาขอคำแนะนำจากท่านเสมอ

ครั้งหนึ่งบุตรของคุณหญิงป่วยหนัก คุณหญิงก็ได้มาขอความช่วยเหลือจากหลวงปู่ โดยนิมนต์ท่านไปที่บ้านเพื่อให้ช่วยแก้โรค ท่านก็เมตตาสงเคราะห์ให้ตามความประสงค์ และสั่งพวกที่ทำวิชาให้ช่วยกันแก้โรคบุตรของคุณหญิงด้วย ท่านบอกว่าต่อไปคุณหญิงลมนจะเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงวัดปากน้ำ มีผู้ที่ได้ฟังแล้วสงสัยว่า คุณหญิงท่านจะอุปถัมภ์บำรุงวัดอย่างไร

ต่อมาก็เป็นที่รู้กันไปทั่วว่า คุณหญิงลมน บุรกรรมโกวิท เป็นผู้มั่งคั่งร่ำรวยมั่งคั่งในพระรัตนตรัย มีความเคารพเลื่อมใสในหลวงปู่อย่างจริงจัง ได้มาปฏิบัติธรรม และรักษาศีล 8 อยู่ในวัดปากน้ำ คราวละหลายเดือน และได้ถวายที่ดินที่จังหวัดนครนายกถึง 143 ไร่ ให้เป็นธรณีสงฆ์วัดปากน้ำ นอกจากนั้นยังเป็นประธานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานติดต่อกันหลายปี และยังได้บริจาคทรัพย์ในการก่อสร้างปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่างๆ เป็นจำนวนมาก

หลวงปู่เข้าฝัน

แม้หลวงปู่วัดปากน้ำจะมรณภาพไปนานแล้ว แต่ก็ยังมีผู้ประสบกับอานุภาพของท่านอยู่เรื่อยๆ เช่น “ประมาณกลางปี พ.ศ. 2518 คุณนายฉลวย เล็กประยูร ซึ่งเป็นผู้มีจิตศรัทธาในบวรพุทธศาสนา และทำนุบำรุงพระภิกษุ สามเณร และวัดปากน้ำเป็นปกติมาโดยตลอด พิจารณาเห็นว่าวัดปากน้ำมีความอุดมสมบูรณ์เพียงพอแล้ว คิดจะยุติการทำบุญที่วัดปากน้ำแต่เพียงเท่านั้น ต่อมาคืนหนึ่ง คุณนายฉลวยฝันเห็นหลวงปู่วัดปากน้ำท่านถือบาตรสีทองเหลืองอร่ามมายืนบิณฑบาต คุณนายฉลวยจึงลุ่มลึกความคิดนั้น และยังคงทำนุบำรุงวัดปากน้ำต่อมาโดยสม่ำเสมอ”

พระธรรมเทศนาพระมงคลเทพมุนี

พระธรรมเทศนาของหลวงปู่วัดปากน้ำ เป็นพระธรรมเทศนาที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง เนื้อหาโดยส่วนมากจะแสดงแนวทางการปฏิบัติเพื่อเข้าถึงพระธรรมกาย และหลักในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามเป้าหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ พระธรรมเทศนาที่คัดมานี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งจากพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงปู่ที่ท่านแสดงไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นแนวทางการปฏิบัติตามคำสอนของพระลัทธิมาสัมพุทธเจ้า

จริงแค่ชีวิต

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านกล่าวไว้ว่า การเข้าถึงพระธรรมกายต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง คือ

“หยุดนั่นแหละเป็นตัวสำเร็จ ที่บอกแล้ว สมณะหยุด สมณะหยุด พระองค์ให้นัยไว้ว่า สมณะหยุดแล้วท่านไม่หยุด นี่ หยุดนี่แหละ เพียงตรงนี้ ให้มันได้ตรงนี้ซะก่อน อื่นไม่ต้องไปพูดมากนักใหญ่โตมโหฬารพูดหยุดนี้ให้ มันตกลงกันก่อน ไอ้ที่หยุดอยู่นี้เขาทำกันได้นะ วัดปากน้ำมีตั้งแปดสิบกว่า ถ้าไม่หยุดก็เข้าไปถึงธรรมกายไม่ได้ เขาเข้าถึงธรรมกายแปดสิบกว่านะ เราเป็นมนุษย์คนหนึ่งทำกับเขาไม่ได้เซียวหรือ ทำไมจะไม่ได้ ทำจริงเข้า ทำไมจริงต่างหากละมันไม่ได้ จริงละก็ได้ทุกคน จริงแค่ไหน แค่ชีวิตซี เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหมดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูกหนังช้ำมัน ถ้าไม่ได้ไม่ลุกจากที่ นี่จริงแค่นี้ ได้ทุกคน”¹

จิตเกษมผ่องใส เงินไหลเข้ามาเอง

หลวงปู่ท่านยังกล่าวไว้อีกว่า “ถ้าจิตหยุดเสียได้ละก็ เขม ฑีเดียว เกษมผ่องใสเหมือนอย่างกับกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้าทีเดียว เกษมผ่องใสขนาดนั้น จิตเกษมผ่องใสเช่นนั้นแล้ว จิตดวงนั้นแหละตัวมงคลแท้ๆ ที่เรียกว่า มงคล อุดมมี นั่นแหละตัวมงคลแท้ๆ เทียว เหตุเครื่องถึงซึ่งความเจริญจริง ถ้าจิตหยุดเช่นนั้นเสียแล้วละก็ เงินนะไม่ต้องหาขายหาลำบากแต่อย่างไรหรอก ถ้าจิตผ่องใสขนาดนั้นแล้วไม่ต้องทำงานอะไรมากมายไปหรอก มันไหลเข้ามาเองนะ เงินนะไม่ต้องร้อน มีแต่เงินเข้า เงินออกไม่มี ออกก็เล็กน้อย น้อยๆ เข้ามามาก ผ่องใสอย่างนั้นละก็ นั่นตัวนั้นเป็นตัวสำคัญทีเดียว ถ้าว่าผู้ครองเรือนต้องการให้มันมีเงินทองข้าวของมาก อยากระทบกระเทือนใจกัน ทำใจให้ใสอยู่ทำเดี่ยวแหละ ใจเป็นแดนเกษมอยู่เสมอไป อย่างนี้ให้ตั้งจิตให้อยู่ ให้ดูของตัวไว้ให้ผ่องใสอยู่อย่างนั้น เงินทองไหลมาเป็นมงคลแท้ๆ”²

¹ จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน”

² จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “มงคลสูตร” วันที่ 25 เมษายน 2497

ธาตุธรรม

“พระตถาคตเจ้าจะเกิดขึ้นก็ดี หรือว่าพระตถาคตเจ้าจะไม่เกิดขึ้นก็ดี ธาตุธรรมเหล่านี้เขาตั้งอยู่แล้ว เขามีปรากฏอยู่แล้ว เขาไม่งอนง้อผู้หนึ่งผู้ใด มีปรากฏขึ้นเป็นลัทธิเป็นสังขาร เป็นกำเนิดที่เรียกว่า อัญชชะ สังเสทชะ โอบปาติกะ ชลาพุชะ กำเนิดทั้ง 4 นี้ ที่เกิดขึ้นก็เพราะอาศัยธาตุธรรมเหล่านั้นผลิตขึ้น ธาตุธรรมเหล่านั้นผลิตขึ้นเหมือนอะไร ผลิตขึ้นเหมือนดินชาติ พฤษชาติ ดินชาติ ต้นหญ้า รุกชชาติ ต้นไม้.... พฤษชาติเหล่านี้ไม่มีธาตุธรรมละก็มีไม่ได้ ต้องอาศัยธาตุธรรมผลิตขึ้น ผลิตขึ้นก็เป็นสังขาร เป็นสังขารของโลกไป

มนุษย์เล่าที่ผลิตขึ้นเป็นมนุษย์นี้ เป็นหญิงเป็นชายปรากฏนี้ ก็อาศัยธาตุธรรมนั้นแหละ ธาตุธรรมนั้นแหละผลิตขึ้น ถ้าไม่มีธาตุธรรมแล้วเป็นไม่ได้ ปรากฏไม่ได้ ถ้าธาตุธรรมผลิตขึ้น เป็นอะไร ก็เป็นสังขาร เป็นปุญญาภิสังขารบ้าง อปุญญาภิสังขารบ้าง อเนญชาภิสังขารบ้าง ที่เป็นปุญญาภิสังขาร สังขารที่งดงามสวยงาม ที่ดี ที่ชอบใจ เจริญใจ ที่เป็นอปุญญาภิสังขาร สังขารที่ไม่งดงาม ที่ไม่ดี ที่ไม่ชอบใจทั้งนั้น อเนญชาภิสังขาร สังขารที่ไม่หวั่นไหว ได้แก่สังขารของอรุปรพหม ในแนวสัญญาณาลัญญาตนะ ก็เป็นอเนญชาภิสังขาร หรือได้แก่อัญญัสถ์ว เบื่อนามติตรูป ได้รูปฌาน 4 เบื่อนามติตรูป อยู่ในพรหมชั้นที่ 11 นั้น นั้นเรียกว่าเป็นอเนญชาภิสังขารเหมือนกัน เป็นสังขาร 3 ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขาร”¹

ความประมาท – ความไม่ประมาท

“ความประมาทนะ คือ เผลอไป ความไม่ประมาทนะ คือ ความไม่เผลอ ไม่เผลอละ ใจจดใจจ่อทีเดียว นั่นอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา นี้เรียกว่า ผู้ไม่ประมาท

ท่านจึงได้อุปมาไว้ ไม่ประมาท ไม่เผลอด้วยอะไร ไม่ประมาทไม่เผลอในความเสื่อมไปในข้างต้น ในปัจฉิมวจา ไม่ประมาทไม่เผลอในความเสื่อมไป นึกถึงความเสื่อมอยู่เสมอ ให้เจอความเสื่อมไว้เสมอ นึกหนักเข้าๆ แล้วใจหาย เอ๊ะ...นี่เรามาคนเดียวหรือ เอ๊ะ...นี่เราก็ตายคนเดียวซี

ปุรพชนต้นตระกูลของเราไปไหนหมดละ อ้าว...ตายหมด เราละ ก็ตายแบบเดียวกัน ตกใจละคราวนี้ ทำชั่วก็เลิกละทันที รีบทำความดีโดยกะทันหันทีเดียว เพราะไปเห็นความเสื่อมเข้า ถ้าไม่เห็นความเสื่อมละก็ กล้าหาญนัก ทำชั่วก็ได้ ตาว่าผู้หลักผู้ใหญ่ได้ตามชอบใจ ถ้าเห็นความเสื่อมเข้าแล้ว กราบผู้ใหญ่ ปลกๆ ๆ ที่เดียว เพราะเหตุอะไรละ เพราะเห็นความเสื่อมเข้า มันไม่ประมาท ถ้าว่าประมาทเข้า ก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง เพราะฉะนั้นสำคัญนักความไม่ประมาท”²

¹ จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธรรมนิยามสูตร” วันที่ 31 มกราคม 2497

² จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ปัจฉิมวจา” วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2497

วาจาไพเราะของพ่อแม่

“การพูด ไม่ใช่วาจาอันนั้นอันนี้ละนะ ตาก็ได้ ก็เป็นวาจาไพเราะเหมือนกัน จะดำไม่ให้ชั่ว ให้ทำดีเสีย พ่อดำลูก ก็ไม่ให้ทำชั่วอย่างนี้แหละ นั่นแหละเป็นวาจาไพเราะของพ่อแม่ ที่ลูกได้ฟัง เลยเล็ก ความชั่ว นั่นแหละเป็นวาจาไพเราะของพ่อแม่ ที่พ่อแม่ได้ทำเข้าแล้ว กลับตัวเป็นประพฤติดี”¹

ฐานที่ 7

“ฐานที่ 7 นี้มีศูนย์ 5 ศูนย์ ศูนย์กลาง ศูนย์ข้างหน้า ศูนย์ข้างขวา ศูนย์ข้างหลัง ศูนย์ข้างซ้าย

ศูนย์กลาง คือ อากาศธาตุ

ศูนย์ข้างหน้า ธาตุน้ำ

ศูนย์ข้างขวา ธาตุดิน

ศูนย์ข้างหลัง ธาตุไฟ

ศูนย์ข้างซ้าย ธาตุลม

เครื่องหมายใสสะอาด ตรงช่องอากาศธาตุกลางตรงนั้น เรียกว่า ศูนย์

ทำไมถึงเรียกว่าศูนย์ ตรงนั้นเวลาสัตว์ไปเกิดมาเกิดแล้วก็มาอยู่ในที่ลึบ อยู่ในกลางดวงนั้น ภายละเอียดอยู่ในกลางดวงนั้น พ่อแม่ประกอบธาตุธรรมถูกส่วนเข้าแล้ว ก็ตกศูนย์ที่เดียว พอตกศูนย์ก็ลอยขึ้นมาเหนือกลางตัว 2 นิ้วมือ (เป็นดวงกลมใส) เท่าฟองไข่แดงของไข่ไก่ ใสเป็นกระจกส่องเงาหน้า นี้มันจะเกิดละ นี้เรียกว่า ศูนย์

ศูนย์นั้นเป็นสำคัญนัก จะเกิดมาในมนุษย์โลกก็ต้องเกิดที่ศูนย์นั้น จะไปนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้น ไปเหมือนกัน จะไปสู่มรรคผลนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้นเหมือนกัน แบบเดียวกัน

จะตายจะเกิดเดินตรงกันข้าม ถ้าว่าจะเกิดก็ต้องเดินนอกออกไป ถ้าว่าจะไม่เกิดก็ต้องเดินในเข้าไป กลางเข้าไว้ หยุตเข้าไว้ ไม่คลาดเคลื่อน นี้ตายเกิดอย่างนี้ ให้รู้จักหลักอย่างนี้”²

¹จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “สังคหวัตถุ” วันที่ 24 ธันวาคม 2497

²จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน”

ถูกลีบ ถึงศูนย์

“ใจที่หยุดต้องถูกกลางนะ ถ้าไม่ถูกกลางใช้ไม่ได้ ต้องหยุดเข้าลิบ เข้าศูนย์ เข้าส่วน ถูกลีบ ถูกล้วน ถูกล้วน ถ้างหยุดกลางกายเช่นนั้นถูกลีบ พอถูกลีบเท่านั้นไม่ซ้ำจะเข้าถึงศูนย์ พอถูกลีบแล้วก็จะเข้าถึงศูนย์ทีเดียว โบราณท่านพูดกันว่า

เห็นลิบแล้วเห็นศูนย์ เป็นค้ำมูลสืบกันมา

เที่ยงแท้แน่นักหนา อนิจจาเป็นอาจิณ

จตุแล้วปฏิสนธิ ย่อมเวียนวนอยู่ทั้งสิ้น

สังขารไม่ยี่นยิน ราคีสิ้นเป็นตัวมา

นี่ลิบ - ศูนย์นี้เป็นตัวสำคัญนัก ลัทธิโลกจะเกิดในโลกได้ ต้องอาศัยเข้าลิบแล้วตกศูนย์จึงเกิดได้ ถ้าเข้าลิบไม่ตกศูนย์แล้วเกิดไม่ได้ นี่โลกกับธรรมต้องอาศัยกันอย่างนี้ ส่วนทางธรรมเล่าก็ต้องเข้าลิบ เข้าลิบแล้วก็ตกศูนย์

“ตกศูนย์” คือ “ใจหยุด” พอใจหยุดเรียกว่าเข้าลิบ เห็นเป็นดวงใสเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ผุดขึ้นที่ใจหยุดนั้น นั่นตกศูนย์แล้วเข้าลิบแล้วเห็นศูนย์แล้ว เรียกว่า “เข้าลิบแล้วเห็นศูนย์”¹

ตรัส “อนัตตา” เพื่อให้หา “อัตตา”

“เหตุใดพระองค์จึงเน้นสอนหนักไปในทาง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เมื่อใครครวญโดยสุขุมแล้ว จะมองเห็นว่า พระองค์สอนดั่งนั้นเพื่อตะล่อมให้คนที่มีความคิด ใช้วิจารณ์ปัญญาสอดส่องเห็นได้เอง เช่น

พระองค์ตรัสถึง “อนิจจัง” ก็เพื่อให้ค้นคิดหา “นิจจัง”

ตรัสถึง “ทุกขัง” ก็เพื่อให้ค้นคิดหา “สุขัง”

ตรัสถึง “อนัตตา” ก็เพื่อให้คิดหา “อัตตา”

คนที่มีปัญญาเฉลียวฉลาด ประกอบด้วยความเพียรพิจารณา ย่อมจะมองเห็นแนว พระโอวาทของพระองค์ จะเทียบให้เห็น เช่น มีคน 2 คนยืนอยู่ คนหนึ่งสูง คนหนึ่งต่ำ เรารู้จักคนสูง ใครมาถามเราว่าคนสองคนนั้นรู้จักไหม เราตอบว่าคนสูงเรารู้จัก เมื่อคนอื่นได้ยื่นคำตอบเช่นนั้น แม้ตาของเขาไม่แลเห็นคนสองคนนั้นเลย เขาย่อมจะรู้ว่าคนที่เราไม่รู้จักนั้นต่ำกว่าคนที่เรารู้จัก โดยไม่จำเป็น จะต้องพูดว่า คนต่ำเราไม่รู้จัก นี่ฉันใด อนิจจังบอกนิจจัง ทุกขังบอกสุขัง อนัตตาบอกอัตตา ฉะนั้น

¹ จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน”

อะไรเล่าเป็นนิจจัง สุขัง อัตตา

ก็คือ ธรรมกาย นี้เอง เป็นตัวนิจจัง สุขัง อัตตา”¹

โลกอยู่เย็นเป็นสุขได้เพราะทาน

“ทาน การให้นี้แหละเป็นข้อสำคัญนัก โลกจะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขได้ก็เพราะอาศัยทานการให้ ถ้าปราศจากทานการให้แล้ว โลกก็เดือดร้อน ภิภษุ สามเณรเดือดร้อนทีเดียว เพราะทานแปลว่าให้ความสุขซึ่งกันและกัน ลักษณะการให้ความสุขซึ่งกันและกันนะ จำเดิมแต่มารดาบิดาให้ความสุขแก่บุตรและธิดา บุตรและธิดาเจริญวัยวัฒนาเป็นลำดับไป เมื่อมารดาบิดาแก่ชราทูปพลภาพเกินไป บุตรและธิดาก็ต้องให้อาหารและรางวัลแก่มารดาบิดาเหมือนกัน มารดาบิดาให้แก่บุตรและธิดาไว้แล้ว บุตรธิดาเป็นหนี้บิดามารดาติดอยู่มากนัก เมื่อมารดาบิดาแก่เต็มทูปพลภาพเต็มที่ บุตรและธิดาต้องใช้นี้ ต้องให้มารดาบิดาตอบแทนการให้กันเช่นนี้แหละโลกถือกันเป็นประเพณีสืบกันมาได้”²

บุญติดทุกกาย

“วันนี้ท่านเจ้าภาพได้บริจาคทาน ถูกทักษิณขันธ์บุคคลผู้มีธรรมกายมากด้วยกัน บุญกุศลจึงยิ่งใหญ่ไพศาลไหลมาสู่สันดานของเจ้าภาพ ติดอยู่ท่ามกลางศูนย์กลางที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่อยู่ในกลางดวงนั้น กลางดวงกายมนุษย์ก็ติดกัน กลางดวงกายมนุษย์ละเอียดก็ติดกันอีกดวงหนึ่ง เป็นบุญอีกดวงหนึ่ง

กลางดวงกายทิพย์ กายทิพย์ละเอียดก็ติดกันทั้งนั้น กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียดก็ติดกัน กายอรูปพรหม กายอรูปพรหมละเอียดก็ติดกัน

กายธรรม กายธรรมละเอียดก็ติดกัน กายโสดา กายโสดาละเอียดก็ติดอีกเหมือนกัน กายสกทาคา กายสกทาคาละเอียดก็ติดกัน กายอนาคา กายอนาคาละเอียดก็ติดกัน กายพระอรหันต์ กายพระอรหันต์ละเอียดก็ติดกันอีก นับอสงไขยกายไม่ถ้วน

บุญบริจาคเพียงครั้งเดียวนี้ ติดเป็นดวงๆ ไปขนาด 1,000 วาพระนิพพาน เมื่อเจ้าภาพได้ถวายทานขาดจากใจเป็นสิทธิ์ของผู้รับ ผู้รับจะใช้อย่างไรก็ได้ เพราะเป็นสิทธิ์ของตนแล้ว ขณะใดขณะนั้น บุญญาภิสังขทา บุญไหลมาติดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ของเจ้าภาพ ไสบริสุทธิ์ปราศจากมลทินทีเดียว เหมือนสวิตซ์ไฟฟ้าดับเดียวไฟก็ติด ฉะนั้น”³

¹จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ”

²จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาคาถา” 16 มกราคม 2498

³จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาคาถา” วันที่ 9 พฤษภาคม 2497

บรรณานุกรม

- เจริญ วรธนะสิน. **รู้ตริก รู้นิก รู้คิด ธรรมกาย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คูคิด, 2540.
- ชมรมมุขิตาธรรม. **อานุภาพแห่งบุญ ฉบับที่ 9**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ Macnet, 2544.
- ประภาศรี บุญสุข. **คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด, 2544.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2543.
- พระมงคลราชมุนี. **เทศนาต่างเรื่อง**. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนการช่างวุฒิมศศึกษา, 2499.
- พระมหาวิชัย วุฑฒิสีโล. **ชีวิตประวัติพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวดึงส์)**. กรุงเทพมหานคร : นวกะอนุสรณ์, 2497.
- วารสารมงคลสาร พศอ. ปีที่ 1 เล่มที่ 1 ฉบับ 1 กันยายน 2507.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล ทีฆนิกาย สีสันฉวรรค เล่ม 11**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม 13**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล ทีฆนิกาย ปาฏิวารค เล่ม 15**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล อังคุดตรนิกาย เอกนิบาต เล่ม 32**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล อังคุดตรนิกาย ทุกนิบาต เล่ม 33**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล อังคุดตรนิกาย จตุกนิบาต เล่ม 35**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม 40**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

มหาวิทยาลัย. พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม 41.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2525.

มหาวิทยาลัย. พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม 43.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2525.

มหาวิทยาลัย. วิสุทธิมรรคแปล ภาค 1 ตอน 2. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2542.

มหาวิทยาลัย. วิสุทธิมรรคแปล ภาค 3 ตอน 1. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2542.

รัตนธรรม. หลวงพ่อวัดปากน้ำ (สด จนฺทสโร). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉัตรแก้ว, 2541.

เลียงเซียงจงเจริญ. ปฐมสมโพธิกถา. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2526.

วโรพร. ตามรอยพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
ฟองทองเอ็นเตอร์ไพร์ส, 2543.

สมเด็จพระวันรัต (ปุ่น ปุณฺณสิริ). ชีวิตประวัติพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) และ
อานุภาพธรรมกาย. สุพรรณบุรี : มนัสการพิมพ์, 2525.

สายธาร ศรัทธาธรรม. หลวงพ่อสด วัดปากน้ำ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้อยทอง, 2539

อารีพันธุ์ ตรีอนุสรณ์. คิณฑ์พระจันทร์หายไป. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, 2544.

ภาคที่ 2

ประวัติ

คุณยายอาจารย์

มหาธีตนอุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง

ผู้สืบสานวิชชาธรรมกาย

เนื้อหาภาคที่ 2

ประวัติคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้สืบสานวิชาธรรมกาย

ช่วงแรกของชีวิต

วัยเด็กของคุณยาย
ความคิดอย่างนักสร้างบารมีในวัยเด็ก
แรงบันดาลใจให้เดินสู่เส้นทางธรรม
แสวงหาธรรม
ศึกษาวิชาธรรมกาย
พบพ่อ

ชีวิตในวัดปากน้ำ

ก้าวไปสู่การทำวิชา
คุณยายทำวิชา
หนึ่งไม่มีสอง

สืบสานวิชาธรรมกาย

คำบัญชาของหลวงปู่วัดปากน้ำ
พบผู้สืบทอด
อานุภาพของคุณยาย
เคารพคำยาย
ตามหมู่คณะ
กำเนิดบ้านธรรมประสิทธิ์
วางแผนให้ศิษย์ประพาศิตพรหมจรรย์
คุณยายสร้างคน
หลวงพ่อัมมชโยบวชอุทิศชีวิต

คุณยายผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

หาที่สร้างวัด

ขุดดินก้อนแรก

หลวงพ่อตถาคตชีโววชอุทิศชีวิต

ยุคเริ่มต้นของงานเผยแผ่

คุณยายผู้มองการณ์ไกล

คุณยายสอนศิษย์

คุณยายผู้เปี่ยมด้วยความเคารพ

บูชาคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ

สร้างมหาธรรมกายเจดีย์แหล่งรวมคนดีนับล้านคน

คุณยายละสังขาร

คำสอนคุณยาย

มีเรื่องราวเป็นที่ปรากฏมากมายถึงอุปนิสัยอันน่าอัศจรรย์ของคุณยายอาจารย์มหารัตน-อุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง ไม่เพียงแต่เป็นผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย บุญสถานที่มีผู้มาทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนานับแสนนับล้าน และมีศูนย์สาขาอยู่ทั่วโลกเท่านั้น และหนึ่งในความอัศจรรย์ของท่านก็คือความสามารถในการสร้างคน ทั้งที่คุณยายไม่รู้หนังสือ อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้ แต่ท่านสามารถฝึกฝนอบรมคนได้ทุกชนชั้น ทุกระดับการศึกษา ทุกพื้นเพอุปนิสัย ไม่ว่าศิษย์ของท่านจะเป็นเช่นไร ท่านก็ส่งเสริมให้พบความสุข ความเจริญได้ ด้วยการนำธรรมะในพระพุทธศาสนามาพัฒนาชีวิต ยกระดับจิตใจ

คุณยายพูดน้อย แต่ทุกถ้อยคำนั้นล้ำค่า เป็นถ้อยคำแห่งความเมตตา และเป็นถ้อยคำของผู้ที่รู้จริง เพราะคุณยายเริ่มต้นด้วยการสอนตนเอง ฝึกฝนตนเองในทุกสิ่ง นับจากธรรมเนียมปฏิบัติอันละเอียดลึกซึ้ง ไปจนถึงสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน ท่านสามารถทำให้ทุกอย่างก้าวในชีวิตของท่าน ดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับธรรมะ ไม่ว่าท่านจะทำอะไรสิ่งนั้นเป็นไปเพื่อมรรคผลนิพพานได้ทั้งสิ้น และเมื่อฝึกฝนค้นคว้าจนแจ่มแจ้งแล้ว จึงได้นำความรู้ที่นั่นมาสั่งสอนศิษย์

คำสอนของคุณยาย ได้สร้างชีวิตที่งดงามให้บังเกิดขึ้นแล้วอย่างมากมาย นับจากพระราชา-ภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดมฺมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย พระภิกษุภิกษุสามเณร (หลวงพ่อทัตตชีโว) รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย พระเถรานุเถระ และคณะพระภิกษุ สามเณรนับพัน ที่อุทิศชีวิตเพื่อพระพุทธศาสนา ตลอดจนอุบาสิกา อุบาสิก และสาธุชนจำนวนมากที่กำลังทำหน้าที่กัลยาณมิตรอยู่ทั่วทุกมุมโลก นี่คือการอัศจรรย์ที่บังเกิดขึ้น ด้วยอุปนิสัยของคุณยายโดยแท้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาชีวประวัติ ข้อวัตรปฏิบัติ ปฏิปทา และคุณูปการของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง ที่มีต่อพระพุทธศาสนา วิชชาธรรมกาย รวมทั้งสังคม ประเทศชาติ และชาวโลก
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาคำสอนของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง และนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เป็นนักสร้างบารมีที่สมบูรณ์

ภาคที่ 2

ประวัติคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้สืบสานวิชาธรรมกาย

ท้องฟ้ามีดมิตยามราตรี

เริ่มมีแสงสว่างอ่อนเรื่อ

จากปลายขอบฟ้าด้านตะวันออก

เป็นสิ่งบอกให้รู้ว่า วันใหม่กำลังจะเริ่มต้นอีกครั้ง

หลายชีวิตเปิดเปลือกตาเมื่อแสงตะวันแจ่มจ้า

แต่ชีวิตหนึ่งเคลื่อนไหวมาก่อนอรุณจะรุ่งด้วยซ้ำ

เด็กหญิงลูกชานา

ขยันออกไปทำนา ตั้งแต่ตี 4 ทุกวัน

เด็กหญิง... ผู้มีดวงใจเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว ไม่เคยหวั่นไหวต่อสิ่งใด

เด็กหญิง... ผู้เจริญวัยขึ้นเพื่อมาเป็น

มหารัตนอุบาสิกา ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

ประวัติชีวิตของท่านบริสุทธิ์ งดงาม ควรค่าต่อการนำมาเป็นแบบอย่าง

และเทิดทูนไว้ในฐานะปูชนียบุคคลของโลกอย่างแท้จริง

ช่วงแรกของชีวิต

วัยเด็กของคุณยาย

คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “คุณยาย”) ท่านเกิดเมื่อวันขึ้น 10 ค่ำ เดือนยี่ ปีระกา พ.ศ. 2452 (ตรงกับวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2452)¹ เป็นลูกคนที่ 5 จากทั้งหมด 9 คนของพ่อพลอย แม่พัน ในครอบครัวชาวนาผู้มีฐานะปานกลางแห่งอำเภอนครไชยศรี ที่นาของพ่อและแม่มีรวมกันราว 35 ไร่ และอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก

โดยธรรมชาติของท้องถิ่นจะมีโคเป็นหย่อมๆ ในสมัยที่คุณยายยังเด็ก ท่านมักจะหาบกระเช้าข้าวไปส่งผู้ใหญ่ที่ทำงานอยู่กลางนาเสมอ แล้วไปนั่งร่วมวงกินอาหารกลางวันกันบนโคก ปล่อยให้ควายที่ถูกใช้งานมาแล้วครึ่งวันได้กินหญ้ากินน้ำของมันตามลำพัง

คุณยายมีเพื่อนมาก เพื่อนๆ ต่างก็รักคุณยายกันทุกคน ตกตอนเย็น คุณยายและเพื่อนๆ จะต้อนควายไปอาบน้ำและเอาเข้าคอกพร้อมๆ กัน

วิถีชีวิตของชาวนาหล่อหลอมให้คุณยายเป็นคนแข็งแรง เพราะต้องช่วยพ่อแม่ทำนาตลอดทั้งวัน คุณยายไม่ได้เรียนหนังสือ ดังนั้นจึงอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เพราะในสมัยนั้นนิยมให้เด็กผู้หญิงอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ให้เป็นแม่ศรีเรือน อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาภาคบังคับ คุณยายจึงต้องทำงานบ้านและทำนาไปด้วย ท่านเป็นคนขยันอย่างที่สุด ในนาของท่านจึงปราศจากวัชพืชและให้ผลผลิตสูงกว่านาของเพื่อนบ้านข้างเคียง

ความคิดอย่างนักสร้างบารมีในวัยเด็ก

ทุกวันก่อนที่ดวงอาทิตย์จะทอแสง ในราวตี 3 ใกล้เคียงตี 4 คุณยายจะตื่นขึ้นมาเพื่อออกไปลงนา และชอบมองดูดวงตะวันยามที่ค่อยๆ โผล่ขึ้นมาจากขอบฟ้า พลังความคิดคำนึงด้วยความอยากรู้ว่า

“ดวงตะวันนี่เจ้ามาจากไหนนะ ทำอย่างไรเราจะไปถึงดวงตะวันได้”

¹ พระราชภาวนาวิสุทธิ ได้กำหนดวันเกิดคุณยายให้ตรงกับวันสากล คือ วันที่ 19 มกราคม ของทุกปี เพราะวันทางจันทรคติจะเลื่อนขึ้นลง ไม่แน่นอน

แม้ว่าจะเห็นเป็นประจำอยู่ทุกวัน เช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่ความคิดของท่านไม่เหมือนใครเลย ท่านอาจหาญ คิดที่จะไปให้ถึงดวงตะวัน อยากรู้ว่ามันขึ้นมาจากตรงไหน ทำอย่างไรจึงไปถึงได้ ความคิดเช่นนี้ไม่ใช่ธรรมดา เป็นวิสัยทัศน์ที่ลึกซึ้ง ฉายแววของบัณฑิตนักปราชญ์ ของนักสร้างบารมีมาตั้งแต่เด็กทีเดียว

ความขยันขันแข็งของคุณยายนั้น เป็นที่ประจักษ์ชัดต่อสายตาของเพื่อนบ้าน ที่ทำนาในที่ติดกัน เขาพยายามที่จะแข่งความขยันกับคุณยาย โดยไปที่นาให้เช้าขึ้น แต่ไม่ว่าเขาจะไปที่นาให้เช้ายิ่งขึ้นเพียงไหน ก็ไม่เคยไปถึงก่อนคุณยายเลยสักครั้งเดียว เขาจึงรู้สึกทึ่งและยอมรับในความขยันที่ผสมผสานด้วยความมุ่งมั่นแข็งแรงแรงของคุณยาย และได้ให้สมญายกย่องท่านว่า “แข่งเหล็ก” ซึ่งมีความหมายเฉพาะสำหรับผู้ให้สมญา คือ ขยันมาก ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย มีมานะ มีความอดทนที่หาใครเสมอเหมือนได้ยากยิ่ง เมื่อขยันช่วยพ่อแม่ทำงานทุกอย่าง ฐานะทางบ้านของคุณยายจึงอยู่ในระดับที่ดีพอสมควร ไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร

แรงบันดาลใจให้เดินสู่เส้นทางธรรม

คุณยายมองเห็นชีวิตครองเรือนของพ่อแม่ที่อยู่ด้วยกัน ซึ่งมีทั้งสุขและทุกข์คลุกเคล้าปะปนกันตลอดมา เพราะพ่อเป็นคนติดเหล้า ต้องดื่มเหล้าวันละ 10 สตางค์ทุกเย็น

ยามใดที่ไม่ดื่มเหล้า พ่อจะเป็นคนใจดี แต่ถ้าดื่มเหล้าเข้าไปครั้งใด พ่อจะหาเรื่องมาถกเถียงกับแม่ทุกครั้งไป แล้วแม่ก็จะมีถ้อยคำเอาไว้สำหรับปราบพ่อโดยเฉพาะ เพราะแม่รู้ว่าหากพูดคำนี้ออกไปคราวใด พ่อก็จะหายเมาคราวนั้น

วันหนึ่ง เกิดเรื่องใหญ่และเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคุณยาย วันนั้นพ่อเมาเหล้านอนอยู่บนแคร่ใต้ถุนบ้าน บ่นพึมพำไม่ยอมเลิก แม่อยู่ข้างบนบ้านคงจะรำคาญ จึงตะโกนลงไปด้วยถ้อยคำเหน็บแนมที่ใช้ได้ผลว่า “ไอ้นกกระจอก มาอาศัยรังเขาอยู่ บ่นอะไรพึมเซียว”

โดยเหตุที่พ่อกำลังเมาอยู่บ้านของแม่ ซึ่งมีฐานะดีกว่าตน จึงเป็นปมแห่งความน้อยเนื้อต่ำใจที่แฝงเร้นอยู่ในจิตใจของพ่อ วันนั้นพ่อทนไม่ไหว เมื่อได้ยินแม่พูดเช่นนั้น จึงถามลูกๆ ว่าพ่อเป็นนกกระจอกมาอาศัยรังแม่อยู่จริงไหม แม่เขาด่าว่าอย่างนี้จริงไหม น้ำเสียงของพ่อสร้างภาวะตึงเครียดให้กับลูกๆ จึงไม่มีใครกล้าตอบนอกจากคุณยาย เพราะท่านไม่อยากให้พ่อแม่ทะเลาะกัน และไม่ได้คิดว่า คำของแม่เป็นคำด่า จึงบอกพ่อไปว่า “แม่ไม่ได้ว่าพ่ออย่างนั้นหรอก” แต่ถ้อยคำแห่งความหวังดีนั้นก็กลับเป็นผลร้ายต่อท่าน เพราะพ่อหันมาโกรธคุณยายแทน และแข่งให้หูหนวก 500 ซาดิ

คำแข่งของพ่อติดอยู่ในจิตใจของคุณยายนับแต่นั้นมา เพราะคุณยายรู้สึกว่าการให้พรของพ่อแม่ นั้นศักดิ์สิทธิ์ สามารถส่งผลดีจริงตามที่ท่านพูดได้ ฉะนั้นคำสาปแข่งก็จะต้องศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน ด้วยความกลัวจะส่งผลร้ายจริงตามที่แข่งไว้ คุณยายจึงตั้งใจว่าจะขอโทษกรรมต่อพ่อในยามที่พ่อใกล้จะละโลก

ตามธรรมเนียมที่เคยเห็นมา เพราะหากไปขอขมาในเวลาที่ยังแข็งแรงอยู่ พ่ออาจจะโกรธขึ้นมาอีกก็เป็นได้

หลังจากนั้นไม่นาน พ่อก็ล้มป่วยลง พ่อป่วยหนักหลายเดือน ถึงกับต้องป้อนข้าวกันทุกวัน ลูกๆ จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาดูแลพ่อ จนกระทั่งเช้าวันที่เป็นวาระสุดท้ายของพ่อ หลังจากที่คุณยายป้อนข้าวให้พ่อเสร็จ ท่านก็เข้าครัวไปกินข้าว แล้วพายเรือออกไปดูต้นข้าวที่กำลังออกรวงอยู่เต็มท้องนาตามปกติ

เมื่อกลับมาถึงบ้าน ท่านเห็นทุกคนกำลังร้องไห้กับการจากไปอย่างไม่มีวันกลับของพ่อ พี่น้องต่างตำหนิว่าคุณยายไปที่ไหนมา ทำไมไม่มาขอขมาพ่อ คุณยายฟังถ้อยคำเหล่านั้นด้วยใจที่สงบนิ่ง ท่านไม่ร้องไห้คร่ำครวญ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ที่จะต้องมีเกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่ยังคงกังวลเกี่ยวกับคำแช่งของพ่ออยู่ตลอดเวลา กลัวว่าจะติดตัวไปในภพเบื้องหน้า เพราะท่านกลัวบาป จึงตั้งปณิธานที่จะตามหาพ่อในลัมปราภพนับแต่วันนั้นเป็นต้นมา

แสงหาธรรม

แม้วันเวลาจะผ่านไป ความปรารถนาที่จะไปขอขมาพ่อก็ไม่เคยหายไปจากใจของคุณยายแม้แต่น้อย ท่านระลึกเสมอว่า ลักวันหนึ่งจะต้องไปหาพ่อให้ได้ ไปเพื่อขอขมาจะได้พ้นเวรพินกรรมตามที่พ่อแช่งเอาไว้ และหากทราบว่า มีสำนักอาจารย์ใดสามารถสอนให้ไปหาพ่อที่จากโลกนี้ไปแล้วได้ ท่านก็พร้อมจะละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อไปขอเป็นศิษย์ทันที

ในราวปี พ.ศ. 2470 เมื่อคุณยายอายุได้ 18 ปี มีชาวไร่ลือว่าหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ สามารถสอนคนให้เข้าถึงธรรมกายได้ และหากใครเข้าถึงธรรมกายแล้วก็สามารถไปนรก ไปสวรรค์ ไปนิพพานได้ ไปเยี่ยมพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือญาติมิตรที่ตายไปแล้วก็ได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถจับมือถือแขนกันได้ หากญาติใครตกนรกก็ช่วยให้พ้นได้ หรือถ้าหากญาติขึ้นสวรรค์ ก็เอาบุญไปเพิ่มให้ได้

เมื่อได้ยินข่าวนี้คุณยายรู้สึกดีใจมาก ท่านตั้งใจว่าจะต้องไปพบหลวงปู่วัดปากน้ำให้ได้ นับแต่นั้นมาไม่ว่าในยามที่กำลังทำนาหรือยามว่างจากภารกิจการงานท่านจะคำนึงถึงเรื่องการไปขอขมาพ่ออยู่ตลอดเวลา และรอคอยจนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร

ราวปี พ.ศ. 2478 เมื่อคุณยายอายุได้ 26 ปี ท่านได้ตัดสินใจอย่างเด็ดขาด ลาแม่และพี่น้องโดยมอบทรัพย์สมบัติ อันได้แก่ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของท่านให้กับน้องสาวและพระน้องชาย อีกทั้งแก้วแหวนเงินทองทั้งหมดของท่าน ก็ถอยยกให้พี่น้องไปจนหมดสิ้น เหลือเพียงปณิธานอันแน่วแน่ที่จะไปตามหาพ่อเท่านั้น

เมื่อไปกราบลาแทบเท้าของแม่ และบอกความตั้งใจให้แม่รับรู้ แม่ฟังแล้วก็ร้องไห้ แม้ว่าความรัก

ความเคารพและบูชาแม่ยังมีอยู่อย่างเปี่ยมล้น แต่คุณยายก็ยังยึดมั่นในมโนปณิธานในการแสวงหาธรรม น้ำตาของแม่จึงไม่อาจเหนี่ยวรั้งความตั้งใจของท่านได้

เมื่อทราบว่าจะไม่อาจเหนี่ยวรั้งคุณยายไว้ได้ แม่จึงยื่นเงินให้คุณยาย 2 บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ท่านก็รับมา ต่อจากนั้นก็เดินทางออกจากบ้านไป แม้จะไม่รู้ว่าจะต้องไปเผชิญกับอะไรบ้าง แต่ท่านก็ต้องไปหาหนทางที่จะไปพบพ่อให้ได้ พบแล้วจะได้กราบขอขมาอย่างที่ตั้งใจไว้

เมื่อมาอยู่กับญาติที่กรุงเทพฯ คุณยายสืบทราบว่าคุณนายเลี้ยวชอบไปทำบุญถวายภัตตาหารที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นประจำ ท่านจึงไปสมัครทำงานบ้านให้กับบ้านนี้ แม้ว่าครอบครัวของท่านจะมีฐานะพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้อย่างสบายๆ มีศักดิ์ศรีและเป็นที่ยอมรับของคนทั้งหมู่บ้าน แต่คุณยายกลับยอมที่จะเป็นคนทำงานบ้าน เพียงเพื่อได้โอกาสในการไปวัดปากน้ำ

ครอบครัวของคุณนายเลี้ยวเป็นตระกูลใหญ่ มีสมบัติมากมาย มีตึกแถวยาวเป็นระยะทางหลายกิโลเมตรอยู่ทั้ง 2 ฝั่งถนน และมีกิจการทำธุรกิจนำเข้าและส่งออกสินค้าอยู่กับหลายประเทศ ที่สำคัญคุณนายเลี้ยวเป็นอุปถุภักสำคัญของวัดปากน้ำได้ทำบุญเลี้ยงพระณรรมาตตลอดระยะเวลายาวนานถึง 20 ปี จึงเป็นที่รู้จักดีของหลวงปู่วัดปากน้ำ พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาทั้งวัด คุณยายเป็นคนชนบท เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯ โดยที่ไม่รู้จักใคร การที่จะเข้าไปอยู่ในวัดวาอารามจำเป็นต้องมีผู้ใหญ่ฝากฝัง ท่านจึงตัดสินใจมาอยู่กับครอบครัวนี้

โดยปกติแล้ว คุณนายเลี้ยวเป็นคนเจ้าระเบียบ รักความสะอาด ไม่ว่าจะทำอะไรต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม เมื่อคุณยายเข้าไปอยู่ในบ้านนี้ ท่านทำงานบ้านทุกอย่าง คิดว่าไปช่วยรักษาสมบัติของเขามืออยู่ไม่ให้เสื่อมสลาย แม้ท่านจะเติบโตใหญ่จากวิถีชีวิตชาวนา แต่ท่านก็สามารถจัดการดูแลทำงานบ้านทุกอย่างได้ละเอียดประณีตเป็นที่ถูกใจเจ้าของบ้าน คุณยายนั้นเป็นคนขยันขันแข็ง อดทน มีระเบียบวินัย รักความสะอาด และซื่อตรง คุณนายเลี้ยวจึงไว้วางใจมอบกุญแจห้องเก็บสมบัติไว้ให้คุณยายช่วยดูแล

ห้องเก็บสมบัตินี้เป็นเสมือนคลังของบ้าน แก้วแหวนเงินทองทั้งหมดจะถูกเก็บไว้ในกำป็น ซึ่งอยู่ในห้องนี้ ไม่มีใครสามารถเข้าไปได้แม้แต่ลูกหลาน นอกจากเจ้าของบ้านกับคุณยายที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาความสะอาดและคอยรักษาสมบัติเหล่านั้นเท่านั้น

ด้วยความรับผิดชอบของคุณยาย เจ้าของบ้านจึงมั่นใจว่าหากมีท่านอยู่ เขาสามารถไปไหนมาไหนได้โดยไม่ต้องห่วงกังวล เพราะคุณยายทำหน้าที่ของท่านได้อย่างสมบูรณ์ เจ้าของบ้านจึงทั้งรักและไว้วางใจ

ศึกษาวิชาธรรมกาย

โดยปกติแล้ว คุณนายเลียบจะเชิญคุณยายทองสุก ลำแดงบั้น คิษย์ของหลวงปู่วัดปากน้ำที่ปฏิบัติธรรมได้ผลดีจนหลวงปู่ไว้วางใจส่งออกไปเผยแผ่ธรรมะที่บ้านคุณนายเลียบเป็นประจำ เมื่อคุณยายเห็นคุณยายทองสุกมาก็ดีใจ เพราะท่านรู้ว่าคุณยายทองสุกสามารถสอนธรรมะได้ คุณยายรู้สึกอยากเข้าใกล้ อยากฟังธรรม อยากปฏิบัติตาม แต่ด้วยความคิดที่ว่าเวลานี้ท่านอยู่ในฐานะที่อาศัยเขาอยู่ การที่จะไปนั่งปฏิบัติธรรมกับเจ้าของบ้านนั้นไม่เป็นการสมควร คุณยายจึงหาโอกาสเข้าไปคอยดูแลคุณยายทองสุก เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนธรรมปฏิบัติบ้าง

ด้วยเหตุนี้คุณยายจึงต้องเหน็ดเหนื่อยมากขึ้น เพราะต้องเอาเวลามาคอยดูแลเอาใจใส่คุณยายทองสุก นอกเหนือจากงานบ้านที่ต้องทำอยู่เดิม เริ่มตั้งแต่นำเสื้อผ้าของคุณยายทองสุกไปซักตาก พับ และรีดให้ได้อย่างประณีตเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ยังดูแลปูที่หลับที่นอนให้ได้อย่างดีเยี่ยม สวยงาม หรือแม้แต่มุ้งก็สะอาด มีกลิ่นหอม ตลอดจนการจัดเตรียมเรื่องอาหารการกินจิปาถะ ทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้เพียงเพื่อให้คุณยายทองสุกเมตตาสอนธรรมปฏิบัติให้ได้อย่างเดียวเท่านั้น

ด้วยความทุ่มเทของคุณยาย ทำให้คุณยายทองสุกให้ความเมตตาเอ็นดูคุณยายมาก จนกระทั่งวันหนึ่งท่านถามคุณยายว่า “จะเรียนธรรมะบ้างไหมล่ะ” เมื่อได้ฟังดังนี้ คุณยายก็รู้สึกดีใจเป็นที่ยิ่ง รีบตอบว่า “อยากเรียนจริงเลย แต่ว่าขึ้นไปเรียนด้วยไม่ได้ กลัวเจ้าของบ้านจะไม่อนุญาต” คุณยายทองสุกจึงขออนุญาตเจ้าของบ้านให้คุณยายขึ้นไปนั่งสมาธิด้วย และสอนธรรมปฏิบัติ โดยแนะนำให้วางใจไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ 7 แล้วภาวนาสัมมา อะระหัง

ดังนั้น วันหนึ่งๆ ในระหว่างนั้น คุณยายจะรีบทำงานบ้านให้เสร็จอย่างรวดเร็ว เพื่อหาโอกาสนั่งสมาธิตามลำพัง เพราะหากงานบ้านเสร็จเร็วเพียงใด ท่านก็จะมีเวลานั่งสมาธิมากขึ้นเพียงนั้น

แต่ชีวิตที่ต้องทำงานบ้านนั้นยากที่จะหาเวลาว่างเป็นของตนเอง เพราะแม้จะเสร็จงานอย่างหนึ่งแล้ว เจ้าของบ้านก็ยังให้ไปทำงานอื่นต่อไปอีกได้ตลอดเวลา เมื่อเป็นเช่นนี้ งานของคุณยายจึงหนักมาก เพราะอยากได้โอกาสศึกษาธรรมะที่วัดปากน้ำ เพราะอยากจะไปปฏิบัติธรรมกับเจ้าของบ้านเวลาคุณยายทองสุกมาแล้วก็หนักเพราะว่าต้องบริหารเวลา เพื่อให้ได้โอกาสว่างในการปฏิบัติธรรมส่วนตัวโดยไม่เสียงาน แต่ถึงกระนั้นท่านไม่เคยปริปากพร่ำบ่น

การเรียนธรรมปฏิบัติที่บ้านคุณนายเลียบ จะเรียนกันบนดาดฟ้า เพราะว่าอากาศเย็นสบาย หลังจากทำงานเสร็จในแต่ละวันแล้ว แม้จะตึกตื้น คุณยายก็จะขึ้นมานั่งสมาธิบนดาดฟ้านี้เพียงลำพังเสมอ ท่านพยายามทำความเพียรเรื่อยไป เริ่มตั้งแต่ตอนแรกๆ ก็คิดฟุ้งมาก จนกระทั่งฟุ้งน้อย จากฟุ้งน้อยจนถึงไม่ฟุ้งเลย และจากไม่ฟุ้งเลยมาถึงขั้นรู้สึกโล่ง โปร่ง เบา สบาย แล้วในที่สุดก็เห็นจุดสว่างเล็กๆ เหมือนดวงดาวในอากาศเกิดขึ้นภายใน ท่านทำใจหยุดในหยุด นิ่งในนิ่ง ดิ่งเข้ากลางของกลางเข้าไปเรื่อยๆ ในที่สุด ท่านก็สัมปรารภณา เข้าถึงธรรมกายบนดาดฟ้านั่นเอง

พบพ่อ

เมื่อคุณยายเข้าถึงธรรมกายแล้ว ท่านก็ยังพากเพียรปฏิบัติต่อไปอีก จนใจนิ่งสนิทและสว่างมาก ท่านเล่าประสบการณ์นี้ให้คุณยายทองสุกฟัง พร้อมกับปรารภเรื่องพ่อว่า **“พี่ พี่ ฉันทอยากไปหาพ่อจังเลย ไม่รู้ว่าพ่อตายแล้วไปอยู่ที่ไหน”**

คุณยายทองสุกบอกว่า “มันก็จะไปยากอะไรล่ะ” และได้แนะนำคุณยายให้ไปหาพ่อด้วย วิชชาธรรมกาย พ่อคุณยายทองสุกแนะนำเท่านั้น คุณยายก็ถอดกายออกไป เหมือนหลุดไปทั้งตัว เป็นพระธรรมกายที่ใสละเอียดย ในเวลานั้นคุณยายไม่ได้คิดไว้เลยว่า พ่อจะไปเกิดที่ไหน ใจของท่านเป็น กลางๆ สุดแต่ธรรมกายภายในจะนำไป เมื่อธรรมกายนำไปถึงนรกเท่านั้น โฟนรกก็ดับ เครื่องทรมาน ลัทธิวนรกทั้งหมดหยุดทำงานชั่วคราว ณ ที่นั้น คุณยายมองเห็นลัทธิวนรกต่างๆ ที่กำลังได้รับความทุกข์ทรมาน มีทั้งตัวเป็นคนหัวเป็นสัตว์ และตัวเป็นสัตว์หัวเป็นคน สุดแต่เวรกรรมที่ได้ทำไว้ในอดีต ลัทธิวนรกแต่ละ ประเภทก็มีเครื่องทรมานแตกต่างกัน

คุณยายตรวจดูด้วยญาณทัสสนะของธรรมกาย ท่านมองเห็นพ่อ ซึ่งฝ่ายผมไม่มีเสื้อผ้า รวมทั้ง ไม่มีเรียวแรง พ่อต้องรับผลกระทบด้วยการตีมน้ำทองแดงที่ร้อนแรงจนกระทั่งตาย ตายแล้วก็เกิดมารับ การทรมานอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า เมื่อได้พบธรรมกายของคุณยาย พ่อก็ยกมือไหว้ แต่เพราะความไม่มีแรง มือนั้นจึงกลับตกลงไปดังเดิม คุณยายสงสารพ่อไม่อยากจะตกอยู่ในนรกอีกต่อไป ท่านจึงอาศัยพระ- ธรรมกายแนะนำให้พ่ออาราธนาศีล 5 พร้อมกับให้นึกถึงบุญกุศลที่เคยทำเอาไว้ในสมัยที่เป็นมนุษย์

หลังจากรับศีลแล้ว พระธรรมกายก็พาพ่อขึ้นไปในสวรรค์ คุณยายมองเห็นพ่อเปลี่ยนจากสภาพ ที่ทนทุกข์ทรมาน ผิวพรรณที่ซุบซิดก็กลับเป็นผ่องใส มีเสื้อผ้าชุดใหม่อันเป็นที่พิมายาสวมกาย

วิมานของพ่อดูหอมช่อกว่าวิมานของเทวดาอื่นทั้งหมด เพราะเมื่อครั้งที่พ่อยังเป็นมนุษย์อยู่นั้น เป็นมนุษย์ประเภทบุญก็ทำ กรรมก็สร้าง วัดก็เข้า เหล้าก็กิน เพราะฉะนั้นด้วยผลบุญที่ทำจึงทำให้มี วิมานคอยอยู่ แต่เพราะทำด้วยจิตที่ไม่ค่อยบริสุทธิ์นัก วิมานจึงมัวหมอง แม้ในเวลาทำบุญก็ทำไปตามกำลัง ไม่ได้ทำเต็มกำลัง วิมานของพ่อจึงไม่ใหญ่โตเหมือนคนอื่น และเพราะการที่พ่อตีแม่ กรรมนั้นได้ส่งผล ให้พ่อไปตกในนรก เมื่อคุณยายช่วยให้พ่อพ้นจากนรกขึ้นไปอยู่บนวิมานได้ คุณยายทองสุกจึงแนะนำให้เอา บุญที่เข้าถึงธรรมกายช่วยปรับปรุงวิมานให้ใหญ่โตขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นกายของพ่อได้เปลี่ยนเป็นกายเทพบุตร ที่มีเครื่องประดับ และมีบริวารสมบัติมากมาย

หลังจากนั้นคุณยายก็สอนพ่อให้ภาวนา **“สัมมา อะระหัง”** และกำชับว่า หากพ่อลืมภาวนาเมื่อใด ก็จะหล่นลงไปอีก พ่อรับปากอย่างแข็งขัน เนื่องจากไม่อยากจะตกไปในนรก ไปรับความทุกข์ทรมานจากการ โดนกรอกน้ำทองแดงที่กำลังเดือดพล่านอีกต่อไปเพราะพ่อได้รับรู้ความเจ็บปวดทั้งหมดแล้วว่าเมื่อน้ำทองแดง เข้าไปในปากแล้ว ก็จะเผาไหม้เนื้อตัวให้ละลายไปทันที แล้วกลับฟื้นขึ้นมาใหม่อีก เพื่อชดใช้กรรมต่อ และ จะต้องเป็นเช่นนี้ตลอดเวลายาวนาน ได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส จนกว่าจะหมดกรรม

คุณยายมีโอกาสขอโหสิกรรมกับพ่อในคราวนั้น พ่อของท่านซึ่งเป็นเทพบุตรไปแล้วก็ประนมมือไหว้พระธรรมกายให้โหสิกรรมกับคุณยายทุกประการ พ่อบอกกับคุณยายว่า “ที่พูดไปนั้นพูดด้วยความโมโห แต่ไม่มีเจตนาจะให้ลูกหุหนวกอย่างนั้น แต่ถ้าลูกติดค้างอยู่ในใจ ไม่สบายใจ พ่อก็ให้อภัยโหสิกรรม”

ชีวิตในวัดปากน้ำ

เมื่อคุณยายปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงธรรมกาย และไปช่วยพ่อให้พ้นจากนรกได้สำเร็จแล้ว ความรู้สึกเข้มแข็งเบิกบานก็ท่วมท้นอยู่เต็มหัวใจ ไม่มีความปรารถนาอะไรอีกทั้งสิ้น ท่านกล่าวว่า “การเข้าถึงธรรมกายนั้นเป็นสุขอย่างยิ่ง สุขที่ไม่อาจหาสิ่งใดมาทดแทนได้ในโลก เป็นความสุขที่ไม่มีประมาณเป็นสุขล้วนๆ เป็นความรู้สึกที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเลยในชีวิต แม้ใครจะเอาทองคำกองท่วมหัวมาแลกก็ไม่ยอม”

ด้วยเหตุนี้คุณยายจึงคิดว่า จะต้องทำงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เจ้าของบ้านเห็นใจ จะได้ขอโอกาสไปปฏิบัติธรรมที่วัดปากน้ำสัก 1 เดือน วันหนึ่งโอกาสเหมาะ หลังจากคุณยายได้นัดแนะกับคุณยายทองสุกไว้แล้ว ท่านเข้าไปขออนุญาตเจ้าของบ้านไปปฏิบัติธรรมที่วัดปากน้ำ เจ้าของบ้านก็เต็มใจอนุญาต แต่ได้กำชับว่าเมื่อครบหนึ่งเดือนแล้วให้กลับมา คุณยายฟังแล้วท่านก็นิ่ง ไม่ได้ตอบว่าอะไร เจ้าของบ้านจึงเข้าใจเอาเองว่า เมื่อครบกำหนดแล้วคุณยายจะกลับมา

คืนนั้นคุณยายนอนหลับและฝันไปว่า ตัวท่านเองยืนอยู่บนฝั่งแม่น้ำใหญ่ มีเรือลำหนึ่งพาท่านข้ามแม่น้ำไปยังอีกฝั่งหนึ่ง ซึ่งมีต้นโพธิ์ใหญ่มาก มีใบดก ร่มครึ้ม ทั้งใหญ่ทั้งสวยงาม ให้ร่มเงาร่มรื่น หลังจากขึ้นฝั่งได้ท่านก็เข้าไปนั่งใต้ต้นโพธิ์ ด้วยความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง แล้วก็รู้สึกตัวตื่นขึ้น

คุณยายทองสุกพาคุณยายไปวัดปากน้ำเป็นครั้งแรก ในเวลาบ่ายของวันพฤหัสบดี ราวปี พ.ศ. 2481 ขณะนั้นหลวงปู่วัดปากน้ำกำลังลงสอนธรรมปฏิบัติอยู่บนศาลาซึ่งอยู่ใกล้กับโรงครัวของวัด¹ เมื่อคุณยายทองสุกแนะนำคุณยายกับหลวงปู่วัดปากน้ำ หลวงปู่ท่านก็เงยหน้าขึ้นมามองคุณยาย ท่านนั่งอยู่ครู่หนึ่งก็ทักขึ้นมาด้วยถ้อยคำซึ่งยากต่อการเข้าใจสำหรับคุณยายในขณะนั้นว่า “มีงมันมาซ้ำไป” แล้วท่านก็ส่งคุณยายเข้าโรงงานทำวิชาในวันนั้นเลย

โดยปกติการที่จะเข้าโรงงานทำวิชาในสมัยนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายนัก จะต้องผ่านด่าน คือการทดสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องถึงธรรมกายรุ่นพี่ ซึ่งจะตั้งคำถามที่คนธรรมดาตอบไม่ได้ มีแต่ผู้ที่เข้าถึงธรรมกาย

¹ หลวงปู่วัดปากน้ำ ท่านจะสอนธรรมปฏิบัติให้กับสาธุชนทั่วไปทุกวันพฤหัสบดีในช่วงบ่าย หากมีสอนในวันอื่นๆ ถือว่าเป็นโอกาสพิเศษ

เท่านั้นจึงจะตอบได้ ถ้าสามารถตอบคำถามได้ จึงจะเข้าโรงงานทำวิชาได้ แต่สำหรับคุณยายแล้ว ท่านไม่ได้ผ่านขั้นตอนนี้เลย หลวงปู่วัดปากน้ำท่านสั่งให้เข้าไปทำวิชาได้ทันที

นอกจากการเข้าโรงงานทำวิชาจะยากแล้ว การมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่เช่นนี้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย ไม่เพียงแต่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ใหม่ ยังจะต้องปรับให้เข้ากับบุคคลรอบข้างอีกด้วย

เมื่อเข้าไปอยู่ในวัดปากน้ำนั้น เนื่องจากคุณยายเป็นคนใหม่ ไม่รู้จักใคร สิ่งของเครื่องใช้ที่ได้รับจึงล้วนแต่เป็นของเก่าๆ ที่เขาเก็บทิ้งไว้โดยไม่มีใครดูแล ไม่ว่าจะเป็เตียง ตั่ง มุ้ง หรือสิ่งของต่างๆ มุ้งที่ได้รับก็เป็นมุ้งที่ขาดและเก่า เก็บไว้นานๆ โดยไม่ได้ดูแล มีกลิ่นเหม็น ท่านก็เอามาซักจนสะอาด แล้วปะเย็บอย่างดี

เตียงที่ได้รับก็เป็นเตียงขาหัก อยู่ในสภาพที่พัง มีกลิ่นเหม็น และมีตัวเรือด ทั้งสกปรกและอัปชั้น คุณยายท่านได้เตียงอย่างนั้น ก็ไม่รู้รู้สึกเสียใจ เพราะคิดว่าจะอาศัยเตียงนั้นนอนพักผอน เมื่อสดชื่นแล้วจะได้เอากำลั้่งนั้นมาประพฤติปฏิบัติธรรมต่อไป

เมื่อได้เตียงมา ก็จัดการซ่อมแซมเตียงนั้นให้นอนได้ แม้ว่าท่านจะไม่มีความรู้ในเรื่องนี้เลย แต่ท่านก็ต้องจัดการซ่อมแซมทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตนเอง จากนั้นก็ปิดกวาดเช็ดถูให้ดูใหม่เอี่ยม ถึงกระนั้นตัวเรือดที่ซ่อนเร้นหลบอยู่ตามซอก ก็ยังหลงเหลืออยู่บ้าง ตกกลางคืน ขณะที่ท่านกำลังหลับ ตัวเรือดก็ออกมากัดท่านจึงนอนหลับๆ ตื่นๆ อย่างนั้นทั้งคืน ท่านหากระโถนเล็กๆ มาใบหนึ่ง ลักษณะเหมือนถ้วยแก้ว ขนาดเท่ามือกำรอบ มาไว้ที่หัวนอน เอาผ้าขาวรองก้นกระโถนแล้วเอากระดาษขาวปิดไว้ เมื่อตัวเรือดมาดูดเลือด ท่านก็จับตัวเรือดใส่ไว้ในกระโถนนั้น แล้วเอากระดาษปิดไว้ พอถึงตอนเช้าก็เอาไปปล่อย ท่านเก็บจนกระทั่งตัวเรือดหมดสิ้นไป เตียงนอนของท่านจึงสะอาดมาก

ด้วยเหตุนี้ สมาชิกที่อยู่วัดมาก่อนจึงชอบมาดูเตียงของท่านที่แม้จะไม่สวยงาม แต่ความสะอาดกลับเป็นที่ขุมนุ่ของสมาชิกที่อยู่ด้วยกัน ที่ชอบมาจับมาลูบคลำเตียงของท่าน

สำหรับเรื่องอาหาร คนเก่าๆ ที่อยู่มาก่อน ก็ไม่ยอมให้คุณยายไปร่วมวงด้วย เพราะท่านมีรูปร่างผอม ผมยาว ตาลิก เนื้อตัวสะพรังไปด้วยเส้นเอ็น ใครเห็นก็ต้องคิดว่าท่านเป็นโรค กลัวจะติดเชื้อโรคจากท่าน ดังนั้นเวลาเขาเอาอาหารให้ เขาก็ตักใส่จานสังกะสีแล้วเลือกใส่ให้เหมือนไม่เต็มใจ คุณยายต้องพบกับสภาพเช่นนี้ทุกวัน

คนเราหากถูกใครแสดงความรังเกียจเช่นนี้ทุกวัน คงยากที่จะทนอยู่ต่อไปได้ แต่วิสัยของคนมีบุญนั้นสอนตัวเองได้ คุณยายคิดว่าท่านมาอยู่ที่นี่เพื่อปฏิบัติธรรม อาหารมื้อนี้หรือทุกมื้อเป็นของหลวงปู่วัดปากน้ำ ที่ได้มาจากบุญของผู้ที่มีศรัทธา เพราะหลวงปู่วัดปากน้ำเป็นเนื้อนาบุญ คนอยากได้บุญก็มาทำบุญกับท่าน ท่านก็เผื่อแผ่มาถึงคุณยาย และลูกศิษย์ทุกๆ คน

คุณยายท่านเป็นคนใจใสบริสุทธิ์ มองโลกในแง่ดี ท่านคิดว่าเป็นธรรมดาอยู่เองที่คนจัดอาหาร

จะต้องเหนื่อยมากเป็นพิเศษ เพราะต้องอยู่หน้าเตาไฟ ต้องตื่นแต่ตีหกแต่ตื่นไปหาซื้ออาหารมา นอกจากการปรุงอาหารอยู่หน้าเตาไฟจะร้อนแล้ว ยังต้องเหน็ดเหนื่อยจัดแจกอาหารอีก ดังนั้นไม่ว่าเขาจะให้อาหารด้วยกิริยาอาการอย่างไรก็ตาม หน้าทีของท่านคือรับประทานอาหารของหลวงปู่วัดปากน้ำ เพื่อให้มีแรงปฏิบัติธรรม และเพื่อศึกษาวิชาธรรมกายเท่านั้น

ส่วนการที่ใครมองว่าคุณยายเป็นโรคนี้ ท่านก็คิดว่าดีเหมือนกัน เพราะจะได้ปลีกตัวมาอยู่ตามลำพัง รับประทานอาหารคนเดียวจะอึดเวลาไหนก็ได้ ไม่ต้องเกรงใจใคร ขณะที่รับประทานก็มีเวลาสำหรับตรีกธรรมะไปด้วย เสร็จแล้วก็ไปล้างจาน ล้างจานไปด้วยขณะเดียวกันก็ล้างใจไปด้วย สะอาดทั้งจานสะอาดทั้งใจ

คุณยายท่านมีความแน่วแน่เด็ดเดี่ยวในการศึกษาวิชาธรรมกายเพียงอย่างเดียว ไม่เคยรู้สึกหวั่นไหวต่อเรื่องไร้สาระ ให้เป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาธรรมะของท่านเลย

ก้าวไปสู่การทำวิชา

คุณยายเป็นคนใหม่ที่ก้าวเข้ามาสู่การทำวิชา แต่ท่านไม่ประมาท ตรีกธรรมะตลอดทุกอิริยาบถ ไม่คิดถึงเรื่องใดทั้งสิ้น ผึกหยุดในหยุด นิ่งในนิ่ง เข้าไปเรื่อยๆ ทั้งวันทั้งคืน ด้วยความวิริยะอุตสาหะ เพื่อจะได้รู้เห็นวิชาเหมือนผู้ที่มาก่อน หลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะได้ใช้งานได้อย่างทันใจ เมื่อฝึกมากขึ้นความละเอียดก็เพิ่มขึ้นไปตามลำดับจนละเอียดกว่าเดิมที่เคยเป็นมาก่อน และสว่างยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวันมาร้อยเรียงกันเต็มท้องฟ้า

ต่อมาหลวงปู่วัดปากน้ำท่านมักจะถามคำถาม ซึ่งคุณยายไม่เคยคิดมาก่อน วันแรกที่ท่านเจอข้อสอบของหลวงปู่วัดปากน้ำ คำถามแรกก็คือ

“ลูกจันทร์ เมื่อกี้หลวงพ่อเดินผ่านโบสถ์มา เห็นนมมันไปเกาะบนหลังคา มันเหลียวมาดูข้างหลัง แล้วมันก็หันไปดูข้างหน้า มันทำอย่างนั้นทำไม”

เมื่อฟังคำถามแล้ว คุณยายท่านก็หยุดนิ่งอย่างเบาสบาย หยุดในหยุด ดิ่งเข้ากลางไป พอหยุดถูกส่วนก็เห็นเป็นเรื่องเป็นราว ทั้งรู้ทั้งเห็น แล้วตอบว่า

“นมมันก็หันไปดูทางที่มันมา จะได้จำทางได้ แล้วมันก็มองไปข้างหน้า ดูที่หมายที่มันจะไปหากินเจ้าค่ะ”

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านก็ว่า “เออ มันต้องอย่างนี้ซิ”

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะค่อยๆ ถามจากง่ายไปหายาก พอวันรุ่งขึ้นท่านก็ถามอีก “ลูกจันทร์

หลวงพ่อกออกมาจากหอดฉัน เห็นคนพิการ ขามันเป๋ เอ็งลองไปดูซิว่ากายละเอียดของมันเป๋ด้วยหรือเปล่า” คุณยายท่านก็หาคำตอบมาจนได้

เวลาหลวงปู่ท่านถาม ถ้าใครตอบถูก ท่านก็จะบอกว่า “เออ มันต้องอย่างนี้ซิ” ถ้าไม่ถูก ท่านจะนิ่งๆ เฉยๆ ถามอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเรื่องยากขึ้นๆ เช่น ถามถึงแขกพาหุรัด ถึงความเชื่อถืออะไรต่างๆ ซึ่งคุณยายไม่เคยรู้เรื่องมาก่อน แต่ด้วยญาณทัสสนะที่แม่นยำ ทำให้ท่านตอบถูกทั้งหมด นอกจากนี้หลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะคอยซักถามคุณยายเสมอว่า “เวลาออกไปที่หอดฉันนะ เอ็งอยู่ตรงกลางหรือเปล่า” ทำให้คุณยายต้องเอาใจไว้ตรงกลางกายตลอด ไม่ให้เคล็ดเคลื่อนทั้งกลางวัน กลางคืน เมื่อเป็นอย่างนี้ ความรู้ก็ลึกลงซึ่งเข้าไปเรื่อยๆ จนในที่สุดท่านได้มานั่งบนเตียงขาดรู้

เตียงขาดรู้¹ นี้ มีลักษณะคล้ายธรรมาสันสำหรับพระนั่งเทศน์ ขนาดพอดีตัว มีไว้ให้เป็นเกียรติสำหรับผู้ที่มีธรรมะดีเด่น เวลาคุณยายนั่งสมาธิในตอนกลางคืน จะต้องกางมุ้งครอบไว้อีกทีหนึ่ง เนื่องจากเตียงนี้มีขนาดเล็ก จึงเป็นเหตุให้คุณยายต้องนั่งตัวตรง นิ่งอยู่ตลอดเวลา เพราะถ้าเผลอทำตัวเอียงไปทางใดทางหนึ่งแม้เพียงนิดเดียว จะถูกยุ้งกัณฑ์ที่ ท่านนั่งสมาธิของท่านจึงมั่นคง สง่างามที่สุด

ส่วนคำว่า “ขาดรู้” คือ การทำให้หยุดนิ่งสนิทสมบุรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ จนกระทั่งหลุดจากกายหยาบเข้าไปสู่กายธรรมที่ละเอียดขึ้นไปเรื่อยๆ ทั้งการรับรู้ภายนอก เข้าไปรับรู้ภายใน เมื่อครบกำหนดเวลาแล้วจึงถอนการขาดรู้ ทำให้จิตบริสุทธิ์มาก มีพลังมาก ความรู้กว้างขวางมาก และมีญาณทัสสนะแม่นยำมาก จนกระทั่งความรู้แตกฉาน ทำให้เข้าใจเรื่องราวของโลกและชีวิตเพิ่มมากขึ้นไปตามลำดับ คุณยายท่านเอาจริงเอาจังจนกระทั่งขยับจากผู้ที่ไม่รู้อะไร มาเป็นผู้รู้อยู่แถวหน้าได้รับความไว้วางใจจากหลวงปู่วัดปากน้ำ ให้เป็นหัวหน้าเวรขาดรู้ ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติยิ่งสำหรับผู้ศึกษาวิชาธรรมกายที่ฝึกฝนตนเองมาอย่างดีแล้ว

ครั้งแล้ว วันเวลาที่ไม่มีพึงปรารถนาก็มาถึง หลังจากที่อยู่วัดปากน้ำครบ 1 เดือน ถึงกำหนดที่คุณยายจะต้องกลับไปหาคุณนายเลี้ยง แต่เมื่อผ่านมาถึงเพียงนี้ท่านก็ตั้งใจว่าจะไม่กลับไปอีก เพราะปรารถนาจะศึกษาธรรมะที่ละเอียดยิ่งขึ้น จึงได้ปรึกษากับคุณยายทองสุกว่า “พี่ พี่สุก ฉันไม่กลับแล้วนะ”

“กูก็ไม่กลับไวย อีกำ¹ เราบวชกันดีกว่า” คุณยายทองสุกชวนคุณยายบวชชี

“แล้วเราจะบวชกันอย่างไรละ” คุณยายถาม

“เช่าผ้าเขาบวชกันดีกว่า” คุณยายทองสุกออกความเห็น เพราะในสมัยนั้นการจะหาซื้อผ้าสักผืน เป็นเรื่องลำบาก จึงต้องใช้วิธีเช่าเขามา เมื่อตัดลินใจดังนั้นแล้วทั้งสองจึงพากันโกนศีรษะบวชกันในคืนนั้น ซึ่งหลวงปู่วัดปากน้ำท่านก็ดีใจ

¹ คุณยายทองสุกมักจะเรียกคุณยายว่า “อีกำ” ด้วยความเอ็นดู เนื่องจากคุณยายเป็นผู้มีรูปร่างผอม

วันรุ่งขึ้น เมื่อคุณนายเลียบจะมารับกลับ ก็เห็นแม่ซีทั้งสองนั่งอยู่ตรงหน้าหลวงปู่วัดปากน้ำ ซึ่งนอกจากผมยาวจะหายไปจากศีรษะหมดสิ้นแล้ว หน้าตาผิวพรรณยังนวลสดชื่นด้วยธรรมรังสีของพระธรรมกายอีกด้วย

เวลานั้น คุณนายเลียบยังไม่กล้าพูดสิ่งใด ทั้งนี้เพราะเกรงใจหลวงปู่วัดปากน้ำ จึงได้แต่มองหน้ากัน หลังจากที่หลวงปู่ท่านลุกออกไปแล้ว คุณนายเลียบก็ถามคุณยายด้วยความไม่เข้าใจว่า

“ไหนว่าจะกลับ ทำไมบวชล่ะ” คุณยายท่านไม่ตอบสิ่งใดเลย ได้แต่นั่งฟังด้วยอาการสงบนิ่ง อันเป็นอริยาสัยปกติของท่าน

ความผูกพันที่คุณนายเลียบมีต่อคุณยายนั้นมากมาย ดังจะเห็นได้จากเมื่อ 20 ปีต่อมา ขณะนั้นคุณนายเลียบอายุ 85 ปี ท่านมาหาคุณยาย แล้วพูดด้วยถ้อยคำเดิมว่า “แม่จันทร์นะแม่จันทร์ บอกว่ามาแล้วจะกลับ แล้วก็ไม่ได้กลับ” แม้ในวันที่ใกล้จะละโลก คุณนายเลียบให้คนมาเชิญคุณยายไปที่บ้าน เพื่อที่จะทำบุญกับคุณยาย แต่พอเจอหน้ากันเท่านั้น คุณนายเลียบก็ใช้คำเดิมอีก “แม่จันทร์นะแม่จันทร์ บอกว่ามาแล้วจะกลับ แล้วก็ไม่ได้กลับ” แล้วก็มอบเงินเพื่อทำบุญกับคุณยายผู้มีธรรมะในตัวเอง

สำหรับคุณยายเอง ท่านไม่ได้คิดที่จะไปเป็นคนที่บ้านใครตลอดชาติ ที่ยอมตนในตอนแรกก็เพื่อจะศึกษาวิชาธรรมกาย แม้ว่าจะลำบากเพียงใดก็อดทน ไม่ได้คิดจะมาแสวงหาอาชีพอย่างนี้ ท่านจึงไม่กลับไปที่บ้านคุณนายเลียบอีก อยู่ศึกษาวิชาธรรมกายกับหลวงปู่วัดปากน้ำนับแต่นั้นมา

คุณยายทำวิชา

สถานที่ศึกษาวิชาธรรมกายชั้นสูงนั้นเรียกว่า “**โรงงานทำวิชา**” เป็นกุฏิหลังใหญ่ มีเพิงออกไป 2 ข้าง ตรงกลางกุฏิมีผนังกันแบ่งเป็น 2 ห้อง แยกพระกับแม่ซีไว้คนละส่วน เพื่อที่จะได้มองไม่เห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นพระกับแม่ซีจึงไม่รู้จักกันเลย ส่วนหลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะนั่งอยู่กับพระซึ่งในเวลานั้นมีประมาณ 30 รูป สำหรับแม่ซีและอุบาสิกาที่ถือศีล 8 แต่ยังไม่ได้บวชก็มีประมาณ 30 คนเช่นกัน ที่ผนังกันนี้ถูกเจาะเป็นช่องเล็กๆ ไว้สำหรับหลวงปู่วัดปากน้ำท่านสั่งงาน ซึ่งสามารถมองเห็นได้แต่หน้าท่านแต่ไม่เห็นตัว

การทำวิชาสมัยนั้น ในยามปกติ จะทำกันผลัดละ 4 ชั่วโมง ต่อเนื่องกันไปไม่มีหยุดเลย ส่วนในยามสงครามโลก จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 ผลัด ผลัดละ 6 ชั่วโมง กลางวัน 6 ชั่วโมง กลางคืน 6 ชั่วโมง ผลัดแรกหรือกะที่ 1 จะเริ่มเข้าที่นั่นสมาธิตั้งแต่ 6 โมงเย็นถึงเที่ยงคืน ส่วนกะที่ 2 เริ่มตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 6 โมงเช้า ส่วนในตอนกลางวัน กะที่ 1 จะอยู่ถึงครึ่งวันเช้า แล้วกะที่ 2 จะมาต่อถึง 6 โมงเย็น เป็นอย่างนี้ตลอดทั้งวันทั้งคืน 24 ชั่วโมง

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านคัดเลือกให้คุณยายเป็นหัวหน้าเวรตึก เพราะเห็นว่าคุณยายมีความตั้งใจจริง

ในการศึกษาวิชาธรรมกาย มีญาณทัสสนะแม่นยำ มีความรับผิดชอบสูง และอีกประการหนึ่งก็คือ คุณยายเป็นคนแข็งแรง

มีข้อนำสังเกตบางประการที่ทำให้ท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า สิ่งนั้นก็คือการเอาจริง และทำมากกว่าคนอื่น แม้ว่าคุณยายจะนั่งสมาธิเหมือนกับคนอื่น แต่เวลานั่งท่านไม่ขยับเลย นั่งแบบ ตั้งชีวิต จนขาดการรับรู้ทางกายไปรับรู้เอาวิชาข้างใน เมื่อครบ 6 ชั่วโมงจะออกเวอร์ คนที่นั่งมาด้วยกัน ลุกออกไปแล้ว แต่คุณยายท่านยังไม่ลุก ท่านอยู่รอฟังว่าหลวงปู่วัดปากน้ำจะสั่งวิชา ชุดที่เข้ามาผลัดว่าอย่างไร อย่างน้อยอีกครั้งชั่วโมง บางครั้งก็ถึงชั่วโมง เมื่อรับรู้คำสั่งแล้ว คุณยายก็ทำควบคู่กับเขาไปด้วย หลังจากนั้นท่านจึงออกจากห้องไป

เมื่อออกจากห้องไปแล้ว คุณยายก็ยังคงตรีกธรรมะไปเรื่อยๆ พร้อมกับการทำภารกิจส่วนตัว ภายนอกเคลื่อนไหว แต่ภายในหยุดนิ่งตลอดเวลา พอถึงเวลาเข้าเวอร์ คนอื่นจะเข้าเมื่อถึงเวลา แต่สำหรับคุณยายแล้ว อย่างน้อยต้องเข้าไปก่อนสัก 15 นาที เพื่อที่จะได้ฟังในตอนท้ายชั่วโมงของชุดนั้นว่า หลวงปู่วัดปากน้ำท่านอบรมอย่างไรบ้าง มีข้อผิดพลาดและข้อแก้ไขอย่างไร เมื่อรับรู้เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่ทำวิชาอยู่ในชุดเดียวกันจึงจะเข้ามา ด้วยเหตุนี้ความรู้ที่หลวงปู่วัดปากน้ำท่านมี คุณยายจึงไม่ปล่อยให้ตกหล่น เริ่มต้นอย่างไร ลงท้ายอย่างไร ส่งต่อกันอย่างไร คุณยายรู้หมด และทำได้หมด แม้ว่าท่านจะไม่รู้หนังสือ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ในขณะที่คนอื่นๆ อ่านหนังสือออกกันทุกคน แต่ท่านได้นำคำตอบจากความรู้แจ้งเห็นแจ้งอย่างแท้จริงภายในของท่าน ซึ่งเกิดจากการทำความเพียรมาตอบ หลวงปู่วัดปากน้ำ จนกระทั่งหลวงปู่ท่านพอใจแล้วคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าเวอร์

เมื่อคุณยายทำวิชาได้ประมาณ 2 ปี สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เกิดขึ้น ในยามนั้น คุณยายท่านเป็นหัวหน้าเวอร์กะ 2 หลวงปู่วัดปากน้ำท่านใช้ให้บรรดาลูกศิษย์ของท่านที่ทำวิชาได้คล่อง ช่วยประเทศชาติและช่วยมวลมนุษยชาติทั้งหลาย โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นฝ่ายใด ให้เลิกรบราฆ่าฟันกัน และให้ประเทศไทยปลอดจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากสงคราม ท่านได้สั่งให้บรรดาลูกศิษย์ที่บรรลुวิชาธรรมกายช่วยกันแก้ไขสถานการณ์ด้วยการใช้อานุภาพของพระธรรมกาย ดลบันดาลให้ข้าศึกมองเห็น จุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เป็นป่าบ้าง เป็นทะเลบ้าง ใช้วิธีการพรางป่าให้เป็นเมือง พรางเมืองให้เป็นป่า เพื่อไม่ให้ข้าศึกสนใจ จะได้ทิ้งระเบิดลงไม่ถูกเป้าหมาย ทำให้รอดพ้นจากภัยอันตรายมาได้

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มีระเบิดลงในกรุงเทพฯ มาก เพราะญี่ปุ่นยกกองทัพขึ้นบก จะเอาเมืองไทยเป็นฐานทัพเพื่อที่จะมุ่งแผ่ขยายอำนาจเข้าไปในพม่าและอินเดียต่อไป หลวงปู่วัดปากน้ำท่านถึงกับลั่นวาจาว่า จะยอมตายอยู่ที่วัดปากน้ำ ไม่ยอมหนีไปไหน จะใช้วิชาธรรมกายที่เข้าถึง ช่วยประเทศชาติให้รอดพ้นจากภัยอันใหญ่หลวงครั้งนี้ให้ได้ คุณยายเองก็เช่นกัน ท่านไม่ไปไหนเลย อยู่เวอร์ทำหน้าที่อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ชาวบ้านแถวนั้นทราบกิตติศัพท์ของหลวงปู่วัดปากน้ำ จึงมาขอพึ่งอาศัยบารมีหลบหลีกระเบิดอยู่ที่วัดกับท่าน

ดังนั้น ในระหว่างที่สงครามโลกกำลังดำเนินอยู่ หลวงปู่วัดปากน้ำจะคอยตรวจสอบเวลาที่เครื่องบินมาทิ้งระเบิด ท่านจะถามพวกทำวิชาว่า เครื่องบินจะมาทิ้งระเบิดเวลาไหน ถ้าคุณยายตอบทุกคนจะเตรียมปิดไฟกันแล้ว เพราะทุกคนรู้ว่าญาณทัสสนะของคุณยายแม่นยำมาก หลังจากนั้น หลวงปู่วัดปากน้ำจะควบคุมการปิดระเบิดเองทั้งหมด

เมื่อได้รับคำสั่ง คุณยายหยุดในหยุดเรื่อยไป ไม่ว่าจะลูกระเบิดจะลงมามากเพียงใด ท่านก็ประกอบวิชาธรรมกายแก้ไขสิ่งที่เขาทำมาเข้าไปเรื่อยๆ และทำได้สำเร็จด้วยอานุภาพของวิชาธรรมกาย¹

การอยู่เวรทำภาวนาตั้งแต่กลางคืนจนถึงเช้าเป็นแรมปีเช่นนี้ หากจิตใจและร่างกายไม่แข็งแรง ไม่แกร่งเป็นเหล็กเป็นเพชรจริงๆ แล้วจะอยู่ได้ยาก เพราะเป็นช่วงระยะเวลายาวนาน แต่สำหรับคุณยายแล้ว สงครามไม่มีความหมายสำหรับท่านเลย ท่านบอกว่าศึกษาค้นคว้าวิชากันไปเรื่อยๆ ถามกันตอบกัน สนุกสนานมีความสุขมาก ท่านมุ่งศึกษาไปสู่วิชาที่ละเอียดลึกซึ้งขึ้นไปเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าในช่วงเวลานั้น ความเป็นอยู่จะลำบากมาก เสื้อผ้าที่สวมใส่นั้นเก่าและผุจนขาด ไม่มีเปลี่ยน อาหารที่เคยมีอย่างพอเพียง ก็ขาดแคลน และที่ร้ายยิ่งไปกว่านั้นคือ เกิดน้ำท่วมใหญ่ทั้งประเทศซ้ำเติมขึ้นมาอีก แต่คุณยายท่านก็ทำความเพียรเรื่อยไป และสามารถผ่านเหตุการณ์เลวร้ายนั้นมาได้เป็นอย่างดี

แม้ว่าคุณยายจะเป็นคนผอม แต่ท่านแข็งแรง ยามใดที่ท่านทำวิชา ใจของท่านจะหลุดจากกายหายไปแล้ว เข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรม กับผู้รู้แจ้งภายใน เป็นประดุจภาชนะรองรับผู้บริสุทธิ์ทั้งหลายในอายตณนิพพาน ที่ถ่ายทอดอานุภาพทั้งหมดลงมาที่กายของท่านอย่างต่อเนื่อง ไม่ขาดสาย ทำให้ท่านเป็นผู้มีฤทธิ์ มีเดช มีอานุภาพมาก

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงแล้ว คุณยายก็ยังคงทำวิชาต่อไปเรื่อยๆ ท่านศึกษาค้นคว้าเข้าไปจนรู้เรื่องราวของโลกและจักรวาล เรื่องของธาตุธรรมทั้งที่เป็นกุศล อกุศล และอัพยากฤต ว่ามีการบรรพกันมาตั้งแต่ต้นอย่างไร และมีความเกี่ยวพันมาถึงตัวเราอย่างไร ความรู้ภายในที่เกิดจากใจบริสุทธิ์หยุดนิ่งนั้น เป็นสิ่งที่หาใครเสมอเหมือนได้ยากยิ่ง ท่านจึงรู้ทุกสิ่งทุกอย่างด้วยอานุภาพของวิชาธรรมกาย

คุณยายมีความสุขอย่างยิ่งกับการทำวิชาอยู่กับหลวงปู่วัดปากน้ำ เพราะวิชาธรรมกายเป็นความรู้ที่คู่กับความสุข ท่านไม่นึกถึงเรื่องอื่นใด นอกจากนึกว่าทำอย่างไรจึงจะไปถึงที่สุดแห่งธรรม และด้วยความมุ่งมั่นนี้ ภายหลังจากต่อมาเมื่อท่านยังแข็งแรงอยู่ ยามอารมณ์สบายๆ ท่านมักจะพูดกับลูกศิษย์ใกล้ชิดว่า **“ยายยังไม่นิพพาน ยายจะไปปราบอึดดำ (มาร) ให้ถึงที่สุด”** ท่านพูดอย่างนี้เสมอ แล้วก็นุ่งศึกษาวิชาธรรมกายเรื่อยมา

¹ เรื่องการปิดลูกระเบิด เป็นที่กล่าวขานกันมากในสมัยนั้น มีทั้งพยานหลักฐานจากหนังสือต่างๆ และจากบุคคลที่อยู่ในละแวกเดียวกับวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ว่ามีคนมองเห็นร่างของแม่ชีลอยอยู่เหนือสะพานพุทธฯ

การศึกษาวิชาธรรมกาย คือ การศึกษาด้วยการทำใจหยุด ทำใจนิ่ง หลวงปู่ดปากน้ำท่านอธิบายว่า ต้นเหตุแห่งความทุกข์ทรมานของสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งหลายนั้นคือ “พญามาร” ซึ่งแปลว่า “ผู้ขวาง” คือ ขวางการทำความดีของทุกคน ไม่ให้ทำได้อย่างสะดวกสบาย

ในพระไตรปิฎกมีกล่าวถึงพญามารไว้หลายตอน แม้ในศาสนาอื่นก็มีกล่าวถึงพญามาร แต่บางครั้งก็เรียกกันว่าซาตาน ถ้าจะอธิบายให้เข้าใจง่ายก็คือ มีการต่อสู้กันอยู่ระหว่าง 2 สิ่ง คือ ธรรมกับอธรรม บุญกับบาป ความดีกับความชั่ว ความสว่างกับความมืด ความรู้กับความไม่รู้ ความบริสุทธิ์กับความสกปรกที่เป็นมลทิน ต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา โดยมี **อากาสโลก ชั้นธโลก และสัตวโลก** เป็นสมรภูมิ

สัตวโลก ได้แก่ เห็น จำ คิด รู้ หรือจิตใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ชั้นธโลก ได้แก่ ชั้นต่างๆ ของมนุษย์และสัตว์ทั้งปวง รวมทั้งเทวดาทั้งหลาย อากาสโลก ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อากาศภายในเชื่อมโยงกับบรรยากาศข้างนอกเรื่อยออกไปจนครอบคลุมสรรพสิ่งทั้งหลาย

หลวงปู่ดปากน้ำท่านอธิบายเพิ่มเติมว่า ถ้าไม่ได้ไปดับต้นเหตุของผู้ที่ผลิตความทุกข์ทรมานขึ้นมา ทุกข์ทั้งหลายไม่มีวันหมดไปจากสัตวโลกโดยเด็ดขาด ความเบียดเบียนจะไม่มีวันหมดสิ้นไป

การรบกันในเมืองมนุษย์นั้นเป็นการรบที่ไม่ถูกต้อง เป็นการรบกันเอง ยังไม่ถูกตัวจริง ถ้าถูกตัวจริงต้องรบกับต้นเหตุของกิเลสซึ่งก็คือพญามาร พญามารจะบังคับให้มนุษย์คิดไม่ดี พูดไม่ดี และทำไม่ดี แล้วก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด รับผลของบาปกรรมอยู่ร่ำไป บังคับชั้นห้าของมนุษย์ให้มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ตรึงเอาไปติดในสิ่งไม่ดีบ้าง และบังคับอากาสโลก เช่น ฝนไม่ให้ตกต้องตามฤดูกาล บังคับเศรษฐกิจให้ตกต่ำ ให้เกิดข้าวยากหมากแพง แห้งแล้ง ให้เกิดรบราฆ่าฟันกัน เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เมื่อปราบมารหมดสิ้นไปเมื่อใด ความโลภ ความโกรธ ความหลงที่บังคับสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งปวงก็จะหมดสิ้นไป เหลือแต่ความดีงามที่บังเกิดขึ้น

แต่ถ้าไปยังไม่ถึงที่สุดแล้ว ก็ยังต้องเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามารอยู่ร่ำไป เพราะฉะนั้นต้องไปถึงที่สุดแห่งธรรมจึงจะชนะได้ ตลอดชีวิตของท่านจึงทำความเพียรอย่างนี้ทั้งวันทั้งคืนไม่ถอนถอย

หนึ่งไม่มีสอง

ไม่ว่าในยามปกติหรือในยามสงครามโลก คุณยายนั้นเป็นหนึ่งในนักรบกองทัพธรรม ที่ทำวิชาต่อสู้กับพญามารด้วยจิตตานุภาพ ด้วยการหยุดนิ่ง ด้วยธรรมาวุธภายใน อาศัยบุญฤทธิ์อันเกิดจากอานุภาพของวิชาธรรมกาย ต่อสู้กันตลอดเวลา 24 ชั่วโมงในสมรภูมिरบ จนกระทั่งหลวงปู่ดปากน้ำท่านเห็นแล้วว่า คุณยายนั้นมีฤทธิ์ มีอานุภาพ มีความเพียร มีกำลังใจที่เข้มแข็ง แม้จะทำความเพียรจนกระทั่งผ่ายผอม ตัวสะพร่งไปด้วยเส้นเอ็น แต่ทั้งดวงตาและดวงใจของท่านเด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งใด

ในยามสงครามโลก ไม่ว่าลูกระเบิดจะลงมามากมายเพียงใด คุณยายก็ไม่เคยมีอาการสะดุ้งกลัว ต่อมรณภัย หรือความอึดอัดขาดแคลนต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่เคยแม้แต่จะปริปากพูดบ่น ท่านมีใจที่หยุดนิ่งเฉย เป็นปกติ มุ่งไปถึงที่สุดแห่งธรรมเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าหลวงปู่วัดปากน้ำสั่งอะไรก็ตาม คุณยายยอมทุ่มเทความสามารถทำได้ตามนั้นทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะท่านเป็นคนรักษาหน้าที่ยิ่งชีวิต และอยู่ในโอวาทของหลวงปู่วัดปากน้ำเสมอ เมื่อหลวงปู่ท่านเห็นดังนั้น จึงได้รำพึงขึ้นมาในท่ามกลางนักรบกองทัพธรรมที่ร่วมทำวิชชาปราบมารด้วยกันนั้นว่า **“ลูกจันทร์นี้ หนึ่งไม่มีสอง”** เหตุการณ์คราวนี้นับเป็นมหานิยมยิ่งในสมรภูมิ

คำว่า **“หนึ่งไม่มีสอง”** นี้ หลวงปู่วัดปากน้ำท่านพูดครั้งเดียวในชีวิตของท่านเท่านั้น และไม่พูดกับใครอีกเลย นั้นหมายถึงว่า เป็นถ้อยคำอมตะที่สำคัญยิ่ง มอบให้แก่ผู้มีความดีสมบูรณ์พร้อมทั้งหมดอย่างคุณยาย

เมื่อได้รับคำชมนั้น คุณยายมิได้โลดโลดใจหรือหยิ่งผยองพองตัวเลย ยังคงรักษาภาวะปกติและทำความเพียรของท่านเรื่อยไป หยุดในหยุด อยู่กับธรรมะตลอดทั้งวันทั้งคืน

นอกจากธรรมะภายในที่เป็นหนึ่งไม่มีสองแล้ว ท่านยังมีอุปนิสัยเล็กน้อย สันโดษ เป็นคนชอบให้ไม่ชอบสะสม ดังเช่นวันหนึ่ง มีคนเอาพัดขนนกยูงมาถวายหลวงปู่วัดปากน้ำ แต่เขาถวายเพียงด้ามเดียวเท่านั้นในขณะที่ในโรงงานทำวิชชามีคนตั้งมากมาย หลวงปู่จึงให้จับฉลาก และท่านก็นึกว่าใครที่มีธรรมะดีที่สุดขอให้จับฉลากได้พัดนี้ จากนั้นท่านวางใจเป็นกลางๆ ให้พวกอุบาสิกเขียนฉลากแล้วก็จับฉลากกันไป คุณยายก็นั่งเข้ากลางของกลางไปเรื่อยๆ

คุณยายจับฉลากเป็นคนสุดท้าย แต่น่าอัศจรรย์ยิ่งที่ฉลากใบเดียวใบนี้หลีกมือคนอื่นมาถึงมือของคุณยายได้ ท่านจับได้มาแล้วก็ไม่ออก ต้องให้คนอื่นช่วยอ่าน พออ่านแล้วก็เอิ้นกันทั้งห้อง เขาบอกว่า **“พีจันทร์ นามสกุล ขนนกยูง ได้พัดขนนกยูง”** แต่พัดด้ามนี้อยู่กับคุณยายได้เพียงวันเดียว เพราะคุณยายทองสุกท่านมาขอ **“อีกำเอี้ย มีงเอามาให้กูห่อหะ กูจะไปทำบุญ”** คุณยายก็ว่า **“เอาไปเลยพี”** ท่านพูดง่ายๆ อย่างนี้ ถ้าใครขออะไรเป็นต้องให้ทุกที

คุณยายสนใจอยู่แต่เรื่องธรรมะภายใน เรื่องภายนอกท่านไม่สนใจเลย มีอยู่คราวหนึ่ง หลวงปู่วัดปากน้ำท่านลองใจ ในขณะที่ถามเรื่องวิชชากันไปเรื่อยๆ นั้น อยู่ๆ หลวงปู่ก็ถามคุณยายขึ้นมาว่า **“ลูกจันทร์ ปลาสดมันอร่อยตรงไหนวะ”** คุณยายนิ่งอึ้งไป ไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร เพราะโดยปกติแล้ว หลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะถามเรื่องวิชา ซึ่งคุณยายจะตอบได้หมด แต่พอถามเรื่องปลาสด ท่านนึกไม่ออก เพราะท่านรับประทานอาหารไปตามหน้าที่เพียงเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกายให้คงอยู่ได้ จะได้มีเรี่ยวแรงทำวิชชาเท่านั้น ไม่ได้สังเกตว่ามันอร่อยหรือไม่ เพราะท่านมุ่งหยุดในหยุด เข้ากลางของกลาง มุ่งไปปราบมารเพียงอย่างเดียว ท่านบริสุทธิ์ใจ จริงใจต่อหน้าที่ ซึ่งก็ถือคุณให้ท่านทำวิชชาได้อย่างเชี่ยวชาญ

สืบสานวิชาการธรรมกาย

คำบัญชาของหลวงปู่วัดปากน้ำ

ประมาณปี พ.ศ. 2497 ห้าปีก่อนที่หลวงปู่วัดปากน้ำจะมรณภาพ คราวนั้นท่านเรียกประชุมลูกศิษย์ทั้งหมด ทั้งในวัดและนอกวัด เพื่อประกาศให้ทุกคนรับรู้ว่า อีก 5 ปี ท่านจะมรณภาพ ให้ทุกคนช่วยกันเผยแผ่วิชาการธรรมกายไปทั่วโลก เพราะสำคัญและมีประโยชน์มาก วิชานี้ช่วยคนได้ทั้งโลก และสั่งไม่ให้คุณยายไปไหน ให้อยู่ที่วัดปากน้ำ รอผู้ที่จะมาสืบทอดวิชาการธรรมกายในวันข้างหน้าต่อไป

ห้าปีต่อมา หลวงปู่ท่านอาพาธหนัก บรรดาพระภิกษุต่างห้อมล้อมท่านเต็มไปหมด คุณยายไม่สามารถขึ้นไปเยี่ยมท่านได้ ได้แต่ล้งเกตุคอยฟังข่าวอยู่ห่างๆ เพราะวินัยความเป็นอยู่ที่หลวงปู่วัดปากน้ำเข้มงวดตลอดมานั้น ทำให้แม่ชีต้องสำรวจระวังตัวเองให้อยู่ห่างๆ พระภิกษุ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต หลวงปู่ท่านก็มรณภาพลง เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2502 เวลาบ่าย 3 โมงเศษ

หลังจากที่หลวงปู่มรณภาพแล้ว เหล่าลูกศิษย์นักทำวิชาทั้งหลายต่างแยกย้ายกันไปคนละทิศละทาง บางคนก็ไปอยู่ที่อื่น บางคนก็ยังปักหลักสอนธรรมปฏิบัติอยู่ตามกุฏิ หรือตามบ้านของแต่ละคนในบริเวณวัดปากน้ำ ส่วนคุณยายท่านไม่ได้ย้ายไปไหน ท่านมีความกตัญญูกตเวทียิ่งนัก อยู่คอยปรนนิบัติช่วยเหลือดูแลคุณยายทองสุกผู้เป็นครูสอนธรรมะให้ท่านเป็นคนแรกที่บ้าน 3 ชั้น¹ ซึ่งอยู่ในบริเวณวัดปากน้ำ

ความจริง คุณยายย้ายมาพักกับคุณยายทองสุกตั้งแต่ก่อนหน้านี้อแล้ว ซึ่งในสมัยนั้น ท่านอยู่ร่วมกันเหมือนพี่กับน้อง แต่บางครั้งก็เป็นครูบาอาจารย์ของกันและกัน ทั้งนี้เพราะคุณยายทองสุกท่านได้รับหน้าที่จากหลวงปู่วัดปากน้ำ ให้ไปเผยแผ่วิชาการธรรมกายทั่วประเทศ ซึ่งท่านก็ทำหน้าที่ฝ่ายเผยแผ่นี้ได้อย่างดีเยี่ยม เมื่อต้องออกจากโรงงานทำวิชาไปหลายๆ วัน ท่านกลัวว่าธรรมะจะไม่ทันคนอื่น เมื่อกลับมาจึงต้องมาถามคุณยายว่าทำวิชาไปถึงไหนแล้ว คุณยายก็จะแนะนำให้คุณยายทองสุกจึงสามารถทำวิชาและเผยแผ่ได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้วิชาการธรรมกายเผยแผ่กว้างไกลไปทั่วประเทศในชนทุกระดับชั้น ท่านจึงมีลูกศิษย์มากมาย คราวใดที่ต้องเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานแล้วกลับมาพักผ่อนที่บ้าน ท่านก็จะได้รับการอุปถัมภ์ดูแลอย่างดียิ่งจากคุณยาย

ในราวปี พ.ศ. 2503 คุณยายทองสุกล้มป่วยลงด้วยโรคมะเร็งที่มดลูก ในระหว่างนั้น หากอาการของโรคกำเริบขึ้น ท่านก็จะไปพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ครั้นพออาการดีขึ้น ก็กลับมาพักที่บ้าน เข้าออกโรงพยาบาลอยู่อย่างนี้ จนกระทั่งอาการหนัก หมดทางรักษาแล้ว ท่านจึงได้นอนพักอยู่แต่ที่บ้าน

¹ หมายถึงบ้านที่มี 3 ชั้น ชั้นล่างนั่งได้ แต่ยืนไม่ได้ ชั้นที่ 2 คือ ชั้นที่คุณยายอยู่ ชั้นที่ 3 สูงกว่าชั้นที่ 2 ราว 1 เมตร

แม้ในยามป่วยหนักเช่นนี้ คราวใดที่คุณยายทองสุกบ่นรำพึงต่างๆ นานาตามประสาคนมีไข้สูง คุณยายก็จะฟังด้วยใจที่สงบนิ่งอยู่ในภายใน เมื่อท่านนำยาไปให้รับประทานตามเวลาที่หมอสั่ง อย่างเช่น ก่อนอาหารหรือหลังอาหาร ก็ไม่ได้หมายความว่า จะสามารถให้ได้ตามเวลานั้น หากต้องคอยดูทั้งเวลา และอารมณ์ควบคู่กันไปว่า คนไข้พร้อมที่จะรับยาหรือไม่ มีอาการอย่างไร ทั้งนี้เพราะคุณยายทองสุก ได้รับความเจ็บปวดทรมานจากมะเร็งที่มดลูก จนไม่ยอมรับประทานยา

บางครั้งเวลาที่ คุณยายรินยามาให้ตามหมอสั่ง คุณยายทองสุกก็จะพูดตามประสาคนป่วยหนัก ที่สิ้นหวังว่า **“ไม่กินยาแล้ว”** คุณยายฟังแล้วก็รู้ว่า คุณยายทองสุกไม่ยอมรับประทานยาแน่ จึงถอยหลังออกมา แต่ด้วยเหตุแห่งความรักครูบาอาจารย์ และใจที่ประกอบด้วยเมตตาธรรม ปรารถนาที่จะให้คุณยายทองสุกบรรเทาทุกข์เวทนาลงไปบ้าง ท่านก็จะคอยดูอีกครั้งหนึ่งว่า อารมณ์ของคุณยายทองสุก ดีขึ้นหรือยัง หรือว่าไข้ลดลงบ้างหรือไม่ แล้วจึงจะนำไปให้ดื่ม ปรนนิบัติอยู่เช่นนี้ตลอดทุกวันนี้ แม้จะรู้ว่าโรคนี้อาจไม่มีวันหาย ท่านก็ไม่เคยสิ้นเรี่ยวแรงในการดูแลคุณยายทองสุกเลยแม้แต่น้อย

มะเร็งมดลูกขั้นสุดท้ายนั้น มีอาการรุนแรงมาก นอกจากในสมัยก่อนจะไม่มียาที่สามารถรักษาให้หายได้แล้ว ยังส่งกลิ่นเหม็นรุนแรงเป็นที่น่ารังเกียจ จึงไม่ค่อยมีใครมาดูแลท่าน นอกจากคุณยายที่อยู่คอยปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด

คุณยายไม่เคยรู้สึกหรือแสดงท่าทีรังเกียจคุณยายทองสุกเลย กลับขยันหมั่นทำความสะอาด เช็ดถูตัว ซักเสื้อผ้าให้เสียจนสะอาดสะอาด นำน้ำอาบไทยหรือน้ำอบปรุงเจ้าคุณมาพรมดับกลิ่นให้ เพื่อที่ว่า เวลาที่เหล่าศิษยานุศิษย์ของคุณยายทองสุกที่มีอยู่ทั่วประเทศมาเยี่ยม ซึ่งโดยปกติมักจะมาขอพึ่งบารมีกัน ถึงในมุ้งตลอดทั้งวันทั้งคืน จะได้ไม่มีกลิ่นเหม็นอันอาจเป็นเหตุให้ศิษย์เหล่านั้นรังเกียจ

วันหนึ่งในระหว่างนั้น เมื่อคุณยายทองสุกไปเข้าห้องน้ำและกลับออกมา ท่านพูดกับคุณยายด้วยน้ำเสียงปกติเหมือนไม่ได้เป็นอะไรมาก **“อীগ่างเฮ้ย ไล่ภูทะลุแล้ววะ”** พูดจบท่านก็ยิ้มแล้วกล่าวอีกว่า **“เวลาตายนี้จะมีมิจอยู่กับภูเท่านั้นแหละ”** คุณยายฟังถ้อยคำเหล่านั้นด้วยใจสงบนิ่ง อันเป็นสภาวะปกติของผู้มีใจหยุดอย่างสมบูรณ์แล้ว

ในวันสุดท้ายของชีวิต ท่านอยู่ด้วยกันลำพังเพียงสองคน ถึงแม้ว่าในขณะที่นั้นโรคร้ายกำลังรุมเร้า อย่างแสนสาหัส คุณยายทองสุกท่านนอนหนุนตักคุณยาย และลืมตาขึ้นมาพูดกับคุณยายเป็นครั้งสุดท้ายว่า **“ภูไปแล้วนะ เห็นพระเต็มไปหมดเลย”** คุณยายก็รับฟังด้วยอาการสงบนิ่งเป็นปกติเหมือนอย่างเคย พูดกลับไปด้วยถ้อยคำอันทรงคุณค่ายิ่งระหว่างผู้รู้ต่อผู้รู้ว่า **“ที่ พุงเข้าไปในนิพพานเลยนะ”** พอสิ้นสุดถ้อยคำนั้น คุณยายทองสุกก็จะจากโลกนี้ไปด้วยอาการสงบ

เนื่องจากคุณยายทองสุกเป็นที่รักเคารพบูชาของคุณยายประดุจผู้บังเกิดเกล้าในทางธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นครูบาอาจารย์คนแรกที่สอนให้ท่านรู้จักวิชชาธรรมกาย จนสามารถเข้าถึงธรรมได้

และได้มีโอกาสศึกษาวิชาธรรมกาย คุณยายจึงทดแทนพระคุณอันสูงส่งนี้ด้วยการจัดงานศพให้อย่างสมเกียรติ

คุณยายบอกบุญบรรดาลูกศิษย์เก่าๆ แ่ๆ ของคุณยายทองสุก ซึ่งในเวลานั้นมีพระมหาประยูร ที่คุณยายทองสุกเคยเป็นเจ้าของภาพบวชให้มาช่วยงาน พร้อมกับลูกศิษย์คนอื่นๆ อีกหลายคน ส่วนคุณยายเองเป็นแม่งาน ให้เขาไปเช่าเครื่องตั้งศพของพระนางเรือล่มมาใช้ และตกแต่งหน้าศพอย่างงดงามยิ่ง ด้วยดอกไม้สดจำนวนมาก ตั้งศพสวดพระอภิธรรมที่บริเวณด้านหน้าวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ แล้วนำไปเผาที่วัดอัปสรสวรรค์ (วัดหุม) หลังจากนั้นจึงนำเศษเถ้าไปลอยอังคาร ตามประเพณีที่สืบต่อกันมา

หลังจากงานเสร็จสิ้นแล้ว ในระหว่างนั้นคุณยายมีโอกาสหวนระลึกถึงคำสั่งของหลวงปู่วัดปากน้ำ ที่ให้เผยแพร่วิชาธรรมกายไปทั่วโลก ท่านก็ทำตามมโนปณิธานนั้น ทำหน้าที่สอนสมาธิ เผยแผ่วิชาธรรมกาย และรอคอยผู้ที่จะมาทำหน้าที่สืบทอดตามที่หลวงปู่วัดปากน้ำท่านสั่งไว้

พบผู้สืบทอด

ความหวังของคุณยายดูเหมือนจะเป็นจริงขึ้นมา เมื่อท่านได้พบกับเด็กหนุ่มคนหนึ่งที่สนใจมาขอเรียนธรรมปฏิบัติกับท่าน และมีผลการปฏิบัติธรรมดีเยี่ยมในเวลาอันรวดเร็ว เป็นผลให้ท่านมั่นใจว่าเด็กหนุ่มคนนี้เป็นผู้ที่จะมาสืบทอดงานของหลวงปู่วัดปากน้ำให้สำเร็จลุล่วงได้เด็กหนุ่มคนนั้น ปัจจุบันคือ หลวงพ่อธัมมชโย¹ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “หลวงพ่อ”)

สมัยที่ยังเป็นนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย หลวงพ่อธัมมชโยเป็นเด็กหนุ่มที่แปลกไปจากเด็กหนุ่มทั่วไป คือ มักจะมีคำถามให้กับตัวเองเสมอว่า **“เราเกิดมาทำไม และอะไรคือเป้าหมายชีวิต”**

อันที่จริง หลวงพ่อท่านมีคำถามนี้อยู่ในใจมาตั้งแต่อายุ 13 ปีแล้ว และแสวงหาคำตอบเรื่อยมา ทั้งศึกษาจากผู้รู้ทั้งหลายและอ่านหนังสือมากมายทุกประเภท กล่าวได้ว่าห้องสมุดนั้นอยู่ใต้เตียงนอนของท่าน เพราะมีหนังสืออยู่เต็มไปหมด แม้ในเวลาต่อมา ท่านก็ไม่ละความพยายามในการค้นหาคำตอบ ยังคงหาทางไปปฏิบัติธรรมตามวัดวาอารามที่มีผู้แนะนำว่าดีเพิ่มขึ้นอีก แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบที่ถูกต้อง

ต่อมา เมื่อได้อ่านพบหนังสือชื่อ **“วิปัสสนาบันเทิงสาร”** ลงเรื่องราวเกี่ยวกับคุณยายและคุณยายทองสุก พร้อมทั้งมีภาพประกอบเป็นภาพคุณยาย คุณยายทองสุก แล้วก็ครูญาติ ในหนังสือเล่มนั้นพูดถึงเรื่องการปิดลูกระเบิดของคุณยาย อันเป็นเรื่องที่จุดประกายขึ้นในใจของหลวงพ่อย่างยิ่ง ท่านจึงเกิดความหวังว่า ถ้าคุณยายปิดลูกระเบิดได้ ก็ต้องตอบคำถามของท่านได้

¹ นามเดิม ไชยบูลย์ สุทธิผล ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานี

นับแต่วันนั้นมา หลวงพ่อมีความกระตือรือร้น พยายามที่จะพบคุณยายมาก แม้ว่าที่พักของท่าน จะอยู่ข้างวัดใหม่ศรีสุพรรณ ซึ่งอยู่ใกล้กับตลาดพลู แต่ท่านก็ยังไม่มีโอกาสไปวัดปากน้ำอยู่นั่นเอง

สามปีต่อมา เมื่อหลวงพ่อท่านอายุได้ 18 ปีเต็ม อย่างเข้า 19 ปี ในระหว่างที่มีเวลาว่างหลังจาก การสอบเข้ามหาวิทยาลัย ประกอบกับความรู้สึกอันแน่วแน่ที่จะไปตามหาคุณยายให้พบ เป็นเหตุผลักดัน ให้ท่านหาหนทางไปวัดปากน้ำจนได้ ท่านไปโดยที่ไม่รู้จักใคร ขณะที่เดินลัดเลาะผ่านอาคารหลังหนึ่ง ท่านแลเห็นคุณยายกำลังนั่งอยู่ตรงหน้าที่ตั้งศพของคุณยายทองสุขคุณยายนั่งหันหลังมาทางหลวงพ่อ เวลานั้นหลวงพ่อไม่รู้ว่าคุณยายเป็นใคร ทั้งยังจำไม่ได้ว่าเป็นคนๆ เดียวกับในหนังสือที่เคยอ่านหรือไม่ เมื่อไม่พบผู้ที่ต้องการมาหา จึงกลับไปด้วยความผิดหวัง

จากวันนั้น หลวงพ่อก็ไม่ได้ไปที่วัดปากน้ำอีก ท่านกลับไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยความตั้งใจอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม คำถาม 2 ข้อที่ว่า **“เราเกิดมาทำไม และอะไรคือเป้าหมายชีวิต”** ก็ไม่เคยลบเลือนไปจากจิตใจสำนึกของท่านเลย มีแต่ทวีความสนใจใคร่รู้คำตอบมากยิ่งขึ้นไปอีก

ดังนั้น ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2506 ซึ่งเป็นช่วงเวลาปิดภาคการศึกษา ท่านจึงไปตามหาคุณยาย ที่วัดปากน้ำอีกครั้งหนึ่ง พอไปถึงคราวนี้ก็เที่ยวถามใครต่อใครว่า **“รู้จักคุณแม่อาจารย์ลูกจันทร์ไหม”** แต่ปรากฏว่าไม่มีใครที่รู้จักแม่แต่คนเดียว มีแต่บอกว่า **“ไม่มีคุณแม่อาจารย์ มีแต่ครูจันทร์”** ท่านฟังแล้วก็คิดว่าเป็นคนละคนกัน

ในขณะนั้นมีหลวงตารูปหนึ่งแนะนำให้ท่านไปเรียนธรรมะกับพระอาจารย์วระ คณุตตโม (ปัจจุบัน ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระภาวนาโกศลเถร) ซึ่งนำวิธีปฏิบัติธรรมของหลวงปู่วัดปากน้ำมาสอน พระอาจารย์วระเมตตาให้ท่านนั่งอยู่ตรงลำโพง ซึ่งถ่ายทอดเสียงจากโรงงานทำวิชาออกมา เมื่อฟังครั้งแรก ท่านก็ไม่เข้าใจ เพราะเป็นเรื่องลึกซึ้ง เช่น เรื่องแก้ไขทุกข์ของมนุษย์ แก้ไขข้าวยากหมากแพง ทำให้ฝนตก ต้องตามฤดูกาล แก้ไขโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ และเรื่องพญามาร วนเวียนอยู่อย่างนั้นเป็นชั่วโมง แม้จะฟังไม่เข้าใจ แต่ก็รู้สึกวุ่นวายในใจนั้นชุ่มเย็น วันต่อมาท่านจึงมานั่งฟังอีก และมาทุกวันเป็นเวลาติดต่อกัน ถึง 2 สัปดาห์

อย่างไรก็ตาม หลวงพ่อท่านก็ยังไม่เลิกล้มความตั้งใจที่จะไปพบคุณยายให้ได้ วันหนึ่งท่านจึง ตัดสินใจหันไปถามเด็กหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกันที่นั่นปฏิบัติธรรมอยู่ข้างๆ ว่า **“รู้จักคุณแม่อาจารย์ ลูกจันทร์ไหม”** เด็กหนุ่มคนนั้นตอบว่า **“ไม่มี มีแต่ครูจันทร์”** เหมือนอย่างที่ท่านเคยได้คำตอบมาแล้ว แต่ครั้งนี้ท่านตัดสินใจไปพบ **“ครูจันทร์”** ด้วยใจที่เปี่ยมไปด้วยความหวังว่าอาจจะเป็นคนเดียวกัน

คราวนี้หลวงพ่อได้พบกับคุณยายที่หน้าหอไว้สรีระของหลวงปู่วัดปากน้ำ ขณะนั้นคุณยายกำลัง เดินไปธุระ แม้ว่าลักษณะรูปร่างของท่านจะผอมมาก ดูแล้วเหมือนคนธรรมดาทั่วไป ไม่มีอะไรพิเศษ แต่แววตาที่สุกใสนั้นเปี่ยมล้นด้วยความเมตตา เด็ดเดี่ยวและสูงส่งด้วยภูมิธรรม ซึ่งมากพอที่จะเป็น แรงบันดาลใจให้หลวงพ่อคิดอย่างเชื่อมั่นว่า นี่คือครูบาอาจารย์ของท่าน เป็นผู้เดียวที่จะสามารถ

ตอบคำถามของท่านได้ โดยที่ท่านไม่ต้องไปแสวงหาต่อ

หลวงพ่อดังใจจะถามคำถาม 2 ข้อที่ค้างคาอยู่ในใจให้กระจ่าง แต่เมื่อมาพบคุณยายเข้าจริงๆ กลับถามเรื่องการปิดลูกระเบิดก่อน ซึ่งในขณะนั้นคุณยายกำลังจะรีบไปธุระ จึงเดินไปพร้อมกับรับไหว้ไปด้วย และได้แต่พูดว่า “เดี๋ยวไปธุระก่อน แล้ววันหลังพบกัน วันนี้จะไปงานศพ” เพียงได้ยินเท่านั้น ก็ยังความปีติเบิกบานให้กับหลวงพ่อสุดที่เจ้าใจเปรี๊ยะ และปรารถนาให้ถึงวันพรุ่งนี้โดยเร็ว ดังนั้นในเช้าวันถัดมา ท่านจึงรีบไปหาคุณยายทันที

ที่พักของคุณยายเป็นบ้านหลังไม้ใหญ่ (บ้านของคุณยายทองสุกเดิม) มี 3 ชั้น ซึ่งเมื่อมองดูจากภายนอกแล้ว จะเห็นเสมือนว่าเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มีใต้ถุนเตี้ยๆ ขนาดคนนั่งได้แต่ยืนไม่ได้ ปูด้วยแผ่นไม้กระดานเรียงอย่างมีระเบียบ ไว้สำหรับให้คนมานั่งปฏิบัติธรรม เรียกชั้นนี้ว่าชั้นที่ 1 เมื่อเดินขึ้นบันไดมาจากชั้นล่างจะเห็นว่าพื้นชั้นบนของบ้านถูกยกเป็น 2 ระดับ ระดับที่ต่ำกว่าเรียกว่าชั้นที่ 2 ซึ่งอยู่ติดกับบันไดพื้นของชั้นนี้ คือเพดานของชั้นที่ 1

ชั้นที่ 2 เป็นส่วนที่กว้างที่สุดในบ้าน มีโต๊ะหมู่บูชา ตู้เก็บของ และโต๊ะบุษารูปคุณยายทองสุกวางเรียงต่อกันอยู่ทางด้านหนึ่งของห้อง ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นที่ซึ่งคุณยายท่านอาศัยนอน นั่งสมาธิ สอนธรรมะ บูชาข้าวพระ และช่วยเหลือคนที่มาหา ที่ข้างๆ ตัวท่านมีตู้สำหรับเก็บยาซึ่งวางเรียงกันอย่างเป็นระเบียบ นอกจากนี้ตรงบริเวณใกล้กับกึ่งกลางห้องยังมีเสาด้านเล็กๆ ที่มีความยาวไม่ถึงฝ้าเพดานอยู่ต้นหนึ่ง เรียกว่าเสาหัวด้วน เป็นเสาที่หลวงพ่อชอบไปนั่งพิงในเวลาปฏิบัติธรรมกับคุณยาย ส่วนชั้นที่ 3 สูงกว่าชั้นที่ 2 ราวหนึ่งเมตรเศษ พื้นของชั้นที่ 3 คือเพดานของห้องครัว แม้ว่าห้องครัวจะอยู่ชั้นที่ 1 แต่ก็อยู่ตรงกับชั้นที่ 3 มีความสูงตั้งแต่พื้นชั้นที่ 1 จรดพื้นของชั้นที่สาม ดังนั้นห้องครัวจึงไม่เตี้ย แม้จะอยู่ชั้นที่ 1 ก็ตาม เมื่อหลวงพ่อกับคุณยายครั้งแรกที่บ้านนี้ คุณยายก็ทักด้วยประโยคที่หลวงพ่อไม่อาจเข้าใจได้ในเวลานั้นว่า “คุณนะหลวงพ่อวัดปากน้ำให้ยายไปตามมาเกิดในสมัยสงครามโลก” สิ่งที่คุณยายพูดนี้ทำให้อัจฉริยะยิ่ง เพราะว่าหลวงพ่อกับท่านเกิดตอนสงครามโลกจริงๆ

เมื่อไปปฏิบัติธรรมครั้งแรก คุณยายให้หลวงพ่อนั่งหลับตาและบอกแต่เพียงว่า “นั่งไปเรื่อยๆ” ตลอดระยะเวลาที่หลวงพ่อกับท่านวางตนอยู่ในโอวาทของคุณยาย และทำตามทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่คลางแคลงสงสัยสิ่งใดตั้งแต่แรกเริ่ม อีกทั้งไม่ต้องการเหตุผลและไม่ต้องการอะไรทั้งหมด

โดยปกติแล้วคุณยายจะไม่ค่อยรับใครเป็นลูกศิษย์ คงมีแต่ศิษย์ที่ตกค้างและเข้าวัดมาก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นศิษย์ของคุณยายทองสุกผู้เป็นสภธรรมิกกับท่าน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คุณยายยอมรับหลวงพ่อ-ธัมมชโยเป็นศิษย์คนแรกของท่าน และในเวลาต่อมา เมื่อหลวงพ่อเรียกท่านว่า “ยาย” ก็ดูเหมือนว่าคุณยายจะพึงพอใจกับคำนี้เช่นกัน

หลวงพ่อไปนั่งสมาธิกับคุณยายทุกวัน หากเวลาใดที่คุณยายมีแขก บางครั้งหลวงพ่อก็จะหลบแขกไปเดินนับพระพุทธรูปอยู่ที่วิหารคิดว่ามีกึ่งองค์ รูปร่างอย่างไร หรือใครถวาย เป็นการรอเวลาให้

แขกกลับ หมดจากเรื่องนับพระก็ไปนับช่องเก็บอัฐิตามผนังกำแพง ดูแผ่นจารึกชาตะมรณะของผู้คน มีทั้งผู้หลักผู้ใหญ่ไปจนกระทั่งผู้น้อย ภาพเหล่านี้ทำให้หลวงพ่อกคิดว่า ทุกคนไม่ว่ายากดีมีจน ต้องตายเสมอเหมือนกันหมด เมื่อดูจนทั่วแล้ว ก็ยังไปหาคุณยายว่าแขกไปหมดแล้วหรือยัง ถ้าไม่มีแขกแล้วหลวงพ่อกก็จะขึ้นไปนั่งสมาธิต่ออีก

อานุภาพของคุณยาย

การศึกษาวิชาธรรมกายของหลวงพ่อกเริ่มขโยในระยะแรกนั้น คุณยายจะคอยให้กำลังใจอยู่เสมอ โดยบอกสูตรแห่งความสำเร็จให้ปฏิบัติตาม คือ ให้มีความเพียรและทำให้ถูกวิธี

เพียร ก็คือ เพียรนั่งสมาธิทุกวันไปเรื่อยๆ แม้จะหลับบ้างตื่นบ้าง ก็ให้นั่งอย่างสม่ำเสมอ

ทำให้ถูกวิธี ก็คือ หมั่นสังเกตว่าทำได้ถูกวิธีอย่างที่คุณยายแนะนำแล้วหรือยัง นี่คือนสูตรสำเร็จแห่งความสมหวังในการเข้าถึงธรรมกาย

ในวันหนึ่งๆ คุณยายท่านเผยแผ่วิชาธรรมกายด้วยการสอนธรรมปฏิบัติให้แก่บรรดาลูกศิษย์ที่สนใจ และช่วยปลดทุกข์ให้กับผู้คนที่มาขอพึ่งบารมี หรือไม่ก็มาขอความช่วยเหลือให้แก่ไขความเดือดร้อนต่างๆ ด้วย ซึ่งไม่พ้นไปจากเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่มนุษย์ทุกคนในโลกประสบกันอยู่ ท่านใช้วิชาธรรมกายช่วยเหลือทุกคน โดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ด้วยใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรมของท่าน แม้ว่าบางคนจะมาเพื่อลองภูมิ หรือพูดในสิ่งที่ไม่สมควร คุณยายก็ยังคงมีเมตตาช่วยเหลือ ไม่เคยโกรธเคือง

การไปนรกไปสวรรค์ของคุณยายนั้น ดูงายตายราวกับท่านเดินจากบ้านของท่านไปหน้าวัดไปหอหลวงปู่วัดปากน้ำ หรือไปหอนั้น เพราะเวลาใครถาม ท่านไม่ได้ทำอะไรนอกจากนั่งหลับตา ทำใจหยุดใจนิ่งให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย จนญาณทัสสนะครอบคลุมภพทั้ง 3 เหมือนนำมะขามป้อมใส่ไว้ในฝ่ามือ แล้วลืมนวดดู อุปมาเหมือนการที่ต้องรู้ว่า ในบ้านของเรามีสิ่งของอะไรอยู่ตรงไหนบ้าง ต้องให้เห็นให้หมด แล้วเอามาตอบให้ชัดเจน เช่น ถ้าไปตกรนรก ท่านก็จะบอกตรงๆ ไม่อ้ออึ้งและไม่อ้อมค้อมว่า ญาติของคุณชื่อนี้ ตอนเป็นมนุษย์ได้ทำกรรมอย่างนั้น ตอนนีตายไปตกรนรกขุมนั้น มีทุกข์อย่างนี้ ยายไปถึงแล้วเขาลังความมาอย่างนี้ เอาบุญไปให้เขา เวลาที่เขาพ้นทุกข์แล้ว ไปอยู่อย่างนี้ เป็นอย่างนี้ คุณต้องทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เขา และต้องนั่งปฏิบัติธรรมทุกวัน เวลานี้ยายสอนเขาให้นั่งสมาธิแล้วและบอกเขาว่า ถ้าลืมนภาวนาจะหล่นกลับไปสู่ที่เดิม ส่วนญาติของผู้ตายซึ่งบางครั้งไม่รู้เรื่องอกุศลกรรมที่ผู้ตายเคยทำไว้ และเห็นแต่เพียงว่าช่วงปลายชีวิตของผู้ตายนั้นทำแต่สิ่งที่ดี มักเกิดความสงสัยว่า ทำไมจึงไปเกิดเป็นสัตว์นรกได้ เมื่อกลับไปที่บ้านและสืบเรื่องราวต่างๆ ปราบกฏว่าเป็นจริงอย่างที่คุณยายพูดทุกประการ

บางคนมาบอกคุณยายว่าจะไปผ่าตัด ท่านก็นั่งนิ่งๆ เจียบไป 5 นาที แล้วก็บอกว่า “คุณจะไปผ่าตัดทำไม ผ่าแล้วก็ไม่มีอะไร คุณไม่ได้เป็นอะไร” เขาก็แย้งว่าได้นัดกับหมอที่จะผ่าตัดแล้ว ท่านจึงบอกว่า “ก็ตามใจคุณ ถ้าจะผ่าตัดก็ภาวนา สัมมา อะระหัง ไวน์ะ” หลังจากผ่าตัดเสร็จแล้ว เขามารายงานให้คุณยายทราบว่ายายบอกว่า หมอบอกว่าไม่ได้เป็นอะไร คุณยายท่านก็ว่า “ก็ตีเหมือนกัน จะได้ว่าผ่าแล้วมันเป็นยังไง”

มีบางเรื่องที่คุณเหมือนเหลือเชื่อแต่เป็นความจริง บางคนเพิ่งมาใหม่ๆ เมื่อคุณยายทักครั้งแรก เขามักจะตกใจและเข้าใจว่าคงมีใครแอบมาบอกท่านว่าเขาเป็นอย่างนั้น เช่น ครั้งหนึ่ง สามภรรยาคนหนึ่งมาราบคุณยาย พอกราบเสร็จ คุณยายก็บอกว่า “คุณ เลิกเล่นม้าเสียเถอะ” สามภรรยาคิดว่าภรรยาแอบมาบอก ส่วนภรรยาก็บอกว่า “ฉันก็มาพร้อมกับคุณนี่แหละ” คุณยายจะพูดในสิ่งที่ท่านเห็นด้วยญาณทัสสนะด้วยน้ำเสียงปกติ เหมือนไม่จริงจัง แต่สิ่งที่ท่านพูดนั้นเป็นจริงทุกประการ

นอกจากนี้ ยังมีสามภรรยาอีกคนหนึ่ง ภรรยาเป็นอาจารย์อยู่ที่โรงเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร มีศรัทธามาเป็นลูกศิษย์ของคุณยาย ส่วนสามีเป็นคนดีสุดโต่ง ไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ แต่ก็เพื่อเหนียวไว้ อยากได้บุญจึงสวดมนต์วันละหนึ่งหรือสองชั่วโมง เพื่อว่านรกมีจริงจะได้รอดพ้นบ้าง

วันหนึ่ง ฝ่ายสามีมาถามคุณยายว่า “คุณครู ผมมีเรื่องแปลกอยู่เรื่องหนึ่ง อยากเล่าให้คุณครูฟัง แล้วช่วยตอบผมหน่อยว่าเรื่องนั้นมันเป็นยังไง” จากนั้นก็เริ่มเล่าว่า ครั้งหนึ่งขณะที่เขานอนอยู่ที่นอกชานที่บ้านต่างจังหวัด ตอนนั้นเป็นเวลากลางคืน แต่ว่าแสงเดือนแสงดาวที่สาดมา ทำให้สามารถเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นที่ชานบ้านได้อย่างชัดเจน ในขณะที่นั้น เขามองเห็นคว้นแทรกร่องกระดานนอกชานขึ้นมา แล้วยึดขึ้นเป็นรูปร่างของคน มองเห็นได้ด้วยตาเนื้อ สูงขนาดต้นตาล ยกเท้าก้าวข้ามหลังคาบ้านไป

เมื่อเห็นแล้วก็ไม่ทราบว่าเป็นอะไร แม้ว่าจะไปเที่ยวถามมาหลายวัด ก็ได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจน มักมีคำว่า “มั้ง” ตามมา หรือบางท่านก็บอกว่า “คุณตาผาด” เขานำเรื่องนี้มาเล่าให้คุณยายฟัง คุณยายก็หลับตาทำสมาธิฟังเฉยๆ จากนั้นเขาก็ถามว่า “ครูว่าสิ่งที่ผมเห็น มันคืออะไร” พอสิ้นคำถาม คุณยายก็ตอบว่า “สิ่งที่คุณเห็นคือเปรต แล้วเปรตนั้นก็เป็ญญาตีของคุณนั่นแหละ” เขาก็เถียงว่า “ญาติผมไม่มีวันไปเกิดเป็นเปรต” คุณยายท่านก็ไม่ว่าอะไร

เขาถามต่อว่า “ทำไมถึงไปเป็นเปรต”

“ญาติคุณเป็นอดีตมคณายก โกงของวัด ตายแล้วก็เลยไปเป็นเปรต” เขาก็แย้งว่า “ไม่มีหรอก ญาติผมที่เป็นมคณายก ถ้าครูว่าเป็นมคณายก ญาติของผมชื่ออะไร” คุณยายฟังแล้วก็ไม่แสดงอาการปฏิกิริยาใดๆ ยังคงนิ่งเป็นปกติ ตอบเขาไปว่า “ชื่อรัศมี” เขาก็แย้งอีกว่า “ยิ่งชื่อนี้ยิ่งห่างไกลเลย ไม่เคยมีญาติชื่อนี้ชื่ออะไรก็ไม่รู้ ชื่อรัศมี ถ้าเป็นญาติผม มันน่าจะมีชื่อที่เข้าท่ากว่านี้” จากนั้นก็ยกมือไหว้คุณยายครั้งหนึ่ง แล้วลงจากบ้านไป

หลายเดือนต่อมา เขาก็กลับมาบอกคุณยายว่า “เออ จริงด้วย ญาติผมคนหนึ่งชื่อรัศมี เขาเป็นมคณายก ตายไปแล้ว ไปสืบประวัติดู เขาก็โกงของวัดจริงๆ แต่ผมก็ไม่เชื่อว่าเปรตมีในโลก” นี่คือการต้อ

ของเขาที่ไม่ยอมจำนนต่อญาณทัสสนะอันแม่นยำของคุณยายซึ่งได้ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีจากหลวงปู่-
วัดปากน้ำ

ในสมัยก่อน หลวงปู่วัดปากน้ำท่านจะฝึกให้ไปดูนรก ดูสวรรค์เป็นปกติ ซึ่งผู้ศึกษาจะต้องหมั่น
ฝึกฝนด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้ญาณทัสสนะแม่นยำ จึงจะหาคำตอบมาตอบหลวงปู่ท่านได้อย่างถูกต้อง
ซึ่งถ้าหากไม่ขยัน และไม่จดจ่อ จะทำให้ตอบคำถามผิด เวลาใครตอบผิดอย่างนี้หลวงปู่ท่านจะดูว่า “ไอ้ขี้ได้”
หมดทุกคน

คำว่า “ขี้ได้” ก็คือเชื้อเพลิงชนิดหนึ่ง เวลาจะจุดให้ติดไฟต้องเขียนขี้ คือ เศษขี้เถ้าและถ่าน ซึ่ง
หมดน้ำมันยางแล้วออกเสียก่อน เมื่อเขียนขี้ได้ถึงบริเวณที่มีน้ำมันยางชุ่มอยู่แล้วจึงจุด พอมันจะดับ
ก็ต้องเขียนขี้่ออกอีก มันจึงจะติดขึ้นมาใหม่ นี่คือธรรมชาติของขี้ได้ ผู้ที่เรียนวิชาหากเป็นประเภทขี้ได้
เมื่อไม่ถูกครูบาอาจารย์กระตุ้น ก็จะนั่งปล่อยใจให้ล่องลอยคิดไปในเรื่องราวต่างๆ นึกองค์พระได้บ้าง
ไม่ได้บ้าง หรือไม่ก็ไปเดินเล่น เข้าห้องน้ำ ดูนก ดูไม้ ดูดาวดูเดือน พอเรียกทีก็มานั่งที่ แต่สำหรับคุณยาย
แล้วท่านไม่เคยโดนหลวงปู่วัดปากน้ำดูด้วยคำนี้เลย จนกระทั่งหลวงปู่ท่านมรณภาพไป คุณยายเป็นประดุจ
ม้าอาชาไนย เวลาเห็นนายสารธิดีเขียนตีม้าตัวอื่นเพราะทำไม่ถูกต้อง ม้าอาชาไนยก็จะสอนตัวเองได้
และไม่ยอมทำผิดทำนองเดียวกันนั้นให้ถูกเขียนตีด้วย ดังนั้นคุณยายท่านจึงศึกษาค้นคว้า ขวนขวาย
นั่งสมาธิด้วยวิริยะอุตสาหะ จนเป็นบุคคลตัวอย่างที่สำคัญยิ่งในโรงงานทำวิชา

โดยปกติแล้วคุณยายเป็นคนแข็งแรงและกระฉับกระฉ่ง สดชื่น ผ่องใสอยู่เสมอ แต่ภายหลังจาก
ที่คุณยายทองสุกละโลกไปแล้ว สุขภาพของท่านก็ทรุดโทรมลงจนล้มป่วยอย่างหนัก ลูกศิษย์คนหนึ่งที่เคย
เป็นห่วงเป็นใยก็จะพาคุณยายไปหาหมอรักษาตัวอยู่เป็นประจำ และมีลูกศิษย์อีกคนหนึ่งอยากได้บุญใน
การอุปฐากคุณยายบ้าง จึงรับท่านไปพักที่บ้านของเขาแถวสุขุมวิท

ไม่ว่าคุณยายจะไปอยู่ ณ แห่งหนตำบลใด หลวงพ่อธัมมชโยก็ตามไปเยี่ยมคุณยายถึงที่นั่น
หลวงพ่อก็ต้องเดินไปเป็นระยะทางที่ยาวไกลหลายกิโลเมตร เนื่องจากบ้านที่คุณยายไปพักนั้น ไม่สามารถ
นำรถยนต์เข้าไปได้ถึง กว่าจะถึงบ้านก็นับว่าลำบากพอสมควร แต่ท่านคิดว่าแม้จะลำบากมากมายกว่านี้
ร้อยเท่าพันทวี ท่านก็ไม่ท้อถอย เพราะในส่วนลึกของใจแล้ว มุ่งมั่นที่จะไปต่อวิชากับคุณยายเพียงอย่างเดียว
ใจของท่านผูกพันอยู่กับคุณยายและวิชาธรรมกายเท่านั้น

กว่าจะเดินไปถึง เนื้อตัวของหลวงพ่อก็โชกชุ่มไปด้วยเหงื่อ เมื่อเข้าไปในบ้านเห็นคุณยายนอน
คลุมโปงอยู่บนเตียง หลวงพ่อก็เดินตรงเข้าไปหา และถามเรื่องวิชา “ยาย อย่างนี้แล้วทำยังไงต่อ” เมื่อ
คุณยายได้ยินคำถาม ท่านจึงเปิดหน้าออกมาต่อวิชาให้ โดยมีได้คำนี้ถึงอาการป่วยไข้ที่กำลังรุมเร้า หาก
แต่ทุ่มเทชีวิตจิตใจถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์ ครูผู้สอนนอนเอาผ้าคลุมโปง ปิดหน้าบ้าง เปิดหน้าบ้าง
ลูกศิษย์ก็นั่งสมาธิอยู่หน้าเตียงด้วยเหงื่อโทรมกาย แต่ในใจนั้นท่วมท้นไปด้วยความสุข

หลวงพ่อก็ศึกษาวิชาธรรมกายอยู่กับคุณยายด้วยความสนุกสนาน จนกระทั่งคุณยายหายป่วย

กลับไปอยู่วัดปากน้ำแล้ว ท่านก็ตามไปนั่งสมาธิกับคุณยายทุกวัน มาถึงตอนนี้หลวงพ่อก็เชื่อคุณยายหมด ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าคุณยายสั่งอะไรก็จะทำตาม และมีความรู้สึกที่วันนี้เรียนได้เท่านี้ พรุ่งนี้จะต้องเรียนให้มากขึ้น เพราะเรียนแล้วมีความสุข เป็นความสุขที่ไม่อาจแสวงหาสิ่งใดมาทดแทนได้เลยในโลกนี้ หลวงพ่อท่านสัมผัสได้ถึงความเป็นผู้มีภูมิธรรมอันสูงส่งของคุณยาย ครูบาอาจารย์ผู้มีใจใสสะอาด บริสุทธิ์มาก เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา คุณยายท่านหยุดในหยุดเข้าไปสู่แหล่งแห่งความบริสุทธิ์ มุ่งไปสู่ที่สุดแห่งธรรม จึงไม่ใส่ใจเรื่องอะไรทั้งหมด แม้อาการป่วยไข้ของตัวเอง

เคารพคำยาย

ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาวิชาธรรมกายกับคุณยายมา หลวงพ่อก็ได้ซึมซับความรู้สึกที่ดี ซึมซับอุดมการณ์และคุณธรรมอันสูงส่งของคุณยายไว้ในชีวิตจิตใจของท่าน และเมื่อได้ปฏิบัติธรรม ละเอียดลึกซึ่งมากขึ้น ท่านก็สัมผัสได้ถึงความรู้สึกที่เป็นสุขภายใน ทำให้อารมณ์ดี โกรธใครไม่เป็น แม้จะทราบว่ามีใครอิจฉาท่านด้วยเรื่องอะไร ก็ไม่มีความรู้สึกขุ่นมัว ยังสามารถพูดคุยกับผู้นั้นได้อย่างเป็นปกติ เสมือนคุยกับญาติมิตร ไม่มีความพยาบาทหรือน้อยใจ ไม่ขัดเคืองใจ หรือแม้กระทั่งความคิดที่ว่า “ไม่เป็นไร ลืมเสียเถิด” ก็ไม่มี

อารมณ์ของท่านปราศจากความรู้สึกที่เป็นบาปอกุศล จึงมีความสงบสุขอยู่เต็มหัวใจ ทำให้ท่านมั่นใจว่า เมื่อความสุขเกิดขึ้นเต็มหัวใจของผู้ใดแล้ว ความทุกข์ย่อมไม่สามารถเข้ามาแทรกเข้ามาได้เลย เพราะทั้งสองอย่างจะเข้ามาพร้อมกันไม่ได้ เช่นเดียวกับความสว่างย่อมไม่เกิดพร้อมกับความมืด ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติธรรมสะสมความสุขไว้ให้เต็มหัวใจอยู่เสมอ เพราะถ้าพร่องเมื่อใดความทุกข์ก็จะแทรกเข้ามาได้ทันที

เมื่อปฏิบัติธรรมมากขึ้น หลวงพ่อก็มองเห็นคุณค่าของธรรมะมากขึ้น ธรรมะนั้นแตกต่างกับวิชาทางโลกซึ่งเรียนไปแล้วไม่สามารถช่วยมนุษย์ให้พ้นทุกข์ได้ แต่การเรียนธรรมะ ทำให้ได้คำตอบที่สงสัยมานาน ชัดแจ้งทั้งหมด ทำให้รู้ว่าเกิดมาทำไม เป้าหมายชีวิตคืออะไร ทั้งยังทำให้ไปนิพพานได้ ช่วยมนุษย์ให้พ้นทุกข์ได้ ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงอยากบวช แต่เมื่อไปขออนุญาตจากคุณยาย นอกจากคุณยายจะไม่อนุญาตแล้ว ยังกำชับให้หลวงพ่อบริหารงานจนจบปริญญาอีกด้วย ท่านให้เหตุผลว่า หลวงพ่อก็ต้องเป็นทั้งบัณฑิต ในทางโลกและเป็นนักปราชญ์ในทางธรรม เมื่อบวชแล้วจะได้เป็นประโยชน์ต่อพระศาสนาอย่างเต็มที่

ไม่นานต่อมาคุณยายท่านสอนวิธีบูชาข้าวพระให้กับหลวงพ่อ ซึ่งหลวงพ่อก็พยายามฝึกด้วยการตื่นแต่เช้า เพื่อไปซื้ออาหารมาหัดบูชาข้าวพระอยู่เสมอ ท่านมีความสุขมากกับการที่คุณยายเมตตา ถ่ายทอดวิชาให้ทุกอย่าง

สำหรับการบูชาข้าวพระนั้น นับเป็นบุญใหญ่สุดที่จะประมาณได้ที่คุณยายปฏิบัติร่วมกันกับคุณยายทองสุกมาโดยตลอด ตราบกระทั่งท่านละจากโลกนี้ไปแล้ว คุณยายก็ยังคงปฏิบัติสืบเนื่องเรื่อยมา

มิได้ขาดเป็นเวลาหลายสิบปีด้วยความคล่องแคล่วและชำนาญ

การบูชาข้าวพระ คือ การนำเครื่องไทยธรรม อันมีดอกไม้ ธูปเทียน อาหารคาวหวาน ซึ่งเป็นของหยาบ นำมากลั่นให้ละเอียดด้วยวิชาวชิธรรมกาย จนกระทั่งเครื่องไทยธรรมเหล่านี้ละเอียด ใส บริสุทธิ์เท่ากับพระธรรมกาย จึงน้อมนำไปถวายเป็นพุทธบูชา แต่พระธรรมกายของพระพุทธเจ้าในอายตตนิพพาน แต่ธรรมกายของพระพุทธเจ้านั้น ท่านไม่ต้องฉันเหมือนมนุษย์ ท่านมีสุขอยู่ด้วยธรรมาตถอันบริสุทธิ์ อิ่มอยู่เสมอ ที่เราเอาไปถวายนี้เป็นพุทธบูชา เพื่อต้องการบุญ บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ ที่เกิดจากการบูชาข้าวพระให้ถึงแก่เรา ด้วยเหตุนี้ ผู้บูชาข้าวพระจึงต้องเข้าถึงธรรมกายให้ได้ ต้องรู้จักหนทางสายกลาง ทำวิชาวชิธรรมกายเป็น จนกระทั่งเข้าสู่อายตตนิพพานได้ และเห็นพระธรรมกายของพระพุทธเจ้าในอายตตนิพพานนั้นบอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน รวมทั้งมีความเชี่ยวชาญจนสามารถน้อมเครื่องไทยธรรมเหล่านี้ไปถวายเป็นพุทธบูชาได้ ซึ่งในเวลานั้นจะเห็นตัวเอง เห็นเครื่องไทยธรรม เห็นพระธรรมกายของพระพุทธเจ้าอย่างชัดเจน และยิ่งไปกว่านั้น จะเห็นผลบุญ เห็นกระแสธารแห่งบุญที่บังเกิดขึ้นจากการนำเครื่องไทยธรรมไปถวายเป็นพุทธบูชาด้วย การบูชาข้าวพระ จึงเป็นของที่ทำได้ยากยิ่ง

เมื่อหลวงพ่อรัมมชโยอายุได้ 20 ปี ซึ่งนับว่าน้อยที่สุดในบรรดาลูกศิษย์ของคุณยาย แต่มีผลการปฏิบัติธรรมดีเด่นที่สุด ก้าวหน้าเกินกว่ารุ่นพี่ที่เรียนมาก่อนหน้านี้ เพราะท่านมีความเพียร ขยันมาฝึกปฏิบัติทุกวันไม่เคยขาด คุณยายจึงมอบหมายให้ท่านเป็นผู้นำในการบูชาข้าวพระทุกวันอาทิตย์ต้นเดือนหรือแม้แต่ในพิธีต่างๆ อย่างเช่น พิธีทอดผ้าป่า หรือการถวายผ้าอาบน้ำฝน หลวงพ่อจะเป็นผู้นำในพิธีทั้งหมด ส่วนคุณยายท่านทำหน้าที่เป็นผู้คุมบุญให้ ทำกันอย่างนี้ตลอดมา เวลานั้นนอกจากผู้ใหญ่จะให้ความเชื่อถือแล้วทุกคนต่างยินดีไม่มีใครคัดค้านเลยแม้แต่คนเดียว

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หลวงพ่อมีความรู้สึกสดชื่น เบิกบาน มีความสุขทั้งวันทั้งคืน เพราะใจของท่านมีเพียงคุณยายกับธรรมะ ท่านเคยกล่าวว่า คุณยายเป็นทั้งพ่อแม่ เป็นปู่ย่าตายาย ครูบาอาจารย์ เป็นกัลยาณมิตร เป็นทุกสิ่งทุกอย่างของท่าน ไม่ว่าคุณยายจะให้โอวาทอย่างไร ท่านจะอยู่ในโอวาทอย่างไร ไม่มีเงื่อนไข คำสั่งสอนนั้นเป็นเสมือนสิ่งแทนตัวคุณยายที่ไม่ว่าหลวงพ่อกับท่านจะไปไหนมาไหน ก็นึกถึงอยู่ตลอดเวลา

หลวงพ่อกับท่านเคารพในคำสั่งของคุณยายผู้เป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านเทิดทูนอย่างสูงสุด ดังนั้นไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง ท่านก็พร้อมที่จะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ ครั้งหนึ่งในวันขึ้นปีใหม่ ทีมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดให้มีงานรื่นเริงสนุกสนานกัน หลวงพ่อไปขออนุญาตจากคุณยายไปร่วมงานนี้ คุณยายท่านไม่ห้ามเพียงแต่พูดว่า “คุณก็เที่ยวมาทุกปีแล้ว ปีนี้คุณก็เที่ยวได้ ยายไม่ว่าแต่ให้ไปหลังเที่ยงคืน”

วันนั้นหลังจากปฏิบัติธรรมและคุยธรรมะกับคุณยายจนถึง 2 ทุ่มแล้ว หลวงพ่อก็กลับ เมื่อมาถึง

หน้ามหาวิทยาลัย ท่านก็รับประทานอาหารแกล่นเสร็จเป็นเวลา 4 ทุ่ม ท่านต้องผ่านเข้าไปในบริเวณงาน แต่ด้วยความที่อยู่ในโอวาทของคุณยายอย่างเคร่งครัดจึงเดินผ่านบริเวณที่มีการละเล่นโดยไม่ยอมดูอะไรทั้งสิ้น แม้จะรู้ว่าถ้ารอถึงหลังเที่ยงคืน งานรื่นเริงเขาก็จะเลิกแล้วก็ตาม หลวงพ่อจึงไปนั่งรอเวลาเที่ยงคืนอยู่ที่ คอกวัวพลางดูนาฬิกาข้อมือเป็นระยะๆ ด้วยใจที่จดจ่อ พอถึงเที่ยงคืนท่านก็รีบออกจากคอกวัวไป แต่ท่าน ไม่ได้ดูอะไรเลย เพราะงานเลิกแล้ว

สิ่งนี้คือตัวอย่างการอยู่ในโอวาทของหลวงพ่อ ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรืองของท่านและ หมู่คณะทั้งหมดในปัจจุบันนี้ ได้มาเพราะอยู่ในโอวาทของครูบาอาจารย์ ท่านเคยกล่าวว่า การที่จะมาเรียน กับครูบาอาจารย์นั้น ไม่มีอะไรสำคัญเท่ากับการอยู่ในโอวาท เพราะเราได้ฝากชีวิตจิตใจและหนทางเดินไปสู่พระนิพพานไว้กับท่าน ในการปฏิบัติธรรมนั้น ถ้ามีข้อแย้งในใจแม้เพียงนิดเดียว จิตจะฟุ้งซ่าน รวมเข้าไป สู่ภายในไม่ได้เลย

ด้วยความเคารพของท่าน คุณยายจึงรัก เมตตา เอ็นดู และถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดให้กับ หลวงพ่อโดยไม่ปิดบังอำพราง

ในการถ่ายทอดความรู้ นอกจากความเมตตาปราณีที่มีอยู่เต็มแล้ว คุณยายยังพิจารณาด้วยว่า จะถ่ายทอดให้ใครได้มากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้เพราะวิชาธรรมกายในระดับที่ละเอียดลึกซึ้งขึ้นไปนั้น ไม่ใช่ จะสอนให้ใครก็ได้ เพราะไม่ใช่เรื่องที่จะเรียนกันได้ทุกคน ผู้รับต้องทำได้จริง จึงจะสอนต่อให้ได้ ดังนั้นเมื่อ หลวงพ่อท่านเรียนด้วยความตั้งใจ และมีผลการปฏิบัติก้าวหน้ารองรับวิชาได้อย่างรวดเร็วเป็นที่พอใจ ของคุณยาย ท่านจึงถ่ายทอดให้อย่างเต็มที่

ตามหมู่คณะ

นับแต่ปี พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา คุณยายกับหลวงพ่อธัมมชโยได้นั่งสมาธิช่วยกันตามหมู่คณะ ที่จะมาร่วมสร้างบารมีกับท่าน ซึ่งไม่ว่าจะไปเกิดที่ใด ให้มาร่วมปฏิบัติธรรม สร้างบารมีด้วยกันให้มากที่สุด เพื่อให้งานเผยแผ่วิชาธรรมกายไปทั่วโลกบรรลุผลสำเร็จ ครั้นถึงปี พ.ศ. 2509 หลวงพ่อจึงได้พาคุณเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ มากราบคุณยาย

คุณเผด็จ หรือหลวงพ่อทตตชีโว ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระภิกษุวิริยคุณ รองเจ้าอาวาสวัด-พระธรรมกาย หลวงพ่อธัมมชโยได้กล่าวถึงบุคลิกลักษณะของหลวงพ่อทตตชีโวสมัยนั้นเอาไว้ว่า “ชอบใส่ เสื้อลายสก๊อต กางเกงยีนส์ บุคลิกขยาเย็น เสียงดังมีอำนาจชนิดที่แว่ววังอยู่ได้ยินเสียงแล้วก็ต้องหยุดทันที หุ่นสง่างามอย่างแชมซัน¹ หลวงพ่อตั้งฉายาให้ว่า thoroughbred never gets fat แปลว่า ม้าศึกย่อมคึกคัก (เพราะไม่อ้วน)”

¹ แชมซัน คนแข็งแรงในนิยายโบราณ

หลวงพ่อดัตตชีโวเป็นนิสิตรุ่นพี่ของหลวงพ่อดัมมชโย ขณะนั้นเพิ่งกลับจากการไปศึกษาต่อที่ประเทศออสเตรเลีย ทั้งสองท่านได้พบกันครั้งแรกเมื่อวันลอยกระทงของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตรงกับวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509 งานนี้ 4 ปี จึงจะจัดให้มีสักครั้งหนึ่ง เมื่อพบกันแล้วหลวงพ่อดัตตชีโอรู้สึกถูกชะตากับหลวงพ่อดัมมชโยเป็นอย่างมาก

หลวงพ่อดัตตชีโวเป็นรุ่นพี่ ท่านจึงเรียกหลวงพ่อดัมมชโยว่า “ไฉ่ฉ่อง” วันนั้นท่านชวน “ไฉ่ฉ่อง” ไปดื่มเหล้า แต่หลวงพ่อดัมมชโยปฏิเสธด้วยคำพูดสั้นๆ ว่า “ผมไม่ดื่มเหล้า ผมถือศีล”

คำว่า “ถือศีล” ส่งผลกระทบต่อจิตใจของหลวงพ่อดัตตชีโวอย่างรุนแรง และเป็นสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงต่อวิถีชีวิตของท่านในเวลาต่อมา

หลวงพ่อดัตตชีโวเคยศึกษาวิชาไสยศาสตร์มามาก เช่น วิชาหนังเหนียว รูดโซ่ ลุยไฟ เล่นแร่แปรธาตุ เป็นต้น ถึงกระนั้นก็ยังมีความสนใจเรื่องนรก สวรรค์ ท่านจึงอยากจะไปพบคุณยาย แต่หลวงพ่อดัมมชโยยังไม่ยอมพาไปทันที ท่านต้องแนะนำการปฏิบัติตัวให้หลวงพ่อดัตตชีโวอยู่เป็นเวลานานถึง 3 เดือนเพื่อให้วางตัวได้อย่างถูกต้องเวลาอยู่ต่อหน้าคุณยาย

สมัยนั้นหลวงพ่อดัมมชโยเรียกหลวงพ่อดัตตชีโวว่า “พี่เต็จ” ในการแนะนำท่านต้องคอยกำกับเรื่องกิริยาวาจา เช่น “พี่เต็จ คำพูดอย่างนี้คุณยายไม่ชอบ” “นั่งอย่างนี้คุณยายไม่ชอบ” หรือ “ลูกนัยน์ตาอย่างนี้ท่านไม่ชอบ” “บุคลิกขยาเย็นชนิดที่ใครเรียกแล้วหันขวับมาทำตาเขียวพร้อมจะเอาเรื่องอย่างนี้ มีหวังโดนไล่ตั้งแต่วันแรก” หรือไม่ก็บอกว่าแบบไหนคุณยายชอบ

แม้หลวงพ่อดัตตชีโวคิดว่าได้แนะนำหลวงพ่อดัตตชีโวจนเป็นที่พอใจแล้ว แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดมาก่อนก็เกิดขึ้นจนได้ เพราะในวันแรกหลังจากที่กราบคุณยายแล้ว หลวงพ่อดัตตชีโวก็นั่งขึ้นมาอย่างไม่มีปีไม่มีขลุ่ยว่า “ยาย ผมอยากจะทำอะไรก็ได้มีมือยาย” หลวงพ่อดัมมชโยได้ยินดังนั้นก็สะกิดและแนะนำว่า “อย่างนี้ไม่ควร” ต้องอธิบายกันอยู่นาน ในที่สุดคุณยายจึงบอกให้ไปลองกับหลวงพ่อดัมมชโยก่อน

ไม่เพียงแต่สิ่งที่คุณยายแนะนำไว้ก่อนที่จะมาพบคุณยายเท่านั้น ท่านยังถามคุณยายต่อไปอีกอย่างไม่ลังเลแม้แต่น้อย “ยาย คุณไชยบุญเล่าว่ายายพาไปดูนรกสวรรค์ได้จริงไหม” คุณยายตอบอย่างมั่นใจว่า “จริง ยายเคยไปช่วยพ่อขึ้นจากนรกมาแล้ว” ถึงตอนนี้หลวงพ่อดัตตชีโวมั่นใจมากยิ่งขึ้น เพราะได้พบคนจริงที่พยายามค้นหาเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตาม ท่านก็ยังไมยอมยุติคำถาม “แล้วอย่างผมจะไปดูได้ไหม” คราวนี้คุณยายตอบอย่างยืดยาวพร้อมทั้งให้กำลังใจว่า “คุณนะมีบุญมากอยู่แล้วถึงได้มาถึงที่นี่ อย่างนี้ฝึกไม่นานหรอก”

เวลานั้น หัวใจของหลวงพ่อดัตตชีโวเปี่ยมไปด้วยความปีติ เพราะคำพูดของคุณยายบ่งบอกโดยปริยายว่า รับท่านเป็นศิษย์แล้ว วันนั้นทั้งวัน หลวงพ่อดัตตชีโวจึงนั่งสมาธิรวดเดียว 3 ชั่วโมงเป็นวันแรก เพื่อแสดงให้คุณยายเห็นว่าท่านก็เอาจริงเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ในระหว่างเวลานี้ กิริยาวาจา

ตลอดจนบุคลิกภาพของท่านก็ยังคงเป็นที่ขว้างขuw้างตาลูกศิษย์รุ่นพี่หลายคน จนบางคนถึงกับบอกคุณยายว่า “อีตาคนนี่ รุ่มๆ ร่ำมๆ สกปรก พุดก็เสียงดังเอะอะ ยายอย่าไปรับเป็นลูกศิษย์เลย ไล้ไปเถอะ” แต่คุณยายก็ยังคงรับหลวงพ่อดัตตชีโวไว้เป็นศิษย์คนหนึ่ง ซึ่งภายหลังต่อมา เมื่อรู้ความจริงเรื่องนี้ ท่านถึงกับรำพึงด้วยความซาบซึ้งในความเมตตาของคุณยายที่มีต่อท่านเสมอมาว่า “โธ...คุณยายคงต้องใช้ความอดทนกับเรามากเหลือเกิน”

กำเนิดบ้านธรรมประสิทธิ์

ในช่วงเวลานั้นมีคนมานั่งสมาธิกับคุณยายมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันอาทิตย์ ต้นเดือน มีคนมามากเป็นพิเศษ นั่งสมาธิกันเต็มบ้านของคุณยายจนไม่มีที่นั่ง ต้องไปนั่งกันแม้กระทั่งบนตุ่มน้ำ ซึ่งนับว่าลำบากมาก เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นพร้อมกับการที่วัดปากน้ำจะทำการก่อสร้างหอฉันตรงบริเวณที่เป็นบ้านพักของคุณยาย ซึ่งก็หมายความว่า บ้านของคุณยายจะต้องถูกรื้อถอนไปอย่างแน่นอน

ด้วยเหตุสองประการดังกล่าว บรรดาศิษยานุศิษย์จึงปรึกษากันว่า ถึงเวลาที่จะต้องสร้างบ้านหลังใหม่แล้ว หลวงพ่อธัมมชโยกับหลวงพ่อดัตตชีโวก็มาชวนคุณยายให้สร้างบ้านใหม่ โดยที่ท่านทั้งสองจะรับหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดหาทุนทรัพย์เอง

ในสมัยนั้น คุณยายท่านบอกอานิสงส์ของการสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรมให้ศิษย์ทุกคนทราบว่าเป็นใครซื้อตะปูสักตัว ไม้สักแผ่น หรืออิฐสักก้อนมาสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรม จะได้บุญอย่างมหาศาล เพราะเป็นสถานที่รองรับผู้บริสุทธิ์ ผลบุญนี้จะช่วยให้เราฐธธรรมต่อไปในอนาคตได้อย่างสะดวกสบาย ง่ายตาย และมีสมบัติติดไปในภพเบื้องหน้า หลวงพ่อธัมมชโยท่านอยากได้บุญ จึงยอมอดอาหารกลางวัน เป็นแรมเดือน เพื่อเก็บเงินไว้สำหรับทำบุญ ครั้งนั้นบรรดาลูกศิษย์ของคุณยายรวบรวมเงินกันได้ถึง 58,000 บาท ซึ่งนับว่ามากสำหรับสมัยนั้น และสิ่งนี้ได้ส่งผลเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งสำหรับหลวงพ่อธัมมชโย

ถึงแม้ว่าจะได้เงินมามากพอที่จะสร้างบ้านหลังใหม่แล้ว คุณยายก็ยังต้องเหน็ดเหนื่อยอย่างมากกับการย้ายบ้าน และดูแลการก่อสร้าง

บ้านหลังใหม่เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น อยู่ภายในบริเวณวัดปากน้ำทางด้านเหนือ ดำเนินการก่อสร้าง โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ¹ ซึ่งมอบหมายให้พระราชโมลี (ณรงค์ ฐิตาโณ) อดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ และอดีตเจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม ช่วยเหลือควบคุมการก่อสร้าง ส่วนอีกรูปหนึ่ง คือ พระภาวนาโกศลเถร (ธีระ ธัมมธโร) หรือหลวงพ่อเล็ก รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

¹ ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าคุณนรรัตนราชมานิต เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ

ในขณะนั้น ซึ่งเป็นพระอาจารย์ใหญ่ในด้านวิปัสสนา ได้เมตตาตั้งชื่อให้ว่า “บ้านธรรมประสิทธิ์” อันมีความหมายอย่างลึกซึ้งว่า “ใครก็ตามที่มาถึงบ้านนี้ คุณยายจะสอนธรรมะให้กับเขาทุกคนไป”

ปลายปี พ.ศ. 2510 การสร้างบ้านธรรมประสิทธิ์ได้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ เป็นบ้านที่ทันสมัยที่สุดในละแวกนั้น และเป็นบ้านที่สะอาดมาก พื้นไม้กระดานทุกแผ่นได้รับการเช็ดถูจนเป็นเงาด้วยฝีมือของคุณยาย

คุณยายเป็นคนขยันมาก ขยันทำงานสารพัด รักความสะอาด ความมีระเบียบ และผูกพันอยู่กับธรรมะภายในตลอดเวลา เช่นวันหนึ่ง หลวงพ่อธัมมชโยสังเกตเห็นคุณยายยืนเล็งดูอะไรสักอย่างหนึ่งอยู่ระหว่างพื้นบันไดกับพื้นชั้นบน จึงถามด้วยความสงสัยว่า “ยายทำอะไรครับ” คุณยายตอบว่า “กำลังดูว่ามีฝุ่นไหม” โดยปกติแล้ว คุณยายจะเช็ดบันไดบ้านทั้งบนบันไดและใต้บันได ซึ่งไม่เหมือนใครเลยในโลก เมื่อหลวงพ่อกถามต่อไปว่า ทำไมต้องทำอย่างนั้น คุณยายก็ตอบอย่างชัดเจนว่า “เช็ดแล้วมันสะอาดใจเราก็สะอาด เข้ากลางคลองดี”

เรื่องความสะอาดของคุณยายนี้ สิ่งแรกที่เราเห็นได้ชัด คือ ความสะอาดของสิ่งแวดล้อมที่พักของท่าน ซึ่งมีระเบียบ สวยงาม ไม่ว่าท่านจะไปอยู่ที่ใดก็ตาม แม้ว่าข้าวของเครื่องใช้จะทำด้วยวัสดุที่เรียบง่าย บางชิ้นก็เป็นสิ่งที่เขาทิ้งแล้ว แต่คุณยายก็เอามาทำความสะอาด เช็ดถู ปรับปรุงใหม่ให้ใช้ได้

ส่วนวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่มีคนนำมาถวาย ไม่ว่าจะเป็นถุงกระดาษใส่ผลไม้หรือใส่สิ่งของ เมื่อเอาสิ่งนั้นออกไปแล้ว ท่านก็จะเอากระดาษมาตัดอย่างมีระเบียบ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส แล้ววางซ้อนกันไม่มีเหลือเลย เอาไว้ใช้รองกันกระโถนด้านใน เมื่อทิ้งสิ่งของลงในกระโถนแล้วก็จะใช้กระดาษปิดทับอีกทีหนึ่ง สลับกันเป็นชั้นๆ พอเต็มแล้วผู้ที่นำไปทำความสะอาด ก็จะรวบรวมกระดาษนั้นทิ้งไปในถังขยะไม่เป็นที่น่ารังเกียจ และทำความสะอาดง่าย

ที่นั่งสมาธิกับที่นอนและที่รับแขกของคุณยายนั้นเป็นที่เดียวกัน ท่านนอนตรงไหนก็รับแขกตรงนั้น สะอาดเกลี้ยงเกลาเป็นระเบียบ หยูกยาต่างๆ ท่านจะเก็บใส่ตู้เล็กๆ ที่อยู่ข้างฝา และจัดเรียงลำดับลดหลั่นจากเล็กไปใหญ่ จากต่ำไปสูง เรียงกันไปอย่างนี้ ไม่มีล้นกันกัน แม้ว่าตู้ยาใบนี้จะไม่มีฝาปิด แต่ก็หาได้มีร่องรอยของฝุ่นละอองที่มาจับขูดยาเลยแม้แต่หน่อย

เสื้อผ้าอาภรณ์ที่คุณยายนุ่งห่มนั้น ก็เรียบง่าย ปราศจากรอยยับย่น ขาวสะอาด หากที่ติดมีได้อย่างที่หลวงพ่อกัดตชีโวท่านเคยเล่าว่า วันหนึ่งสมัยที่ยังไม่ได้บวช ท่านสังเกตเห็นเสื้อผ้าที่คุณยายใส่แล้วอดถามไม่ได้

“ยาย... เสื้อยายขาด ปะดั่งหลายแห่ง ทำไมยังขาวกว่าเสื้อของผมอีก นี่ผมใช้ยังไม่กี่เดือนเลย ยังขาวสู้ของยายไม่ได้ ผ้าของผมเนื้อดีกว่าของยายนะ”

คุณยายท่านมองหน้า “คุณ...ยายมันลูกชานา มีเสื้อผ้าไม่มาก เพราะฉะนั้นยายใช้แล้วซักทุกวัน ไม่เคยทิ้งหมัก ไม่เคยทิ้งข้ามวัน ยายไม่เคยเลยที่จะมาใส่กะละมังทิ้งไว้ ใช้วันนี้พอตอนเย็นยายก็ซัก มันจะได้ไม่เข้ากร้าน (คือ ความสกปรกไม่ซึมลึก) ซักเรียบร้อยแล้วยายก็ตากแดดให้มันแห้งพอแห้งยาย ก็รีบเก็บ ไม่จั้นสีมันจะออกซีดๆ เก๋าๆ เพราะฉะนั้นเสื้อผ้าของยายทุกตัว แม้มันจะขาดแล้วก็ยังขาวเหมือนใหม่”

หลวงพ่อดัตตชีโวท่านเล่าอีกว่า ตั้งแต่ท่านเกิดมาไม่เคยเห็นใครสะอาดอย่างนี้ ปกติผ้าชีริ้วพอท่านใช้แล้วมันสกปรกท่านก็ทิ้งไป เพิ่งมาเห็นว่า แม่แต่ผ้าชีริ้วที่คุณยายใช้ที่บ้าน เช็ดบ้านนั้น คุณยายก็ซักจนสะอาด เมื่อเห็นอย่างนั้นท่านจึงรู้สึกอายและปรับปรุงตัวเองตั้งแต่นั้นมา

คุณยายจะสอนธรรมะที่บ้านธรรมประสิทธิ์ตั้งแต่เช้าจนถึง 2 ทุ่มทุกวัน บรรดาลูกศิษย์ของคุณยายมีทุกระดับทั้งหญิงและชาย ตั้งแต่เด็กนักเรียน นิสิตนักศึกษา ไปจนถึงผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว ซึ่งโดยปกติจะมาถึงบ้านธรรมประสิทธิ์พร้อมหน้ากันเมื่อเวลา 6 โมงเย็นเป็นต้นไป และคุณยายก็จะเริ่มสอนตั้งแต่นั้น

กลางปี พ.ศ. 2510 วันหนึ่งระหว่างที่หลวงพ่อดัตตชีโวกำลังนั่งสมาธิอยู่กับคุณยาย วิชาไสยศาสตร์ที่เคยฝึกมาก็ตามมาทำร้าย ทำให้เกิดอาการหายใจไม่ออก มีลมดันขึ้น กระจกกระอ่วน น้ำลายฟูมปาก คุณยายบอกกับท่านว่า “คุณฝึกไสยศาสตร์มามาก อาจารย์เก๋าๆ เขาไม่ยอมให้คุณเปลี่ยนทาง เขามาขวางไว้” หลวงพ่อดัตตชีโวถามคุณยายด้วยความกังวลใจว่า “ยังจี๊ผมไม่แหย่หรือ” คุณยายตอบว่า “จะเอาธรรมะก็ต้องสละชีวิต พระพุทธเจ้าท่านก็ทำอย่างนี้ คุณกล้าไหมล่ะ” หลวงพ่อดัตตชีโวเห็นแววตาเด็ดเดี่ยวนั้นแล้วก็ตอบอย่างมั่นใจว่า “กล้าครับ”

นับจากวันนั้น ท่านจึงตั้งใจนั่งสมาธิเรื่อยมา คุณยายก็คอยช่วยแก้ไขให้ อาการดังกล่าวจึงค่อยทุเลาเบาบางลง ดูเหมือนว่าจะหาย แต่ก็ไม่หายขาด เพราะในส่วนลึกแล้วท่านยังคงมีความเลียดายวิชาไสยศาสตร์อยู่ อย่างที่คุณยายบอกกับท่านว่า “ยังไม่หายขาดหรอก ยายแก้ให้ได้แค่นี้ ส่วนที่เหลือเป็นเพราะคุณยังเลียดายวิชามารอยู่ แต่คุณจะไม่ขลังอีกแล้ว เพราะทั้งหมดที่คุณเรียนมาเป็นประเภทมนต์ปนธรรม ไม่ใช่ธรรมบริสุทธิ์ ต่อไปนี้ต้องหมั่นนั่งสมาธิให้มากๆ”

หลังจากเริ่มปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์ได้ไม่นาน หลวงพ่อดัตตชีโวก็ชักชวนน้องๆ ชมรมพุทธศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ มานั่งสมาธิกับคุณยายเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ พอถึงวันอาทิตย์ต้นเดือน บรรดาลูกศิษย์ต่างก็แบ่งงานกันทำทุกคนไม่มีละเว้น แต่เนื่องจากหลวงพ่อดัตตชีโวเป็นเหมือนพี่ชายคนโต มีอายุมากที่สุดในกลุ่มนักศึกษาด้วยกัน คือ 29 ปี น้องๆ จึงไม่แบ่งงานให้ทำ ท่านจึงหันไปจัดรองเท้า ซึ่งถูกถอดวางทิ้งไว้ระเกะระกะแถวหน้าบันไดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย พอเสร็จจากการนั่งสมาธิทุกคนลงมาเห็นรองเท้าที่วางอยู่ ก็ชื่นชมกันโดยที่ไม่รู้ว่าใครเป็นคนทำ หลวงพ่อดัตตชีโวท่านทำเฉยเสียแต่ใจนั้นปีติเบิกบานเป็นที่สุด

ต่อมา คุณยายได้มอบหมายให้หลวงพ่อดัตตชีโวช่วยสอนธรรมะบ้าง รับแขกแทนบ้าง หลวงพ่อธัมมชโยเล่าให้ท่านฟังว่า การที่คุณยายมอบหมายหน้าที่นี้ให้ เพราะหลวงพ่อดัตตชีโวเป็นคนไม่มีมานะถือตัว รู้จักสร้างงาน และที่สำคัญคือเป็นคนที่กตัญญู แม้ว่าคุณยายจะว่าอะไรก็ไม่เคยโกรธ รวมทั้งไม่มีนิสัยอคติในช่องอกในกระดูก สามารถเป็นครูคนได้

เย็นวันหนึ่ง ที่บ้านธรรมประสิทธิ์ เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้วคุณยายก็นำนั่งสมาธิ พอทุกคนหลับตาได้ประมาณ 10 นาที คุณยายก็หายเข้าไปในห้องน้ำและอยู่ในนั้นเป็นเวลานานกว่าจะกลับมานั่งต่อจนถึงเวลาเลิก หลังจากเลิกนั่งสมาธิแล้ว หลวงพ่อดัตตชีโวไปเข้าห้องน้ำ เห็นห้องน้ำ พื้นและข้างฝาแห้งสนิท สะอาด น่าใช้ ท่านสังเกตว่า เมื่อไปเข้าห้องน้ำที่ไรก็เป็นอย่างนี้ทุกครั้ง แม้มาก่อนหน้านี้จะมีผู้ใช้ห้องน้ำแล้วก็ตาม

ด้วยอุปนิสัยที่เป็นคนช่างสังเกต และต้องการทราบว่าเวลาที่ทุกคนหลับตานั้น คุณยายทำอะไรบ้าง ดังนั้นในระหว่างที่ทุกคนนั่งสมาธิกันอยู่ ท่านจึงลืมนั่งสมาธิมองดูคุณยาย เมื่อไม่เห็นนั่งอยู่ ท่านก็ลุกตามไปดู พอไปถึงก็ได้พบคุณยายกำลังขัดถูห้องน้ำ และเช็ดพื้น เช็ดข้างฝาอยู่ หลวงพ่อดัตตชีโวรู้สึกสะเทือนใจกับภาพที่เห็นตรงหน้า เพราะทั้งตัวท่านและบรรดาลูกศิษย์คนอื่นๆ ต่างพากันทำห้องน้ำให้เปียกแฉะ คุณยายต้องตามเช็ดตลอดเวลา โดยที่ตนเองไม่มีโอกาสล่องรู้เลย

ดังนั้น เมื่อมีโอกาสนั่งอยู่กับคุณยายตามลำพัง ท่านถามคุณยายถึงเรื่องนี้ว่า “ยาย...ทำไมต้องทำอย่างนั้น” คุณยายให้เหตุผลชัดเจนว่า “ยายแก่แล้ว อายุจะ 60 แล้ว คนแก่นะเท่านั้นไม่มียาง (ลายเท้า) มันลื่นง่าย ถ้าไม่ระวังเดี๋ยวจะล้มหัวฟาดพื้น แล้วจะพินยาก ยายเลยต้องทำไว้ให้ชินเสียตั้งแต่ตอนนี้แหละคุณ”

หลวงพ่อดัตตชีโวฟังคำตอบนั้นด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในความละเอียด รอบคอบของคุณยาย แม้ท่านเพิ่งรู้จักคุณยายได้ไม่นาน แต่สิ่งที่พบก็เป็นความประทับใจที่ยากจะลืมเลือนได้

วางแผนให้ศิษย์ประพาศิษย์ประพาศิษย์

ในเวลาต่อมา เมื่อมีเด็กหนุ่มสาวมาปฏิบัติธรรมกันมากยิ่งขึ้น และสามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างเหนียวแน่นแล้ว คุณยายก็เริ่มรณรงค์ให้ทุกคนประพาศิษย์ประพาศิษย์ ตอนเย็นๆ ระหว่างที่นั่งปฏิบัติธรรมกันอยู่ คุณยายจะคอยให้กำลังใจไปด้วย เรื่องที่คุยกันนั้นก็วนเวียนอยู่แต่เรื่องของบุญกุศล เรื่องการสร้างบารมี หรือไม่ก็เป็นเรื่องของภพนี้ภพหน้า ส่วนเรื่องการประพาศิษย์ประพาศิษย์ คุณยายจะพยายามพูดสรรเสริญคุณของพรหมจรรย์ให้ฟังบ่อยๆ

“ชีวิตพรหมจรรย์เหมือนนกน้อยในอากาศ มันมีแต่ปีกมีแต่หาง จะไปไหนมาไหนก็สะดวกสบายและเป็นอิสระ ถ้าเราประพาศิษย์ประพาศิษย์ เราจะทำอะไรก็เป็นอิสระ มีเงินร้อยบาทก็ใช้ได้ทั้งร้อย

ถ้าหากมีครอบครัวแต่ยังไม่มีลูก เงินร้อยบาทก็ใช้ได้ห้าสิบบาท ถ้ามีลูกหนึ่งคนเหลือยี่สิบห้าบาท ถ้ามีสองคนเหลือสิบสองบาท ห้าสิบสตางค์ ถ้าสามคนหนึ่งท่วมหัวเลย

ลูกตอนเล็กๆ ก็น่ารักดี แต่พอโตขึ้นมันก็ดื้อ เราก็จะได้พ่อแม่ที่ดื้อด้วย ขนาดลูกเกิดอยู่ในท้องเราแท้ๆ ออกมามันยังดื้อ... เพราะฉะนั้น อยู่คนเดียวดีกว่า สบาย มีความสุข ถึงเวลาเราก็ได้สร้างบารมีอย่างเต็มที่”

สำหรับหลวงพ่อดัมมชโยแล้ว บ่อยครั้งที่คุณยายมักจะพูดกับหลวงพ่อด้วยถ้อยคำที่แสดงถึงความเป็นห่วงเป็นใยเสมอ “อย่ามีความลับกับยายนะ มีอะไรให้เล่าให้ฟัง ยายจะได้ช่วยเหลือ ยายนะเหมือนพ่อเหมือนแม่ของคุณ เหมือนปู่ย่าตายาย แต่ที่แตกต่างกันก็คือ ยายไม่ได้มองแต่ประโยชน์ปัจจุบันนี้ ยายเป็นห่วงคุณข้ามภพข้ามชาติ กลัวว่าคุณตายแล้วจะไปตกนรก เตี้ยจะไม่ได้เจอยาย ไม่ได้เจอหลวงปู่วัดปากน้ำ ไม่ได้เจอวิชชาธรรมกาย ยายจึงต้องเป็นห่วง เพราะฉะนั้นมีอะไรอย่าปิดบังยาย”

เมื่อได้ฟังคุณยายพูดอย่างนี้ หลวงพ่อก็ไม่เคยปิดบังอะไรอีก มีเรื่องอะไรท่านต้องเล่าให้ฟังหมดทุกเรื่อง หากทำอะไรผิดพลาดมา คุณยายท่านก็จะแนะนำ ซึ่งให้เห็นถึงโทษที่จะเกิดขึ้นตามมา เวลาคุณยายสอนนั้นไม่เหมือนใครอื่นในโลก ท่านจะเริ่มด้วยการให้นั่งสมาธิก่อน เมื่อจิตใจสงบแล้ว ท่านจึงให้พิจารณาด้วยเหตุผล ท่านจะไม่พูดเฉพาะผลที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันชาติเท่านั้น แต่จะพูดถึงผลข้ามชาติทีเดียว

คุณยายจะคอยเป็นห่วง ประคับประคองให้ลูกศิษย์อยู่ในเส้นทางแห่งพรหมจรรย์นี้ตลอดเวลา เพราะ **พรหมจรรย์มีความสำคัญมากต่อการศึกษาวิชาธรรมกายในระดับสูงขึ้นไป**

ในสมัยนั้น งานฉลองวันเกิดเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย เมื่อวันเกิดของคุณยายเวียนมาถึง บรรดาลูกศิษย์จะมาฉลองวันเกิดให้ท่านกันอย่างคับคั่ง

คุณยายเกิดวันขึ้น 10 ค่ำ เดือนยี่ ปีระกา ซึ่งบรรดาลูกศิษย์มักจัดงานวันเกิดของท่านตรงกับวันทางจันทรคติ งานฉลองวันเกิดของคุณยายในแต่ละปีจึงไม่ตรงกัน บางปีก็ตรงกับปลายเดือนธันวาคม บางปีก็ตรงกับเดือนมกราคม

ปีพุทธศักราช 2511 วันคล้ายวันเกิดของคุณยายตรงกับวันที่ 10 มกราคม หลังจากนั้นสมาธิและแขกผู้ใหญ่กลับกันไปจนหมดแล้ว มีแต่พวกเด็กๆ นักศึกษาประมาณ 10-15 คน ซึ่งยังคงช่วยกันเก็บกวาดบ้านและรอฟังโอวาทอยู่ ในโอวาทตอนหนึ่ง คุณยายกล่าวว่า “ในบรรดาลูกศิษย์ทั้งหมดนี้ ยายรักพวกคุณมากที่สุด พวกคุณนี่ดีจริงๆ ขยันนั่งสมาธิ เอาจริงเอาจัง แล้วสมาธิก็ก้าวหน้าดี แต่ยายจะรักพวกคุณมากขึ้นอีกหลายเท่า ถ้าพวกคุณเลิกสูบบุหรี่”

คำพูดของคุณยายนั้นศักดิ์สิทธิ์ มีอานุภาพ พอสิ้นคำของท่านเท่านั้น ลูกศิษย์ที่สูบบุหรี่ทั้งหมดรวมทั้งหลวงพ่อดัตตชีโวด้วย ก็ทิ้งบุหรี่ลงในกระโถนของคุณยาย แล้วพร้อมใจกันตั้งสัจจะไม่

สูญบุหรืออีกเลยตลอดชีวิต วันนั้นหลังจากที่ทุกคนกลับไปกันหมดแล้ว เหลือเพียงหลวงพ่อัมมชโย ซึ่งบัดนี้ นิ่งอยู่ต่อหน้าคุณยาย ท่านได้มอบของขวัญอันล้ำค่าที่สุดในชีวิตแด่คุณยาย ด้วยการตั้งสัจจาธิษฐานว่า “จะประพาศิพพรหมจรรย์ตลอดชีวิต” คุณยายก็รับฟังอย่างปีติเบิกบานและภาคภูมิใจยิ่ง

การกล่าวสัจจาธิษฐานของหลวงพ่อัมมชโยครั้งนั้น ยังผลให้เกิดกำลังใจในการประพาศิพพรหมจรรย์แก่ลูกศิษย์คนอื่นๆ ที่ยังเป็นโสดอีกมากมาย วันเกิดของคุณยายทุกปี จึงกลายเป็นวันที่ลูกศิษย์รอคอยเพื่อที่จะตั้งสัจจะเป็นของขวัญอันล้ำค่า ให้เป็นที่ถูกใจท่านยิ่งไปกว่าเดิม

ภายหลังต่อมา คุณยายท่านให้ล้มเลิกการกล่าวสัจจาธิษฐานเรื่องการประพาศิพพรหมจรรย์เสีย เพราะมีลูกศิษย์บางคนเสียสัจจะต่อตนเอง ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อผู้นั้นติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ

บรรยากาศการนั่งสมาธิร่วมกัน ณ บ้านธรรมประสิทธิ์นั้น ทุกคนที่มานั่งสมาธิ ไม่ว่าจะชาย หรือหญิง จะนั่งรวมกันบนชั้นสองของบ้าน ส่วนชั้นล่างจะเป็นที่ทำอาหาร รับประทานอาหารและเก็บข้าวของต่างๆ เมื่อคุณยายเห็นวิแว่วว่าจะเกิดเรื่องชู้สาวขึ้น ท่านจึงสั่งสอนเป็นการใหญ่ เพราะปรารถนาจะให้ลูกศิษย์ประพาศิพพรหมจรรย์ และเป็นกำลังใจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป นอกจากนี้ท่านยังสั่งให้แยกกันนั่งระหว่างหญิงกับชาย เพื่อขจัดต้นตอ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม อันจะนำไปสู่เรื่องชู้สาว ซึ่งเป็นผลเสียต่อการปฏิบัติธรรม คำสั่งนี้ได้กลายเป็นกฎระเบียบในการจัดที่นั่งของสาธุชนที่มาปฏิบัติธรรม ณ วัดพระธรรมกาย ในเวลาต่อมา

คุณยายสร้างคน

การฝึกคนให้รักการปฏิบัติธรรม คุณยายใช้วิธีฝึกคนที่จะเป็นต้นแบบไว้ก่อน ทางฝ่ายชาย คุณยายเลือกหลวงพ่อัมมชโยเป็นต้นแบบ แล้วก็ฝึกให้หลวงพ่อดัตตชีโวเอาอย่างหลวงพ่อัมมชโย อีกต่อหนึ่ง ส่วนฝ่ายหญิง คุณยายเลือกคุณแห่งแซ จิระชุตีโรจน์ หรือที่น้องๆ กลุ่มปฏิบัติธรรมในสมัยนั้นเรียกกันว่า “พี่แข่ง” เป็นต้นแบบ เพราะพี่แข่งมีความใกล้ชิดกับน้องๆ มากกว่าใครทั้งหมด คุณยายจะกำชับให้พี่แข่งดูแลน้องๆ ผู้หญิงให้ดี และพูดเสมอว่า “ยายเกลียดมาก ถ้าคนที่อยู่ในวงบุญด้วยกันแล้วมามีเรื่องชู้สาวกันเอง”

วิธีป้องกันเรื่องนี้ ต้องเข้มงวดกันอย่างจริงจัง หลังจากเลิกนั่งสมาธิตอน 2 ทุ่มทุกวัน พี่แข่งจะพาน้องๆ ผู้หญิงขึ้นรถเมล์กลับบ้านพร้อมๆ กันให้หมดก่อน จากนั้นประมาณ 10-20 นาที พวกผู้ชายจึงค่อยตามไป แต่ถ้าใครมีเรื่องรีบร้อนต้องกลับก่อน คุณยายก็จะให้พวกผู้ชายกลับไปพร้อมกันก่อนพวกผู้หญิง โดยประมาณเวลาให้ขึ้นรถเมล์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงให้พวกผู้หญิงตามไป

คุณยายวางมาตรการไว้อย่างรัดกุมที่จะไม่ให้คุณศิษย์ฝ่ายหญิงมีโอกาสสนิทสนมกับฝ่ายชาย ซึ่งพี่แข่งก็ปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีเรื่องชู้สาวเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติธรรมที่

บ้านธรรมประสิทธิ์ ทั้งหมดนี้คือการสร้างทีมงานของคุณยาย เพื่อนำไปสู่การเผยแผ่วิชาธรรมกายไปทั่วโลก

คุณยายท่านเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสร้างวัดทั้งหมด ท่านใช้เวลาสร้างกลุ่มผู้นำ หรือสร้าง Working Group ขึ้นมาก่อน การจะสร้างทีมงานขึ้นมาสักชุดหนึ่ง ใช้เวลาเกือบ 10 ปี ถือว่าเป็นการเตรียมงานที่ใช้เวลาอย่างมาก แต่การใช้เวลาหลายปี ทำให้มีเวลาที่จะคิดและตรองงานอย่างรัดกุม และที่สำคัญคือ สามารถหลอมความรู้สึกนึกคิด หลอมพฤติกรรมต่างๆ ของกลุ่มผู้นำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ เป็นผลทำให้เมื่อจะลงมือทำอะไรแล้ว ไม่ขัดแย้งกันและรู้ใจ รู้ว่าหมู่คณะกำลังจะทำอะไร หรือต้องการอะไร

เมื่อคุณยายได้รับคำสั่งจากหลวงปู่วัดปากน้ำ ให้อยู่รอผู้ที่จะมาสืบทอดวิชาธรรมกาย ด้วยความเคารพครูบาอาจารย์ หลังจากทีหลวงปู่ท่านมรณภาพแล้ว ท่านจึงรออยู่ที่วัดปากน้ำเพื่อรวบรวมคน

วิธีการรวบรวมคนของคุณยาย คือ ประการที่หนึ่ง ท่านตั้งใจสอนสมาธิอย่างเอาจริงเอาจัง เพราะแต่เดิมนั้นท่านไม่ได้สอน ท่านเข้าไปอยู่ในโรงงานทำวิชา ไม่ค่อยได้พูดกับใคร แต่หลังจากทีหลวงปู่วัดปากน้ำมรณภาพแล้ว ท่านไม่ต้องนั่งอย่างนั้นอีกแล้ว ท่านเปลี่ยนบทบาทของท่าน คือ ตั้งแต่เช้ามีมติ 4 เรื่อยไป ท่านจะนั่งเพื่อตัวเองจนกระทั่งถึงเวลารับประทานอาหารเช้า พอสายหน่อยประมาณแปดโมงครึ่งท่านก็เริ่มนั่งอีก แต่การนั่งครั้งนี้ท่านนั่งเพื่อสอน

ลูกศิษย์ที่มาหาคุณยายในยุคแรก ส่วนมากไม่ใช่บัณฑิตนักศึกษา แต่เป็นผู้ใหญ่มีครอบครัว บางคนอยู่ในวัยทำงาน บางคนอยู่ในวัยชรา เหตุที่มาหาคุณยายเพราะลูกหลานเจ็บไข้ได้ป่วยเข้าโรงพยาบาลหลายแห่งแล้วรักษาไม่หาย หรือบางคนลูกหาย สามียหาย ภรรยาหายไปจากบ้านไม่รู้จะไปตามที่ไหน ก็มาหาคุณยาย บางคนมีเรื่องกระทบกระทั่งกันที่ทำงานบ้าง บางคนคิดถึงผู้ล่วงลับ อยากทำบุญให้ถึงเขาเต็มที่ ก็มาหาคุณยายให้ช่วยคุณบุญให้

พอมาถึง หากคุณยายรับปากช่วยเหลือทันที เขาจะไม่ได้อะไร ดังนั้นท่านจึงมีคำพูดอยู่คำหนึ่งคือ “เดี๋ยวก่อน เรื่องอื่นเอาไว้มานั่งสมาธิให้ใจใสๆ เสียก่อน” ตอนแรกๆ บางคนจะรู้สึกอึดอัด แต่ก็ต้องทำตาม ไม่มีใครปฏิเสธคุณยายได้ ท่านจึงอาศัยประสบการณ์ที่ฝึกมามาก นำนั่งสมาธิแล้วก็คุณบุญให้เขา ปรากฏว่าบางคนที่มีพื้นฐานใจดี เคยอบรมกับหลวงปู่วัดปากน้ำมาบ้างแล้ว พอนั่งสมาธิก็สว่างขึ้นมาในวันนั้นเอง ได้ความสว่าง สงบ รู้สึกชุ่มชื่นใจ เห็นคุณค่าของธรรมะ จึงมาหาคุณยายบ่อยๆ และชักชวนญาติสนิทมิตรสหายมาเพิ่มอีกด้วย

ประการที่สอง ก่อนจะเลิกนั่งสมาธิ 5 นาที 10 นาที คุณยายจะอบรมต่างๆ ที่ยังหลับตาอยู่ ท่านเห็นอะไรในใจก็นำเรื่องนั้นขึ้นมาเตือนสติ โดยไม่เอ่ยชื่อตัวบุคคล การเตือนสติในวาระที่นั่งสมาธิกันเต็มที่แล้วเป็นการเตือนที่ได้ผล เพราะทุกคนมีจิตใจนุ่มนวลละเอียดอ่อน พร้อมจะรับฟังคำแนะนำนำตักเตือนทุกสิ่งทุกอย่าง นี่คือการฝึกคนของคุณยายในช่วงแรก

เมื่อหลวงพ่อดัมขโยมาถึง คุณยายท่านอบรมหนักเป็นพิเศษ เพื่อจะให้ เป็นบุคคลต้นแบบ

ครั้นอบรมหลวงพ่อัมมชโยได้ถึงจุดหนึ่งแล้ว เห็นว่าหล่อหลอมเหมือนเป็นใจเดียวกับคุณยายแล้ว ก็ให้หลวงพ่อัมมชโยไปตามเพื่อนรุ่นๆ เดียวกัน หลวงพ่อทัตตชีโวจึงได้เข้ามาสร้างบารมีด้วย จากนั้นหลวงพ่อทัตตชีโวก็ไปตามเพื่อนๆ มาอีก เป็นทอดๆ กันไป จนมีนิสิตนักศึกษาเข้ามาเรียนธรรมะมากขึ้น คุณยายจึงตั้งกฎระเบียบเอาไว้มากมายเพื่อเป็นหลักปฏิบัติต่อไป นี่คือหลักการหล่อหลอมคนหนุ่มสาวของคุณยาย

หลักการที่คุณยายใช้นี้ เป็นหลักการเดียวกันกับการสร้างงานสำคัญของโลกในอดีต พระสัมมาสัมพุทธเจ้าครั้งที่ เป็นพระโพธิสัตว์ เมื่อจะทำงานใหญ่แต่ละชาติ ท่านก็อาศัยคนหนุ่มสาวฝึกขึ้นมาเป็นกำลัง พอตีธรรมแล้วพระองค์ก็ฝึกคนขึ้นมาอีก คือชุดของพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ แต่ความแตกต่างอยู่ตรงที่ว่า คุณยายเป็นผู้หญิงและไม่มีความรู้ทางโลก แต่ด้วยญาณทัสสนะ คือความรู้แจ้งภายในอันเกิดจากการเข้าถึงวิชาธรรมกาย ท่านจึงอบรมหลวงพ่อัมมชโยอบรมหลวงพ่อทัตตชีโว และพระภิกษุรุ่นบุกเบิกได้ ซึ่งใช้เวลายาวนานเกือบสิบปี กว่าจะเริ่มงานเผยแผ่วิชาธรรมกายต่อไป คุณยายเป็นคนจริง ทำจริง และต้องทำให้สำเร็จ ดังนั้นแม้จะไม่รู้หนังสือ แต่เวลานี้ท่านคือครูของบรรดาหนุ่มสาวระดับปัญญาชน

หลวงพ่อัมมชโยบวชอุทิศชีวิต

เดือนเมษายน พ.ศ. 2512 หลวงพ่อัมมชโยเรียนจบปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คุณยายกำหนดไว้ว่า เมื่อหลวงพ่อัมมชโยมีความรู้ทางโลกแล้ว ก็พร้อมที่จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุผู้เปี่ยมไปด้วยสติปัญญาและมีจิตใจที่เข้มแข็งเป็นผู้นำในการเผยแผ่วิชาธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กว้างไกลต่อไปได้ จึงได้มีการปรึกษาหารือกันว่า หลวงพ่อัมมชโยควรจะบวชในพรรษานี้

เมื่อหลวงพ่อตกลงใจที่จะบวช คุณยายก็ปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นความภาคภูมิใจสมกับที่ได้ทุ่มเททั้งหมดของชีวิตเพื่อวิชาธรรมกาย เย็นวันนั้น เมื่อทุกคนมาปฏิบัติธรรมกันพร้อมหน้า คุณยายก็แจ้งข่าวนี้ให้ทราบ ทุกคนต่างปีติยินดีไปกับข่าวอันเป็นมงคลนี้ด้วย

ดังนั้น ในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2512 ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9 จึงเป็นวันที่หลวงพ่อัมมชโยอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มีพระเทพวรเวที (สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ ในปัจจุบัน) เป็นพระอุปัชฌาย์ และมีฉายาว่า “**อัมมชโย**” แปลว่า “**ผู้มีชัยชนะด้วยธรรมกาย**”

การบวชครั้งนี้เป็นการบวชอุทิศชีวิตให้กับพระพุทธศาสนา ด้วยมโนปณิธานที่จะเผยแผ่วิชาธรรมกายไปทั่วโลก เป็นภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่รอคอยท่านสืบสานให้สำเร็จลุล่วงในภายหน้าต่อไป

คุณยายผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

หาที่สร้างวัด

เมื่อบวชแล้ว หลวงพ่อธัมมชโยยังคงไปนั่งสมาธิที่บ้านธรรมประสิทธิ์เหมือนอย่างเคย และใช้เวลาในการปฏิบัติธรรมมากยิ่งขึ้น เวลานั้นมีคนมาปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์มากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันอาทิตย์ต้นเดือน มีคนเต็มตั้งแต่ชั้นบนของบ้านเรื่อยลงมาจนถึงบันได ส่วนชั้นล่างนั้น ไม่ได้มีไว้ นั่ง แต่ใช้เป็นที่จัดอาหารและเครื่องไทยทานต่างๆ ส่งขึ้นไป ซึ่งต่อมาคนก็เต็มชั้นล่างจนล้น ออกมาถึงชานบ้าน เรื่อยไปถึงสนามหญ้าหน้าบ้าน ตลอดจนทางเดินไปถึงประตูรั้ว ซึ่งวันอาทิตย์ต้นเดือน ต้องเปิดไว้ให้คนไปยืนหรือนั่งบูชาข้าวพระที่นั่นด้วย

ด้วยเหตุนี้ คุณยายจึงดำริที่จะสร้างวัดขึ้น เวลานั้นท่านคิดว่าจะใช้พื้นที่ประมาณ 50 ไร่ เพื่อรองรับผู้ที่จะมาปฏิบัติธรรม และรองรับงานเผยแผ่วิชชาธรรมกายไปทั่วโลก จึงมอบหมายให้ อุบาสิกา ถวิล วัตรารากุล (ขณะนั้นยังไม่ได้บวชชี) ไปขอซื้อที่ดินจากเศรษฐีผู้ใจบุญ คือ คุณหญิงประหยัด-แพทยพงศาวิสุทธาธิปติ โดยผ่านทางเพื่อนซึ่งเป็นลูกสาว แต่คุณหญิงท่านเห็นความตั้งใจของหมู่คณะ จึงยกที่ดินให้หมดทั้งแปลง คือ 196 ไร่ 9 ตารางวา ณ ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ในครั้งนั้น เหล่าศิษยานุศิษย์ได้ช่วยกันเขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่ง ชื่อ “เดินไปสู่ความสุข” ภายในเล่มเป็นประวัติของลูกศิษย์หลายท่าน แต่มีมโนปณิธานเดียวกัน เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม และสาเหตุที่มาสร้างวัด ส่วนคุณยายเขียนประวัติของตนเองไม่ได้ ก็อาศัยวิธีเล่าให้ฟัง โดยมีศิษย์ช่วยกันเรียบเรียง ซึ่งคุณยายจะนั่งสมาธิ เภาบุญจากพระนิพพานคุ้มครองทุกตัวอักษร หนังสือเล่มนี้จึงมีคุณค่า ยิ่งต่อจิตใจผู้อ่าน ยังผลให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา และมาช่วยกันสร้างวัดจนสำเร็จลุล่วงภายในเวลาไม่นานนัก

คุณยายท่านเป็นยอดนักบริหาร ก่อนที่จะเริ่มงานสร้างวัด ท่านเรียกประชุมลูกศิษย์ทุกคน เพื่อชี้แจงสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการสร้างวัด

“เราจะช่วยกันสร้างวัด แล้ววัดที่จะสร้างก็เป็นวัดใหญ่ เนื้อที่มาก เมื่อจะสร้างทั้งที ยังไงๆ เราก็จะพยายามสร้างให้ดีที่สุด เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ เราจะต้องขัดแย้งกันแน่ ให้พวกเราถามตัวเองดูนะ ใครคิดว่าต่อไปข้างหน้า ถ้าเถียงกันแล้ว ทะเลาะกันแล้วอดที่จะโกรธกันไม่ได้ ให้ถอยออกไปนั่งข้างหลัง ถ้าใครคิดว่าขัดแย้งกันแล้ว เถียงกันแล้วจะไม่โกรธกัน ก็ขยับขึ้นมานั่งใกล้ยาย”

หลวงพ่อตตชชีโวเป็นคนหนึ่งที่นั่งอยู่แถวหน้าอยู่แล้ว ท่านไม่ยอมถอย ส่วนคนที่นั่งอยู่ข้างหลัง

ก็ไม่ยอมขยับขึ้นมาข้างหน้าเช่นกัน ท่านจึงได้รับความไว้วางใจจากหลวงพ่อรั่มมชโยและคุณยายให้ไปดูแลที่ดินและดูแลการก่อสร้าง ส่วนหลวงพ่อรั่มมชโยกับคุณยายทำหน้าที่บอกบุญสร้างวัดอยู่ที่บ้านธรรมประสิทธิ์

เวลานั้นมีคนศรัทธาคุณยายมาก แต่ยังไม่ค่อยศรัทธาหลวงพ่อรั่มมชโย เพราะท่านยังเป็นพระภิกษุหนุ่มอยู่ จึงมักจะมีคำพูดที่แสดงความไม่แน่ใจด้วยว่า “พระหนุ่มๆ อย่างนี้ จะสึกเมื่อไรก็ไม่รู้” ยิ่งไปกว่านั้น กองทุนเริ่มต้นในการสร้างวัดตอนนั้นมีเพียง 3,200 บาท จึงเป็นเรื่องที่แน่นอนแล้วว่า คุณยายจะต้องรับภาระอย่างหนักในครั้งนี้ เพราะที่ดินอันเป็นสถานที่สร้างวัดนั้นยังเป็นเพียงทุ่งนาฟ้าโล่ง พื้นดินแยกแตกเป็นระแหง เหลียวมองไปทางใดมีแต่ความว่างเปล่าสุดสลายตา

เวลานั้น วัยของคุณยายล่วงเข้า 60 ปีแล้ว แม้ว่าสภาพของท้องทุ่งที่เห็นอยู่ตรงหน้า กับเงินทุนที่มีเพียงน้อยนิด จะบ่งบอกถึงความยากลำบากในการสร้างวัด แต่คุณยายก็ไม่เคยย่อท้อ ท่านมั่นคงต่อปณิธาน ประารถนาให้คนทั้งโลกพบกับความสุขอันเกิดจากการเข้าถึงธรรมกายไม่เปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้ท่านจึงพร้อมที่จะรับภาระทุกอย่าง

ขุดดินก้อนแรก

การขุดดินก้อนแรกในการก่อสร้างวัด เริ่มในวันมาฆบูชา ตรงกับวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513 คุณยายเป็นผู้วางแผนในหลายเรื่อง โดยมีหลวงพ่อรั่มมชโยรับเป็นธุระเรื่องการก่อสร้างทุกสิ่งทุกอย่าง คุณยายจะคอยดูแลให้กำลังใจลูกศิษย์ทุกคน เพราะงานสร้างวัดเป็นงานใหญ่ ต้องอาศัยกำลังใจอย่างมาก

การเริ่มงานครั้งแรกได้ขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยราชการต่างๆ หลายแห่ง สำหรับเรื่องการขุดดินซึ่งเป็นงานในระยะแรกนั้น ได้รับความช่วยเหลือจากกรมชลประทาน ซึ่งส่งเรือขุดมาช่วยขุดคูคลอง กรมช่างโยธาทหารอากาศช่วยกันสร้างถนนในบริเวณวัด ส่วนกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ช่วยออกแบบอาคาร และสิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น

ในระหว่างที่ดำเนินการขุดดินอยู่นั้น เกิดภาวะเงินฝืดขึ้นมากกลางคัน ขาดเงินไปหนึ่งหมื่นบาทเศษ ซึ่งกำหนดจะต้องนำไปจ่ายค่าแรงงานในวันรุ่งขึ้น หลวงพ่อทัตตชีโวถามคุณยายว่ามีเงินเท่าไร คุณยายตอบว่ามีอยู่พันกว่าบาท หลวงพ่อทัตตชีโวฟังแล้วกระวนกระวายใจอย่างหนัก คุณยายเห็นดังนั้นจึงเอ่ยขึ้นว่า “ไปนั่งสมาธิก่อนเถอะ เดี่ยวยายจะตามสมบัติมาให้”

หลวงพ่อทัตตชีโวขึ้นไปนั่งสมาธิตามที่คุณยายบอก แต่ไม่สามารถทำให้หยุดนิ่งได้ เพราะกังวลเรื่องเงินมาก วันนั้นคุณยายนำนั่งสมาธินานเป็นพิเศษ ตั้งแต่ 6 โมงเย็นถึง 3 ทุ่ม พอเลิกนั่งแล้ว หลวงพ่อทัตตชีโวก็รำพึงว่า “ถ้าพรุ่งนี้ไม่มีเงินค่าแรงคนงานเป็นค่าจ้างขุดค้นคู คงเกิดเรื่องแน่”

แต่คุณยายก็ยังคงยืนยันว่า ท่านเห็นในสมาธิว่าได้เงินมาแล้ว หลวงพ่อทัตตชีโวไม่รู้จะทำอย่างไร จึงลาคุณยายกลับ และนัดว่าพรุ่งนี้จะมารับเงิน พอเปิดประตูจะออกไปก็พบผู้ชายคนหนึ่งนั่งอยู่ที่บันได หน้าบ้าน เมื่อซักถามกันแล้ว ได้ความว่า พ่อของเขาสั่งไว้ก่อนตายว่า ให้นำเงินมาทำบุญที่นี้ 3 หมื่นบาท เขามารออยู่ตั้งแต่ 1 ทุ่ม แต่เข้ามาไม่ได้ เพราะทุกคนปิดประตู ขึ้นไปนั่งสมาธิกันหมด

ญาณทัสสนะของคุณยายแม่นยำมาก ภายนอกภายในตรงกันไม่คลาดเคลื่อนเลย เงินที่คุณยาย เห็นปรากฏในสมาธิและนอกสมาธินั้น เป็นจริงตามแรงอธิษฐานจิตทุกประการ

ต่อมาหลวงพ่อทัตตชีโวลาออกจากงานที่ทำอยู่ เพื่อมาควบคุมการปรับพื้นที่สร้างวัดอย่างเต็มตัว ในขณะที่กำลังลุยงานกันอย่างเต็มที่ ได้มีคนพาลมาตามรังแกอยู่เป็นระยะๆ บางครั้งก็มาขโมยเรือ หรือไม้ กิ๋มขโมยข้าวของต่างๆ แต่เมื่อมีการสืบเสาะค้นหาแล้วก็เอาคืนมาได้บ้าง ไม่ได้บ้าง นอกจากนี้ชาวบ้านใน แถบใกล้เคียงยังไม่เข้าใจว่า บุคคลกลุ่มนี้มาทำอะไร ทำไมต้องสร้างวัดใหญ่โต ความระแวง สงสัย ความ ผันผวนในกระแสข่าว สร้างความไม่พอใจให้กับชาวบ้านมากขึ้นเรื่อยๆ

ครั้งหนึ่งเมื่อขโมยเอาเรือไปได้ลำหนึ่งแล้วจึงซื้อเรือลำที่สองมาแล้วยกขึ้นมายาตากแดดไว้ข้างที่พัก ขโมยก็ยังมาเอาไปอีก หลวงพ่อทัตตชีโวสืบจนรู้ตัวคนขโมยแล้วเกิดความรู้สึกเดือดแค้นอย่างยิ่ง และไม่ เพียงแต่ขโมยของไปเท่านั้น ขโมยยังทำให้ไปยิงกันอีก เป็นเหตุให้ความไม่พอใจที่มีอยู่เดิมยิ่งเพิ่มมากขึ้น เป็นทวีคูณ เมื่อวันอาทิตย์เวียนมาถึงอีกครั้งหนึ่ง ท่านจะต้องไปนั่งสมาธิที่บ้านธรรมประสิทธิ์อย่างที่เคย ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ในครั้งนั้นท่านพกพาเอาความแค้นติดใจไปด้วย รุ่งขึ้นวันจันทร์ เมื่อคณะทำงานกำลัง จะลากลับ คุณยายก็ร้องเอาไว้ “เหนื่อยกันมามากแล้ว อย่าเพิ่งกลับเลย นั่งสมาธิกันก่อน” ด้วยเหตุนี้ หลวงพ่อทัตตชีโวและศิษย์คนอื่นๆ จึงได้นั่งสมาธิต่อเนื่องกันไปอีก 2 วันเต็ม พอเลิกนั่งสมาธิในวันสุดท้าย คุณยายก็ประนมมือขึ้นอธิษฐานอยู่ในใจ ซึ่งใช้เวลาเนิ่นนานกว่าทุกครั้ง

“ยายอธิษฐานอะไร นานจัง” หลวงพ่อทัตตชีโวถามด้วยความสงสัย

“ยายอธิษฐานว่า เกิดก็ภพที่ชาติต่อไปเบื้องหน้า ไม่ว่าศัตรูจะยกมาเป็นกองทัพใหญ่แค่ไหน ก็อย่าให้มันฆ่ายายและบริวารได้ ตัวยายเองและบริวารก็อย่าได้มีจิตไปคิดฆ่าใคร แม้แต่มดแต่ปลวก ก็ขออย่าให้คิดฆ่าเลย”

เพียงได้ยินเท่านั้น ความโกรธเคืองทั้งหลายก็มลายหายสูญไปสิ้น ประกอบกับได้นั่งสมาธิจน ใจใส จึงไม่มีความคิดที่จะเอาเรื่องกับใครอีกต่อไป คุณยายรู้นิสัยของหลวงพ่อทัตตชีโวว่าเป็นคนเจ้าโทสะ ไม่ยอมแพ้ใครง่ายๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าไม่ใช่เป็นฝ่ายผิด ท่านไม่ยอมให้ทำบาป อยากให้ทำแต่ความดี ทำแต่บุญกุศลล้วนๆ ท่านไม่ห้ามปรามโดยตรง แต่ใช้วิธีขมิ้มลิ้นด้วยธรรมะอันเป็นโอสถวิเศษของ พระลัมมालัมพูทเจ้า

ในระหว่างนั้น ต้องลุยงานสร้างวัดกันทั้งวันทั้งคืน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องปรับพื้นที่และวางแบบ

แปลน ซึ่งมักจะมีเรื่องถกเถียงกันในที่ประชุมบ่อยครั้ง เนื่องจากยังหาข้อสรุปไม่ได้ เวลาที่มีการประชุมกันแต่ละครั้ง คุณยายไม่ได้ร่วมประชุมด้วย แต่ท่านจะมากอยเสียบๆ เคียงๆ สังเกตการณ์ เมื่อเห็นว่าทำท่าจะตกลงกันไม่ได้ท่านจะสั่งให้หยุดประชุมทันทีด้วยคำพูดที่เรียบง่ายแต่เฉียบขาด “เรื่องประชุมคงอีกยาวนะกว่าจะจบ มานั่งสมาธิกับยายก่อนเถอะ” ในที่สุดทุกคนจึงได้นั่งสมาธิกับคุณยายประมาณ 2 ชั่วโมง เมื่อเลิกนั่งสมาธิแล้ว จิตใจผ่อนคลายขึ้น ท่านจึงให้ประชุมกันต่อไป ซึ่งเมื่อใจใสแล้วคุณยายต่องานก็ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

บางครั้งบางครั้ง เมื่อมีคำให้เห็นว่าจะเกิดการขัดแย้งขึ้น พอทุกคนเตรียมที่จะประชุมกัน คุณยายก็จะเปรยขึ้นว่า “วันนี้อากาศไม่ดี ร้อนอบอ้าว จะมาประชุมอะไรกันดี แต่ตรมลมตกค่อยประชุมกัน ตอนนี้นั่งสมาธิกับยายสักสองสามชั่วโมงดีกว่า” หรือบางทีก็จะบอกว่า “วันนี้อย่าเพิ่งประชุมเลย มาช่วยกันจัดดอกไม้บูชาพระพุทธเจ้ากันดีกว่า” เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ จึงไม่มีการประชุมเกิดขึ้นอีกเลยในคืนนั้น

รุ่งเช้าวันถัดมา คุณยายชวนให้นั่งสมาธิต่อไปอีก บางครั้งท่านจะชะลอเวลาด้วยวิธีนี้ถึงสองสามวันจึงให้ประชุมต่อไปได้ ซึ่งเมื่อเวลาแห่งความตึงเครียดเหล่านั้นผ่านเลยไป และทุกคนมีดวงใจที่ใสบริสุทธิ์จากการนั่งสมาธิแล้ว ก็พบข้อสรุปที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม นี่คือฝีมือคุณยายยอดนักบริหาร บริหารทั้งคนและงานได้อย่างเยี่ยมยอด ท่านอ่านหนังสือไม่ออกแต่รอบรู้ทุกสิ่ง ฝีมือควบคุมสถานการณ์หาใครเทียบได้ยาก เพราะท่านมีความพอดีอยู่ในตัว จึงทำให้ทุกอย่างเข้ารูปเข้ารอย เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวและสำเร็จได้รวดเร็ว เราสามารถกล่าวได้อย่างเต็มภาคภูมิว่า วัดพระธรรมกายสร้างได้สำเร็จเพราะฝีมือคุณยาย

หลังจากการขุดคูเสร็จสิ้นแล้ว หลวงพ่อธัมมชโยก็เชิญสาธุชนจากบ้านธรรมประสิทธิ์ นั่งเรือท่องเที่ยวของกรมชลประทานเที่ยวชมโดยรอบบริเวณ พอทุกคนเห็นว่าเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาแล้ว นับแต่คราวนั้นก็มีเจ้าของบุญมาร่วมสร้างกุฏิกันเป็นหลังๆ

หลวงพ่อทัตตชีโวบวชอุทิศชีวิต

ช่วงต้นปี พ.ศ. 2513 หลวงพ่อทัตตชีโวตั้งสัจจะประพาศิพรหมจรรย์ แต่ภายหลังจากการตั้งสัจจะแล้ว ท่านก็ยังคร่ำเคร่งอยู่กับการสร้างวัด โดยไม่คำนึงถึงเรื่องบวชแต่อย่างใด คุณยายเป็นห่วงกลัวว่าจะสร้างบารมีไปไม่ตลอดรอดฝั่ง จึงเรียกมาตักเตือน

“คุณอยู่ทางโลกไม่ได้หรอกนะ เพราะคุณเป็นคนใจกว้าง มีสมบัติอะไรคุณก็ให้เขาหมด ขึ้นมีครอบครัวก็จะลำบาก คุณเกิดมาเพื่อสร้างบารมีเท่านั้น บวชเสีย แล้วจะประสบความสำเร็จ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการ วิชาในพระไตรปิฎกคุณมีสิทธิ์จะรู้จะเห็นจริง”

หลวงพ่อดัดตชิวได้ฟังคำตักเตือนของคุณยาย ท่านก็พิจารณาว่า ตลอดระยะเวลาที่ท่านคิดว่าตนเองเป็นผู้รอบรู้สารพัดนั้น แท้ที่จริงแล้วท่านไม่เคยรู้จักตัวเองเลย ต้องให้คุณยายมากอยชี้แนะว่าตัวท่านไม่เหมาะกับชีวิตทางโลกอย่างไรและควรจะทำอย่างไรต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อมาพบคุณยาย พบเพื่อนผู้ปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ความเป็นอยู่ของที่นี่มีแต่ความอบอุ่น คุณยายเป็นศูนย์กลางความรู้สึกนึกคิดของท่านทั้งหมด เหมือนเป็นทั้งพ่อทั้งแม่รวมกัน ท่านมีความสุขที่สามารถซักถามคุณยายได้ทุกอย่าง ทุกข์สุขอย่างไรคุณยายรู้หมดโดยไม่ต้องบอกต้องถาม ทั้งยังมีเพื่อนผู้ปฏิบัติธรรม สามารถสนทนาธรรมกันได้อย่างสนุกสนานเหมือนพี่เหมือนน้อง ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นครอบครัวที่แท้จริงของท่าน ถึงเวลาแล้วที่ท่านควรจะบวช

วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2514 เป็นวันที่หลวงพ่อดัดตชิวอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ 'หลังจากที่ท่านบวช ท่านต้องปรับตัวในหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่องที่มักจะเผลอยกมือไหว้คุณยาย โดยลืมไปว่าเวลานี้ท่านเป็นพระแล้ว ด้วยความรู้สึกคุ้นเคยที่มักจะซาบซึ้งและประทับใจ ในความหวังใยและความปรารถนาดีที่คุณยายเคยมีต่อท่านตั้งแต่สมัยที่ยังไม่ได้บวช

ในทางกลับกัน คุณยายท่านเป็นผู้ที่ปรับตัวได้อย่างดียิ่ง ท่านจะกราบพระผู้เคยเป็นลูกศิษย์ด้วยความนอบน้อมได้อย่างสนิทใจ บ่อยครั้งเหมือนกันที่คุณยายพูดกับหลวงพ่อดัดตชิวราวกับจะเป็นการเตือนอยู่ในที่ว่า “อย่าให้ยายบวชนะ” ซึ่งเป็นเหตุให้หลวงพ่อดัดตชิวต้องนำไปพิจารณาอยู่บ่อยครั้ง

ต่อมา คุณยายท่านก็มาขอร้องว่า “ท่านตัดะ ยายขอนะ ยังไม่ครบสิบพรรษายายขอ

1. อย่าไปฉันอาหารที่บ้านใคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อย่าไปค้างบ้านใคร
2. ห้ามไปเทศน์นอกวัด แม้สถานที่ราชการยาก็ขอ ยังไม่ครบ 10 พรรษา ท่านอย่านะ ท่านไม่ทันเขาหรอก”

แม้ท่านจะไม่เชื่อในคำเตือนของคุณยายทั้งหมด แต่ด้วยความเคารพจึงยอมทำตาม เมื่อถึงวันนี้ท่านเองเป็นผู้กล่าวว่า ต้องขอบพระคุณคุณยาย และรู้ซึ่งด้วยตนเองว่า สิ่งที่ท่านคิดว่าท่านรู้เท่าทันคนอื่นนั้น ความจริงแล้วท่านรู้ไม่ทัน แต่ที่รอดตัวมาได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะเชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณยาย

แม้ว่าคุณยายจะไม่ได้แยกแยะความรู้ต่างๆ ตามหมวดธรรมให้ดู เพราะคุณยายไม่รู้หนังสือ แต่ความเต็มเปี่ยมด้วยภูมิธรรมภายในของท่าน จึงสามารถถ่ายทอดออกมาให้ลูกศิษย์รับรู้ถึงการวางตัวของพระบวชใหม่อย่างถูกต้องเหมาะสม

ในช่วงเวลานี้ ทั้งหลวงพ่อดัดตชิวและหลวงพ่อดัดตชิวยังคงมาปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์ตามปกติ แม้ว่าที่วัดปากน้ำในระยะนั้นจะอนุญาตให้พระภิกษุรับแขกที่กุฏิได้ แต่คุณยายก็ยังคงเข้มงวดต่อการรับแขกของพระ เหมือนสมัยที่หลวงปู่วัดปากน้ำยังมีชีวิตอยู่ ท่านวางมาตรการให้แขกทุกคน

ไม่ว่าหญิงหรือชาย ที่มาราบพระทั้ง 2 รูป จะต้องมาราบที่บ้านธรรมประสิทธิ์เท่านั้น และหากเป็น
แขกผู้หญิงท่านก็จะนั่งฟังอยู่ด้วยตลอดเวลา หลวงพ่อทั้งสองรูปจึงสามารถบำเพ็ญเนกขัมมบารมี¹ ได้
โดยไม่ถูกรบกวน

เมื่อหลวงพ่อตัดซีไวบวชได้เพียงลัปดาห์เดียว คุณยายก็เอ่ยว่า “ท่าน ตอนนี้เป็นพระแล้ว
ท่านต้องเทศน์แล้วนะ”

“ยาย พระไม่เคยเทศน์ที่ไหนเลย”

“ไม่ยากหรอกท่าน ท่านหลับตานึกมองให้เห็นว่าท่านฝึกตัวเองมาอย่างไรในแต่ละเรื่องๆ
ก็เอาเรื่องเหล่านั้นไปเทศน์ไปสอนโยม เพราะญาติโยมทั้งหลายเขาก็ไม่เกินท่านหรอก เขาก็มีความโลภ
ความโกรธ ความหลงเหมือนกัน ก็เลสในตัวก็ตัวเดียวกัน ท่านปราบกิเลสได้อย่างไรก็เล่าให้โยมฟัง
แค่นั้นโยมก็ชื่นใจแล้ว ท่านไม่ต้องไปเทศน์อะไรให้ลึกซึ้งหรอก แต่เมื่อท่านเทศน์อย่างนี้ก็เท่ากับท่านเทศน์
ตัวเองด้วย เทศน์โยมด้วยไปพร้อมๆ กัน แล้วเดียวความก้าวหน้าในธรรมะ ความสามารถในการเทศน์
ของท่านก็จะไปได้เอง”

คุณยายท่านมีวิธีฝึกคนอย่างง่ายๆ ซึ่งภายหลังได้กลายเป็นหลักในการฝึกตัวให้แก่หลวงพ่อ-
ตัดซีไวและลูกศิษย์รุ่นหลังๆ ต่อมา

นอกจากฝึกให้เทศน์แล้ว คุณยายยังฝึกให้ท่านรับแขกเป็นด้วย บางครั้งหลวงพ่อธัมมชโยไม่อยู่
เมื่อถึงเวลารับแขก คุณยายจะมานั่งอยู่ด้วย เมื่อแขกมาซักถามปัญหาต่างๆ คุณยายจะบอกว่า
“ไปถามองค์นั้น ท่านเป็นพระ ท่านจบจากมหาวิทยาลัย ท่านไปเมืองนอกมา ยายน่ะไม่รู้หนังสือหรอก”
แล้วท่านก็นั่งเฉยไม่พูดสิ่งใด หลวงพ่อตัดซีไวจึงต้องเป็นผู้ตอบปัญหา ซึ่งบางคำถามก็ไม่เหมาะสม
ที่พระจะตอบ หลังจากที่แขกกลับไปแล้ว คุณยายจึงแนะนำการตอบคำถามที่พอเหมาะพอสมกับเพศ
ภาวะให้ อีกทั้งต้องฝึกปฏิภาณในการรับแขกให้หลวงพ่อตัดซีไวอยู่ถึง 2 ปี จึงสามารถตอบปัญหา
ญาติโยมได้อย่างถูกต้องและถูกใจมาจนทุกวันนี้

ยุคเริ่มต้นของงานเผยแผ่

เมื่อการสร้างวัดดำเนินไปได้มากพอสมควรแล้ว หลวงพ่อธัมมชโยก็มีดำริที่จะอบรมสั่งสอน
ธรรมะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อมุ่งพัฒนาจิตใจอันเป็นพื้นฐาน

¹ เนกขัมมบารมี คือ การออกบวช ประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อปราศใจออกจากกาม

ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไป แนวความคิดนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวความคิดของคุณยาย ซึ่งหลวงพ่อบ้านได้รับเมื่อคราวไปขออนุญาตคุณยายบวช

คราวนั้นคุณยายอธิบายให้ท่านทราบว่า การสร้างคนให้เป็นคนดีนั้น สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือต้องสร้างให้เป็นบัณฑิตทั้งทางโลกและทางธรรม เพราะการจะดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้ ทุกคนจำเป็นต้องมีความรู้คู่คุณธรรม นอกจากนี้คุณยายยังตั้งความหวังว่า บุคคลกลุ่มนี้จะเป็นกำลังในการเผยแผ่วิชาธรรมกายต่อไปด้วย

ดังนั้น โครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ จึงเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2515 มีนิสิตนักศึกษาเข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 60 คน โดยผ่านขั้นตอนการอบรมอย่างทรหดอดทน ด้วยการสมาทานศีล 8 อยู่กลดและปฏิบัติธรรม ฝึกเอาชนะใจตนเองด้วยการทำใจให้หยุด ให้นิ่ง ท่ามกลางคุน้ำและคันดินที่เพิ่งจะถูกพลิกขึ้นมาใหม่ จากสภาพท้องนาที่แห้งแล้ง ไม่มีต้นไม้ใหญ่ และศาลาปฏิบัติธรรม หรือโรงทานใดๆ ทั้งสิ้น

โครงการนี้นับเป็นโครงการแรกของวัด และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาทุกปีจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า เยาวชนคนหนุ่มสาวในปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแนวความคิดของคนรุ่นหลัง ให้รู้จักฝึกฝนตนเองตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนมีความประพฤติเป็นที่ชื่นชมของพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ จึงนับเป็นโครงการที่ส่งผลดีต่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างยิ่ง

ปี พ.ศ. 2516 เป็นปีที่กำลังจะย้ายจากวัดปากน้ำมาอยู่ที่วัดพระธรรมกาย ขณะนั้นยังเป็นศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม¹ และเป็นปีที่หลวงพ่อบ้านได้ตัดศิโวท่านบวชครบ 2 พรรษา การก่อสร้างที่วัดพระธรรมกายถือว่าเสร็จสิ้น จนเกือบจะเข้ามาอยู่ได้แล้ว คุณยายจึงสั่งให้เด็กวัดปลุกกล้วยไว้โดยรอบกุฏิเป็นจำนวนมาก หลวงพ่อบ้านตัดศิโวอดที่จะสงสัยไม่ได้ตามเคย จึงถามคุณยายว่า

“ยายปลุกทำไมเยอะแยะ คงไม่ใช่เอาไว้ให้อาตมาฉันนะ” คุณยายฟังแล้วก็ตอบอย่างรู้ใจ “เอาไว้ให้ท่านเตะ ถ้าโกรธเมื่อไร เตะมันให้พับไปเลยต้นกล้วยนะ แต่อย่าไปทำอะไรคนเขา เดี่ยวจะเสียหาย เพราะท่านเป็นพระแล้ว” นับจากวันนั้น ท่านเห็นต้นกล้วยคราวใด ก็จะมีนกขี้ในคำพูดของคุณยาย ซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้รู้ใจคนเจ้าโทสะอย่างท่าน

หลังจากออกพรรษาในปี พ.ศ. 2516 พระภิกษุลูกศิษย์ของคุณยาย เฉพาะที่ทำหน้าที่ควบคุม

¹ ในการสร้างวัดครั้งแรก ได้สร้างเป็นสำนักสงฆ์ตามระเบียบการสร้างวัด ให้ชื่อว่า “ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม” ครั้นต่อมา เมื่อขออนุญาตเป็นวัดถูกต้องตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์แล้ว ก็เปลี่ยนชื่อเป็น วัดธรรมนิรมิตกายาราม แต่ต่อมาเพื่อให้สอดคล้องกับการเผยแผ่วิชาธรรมกาย จึงเปลี่ยนชื่อวัดอีกครั้งหนึ่ง เป็น “วัดพระธรรมกาย”

การก่อสร้างวัด ก็ย้ายจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มาอยู่ที่วัดพระธรรมกายเป็นการถาวร คุณยายจะเก็บพวกผลไม้หรือไม้กิ่งของแห้งต่างๆ ที่ญาติโยมนำมาถวายหลวงพ่อดมชโยที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ฝากให้พระครูปลัดวันชัย สีสวัสดิ์ ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้บวช เอาใส่รถมาถวายพระที่มาอยู่ที่วัดพระธรรมกายก่อน

ในระยะแรกมีความเป็นอยู่ลำบากมาก ไม่มีน้ำดื่ม เพราะดินแถบนั้นเป็นดินเปรี้ยว น้ำจึงเปรี้ยวไปด้วย กว่าจะได้น้ำมาดื่มต้องเอามาแกว่งสารส้มให้ตกตะกอน แล้วจึงเอาไปดื่มอีกทีหนึ่ง พอดื่มแล้วก็มีตะกอนคล้ายๆ วันนอนกันเต็มไปหมด เวลาจะรินน้ำมาดื่มต้องค่อยๆ รินอย่างมีสติ เพื่อไม่ให้ตะกอนตกลงมาด้วย แต่ทุกคนก็อดทน เพราะใจนั้นเปี่ยมไปด้วยบุญ มีปิติ ที่ได้ร่วมเป็นร่วมตายสร้างวัดกันมาจนสำเร็จถึงเพียงนี้

คุณยายผู้มองการณ์ไกล

ปี พ.ศ. 2518 การดำเนินการสร้างวัดได้เสร็จสิ้นไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ มีศาลาสำหรับปฏิบัติธรรมและมีกุฏิให้อยู่กันได้แล้ว ราวเดือนเมษายน หลวงพ่อและคุณยายจึงย้ายจากบ้านธรรมประสิทธิ์มาอยู่ที่วัดพระธรรมกาย ซึ่งขณะนั้นยังเป็นศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม คุณยายท่านมองการณ์ไกล ตั้งกฎระเบียบภายในวัดด้วยตนเองทั้งหมด โดยนำประสบการณ์ในสมัยที่ท่านอยู่กับหลวงปู่วัดปากน้ำมาใช้ ท่านให้เหตุผลว่า **“พระยายังหนุ่ม ยังไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร”**

กฎระเบียบที่สำคัญก็คือ

1. ให้มีการปิดประตูวัด เวลา 6 โมงเย็น และเปิด 6 โมงเช้าทุกวัน
2. ห้ามพระทุกรูปรับแขกในกุฏิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้ามผู้หญิงขึ้นกุฏิพระอย่างเด็ดขาด

นอกจากนี้ท่านยังเห็นว่า พระที่วัดพระธรรมกายมีเป็นจำนวนมาก อาหารที่บิณฑบาตมาได้จะไม่พอฉัน และยังต้องมีอาหารอย่างพอเพียงไว้เลี้ยงญาติโยมที่มาช่วยงานวัดอีกด้วย ท่านจึงปรารภกับหลวงพ่อกับให้ตั้งโรงครัวขึ้นภายในวัดเหมือนกับสมัยของหลวงปู่วัดปากน้ำ

คุณยายท่านเป็นคนกล้าตัดสินใจ ท่านไม่เคยหวั่นวิตกว่าใครจะวิพากษ์วิจารณ์อย่างไร หากเห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ผิดต่อวินัย ไม่ผิดต่อศีลธรรม อีกทั้งไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อสังคม เพราะโลกนี้มีธรรมประจำโลกอยู่ ชื่อว่า โลกธรรม 8 เป็นสภาพความผันแปรประจำโลก คือ มีลาภคู่กับเสื่อมลาภ มียศคู่กับเสื่อมยศ มีสรรเสริญก็มีนินทา มีสุขก็มีทุกข์เคล้ากันไป แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นเอกในโลกรก็ยังถูกนินทา ส่วนโจรผู้เลวทรามต่ำช้าก็ยังมีคนสรรเสริญ เพราะฉะนั้นการที่คุณยายคิดจะทำอะไร เมื่อเห็นว่าเหมาะสมถูกต้องแล้วคุณยายก็กล้าตัดสินใจทันที ท่านเคยกล่าวว่า

“ตลอดชีวิตยายนี้ ยายมีวิธีตัดสินใจง่ายๆ ของยาย คือ ยายไม่เอาใจใครเลย ยายตามใจ อยู่ท่านเดียว คือ พระพุทธเจ้า เพราะท่านแยกได้ชัดเจนแล้วว่า อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว อะไรบุญ อะไรบาป อะไรควร อะไรไม่ควร เพราะฉะนั้นยายทำตามที่พระพุทธเจ้าท่านว่าเอาไว้ แล้วใครเขาจะตำ ใครเขาจะติยายทั้งเมือง ยายก็เฉยๆ ยายเอาใจคนเดียว คือ พระพุทธเจ้า”

ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อทัตตชีโวเคยถามคุณยายว่า “แล้วเขาไม่โกรธเอาหรือยาย”

คุณยายตอบว่า “โกรธ ทำไมจะไม่โกรธ”

“แล้วยายทำอะไรเวลาเขาโกรธ”

“ยายก็เข้ากลางของกลางไปเรื่อยๆ เอาธรรมกายของเราไปกราบพระพุทธเจ้าอยู่ข้างในนั้น ไปอยู่กับธรรมกายพระพุทธเจ้าในอายตนะนิพพาน”

นี่คือคุณลักษณะของคุณยาย ท่านไม่หวั่นไหวไปตามกระแสของการกระทบกระทั่งเหล่านั้น ใจของท่านจึงหยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถนำหมู่คณะให้สามารถสร้างงานที่สำคัญยิ่ง นั่นคือ การเผยแผ่วิชชาธรรมกายไปทั่วโลก แม้จะต้องเผชิญกับอุปสรรคมากมาย หากแต่ความนิ่งเฉย ไม่สู้ ไม่หนี ทำความดีเรื่อยไป และความเป็นผู้มีใจบริสุทธิ์ปรารถนาดีต่อคนทั้งโลก ทำให้สามารถฝ่าฟัน ทำลายอุปสรรคเหล่านั้นให้มลายหายสูญไปได้

ในระหว่างที่ทุกคนกำลังลุยงานสร้างโบสถ์กันอย่างขะมักเขม้น คุณยายก็ปฏิบัติตนเสมือน เป็นแม่บ้าน คอยดูแลการหุงหาอาหารเลี้ยงพระด้วยตนเอง หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว ท่านจะนั่งสมาธิจนถึงเกือบ 11 นาฬิกา แล้วพักรับประทานอาหารกลางวัน จากนั้นท่านจะถือถังใบหนึ่ง กับจอบคู่มือ แล้วก็ถือไม้ดัดซึ่งใช้ประจำอีกเล่มหนึ่ง ชวนเด็กวัดไปช่วยกันปลูกต้นไม้ ท่านปลูกทุกอย่าง ที่ปลูกได้ เช่น ต้นประดู่ หรือต้นมะค่า แต่ที่ปลูกมากที่สุด คือ ต้นกล้วยน้ำว้า

บางครั้งต้องมีการปรับดิน เมื่อปลูกต้นไม้แล้ว เขาโทษของท่านทิ้ง ท่านก็ปลูกต่อ ไม่ปริปากบ่น ปลูกด้วยความเพลิดเพลินใจ แม้อายุกว่า 60 ปีแล้ว แต่ท่านทำไหว ทำด้วยความเข้มแข็งและอดทน จนคนรุ่นหนุ่มต้องอายเพราะหมดแรงก่อน

คุณยายปลูกต้นไม้จนกระทั่ง 4-5 โมงเย็นจึงจะเลิก ท่านตรงเวลา พอเลิกแล้ว ท่านจะ เอากระตักน้ำร้อนไปส่งไว้ที่กุฏิของหลวงพ่อธัมมชโย เป็นกระตักน้ำตราอุล มีฝากระบอที่ท่านเอา ติดมาด้วยจากบ้านธรรมประสิทธิ์ ใครจะหาให้ใหม่ท่านก็ไม่สนใจ กระตักใบนี้ดูมีค่าสำหรับท่านจริงๆ

พอส่งเสร็จเรียบร้อย ก็ไปอาบน้ำเตรียมตัวนั่งสมาธิ ท่านจะเริ่มนั่งตั้งแต่ 2 ทุ่ม พอ 3 หรือ 4 ทุ่ม ก็พักผ่อนและตื่นขึ้นมาอีกครั้งประมาณตี 3 กว่า เพื่อนั่งสมาธิตามทรัพย์สมบัติ และตามบริวารสมบัติ คือ นักสร้างบารมีทั้งหลายให้มาช่วยกันสร้างวัด อันเป็นสิ่งที่ท่านปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

คุณยายสอนศิษย์

ทุกวันศุกร์ หลวงพ่อธัมมชโยจะวางแผนทุกอย่างเพื่อเตรียมเทศน์ เตรียมนำนั่งสมาธิให้กับสาธุชนในวันอาทิตย์ วันเสาร์ทั้งวันท่านจะไม่ไปไหน นอกจากรับแขกบ้าง หลังจากนั้นก็นั่งสมาธิทั้งวัน

สำหรับหลวงพ่อดัดชีโวกับพระภิกษุรูปอื่นๆ วันศุกร์ท่านจะนำเด็กวัด ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการอบรมธรรมทายาทและเข้ามาช่วยงานวัดกันตั้งแต่วันศุกร์จนถึงวันอาทิตย์ให้นั่งสมาธิ แล้วก็ไปช่วยกันปลูกต้นไม้ ถ้ามีอะไรต้องทำเล็กๆ น้อยๆ ก็จะช่วยกันทำในส่วนนี้ พอตอนบ่ายท่านจะนำเด็กเหล่านั้นไปสมทบกับคุณยายเพื่อช่วยกันทำความสะอาด หลังจากนั้นจึงจะเตรียมเทศน์ให้สาธุชนในภาคบ่าย วันอาทิตย์ที่จะมาถึง กิจกรรมเหล่านี้ได้กระทำต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ ซึ่งทั้งหมดคือพื้นฐานที่คุณยายปูไว้ให้กับหลวงพ่อดัดทั้งสอง

การเตรียมความพร้อม เพื่อต้อนรับสาธุชนในวันอาทิตย์นั้น มีการเตรียมกันภายในพื้นที่วัด 196 ไร่ นับตั้งแต่การเตรียมเรื่องถังขยะ ดูแลความสะอาดห้องน้ำทั้งหมด ซึ่งคุณยายจะนำเด็กวัดขัดห้องน้ำด้วยตนเอง โดยปกติแล้วท่านไม่เคยสั่งให้ใครทำอะไรแต่เพียงวาจา แต่จะสอนทุกคนด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และลงมือทำร่วมกันไปด้วยทุกครั้ง

ห้องน้ำที่ท่านล้างมากที่สุด คือ ห้องน้ำ 20 ห้อง เยื้องกุฏิของท่าน ท่านจะพาเด็กวัดทั้งหมดมาล้างห้องน้ำ โดยสอนให้ล้างคอท่านอย่างละเอียดลออ มีอุปกรณ์กับผงซักฟอกชนิดหนอยกั้แข่งกันล้าง ยิ่งเด็กวัดเห็นว่า คุณยายลงมือทำด้วยความเบิกบานใจ ก็ยิ่งมีกำลังใจขยันทำมากขึ้น คุณยายจะสอนเสมอว่า ทำให้ดีที่สุดในชาตินี้ ชาติต่อไปจะได้มีความสุขสบาย ไม่ต้องกลับไปทำใหม่อีก อานิสงส์นี้จะติดตัวเราไปในภพชาติเบื้องหน้า

ไม่เพียงแต่การทำงานละเอียด คือ การปฏิบัติธรรมของคุณยายจะไม่มีที่ติแล้ว งานหยาบในหน้าที่ของแม่บ้านและครูบาอาจารย์ก็ไม่บกพร่อง ท่านจะยึดครวัเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บจานหรือช้อน ท่านจะสอนให้วางเรียงกันอย่างมีระเบียบ เคยมีญาติโยมมาจากต่างประเทศเข้าไปดูในครัวได้เห็นทุกสิ่งทุกอย่างวางซ้อนกันเป็นชั้นๆ เป็นช่องๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ก็ถึงกับอุทานอย่างอัศจรรย์ใจ และเอาไปเขียน เอาไปพูดคุยกันไม่รู้จบ

เมื่อมีข่าวร่ำลือว่า มีพระจบปริญญามาบวช สร้างวัดใหญ่โต พุดกันไปต่างๆ นานา ชาวบ้านไปถึงพระเถระผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ปกครอง วันหนึ่งท่านจึงเดินทางมาดูวัดพระธรรมกายซึ่งอยู่ในเขตปกครองของท่าน การมาตรวจดูคราวนั้น ท่านไม่ดูอะไรนอกจากครวักับห้องน้ำ พอไปเปิดห้องน้ำดูก็ถึงกับเอ่ยขึ้นว่า

“ที่นี่ดี ต่อไปจะเจริญ”

นอกจากความสะอาดจะเป็นเรื่องสำคัญยิ่งแล้ว ในระยะที่สร้างวัดใหม่ๆ ยังไม่เสร็จอย่างสมบูรณ์พร้อมนี้ คุณยายมองเห็นความสำคัญของระเบียบวินัยเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ควรมองข้าม เช่น เรื่องการวางรองเท้า ไม้กวาด หรือการตากผ้าชีริ้วต่างๆ คุณยายเคยปรารภกับหลวงพ่อดัตตชีโวว่า

“วัดเรายังไม่เป็นระเบียบเท่าที่ควรจะเป็น แต่ญาติโยมก็มาวัดกันแล้ว โดยเฉพาะวันอาทิตย์ เขาก็ควรจะได้รับสิ่งที่ดีงามจากวัดกลับไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ พวกท่านก็เพิ่งบวชกันใหม่ๆ การที่จะเทศน์อะไรให้ลึกซึ้ง คงยังทำกันไม่ได้ เพราะเรายังอยู่ในภาวะฝึกตัว แต่ก็สามารถให้ประโยชน์แก่ญาติโยมที่มาวัดได้ ตั้งแต่ทำวัดให้สะอาดๆ ให้ญาติโยมได้เข้ามาเดิน ทำวัดให้ร่มรื่นเขียวชอุ่ม เพื่อญาติโยมจะได้มานั่งสมาธิ ทำต้นแบบดีๆ ให้ญาติโยมดู แม้จะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ก็ตาม

จัดทุกอย่างในวัดให้เป็นระเบียบ ตั้งแต่รองเท้าก็จัดให้เรียบร้อย ไปดูเถอะ เวลาเข้าไปที่ไหนแล้ว เห็นรองเท้ามันเคลื่อนกันไปหมด เมื่อรองเท้ามันเคลื่อน ไม้กวาดมันก็เคลื่อน ผ้าชีริ้วมันก็เคลื่อน ถังขยะก็เคลื่อน ขยะเองก็เคลื่อน ถ้าเป็นอย่างนั้น ญาติโยมมาถึงที่แล้ว จะนั่งสมาธิให้ใจสงบทันทีนั้น เป็นไปไม่ได้ กว่าจะใจสงบก็หมดเวลาไปเป็นชั่วโมง พอใจสงบแล้ว ลูกขึ้นมาเห็นความเกะกะเหล่านี้ก็ธรรมะที่อุตสาห์นั่งเป็นชั่วโมงก็จะหมดไป

แต่ถ้าช่วยกันทำสิ่งเหล่านี้ให้เรียบร้อย ใจท่านจะสงบทั้งวัน ใจจะเข้าไปอยู่ในศูนย์กลางกาย โดยอัตโนมัติ ลองทำเถอะ ยายก็ทำมาอย่างนี้ แล้วยายก็ได้ ท่านทำไปท่านก็ได้ เพราะว่ามันเป็นของที่เป็นจริงตามธรรมชาติ แล้วเมื่อญาติโยมมาถึงวัด ถึงแม้ไม่ได้ฟังเทศน์ แต่ได้พบได้เห็นสิ่งเหล่านี้ เขาก็จะได้ความสบายใจกลับไป ได้ตัวอย่างที่ดีๆ กลับไป”

วัดพระธรรมกายเจริญมาถึงทุกวันนี้ได้เพราะคุณยาย คนรุ่นบุกเบิกสร้างวัด ที่ได้เห็นคุณของการมีกฎระเบียบที่รัดกุม และเห็นโทษของการหละหลวมในเรื่องกฎระเบียบต่างๆ จึงได้ออกกฎระเบียบที่ดีงามเป็นมาตรฐานเอาไว้ในวัดพระธรรมกาย ให้ผู้มาใหม่ แม้ว่าจะมาในวันแรกก็สามารถปฏิบัติตามได้โดยไม่เคอะเขิน เช่น จะถอดรองเท้า ก็มีป้ายบอกว่า ตรงนี้เป็นที่ถอดรองเท้า มีที่สำหรับวางรองเท้า วาดรูปเอาไว้ให้เห็นว่าต้องวางรองเท้าอย่างไร และมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำอีกด้วย เมื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบจนรู้จักกันดีแล้ว จึงไม่ต้องจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร แล้วกฎระเบียบก็กลายเป็นวัฒนธรรมในที่สุด

นอกจากการอบรมคุณธรรมให้กับบรรดาลูกศิษย์แล้ว คุณยายไม่เคยละเลยที่จะอบรมสั่งสอนคนงานของวัดไปด้วย ท่านไม่คิดว่าพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นเพียงคนงานที่มาทำงานไปวันหนึ่งๆ แต่ปรารถนาให้เขาได้รับความรู้ในเรื่องของบุญกุศล และซึมซับคุณธรรมต่างๆ เท่าที่จะสามารถรับได้ อันจะเป็นบุญติดตัวไปในภพเบื้องหน้า คนงานจึงเคารพรักคุณยายมาก ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์วันหนึ่ง คุณยายเดินไปถามคนงานว่า “เออ...ไอ้หนู เราคิดยังไง เวลาปลูกต้นไม้” เขาก็ตอบว่า “คิดว่าต้นไม้

อย่าตายเลย เตี้ยวหลวงพ่อตตชีโวดูเอา” คุณยายถามอีกคน “คิดยังไง เวลาปลุกต้นไม้”

“คิดว่าอย่าตายเลย แล้วขอให้มันโตเร็วๆ เถอะ อย่าต้องย้อนมาปลุกใหม่กันอีกเลย”

“แล้วเราคิดยังไง”

“คิดว่าอย่าตายเลย ให้โตเร็วๆ แล้วถ้าใครผ่านมาให้ได้พักร่มไม้ให้ชื่นใจ”

มีอยู่คนหนึ่งตอบคุณยายว่า “ใครมานั่งโคนต้นไม้หนูนะ ให้เขานั่งสมาธิให้ได้เต็มที่ ให้เห็นองค์พระเร็วๆ ชัดๆ”

“เออ ต้องทำอย่างนี้สิ ต้องอย่างนี้ ปลุกต้นไม้มันก็เหนื่อยเท่ากับคนอื่นนั่นแหละ เงินก็ได้เท่ากับคนอื่น แต่เราได้บุญมากกว่า” สิ่งที่คุณยายสอนคนงานนี้ เป็นข้อคิดสำหรับนักสร้างบารมีทั้งหลายว่า ไม่ว่าจะทำอะไร ทั้งยืน เดิน นั่ง นอน ขอให้ทำให้กุศลเจริญขึ้น อกุศลเสื่อมลงตลอด 24 ชั่วโมง

นอกจากสอนเรื่องบุญแล้ว ท่านยังไม่ชอบให้มีเรื่องชู้สาวเกิดขึ้นในวัด บางวันคุณยายเดินตรวจงานอยู่กับหลวงพ่อตตชีโว สมัยนั้นยังไม่มีอุบาสิกา ท่านเห็นเด็กคนงานหญิงชาย ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นโสด กำลังเล่นกัน เด็กผู้ชายจะเล่นแกล้งเอาดินขว้างเด็กผู้หญิง เด็กผู้หญิงก็แกล้งขว้างกลับไปบ้าง เตี้ยวเด็กผู้ชายก็ใช้ไม้เล็กๆ ตีเด็กผู้หญิง เด็กผู้หญิงก็เอาไม้เล็กๆ ตีกลับบ้าง ท่านผ่านมาเห็นก็ดู แล้วบอกหลวงพ่อตตชีโวว่า “ท่านอย่าปล่อยให้พวกนี้มันเล่นกัน เตี้ยวเสียหายหมดวัดหรอก ทีแรกมันก็ขว้างกัน จากขว้างกันมันก็จะใช้ไม้ตีกัน จากไม้ตีกันเตี้ยวมันก็เอามือตีกัน พอมันเอามือตีกันเตี้ยวมันก็ลามเอามือจับทีแรกมันก็จับมือ เตี้ยวเถอะมันจับหมดตัวหรอกนะ ก็ที่มันมีลูกมีฝั้วเต็มแผ่นดินนะ มันก็จับกันทีละนิดอย่างนี้ วันหลังเจอคนงานมันเล่นกันอย่างนี้อีก ไล่ออกไปเลยนะ ไม่งั้นเตี้ยวมีเรื่อง ชู้สาวเกิดขึ้นในวัดเรา”

วัดพระธรรมกายมุ่งเน้นให้คนมาปฏิบัติธรรม การเจริญสมาธิภาวนาต้องอาศัยความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ ภายใต้อสังขารที่เอื้อต่อการเข้าถึงธรรม หากมีเรื่องชู้สาวเกิดขึ้น จะไม่สงบระงับ ไม่หยุดไม่นิ่ง บรรยากาศของการปฏิบัติธรรมก็จะถูกทำลายไป ทั้งยังเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีกันอีกด้วย คุณยายจึงต้องเข้มงวดในเรื่องนี้

วันหนึ่งในระหว่างนั้น ประมาณ 3-4 โมงเย็น หลวงพ่อตตชีโวเดินผ่านมาที่กุฏิของคุณยาย มองไปเห็นท่านกำลังพรวนดินให้ต้นไม้รอบๆ กุฏิ จึงเดินเข้าไปยืนอยู่ห่างๆ ทางด้านหลัง ประมาณ 4-5 นาที คุณยายก็เหลียวหน้ามา หลวงพ่อตตชีโวจึงทักว่า

“ยาย...ยายอายุมากแล้ว พรวนดินต้นไม้มากมายอย่างนี้ไม่เหนื่อยหรือ”

“ไม่เหนื่อยหรอกท่าน ทำไปก็ตริ๊กไปเรื่อยๆ มันก็เลยไม่เหนื่อย”

“ยายตริกเรื่องอะไร”

“ยายพรวนดินไปก็มองเข้าศูนย์กลางกายไป เข้าไปกลางพระธรรมกาย ระลึกชาติไปดูว่า พระพุทธเจ้าในอดีตแต่ละพระองค์ที่ผ่านมา ท่านสร้างบารมีของท่านอย่างไร แล้วยายก็เอาเป็นแบบอย่างว่า เรายังมีข้อบกพร่องที่ห่างจากพระพุทธเจ้าอย่างไรบ้าง จะได้ปรับปรุงตัวให้ยิ่งๆ ขึ้นไป”

คุณยายท่านเป็นผู้ฝึกตัวยุต์ตลอดเวลา นักสร้างบารมีที่ดั้นด้นต้องไปย่อนดูว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ท่านทำอะไร เพราะกว่าจะมาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปค้นเอาธรรมะมาสอนตัวเองสอนชาวโลกได้ พระองค์จะต้องทำตัวของพระองค์ให้ดีที่สุด การที่จะปรับปรุงตัวเองให้ดีที่สุดก็มีทางเดียว คือจะต้องเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ให้กับตัวเอง ทำแต่ละวันให้ดีที่สุดขึ้นมาให้ได้ เมื่อเราดูพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง เราก็ต้องฝึกตัวให้เป็นอย่างพระองค์ จึงจะสมกับเป็นนักสร้างบารมี ที่พร้อมจะก้าวไปสู่ความเป็นผู้บริสุทธิ์บริบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้นไป

ปี พ.ศ. 2524 กว่า 10 ปีแห่งความทุ่มเทในการสร้างวัดของคุณยาย และหมู่คณะ อุปสรรคต่างๆ ได้ถูกแก้ไขมาตามลำดับ วัดได้เจริญเติบโตขึ้น ปรากฏเป็นความสำเร็จที่เห็นได้อย่างเด่นชัดในภาพของวัด-พระธรรมกายอันสวยงาม สงบ ร่มรื่น ให้สาธุชนได้เข้ามาปฏิบัติธรรมกันอย่างมีความสุข

แม้ว่าเวลานี้คุณยายจะอายุมากขึ้น แต่แวแห่งความกระฉับกระเฉงว่องไวยังคงมีอยู่ ท่านบริหารเวลาได้อย่างดีเยี่ยม ยังคงตื่นนอนประมาณตี 4 ตี 5 เพื่อนั่งสมาธิเช่นเคย พอสว่างก็จัดโน่นทำนี่เล็กๆ น้อยๆ ใกล้ตัวท่าน

ประมาณ 6 โมงครึ่ง อุบัติจากผู้ดูแลคุณยายก็จะนำอาหารเข้าไปใส่ถาดมาให้คุณยายรับประทานที่กุฏิของท่าน หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว คุณยายจะสวมหมวกถักไหมพรมสีขาว แล้วพันผ้าพันคอที่เป็นไหมพรมสีขาวเช่นเดียวกัน ใส่ถุงเท้า และสวมรองเท้าอย่างเรียบร้อยออกมาตรวจงานในครัว ถ้าวันไหนอากาศเย็น คุณยายก็จะสวมถุงมือและถุงเท้าชนิดที่ค่อนข้างหนาด้วย บรรดาเครื่องนุ่งห่มที่คุณยายสวมใส่ทั้งหมดนี้ มีลูกศิษย์เป็นผู้คอยจัดหามาให้ และขอรับรองให้คุณยายนำออกมาใช้เพื่อรักษาสุขภาพ

เนื่องจากคุณยายเป็นคนขยันจึงมีบ่อยครั้งที่ท่านจะใส่เครื่องให้ความอบอุ่นเหล่านี้อย่างครบเครื่องแล้วไปนั่งถอนหญ้าอยู่ข้างกุฏิ บางครั้งท่านก็จะไปขุดต้นไม้ที่เพิ่งงอกจากเมล็ดซึ่งหล่นอยู่ข้างทางแล้วหิ้วต้นไม้เหล่านั้นมาขอลงพลาสติกในครัวใส่เพื่อเอาไปปลูก “ต้นไม้เล็กๆ นี่เป็นต้นไม้ดีๆ ทั้งนั้น ทั้งไว้ไก่อจะมาจิก ยายจะเอาไปให้เขาปลูก วัดเราต้องปลูกต้นไม้เยอะๆ ปลูกให้เป็นวัดเกษตร”

คุณยายรักต้นไม้มาก แต่ในวัดมีทั้งไก่แจ้และนกยูงที่คอยมาจิกกินเมล็ดพันธุ์เหล่านี้ คุณยายจึงให้สร้างแคร่เตี้ยๆ ไว้ข้างกุฏิของท่าน สำหรับวางถุงเพาะต้นไม้ที่ท่านรีบขุดขึ้นมาให้พันธุ์งอกยากไก่อ

คุณยายผู้เปี่ยมด้วยความเคารพ

คุณยายท่านเป็นผู้มีความเคารพต่อระเบียบวินัย และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย แม้ท่านจะเป็นผู้ริเริ่มวางระเบียบวินัยของวัดเองก็ตาม แต่ท่านก็มีความเคารพและปฏิบัติตามระเบียบวินัยนั้นอย่างเคร่งครัด โดยไม่คิดว่าท่านเป็นครูบาอาจารย์ของหลวงพ่อก็คงจะต้องอยู่เหนือกฎเกณฑ์เหล่านั้น เวลาที่คุณยายสอนธรรมะ รับประทานอาหาร หรืออยู่ว่างๆ ท่านมักจะพูดให้เด็กวัดฟังว่า “เดี๋ยวนี้ยายเป็นเด็กวัดเหมือนพวกเราเลย แล้วยายก็อยู่ในกฎระเบียบเหมือนพวกเรา ยายทำตัวเหมือนลูกวัดคนหนึ่ง เจ้าอาวาสว่าอย่างไร ยายก็ว่าตามเจ้าอาวาสทุกอย่างเลย” คุณยายไม่เคยถืออภิสิทธิ์ เพราะท่านรักระเบียบวินัย รักการฝึกตัว

เวลาที่ท่านพบกับหลวงพ่อกับหรือพระทุกรูปในวัด ท่านจะต้องประนมมือทุกครั้ง แม้ว่าท่านจะอยู่ในฐานะครูบาอาจารย์ของหลวงพ่อกับพระทุกรูปก็ตาม นอกจากนี้เมื่อพบกับสาธุชนที่มาวัดไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม คุณยายก็จะทักทายด้วยการประนมมือขึ้นไหว้ก่อนเสมอ ไม่มีอาการพองตัวหรือยกตนข่มใครเลย

เช้าวันหนึ่ง ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ขณะที่หลวงพ่อกำลังฉันเช้าอยู่ คุณยายก็เดินประนมมืออย่างนอบน้อมเข้าไปหา

“หลวงพ่อกับยายคิดมาสองสามปีแล้ว ยายอยากจะทำตอกฐินสักครั้งหนึ่ง เพราะปีนี้ยายจะ 80 แล้ว มันก็คงครั้งเดียวในชีวิต ยายคงไม่มีโอกาสอีกแล้ว ขอให้ยายเป็นประธานฐินเถอะ”

หลวงพ่อกับเห็นคุณยายมาประนมมือขอเช่นนั้น ท่านก็รู้สึกตื่นตันใจ จึงตอบว่า “ยาย เหาเลย ดีใจจริงๆ ยายจะได้เป็นประธานฐิน” คุณยายดีใจมาก แต่อยู่มาไม่กี่วันท่านก็มาขอคืน ครั้นถามเหตุผลท่านก็ว่า “ไม่ได้หรอก ให้คนอื่นเขาเป็นดีกว่า ยายเป็นคนในวัด มันผิดกฎเกณฑ์” เนื่องจากที่ผ่านมาผู้ที่ประธานฐินจะมีแต่ญาติโยม สาธุชนที่มาวัดเท่านั้น

หลวงพ่อกับจึงบอกท่านว่า “โอ้เอ๊ย...ยาย ยายเป็นผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกายนะ ยายเป็นประธานใครๆ ก็ดีใจ ลูกหลานยายก็จะดีใจ ยายเป็นประธานฐินเถอะ ทุกคนดีใจ” คุณยายท่านก็สาธุ

ตั้งแต่นั้นมา คุณยายก็เริ่มบอกบุญกุฐิน ท่านชวนอุบาสกให้ขับรถพาขึ้นเหนือล่องใต้ไปตามจังหวัดต่างๆ เยี่ยมคนแก่คนแก่ ลูกศิษย์ของท่านทุกคน ท่านเจอใครก็ชวนเขาทำบุญ การทำบุญกับคุณยายมีอันส่งผลมาก เพราะท่านเข้าถึงธรรมกายละเอียด ซ้อนกันอยู่ในกลางกายนับจำนวนไม่ถ้วน ดังนั้นการทำบุญร่วมกับท่านจึงเหมือนทำบุญร่วมกับพระธรรมกายที่นับจำนวนพระองค์ไม่ถ้วนทีเดียว

ปีต่อมาในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 คุณยายได้เป็นประธานทอดกฐินสมดังความปรารถนาของท่าน งานนี้มีสาธุชนมาร่วมบุญกันอย่างคับคั่ง และทุกคนก็มีความอึดอึดเบิกบานใจ ปีติในบุญกันอย่างเต็มที่

บุชาคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ

เมื่อการสร้างคนได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการที่มีสาธุชนทุกเพศทุกวัย หันมาสนใจศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติ ที่วัดพระธรรมกายมากยิ่งขึ้น และมีแนวโน้มที่จะแพร่หลายกว้างขวางออกไปอย่างไม่หยุดยั้ง การดำเนินงานภายในวัด ทั้งด้านการเผยแผ่ การอบรมบุคลากร และการก่อสร้างถาวรวัตถุ จึงต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน ทำให้สมาชิกนักสร้างบารมีในวัดพระธรรมกายเพิ่มมากขึ้น ทั้งพระภิกษุ สามเณร อุบาสิกา อุบาสิก และคณงาน

ในช่วงนี้ สุขภาพของคุณยายไม่อำนวยให้ท่านเดินตรวจตราความเรียบร้อยภายในวัดได้เหมือนเดิมมากนัก เนื่องจากวัยของท่านสูงถึง 80 ปีแล้ว แต่ความขยันขันแข็ง ความเป็นผู้มีใจสู้ อันเป็นคุณสมบัติของนักสร้างบารมี ก็ผลักดันให้ท่านสามารถปฏิบัติภารกิจเช่นนี้ได้อย่างสบาย ด้วยการนั่งรถสามล้อ ซึ่งมีเด็กวัดคอยถือรถนำพาท่านไปทุกหนแห่งได้ทั่ววัดตามต้องการ

ต่อมา หลวงพ่อธัมมชโยตั้งใจจะบุชารธรรมหลวงปู่วัดปากน้ำ เพราะตลอดเวลาที่ได้ศึกษาวิชาธรรมกายนั้น หลวงพ่อท่านตระหนักเสมอว่า หากแม้หลวงปู่วัดปากน้ำไม่ได้ค้นพบวิชาธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ฟื้นคืนกลับมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 พ.ศ. 2460 ด้วยการมุ่งมั่นปฏิบัติธรรมอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพันแล้ว เหล่าศิษยานุศิษย์ทั้งหลายคงไม่มีโอกาสได้ศึกษาและเข้าใจแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ไม่มีโอกาสรู้เห็นประสบการณ์ภายในอันวิเศษ ไม่มีโอกาสได้ยินได้ฟัง และได้เข้าถึงธรรมกายภายในตัวเอง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดความสุขที่แท้จริง เป็นแหล่งกำเนิดปัญญาอันสูงส่ง และเป็นหนทางเดียวที่นำไปสู่ความบริสุทธิ์ หอมจืดจากอาสวกิเลส

ด้วยเหตุนี้หลวงพ่อกับท่านจึงดำริที่จะหล่อรูปหลวงปู่วัดปากน้ำด้วยทองคำ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย และเพื่อให้เป็นที่สักการบูชาของบรรดาศิษยานุศิษย์ตลอดจนสาธุชนทั่วไป เมื่อหลวงพ่อบรรณการเรื่องนี้กับคุณยาย ท่านก็ปลอบปล้ำยินดีเป็นอย่างยิ่ง บอกว่า

“ดีแล้ว ที่ยายทุ่มเทบรรมสั่งสอนลูกศิษย์มา โดยไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก และที่สร้างวัดขึ้นมา 20 กว่าปีนี่ ยายไม่เคยพักเลย จนกระทั่งเป็นโรคขาดอาหารก็เป็นมาแล้ว เจ็บไข้ได้ป่วยก็เป็นมาแล้ว ก็เพราะตั้งใจบุชารธรรมหลวงปู่วัดปากน้ำ แต่เวลานั้นเป็นส่วนละเอียด ในส่วนหยาบ ยายเองก็อยากจะทำอะไรที่เป็นเครื่องบูชาท่านเหมือนกัน ก็ยังนึกไม่ออก เพราะฉะนั้นเมื่อหลวงพ่อกำลังสร้างรูปหลวงปู่วัดปากน้ำทำด้วยทองคำ ยายจะช่วยตามผู้ที่เขาบารมีแก่ๆ ให้มาช่วยกันหล่อรูปหลวงปู่วัดปากน้ำ”

ดังนั้น หลวงพ่อธัมมชโย คุณยาย พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์จากทั่วประเทศ จึงพร้อมใจกันแสดงความกตัญญูต่อบุคคลผู้ค้นพบวิชาธรรมกายเป็นอามิสบูชา ด้วยการหล่อรูปเหมือนของท่านด้วย

ทองคำบริสุทธิ์หนัก 1 ตัน ในวันมาฆบูชา ซึ่งตรงกับวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 โดยมีพระธรรม-
ปิฎกปาฐก¹ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นประธานสงฆ์ ประกอบพิธีเททอง ณ วัดพระธรรมกาย

สร้างมหาธรรมกายเจดีย์แหล่งรวมคนดีนับล้านคน

หลังจากนั้นในปีเดียวกัน หลวงพ่อก็มีดำริจะสร้างมหาธรรมกายเจดีย์เพื่อเป็นศูนย์รวมใจ
ของชาวพุทธทั่วโลก ให้มาร่วมปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงธรรมกายกันให้มากที่สุด คุณยายท่านเห็นว่า
เป็นสิ่งที่ดี ท่านก็สนับสนุน แม้ว่าสุขภาพของท่านจะเริ่มทรุด แต่จิตใจของท่านยังแข็งแกร่ง หัวใจของ
นักสร้างบารมียังคงเต็มเปี่ยม พร้อมทั้งจะสร้างบารมีกับหมู่คณะต่อไป

นอกจากการสร้างมหาธรรมกายเจดีย์แล้ว หลวงพ่อยังมีดำริสร้างถาวรวัตถุที่จำเป็นอีก 2 แห่ง
คือ มหาวิหารพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เพื่อประดิษฐานรูปหล่อทองคำหลวงปู่วัดปากน้ำ และ
สภารธรรมกายสากลหลังใหม่ เพื่อรองรับสาธุชนจำนวนเรือนแสนที่มาร่วมศาสนพิธีในวันสำคัญต่างๆ
ทางพระพุทธศาสนา ทั้ง 3 โครงการนี้ กำลังดำเนินการก่อสร้างไปพร้อมๆ กับการเผยแผ่วิชชาธรรมกาย
ไปทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันได้ขยายกว้างไกลออกไปในหลายทวีป ได้แก่ ทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย
และทวีปแอฟริกา

แม้ว่าเวลานี้วัดพระธรรมกายจะมีอายุกว่า 30 ปีแล้ว งานก่อสร้างถาวรวัตถุ งานเผยแผ่
พระพุทธศาสนา และงานอบรมบุคลากร ซึ่งถือว่าเป็นงานหนักอย่างยิ่งมาตั้งแต่เริ่มต้นสร้างวัดนั้น
ดูเหมือนว่าในปัจจุบันจะยิ่งหนักหน่วงมากกว่าเดิมหลายร้อยเท่า ทั้งนี้เพราะหลวงพ่อดำริมชโย และ
บรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย ต่างพยายามเร่งระดมกันทำงานทั้ง 3 โครงการให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อท่าน
ให้คุณยายผู้เป็นที่เคารพรักและเทิดทูนได้เห็นเป็นรูปธรรม สมดังมโนปณิธานของท่านที่มุ่งมั่นทุ่มเท
สร้างวัดพระธรรมกาย เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่วิชชาธรรมกาย ซึ่งจะนำสันติสุขอันไพบูรณ์มาสู่
มวลมนุษยชาติทั่วโลก ดังที่ได้รับมอบหมายจากหลวงปู่วัดปากน้ำเอาไว้

คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ศิษย์เอกผู้ทำหน้าที่เชื่อมมโนปณิธานของ
หลวงปู่วัดปากน้ำ ที่จะเผยแผ่วิชชาธรรมกายไปทั่วโลก มายังหลวงพ่อดำริมชโยผู้มีมโนปณิธานดุจเดียวกัน

คุณยายผู้มีดวงใจใสบริสุทธิ์ เปี่ยมด้วยคุณธรรมอันสูงส่ง บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และ
ประเทศชาติ เป็นแบบอย่างอันดีงามสำหรับนักสร้างบารมีรุ่นหลังที่กำลังเดินตามรอยท่านไปอย่างองอาจ

คุณยายเป็นต้นกำเนิดความสำเร็จทั้งมวลของวัดพระธรรมกาย หากไม่มีคุณยาย ก็ไม่มีวัดพระ-
ธรรมกายที่สมบูรณ์แบบอย่างทุกวันนี้

¹ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าคุณเจ้าคณะใหญ่หนเหนือ

เวลาที่ดวงตะวันใกล้จะลาลับขอบฟ้า คุณยายผู้มีวัยเกือบ 90 ปีแล้ว ขอให้เด็กวัดขับรถพาไป ยังศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลก เพื่อมองดูความคืบหน้าของมหาธรรมกายเจดีย์ที่กำลังจะสำเร็จเสร็จสิ้น ในอีกไม่ช้า แม้ว่าจะต้องเผชิญกับอุปสรรคใหญ่หลวงสักปานใด แต่ด้วยความทุ่มเททั้งชีวิตจิตใจของ หมู่คณะนักสร้างบารมีทั้งหลายโดยมีคุณยายเป็นหลักชัย ก็ทำให้สามารถฟันฝ่ามาได้ดังที่ตั้งใจในวันนี้

สองปีต่อมา ในวันคุ้มครองโลก วันเสาร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2543 อันเป็นวันฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ครั้งที่ 1 คุณยายไม่มีเรี่ยวแรงที่จะเดินได้ ต้องนั่งรถเข็น ได้มองเห็นความสำเร็จของมหาธรรมกายเจดีย์ ก่อนจะละสังขารจากโลกนี้ไป เมื่ออรุณรุ่งของวันอาทิตย์ที่ 10 กันยายน ปีเดียวกัน

ในวันฉลองมหาธรรมกายเจดีย์นั้น มีคนขับรถพาท่านเที่ยวชมงานฉลองครั้งนี้ไปทั่วบริเวณ ทั้งกลางวันและกลางคืน สายตาอันเปี่ยมไปด้วยแววมหาปิติเจือด้วยรอยยิ้มอย่างภาคภูมิใจของปูชนียาจารย์ ท่านนี้ มองมายังมหาธรรมกายเจดีย์ ที่ห่อหุ้มด้วยสีทองเหลืองอร่ามขององค์พระธรรมกายทองคำ กว่า 3 แสนองค์ โดยมีพระภิกษุ และสามเณรนับแสนรูป รวมทั้งสาธุชน เหล่าศิษยานุศิษย์ในชุด แต่งกายสีขาวสะอาดตาหลายแสนคน ที่ต่างมาร่วมแสดงความยินดีในความสำเร็จที่ได้มาด้วยความยากลำบากเหลือคณานับครั้งนี้ แต่เป็นความสำเร็จที่ประดุจชัยชนะอันงดงาม และยิ่งใหญ่อย่างการสมศักดิ์ศรีของท่านผู้เป็น **“หนึ่งไม่มีสอง”**

คุณยายละสังขาร

ในช่วงสองสามปีก่อนงานฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ครั้งที่ 1 คุณยายในวัยเกือบ 90 ปี สังขารก็อ่อนล้า ไปตามกาลเวลา คุณยายกล่าวอยู่บ่อยครั้งว่า “ยายอยากกลับบ้าน” แต่หลวงพ่อัมมชโยได้ขอให้คุณยายอยู่ต่อไปด้วยความรักและเคารพ และเพื่อให้คุณยายได้เห็นความสำเร็จของการก่อสร้างมหาธรรมกายเจดีย์ คุณยายก็ได้รับปากหลวงพ่อ

เมื่องานฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ผ่านไป คุณยายรู้สึกปีติและปลาบปลื้มใจมาก แต่สังขารของคุณยายได้อ่อนล้าลงทุกที แม้ว่าดวงใจของคุณยายยังคงแข็งแรงแรงและหนักแน่นอยู่ในธรรมตลอดเวลา

คุณยายได้ละสังขารเมื่อวันอาทิตย์ที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2543 รวมสิริอายุได้ 92 ปี ท่ามกลางความอาลัยรักของลูกหลานทุกคน ที่ได้รับความเมตตาแนะนำสั่งสอนมานานนับหลายสิบปี ด้วยความกตัญญูและความเคารพรักอย่างสูงสุดของหลวงพ่อัมมชโยที่มีต่อคุณยาย ท่านและพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา รวมทั้งสาธุชนลูกหลานคุณยายทั่วโลก ได้ทุ่มเทแรงกายและแรงใจเป็นเวลาแรมปี เพื่อจัดพิธีจุดไฟแก้วสลายร่างคุณยายในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545¹ อย่างยิ่งใหญ่และสมบูรณ์แบบที่สุด

¹ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ ถือว่าเป็นวันมหาปูชนียาจารย์ เพราะตรงกับวันที่หลวงปู่วัดปากน้ำมรณภาพ คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาทองสุก สำแดงปั้น ละสังขาร และเป็นวันสลายร่างคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

เพื่อตอบแทนพระคุณอันจะนับจะประมาณมิได้ของท่าน และเพื่อประกาศพระคุณของท่านให้ชาวโลกได้รับรู้

พิธีจุดไฟแก้วครั้งนี้เป็นงานบุญใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งของวัดพระธรรมกาย เป็นครั้งแรกที่เจ้าอาวาส พระสังฆาธิการในระดับต่างๆ พร้อมทั้งพระผู้ติดตามกว่า 30,000 วัดทั่วประเทศ รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 100,000 รูป รับนิมนต์เดินทางมาเป็นเนื่อนาบุญ ให้สาธุชนเรือนแสนได้ถวายภัตตาหารและถวายไทยธรรมในวัน สลายร่างคุณยาย พระภิกษุจากต่างประเทศก็ได้เดินทางมาร่วมงานสลายร่างคุณยายกันเป็นจำนวนมาก การ รวมตัวกันของคณะสงฆ์จำนวนมากขนาดนี้นับเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเลยในสังฆมณฑล นับแต่สร้างชาติไทยมา

วันนั้นจึงเป็นวันประเสริฐ ที่ลูกหลานคุณยายได้แสดงความกตัญญูทเวที่ต่อท่าน และได้มีโอกาส เห็นพระภิกษุสงฆ์จำนวนแสน ซึ่งถือเป็นทสสนานุตตริยะ คือการเห็นอันประเสริฐ ได้มีโอกาสถวาย สังฆทานกับพระภิกษุสงฆ์นับแสนรูป ซึ่งถือเป็นลาภานุตตริยะ คือการได้อันประเสริฐ และได้รับพรจาก พระภิกษุสงฆ์จำนวนแสน ซึ่งถือเป็นสวนานุตตริยะ คือ การฟังอันประเสริฐ อีกด้วย

งานสลายร่างคุณยายได้รับการใจหทัยขานว่า เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดงานหนึ่งในประวัติศาสตร์ พระพุทธศาสนาในประเทศไทย สะท้อนถึงความกตัญญูที่หลวงพ่อัมมชโยและเหล่าศิษยานุศิษย์ได้ แสดงออก แม้คุณยายจะละสังขารไปแล้ว แต่ภาพแห่งความดีงามของคุณยาย จะอยู่ในความทรงจำของ ลูกหลานตลอดไป

หลวงพ่อัมมชโยยังคงทุ่มเททำงานอย่างหนักต่อไป เพื่อให้วิชชาธรรมกายที่คุณยายสืบสานมา จากหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เผยแผ่ไปทั่วโลกสมดังเจตนาที่ได้ตั้งไว้ ทุกคนยังคงระลึกถึงคุณงามความดี ของคุณยายที่มีต่อลูกหลานและชาวโลก และไม่เคยลืมว่า **“ถ้าไม่มีคุณยาย ก็ไม่มีวัดพระธรรมกาย และไม่มีพวกเราที่ได้มาสร้างบารมีร่วมกันอย่างมีความสุขเช่นทุกวันนี้”**

คำสอนคุณยาย

ตลอดชีวิตของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาลิกาจันทร์ ชนนกยูง ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย เป็นชีวิตที่งดงาม ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์ ท่านเกิดมาเพื่อเป็นต้นแบบในการฝึกฝนตนเองอย่าง ยั่งยืน ให้กับนักสร้างบารมีที่ตามมาภายหลัง ทุกถ้อยคำที่ท่านได้อบรมพร่ำสอนศิษย์ จึงเป็นถ้อยคำ ที่ทรงคุณค่า เป็นที่สุดของถ้อยคำ ที่ใครได้ยินได้ฟังแล้วต้องรู้สึกอยากประพฤติปฏิบัติตาม คำสอนที่ นำมาแสดงให้นักศึกษาได้อ่านนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ท่านได้อบรมสั่งสอนศิษย์มาตลอดชีวิต ที่จะทำให้นักศึกษาได้เห็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้มีแต่ความบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไป

ไม่สวยเลย

ยายอยู่ในความพิจารณาตลอดเวลา
ยายมองผู้หญิงไม่เห็นสวยเลย
ไม่รู้ว่าเป็นอะไร มองก็คนๆ ก็ไม่สวย
เห็นแต่ทุกข์ เห็นโทษ
เห็นกรรม เห็นแต่ความไม่งามทั้งนั้น
พยายามแต่งทุกอย่างตั้งแต่เท้าจนถึงหัว
ก็ยังไม่เห็นอะไรสวย
ยายเห็นโทษ เห็นจริงๆ
เห็นว่าถ้าใครไปติดพวกนี้ ก็ไปได้ไม่ตลอด
ต้องตกกระป๋องสักวันใดวันหนึ่ง
มีโอกาสมลามากที่สุด
ยายถึงอธิษฐานซ้ำแล้วซ้ำอีกอยู่เรื่อยๆ

5 พฤศจิกายน 2522

น้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่ม

น้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่ม
ฉะนั้นเราต้องปฏิบัติไปเรื่อยๆ
มีบุญอะไรก็พยายามทำเรื่อยไป
สักวันหนึ่งคงเต็มด้วยบุญ เหมือนน้ำหยดทีละดิ่งยังเต็มตุ่มได้
ถ้าไม่ปฏิบัติก็เหมือนกับไม่มีน้ำลักหยด
ถ้าปฏิบัติไปเรื่อยๆ วันหนึ่งเราคงได้รู้จริงกับเขาบ้าง
ในเมื่อบารมีตอนนี้ของเรายังไม่เต็ม ก็ต้องชวนชวายเป็นเรื่อยๆ
ทีละนิดทีละหน่อย อย่าชี้แจงเป็นอันขาด
อย่ามัวไปห่วงคนอื่นเขามากเกินไป
เราต้องทำให้ตัวเราเองมากๆ
เพราะเวลาเราตายแล้ว ใครก็ช่วยเราไม่ได้
นอกจากเราจะช่วยตัวเราเอง เราทำ เราก็ได้
จงสู้สิ... สู้ก็ตาย ไม่สู้ก็ตาย สู้ดีกว่านะ สู้ให้ถึงที่สุด
สู้จนหมดอายุขัย จะได้แค่วันก็เอาแค่นั้น
เราต้องเตือนตัวเราเอง
เพราะเราทำของเราเอง
เราทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย
ยายทำยายก็ได้ คุณก็ไม่ได้
คุณทำคุณก็ได้ เพราะฉะนั้นก็ทำมากๆ ไว้ก่อน
เราทำทุกๆ วัน ก็ได้ทุกๆ วัน ทำให้ถึงที่สุด

2 กุมภาพันธ์ 2518

ชนะมารด้วยความดี

ชีวิตยายทำแต่ความดีมาตลอด และคิดว่าจะทำให้มากๆ เพื่อให้มีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ยิ่งๆ ขึ้นไป และความดีนี้เอง ที่จะสามารถเอาชนะมารได้

นอกจากทำแล้ว ยายยังอธิษฐานตลอดเวลาว่า

“ขออย่าให้มารปิดรู้ ปิดญาณของยายได้” เมื่อปิดบังรู้ญาณไม่ได้ เราก็จะมีรู้มีญาณ เห็นไปหมด ว่าอะไรเป็นอะไร รู้เห็นเป็นไปตามความจริงทุกประการ รู้เห็นถูกไปหมด

เมื่อเป็นอย่างนี้ มารจะไม่ได้ช่องที่จะสอนชั่ว บังคับให้ทำความไม่ดี เราจะรู้ทันทั้งหมด

“คำว่า แพ้ อย่าได้รู้จัก

ไม่รู้จักคำว่า แพ้มาร ไปทุกภพทุกชาติ

ให้ชนะไปทุกชาติๆ トラบกระทั่งปราบมารสำเร็จ ได้เข้าพระนิพพาน”

ยายอธิษฐานแล้วก็มองดูความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ของตัวเอง มองดูดวงบุญ ดูดวงธรรมในตัว เห็นสว่างไสวไปหมด เห็นแล้วก็ดีใจ

ดูฝั่งเก่าๆ ที่ทำมาทั้งหมด มองไม่เห็นความไม่ดีเลย เห็นแต่ความดีล้วนๆ เห็นแต่ความบริสุทธิ์ ตลอดทั้งหมด

เห็นอย่างนี้แล้ว ยายมองเห็นการสร้างความดีของยายว่า คว่าจริงชัยแล้วแน่นอน เพียงแต่ ประคับประคองไปหมดชาตินี้

ภพชาติต่อๆ ไป จะสมบูรณ์ทุกอย่าง

อะไรไม่ดี จะไม่เจอจะไม่เจอเลย

เพราะยายอธิษฐานล้อมคอกไว้อย่างแน่นหนาทั้งหมด

ให้มีแต่สิ่งที่ดีๆ ทั้งสิ้น

ยายชนะแน่นอน

ต้องปราบมารสำเร็จแน่นอนด้วย

เพราะยายสั่งสมความดีไว้มาก

4 มีนาคม 2523

ชนะด้วยบุญ

ทุกอย่าง ใครจะลับ จะไขกอย่างไร
ยายยอมแพ้เขาแต่ข้างนอก
ข้างในไม่ยอมแพ้
พอถึงสุดท้ายก็ชนะทุกอย่างทั้งหมด
เป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ ทุกเรื่อง
ข้างในยายสู้ สู้ถึงที่สุด
สู้ด้วยบุญ ไม่ยอมถอยเลย
ข้างนอกก็ดูเหมือนแพ้
แต่ข้างในยิ่งตั้งธรรมะใหญ่
ยิ่งตั้ง ยิ่งละเอียด
ในที่สุดก็ชนะด้วยกำลังบุญของยายเอง

5 พฤษภาคม 2523

ยอม...เพื่อให้ทุกคนได้บุญ

ยายเป็นคนยอมคนนะ
อยู่ที่ไหนก็ลดทิฐิ
อ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ
เราต้องยอมทุกๆ คน
เพื่อทำความดีของเรา
เราต้องอดทน จ้อเขาทุกอย่าง
จ้อเพื่อให้เขาสามัคคีกัน รักกัน
จะได้ทำความดีกันได้
พอเรายอมได้
งานทุกอย่างก็สำเร็จ
สุดท้ายก็ได้บุญกันทุกคน

22 ตุลาคม 2519

มนุษย์และเทวดาสรรเสริญ

คุณยายเดินไปตรวจวัด เห็นไม้กวาดที่วางไม่เป็นระเบียบ
คุณยายบอกให้ไปวางใหม่ให้เรียบร้อย แล้วสอนว่า
“ข้าวของต้องเก็บให้เรียบร้อย เกิดที่ภพที่ชาติ ก็จะได้เจอแต่สิ่งทีเรียบร้อย
ข้าวของที่เอามาใช้นะ เอามาใช้ได้
แต่ใช้แล้วต้องเอาไปเก็บไว้ที่เดิม
ถ้าเราทำอะไรสะอาด เรียบร้อย
เราก็จะเป็นตัวอย่างของความสะอาดเรียบร้อย
ถ้าเราทำอะไรสกปรกกรงรัง
ก็จะเป็นตัวอย่างของความสกปรกกรงรัง
คนที่ทำอะไรสะอาดเรียบร้อย
มนุษย์ก็สรรเสริญ เทวดาก็สรรเสริญ”

19 เมษายน 2535

ต้องตามดูแลรักษา

ทำอะไร ก็ทำได้
คนดูแลนี้สำคัญ ทำอะไรมันต้องคิดก่อน
มีปัญญาทำ แต่ไม่มีปัญญารักษา
อย่างนี้ใช้ไม่ได้
ทำได้ต้องตามดูได้
ดูไม่ได้ก็ไม่ต้องไปทำ
ใครทำอะไรไว้ ต้องตามดูแลรักษา
เมื่อดูแลรักษาไม่ได้ ก็อย่าไปทำ
ดูยายซิ ยายสร้างวัดได้ ยังตามดูแลรักษาได้

15 กุมภาพันธ์ 2535

ทำวิชาได้

เพราะเหตุที่ยายเป็นคนที่บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ
มีศีล มีสัจจะ และรักธรรมะมากที่สุด
เมื่อมาถึงหลวงพ่อดปากน้ำแล้ว
ก็ได้ทำวิชาเลย
ปกติคนที่จะทำวิชาได้ ต้องสอบแล้วสอบอีก
สอบกันมากมายก่อน
ถ้าผ่านจึงเข้าทำวิชาได้
แต่ยายมาถึงก็ได้เข้าไปทำวิชาเลย

5 พฤศจิกายน 2522

สมบัติไม่บริบูรณ์

ยายอยู่ที่ไหน ยายก็รักษาสมบัติที่นั่น
รักษาของคนอื่นให้เหมือนของเรา
ของยายเอง ยายก็รักษา
ของคนอื่น ยายก็รักษา
ภพชาติต่อไป
เราก็จะสามารถรักษาสมบัติของเราได้
และมีคนช่วยดูแลรักษาให้เป็นอย่างดี
สมบัติก็ไม่บริบูรณ์

7 มิถุนายน 2524

ยายเคารพกฎระเบียบวินัย

เราอยู่ที่ไหนก็ตาม ต้องรู้จักกฎระเบียบวินัยของที่นั้น เมื่อรู้แล้วก็ต้องเคารพกฎระเบียบวินัยนั้น เราจะได้อยู่อย่างสบาย

ทุกวันนี้ยายก็ทำตัวเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว เมื่อยายมาอยู่วัดปากน้ำใหม่ๆ ยายศึกษาหมดว่า กฎระเบียบของวัดเป็นอย่างไร แล้วปฏิบัติตามด้วยความเคารพตลอดมา

ยายไม่เคยผิดกฎระเบียบวินัยของวัดเลยแม้เพียงข้อเดียว กฎระเบียบวินัยของหลวงพ่อดาวปากน้ำมีเท่าไร ยายปฏิบัติตามได้หมด ไม่เคยล่วงละเมิดเลย มาอยู่ในโรงงานทำวิเศษชา ยายก็ทำตามกฎระเบียบวินัยทุกอย่างเช่นกัน ยายจึงอยู่ได้อย่างสบายและดีที่สุดในชีวิต

ไม่เพียงแต่สมัยหลวงพ่อดาวปากน้ำยังอยู่เท่านั้น แม้หลวงพ่อดาวจะไปแล้ว ยายก็ยังเคารพกฎวินัยของวัด ไม่เคยล่วงละเมิด หรือกระทั่งปัจจุบันนี้ มาอยู่ที่ศูนย์พุทธจักรฯ ก็ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยทุกอย่าง และยังพยายามส่งเสริมการทำตามกฎทุกอย่าง

สิ่งไหนที่ทำได้ ทำไป เพื่อรักษากฎระเบียบวินัย แม้จะเหนื่อยยากเท่าไร ยายก็ทำได้ ขอเพียงแต่ให้เป็นผู้มีกฎ มีระเบียบ มีวินัยเท่านั้น

เพราะฉะนั้นพวกเราต้องช่วยกันรักษากฎระเบียบวินัย ยายเหนื่อยมาก ยายแก่แล้ว ถ้าพวกเราเป็นคนเคารพกฎ ระเบียบวินัย แล้วคนอื่นเห็น เขาก็จะทำตาม เรื่องเดือดร้อนก็จะไม่มี ต้องช่วยกัน แบ่งเบาภาระ จะได้นำความสุขมาให้แก่ส่วนรวมได้ และเป็นประโยชน์ที่ทุกคนจะได้รับ

7 มิถุนายน 2523

หนังสืออ่านประกอบ

สุนิดา นาคเสน. **อยู่กับยาย**. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, 2545.

อารีพันธุ์ ตรีนุสรณ์. **คืนที่พระจันทร์หายไป**. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, 2544.

พระจันทร์วันเพ็ญ 1. กรุงเทพมหานคร : วัชรระออฟเซ็ท, 2544.

พระจันทร์วันเพ็ญ 2. กรุงเทพมหานคร : สุขุมวิทการพิมพ์, 2544.

พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก ป.ธ.9 (บัณฑิตและเรียบเรียง). **คำสอนของยาย**. กรุงเทพมหานคร : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพร์ซ, 2540.

พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก ป.ธ.9 (บัณฑิตและเรียบเรียง). **คำสอนของยาย 2**. กรุงเทพมหานคร : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพร์ซ, 2541.

พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก ป.ธ.9 (บัณฑิตและเรียบเรียง). **คำสอนของยาย 3**. กรุงเทพมหานคร : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพร์ซ, 2544.

สยมพร รัชชีสกรณ์. **ดวงจันทร์กลางดวงใจ**. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, 2544.